

Jaarverslag 2012

Een verantwoordelijke onderneming
ten dienste van de klanten en de gemeenschap
in België en Duitsland

Over dit rapport

550 miljoen verbruikers die aangesloten zijn op het Europese geïnterconnecteerde elektriciteitssysteem. Waarvan meer dan 29 miljoen verbruikers in Duitsland en België door de elektriciteitstransmissienetten van 50Hertz en Elia worden bevoorraadt. Met een zo goed als perfecte bevoorradingskwaliteit dankzij het engagement van alle werknemers van de Groep, 24 uur op 24, 7 dagen op 7, non-stop. Een heuse prestatie dag in dag uit. Laten we inzoomen op 2012.

Een leidinggevende Europese Groep in de energierevolutie

De Elia groep bevindt zich in het elektrisch hart van Europa en vervult daar een rol als motor. Ons personeel ziet zowel in België als in Duitsland dag en nacht toe op de kwaliteit en de continuïteit van de elektriciteitsbevoorrading van de burgers en de industrie. Dat lijkt voor de meesten van ons vanzelfsprekend, maar is niettemin een heuse non-stop prestatie, gezien de complexiteit van een geïnterconnecteerd elektrisch systeem dat 550 miljoen consumenten in Europa bevoorraadt.

Om zijn openbare nutsopdracht te vervullen, stelt de Groep zich een aantal doelstellingen: zo ziet Elia toe op het permanente evenwicht tussen de geproduceerde en de verbruikte energie, draagt de Groep bij tot de bevoorradingszekerheid, streeft hij ernaar om de netinfrastructuur op het gepaste ogenblik aan te passen om de transitie naar een duurzaam en milieuvriendelijk energiesysteem te vergemakkelijken en wil hij een kwaliteitsservice leveren tegen de beste kostprijs.

De Groep legt zich dag in dag uit toe op het creëren van waarde voor zijn klanten en de gemeenschap met een aan 100% grenzende betrouwbaarheid, op het ontwikkelen van win-winpartnerschappen met al de betrokken spelers van zijn activiteiten en op het uitbouwen van een Europese energiemarkt ter ondersteuning van de economie en ieders welzijn.

Nu de ontwikkeling van het Europese elektrische systeem in versneld tempo evolueert, bevestigt de Elia groep elke dag opnieuw zijn engagement om een voortrekkersrol te spelen bij de innovatie op alle niveaus: internationale samenwerking, engineering, netontwikkeling, systeembeheer, marktmechanismen, consultancy enz.

Deze ambitie vertaalt zich in de nieuwe visie van de Elia groep en al zijn medewerkers:

We lead the way in the energy revolution by developing the diversified, sustainable and reliable power systems, spanning land and sea, with new possibilities.

De Elia groep is vastberaden om het voortouw te nemen in de huidige energierevolutie en bij te dragen aan de ontwikkeling van gediversifieerde, duurzame en betrouwbare energiesystemen op het land en op zee en wil daarnaast graag nieuwe mogelijkheden openen.

Deze aanpak steunt op het actief luisteren naar klanten, regulatoren, overheden en collega-netbeheerders. Verder berust hij ook op een correct evenwicht tussen billijke meerwaarde voor de aandeelhouders, maatschappelijk welzijn voor de mensen en milieubehoud: Profit, People, Planet. Dit evenwicht is de enige waarborg voor succes, gezien de aanzienlijke investeringen en innovatie die de Elia groep en alle netbedrijven de volgende decennia zullen moeten ontwikkelen.

Dit jaarverslag 2012 geeft u een beeld van de activiteiten van onze 1.900 medewerkers in België en Duitsland. Zij zetten zich voortdurend in om aan de behoeften van onze klanten te voldoen, onze competenties te ontwikkelen en initiatieven te nemen. Deze aanpak past in een GRI-benadering – Global Reporting Initiative – een aanpak die duidelijkheid en transparantie beoogt.

Voorwoord van de voorzitter van de Raad van Bestuur

Elektriciteit is een basisbehoefte geworden voor de gemeenschap, de diensten en de industrie. Slechts weinig verbruikers zijn zich echter bewust van de complexiteit van een elektrisch systeem en de prestaties die de zowat 1.900 medewerkers van de Elia groep leveren om dag en nacht toe te zien op de kwaliteit en de continuïteit van de elektriciteitsbevoorrading van meer dan 29 miljoen verbruikers. In 2012, net zoals de voorgaande jaren, heeft de Groep deze opdracht met brio vervuld en voor een bevoorradingskwaliteit gezorgd die tot de hoogste van Europa behoort, en dit tegen de laagst mogelijke prijs voor de gemeenschap, zowel in België als in Duitsland.

In een snel veranderende en soms moeilijke context hebben Elia en 50Hertz hun competenties en hun gemeenschappelijke ervaring ten dienste kunnen stellen van de overheidsinstanties, wanneer zij daarnaar vroegen.

Het snel toenemend aandeel van hernieuwbare energie met variabel karakter benadrukt het belang van de opdrachten van de Groep: toezien op het permanent evenwicht tussen productie en verbruik van energie, de netinfrastructuur tijdig ontwikkelen en moderniseren, bijdragen tot de integratie van de nationale markten voor een betere bevoorradingszekerheid, de transitie naar een duurzaam en milieuvriendelijk elektrisch systeem faciliteren en een

kwalitatieve service bieden tegen een zo laag mogelijke kostprijs.

Daarom heeft de Groep zich uitgerust met performante informaticatools om samen met de producenten de flexibiliteit van de productieparken, het beheer van de vraag van zijn grote industriële klanten en de door de marktspelers verwachte transparantie te verbeteren. De Groep blijft zich in die richting engageren met de belangrijke netontwikkelingsprojecten op het land en op zee. Zo komt hij tegemoet aan de behoeften van zijn respectievelijke klanten en aan de verbintenis van de Europese Unie en van de lidstaten om de milieudoelstellingen tegen 2020 te realiseren.

Door onze knowhow binnen de Groep te delen, hebben we de efficiëntie kunnen opvoeren en zijn we beter in staat geweest om buiten onze landsgrenzen nieuwe technologieën te verkennen. Zo nemen wij deel aan het project Atlantic Wind Connection voor de ontwikkeling van een offshore net voor de oostkust van de Verenigde Staten.

Europa staat momenteel voor één van de grootste uitdagingen sinds zijn oprichting. Voor de 41 beheerders van de geïnterconnecteerde netten die in ENTSO-E verenigd zijn, lijkt het geen twijfel dat het koolstofarm maken van Europa slechts mogelijk is door middel van een steeds nauwere onderlinge samenwerking, met de medewerking van de producenten en de verbruikers. Deze betere samenwerking zal ook op het vlak van het energiebeleid van de lidstaten moeten plaatsvinden, omdat de elektrische systemen van de staten nu sterk onderling afhankelijk zijn geworden. De Elia groep die een leider is sinds zijn oprichting, speelt bij deze uitdagingen een belangrijke rol, zowel op het vlak van een beter beheer van de vraag en het efficiënt gebruik van de middelen voor opslag van elektriciteit, als wat de integratie van de markten of de ontwikkeling van netten met zeer hoog vermogen betreft.

Ik ben ook verheugd te mogen vaststellen dat de fakkeloverdracht van Daniel Dobbeni - die eind juni 2012 een punt zette achter zijn bijna tienjarig mandaat van CEO en voorzitter van het directiecomité van Elia - naar Jacques Vandermeiren, die hem bijstond als vicevoorzitter van het directiecomité, in perfecte harmonie en in een geest van continuïteit heeft kunnen plaatsvinden. Jacques is er vanaf de eerste uren in geslaagd om het vertrouwen te winnen van alle stakeholders, zowel intern als extern. Het diversificatiebeleid van Elia, dat in 2010 concreet werd met de verwerving van een participatie van 60% in de Duitse netbeheerder 50Hertz, heeft zijn waarde bewezen: terwijl de resultaten in België negatief beïnvloed worden door de uiterst lage OLO-rente in 2012, kon de Groep zijn verbintenissen tegenover zijn aandeelhouders nakomen dankzij de verbetering van het regelgevend kader in Duitsland. Een mooi voorbeeld van een harmonieus evenwicht tussen een ambitieus en gediversifieerd industrieel beleid en een voorzichtige financiële aanpak. Belangrijke investeringsprojecten voor de ontwikkeling van de onshore en offshore netten, in de Noordzee en in de Baltische zee, zullen een essentiële bijdrage leveren aan de energietransitie en de groei van onze activiteiten. Het is dan ook van belang dat de context stabiel en gunstig blijft, zowel op financieel, regulatorisch, wetgevend als op maatschappelijk vlak.

Het engagement van de Groep om zich elke dag te overtreffen om zijn opdracht te vervullen ten dienste van al zijn klanten en van de gemeenschap staat buiten kijf en daar zijn wij trots op.

Luc Van Nevel,
Voorzitter van de Raad van Bestuur

Voorwoord van de voorzitter van het directiecomité

Sinds de oprichting van Elia staan we ieder jaar voor steeds grotere uitdagingen en 2012 was in dat opzicht zonder enige twijfel een topjaar!

In januari werd de nieuwe Elektriciteitswet gepubliceerd die het derde pakket Europese energierichtlijnen in Belgische wetgeving omzet en waarbij Elia wordt aangeduid als beheerder van het offshore net in de Noordzee. In december werden we gecertificeerd als volledig onafhankelijke netbeheerder enkele weken nadat transmissienetbeheerder 50Hertz deze certificatie als eerste kreeg in Duitsland. Voor onze Groep was dit een nieuwe grote stap vooruit.

De energiesector speelt een centrale rol in de maatschappelijke uitdagingen. Wij hebben dan ook een ambitieuze visie voor onze Groep uitgewerkt, waarin het streven naar uitmuntendheid en onze wil om op de veranderingen vooruit te lopen, duidelijk naar voren komen. Deze visie preciseert de doelstellingen voor onze medewerkers en vertaalt ons engagement tegenover al onze stakeholders. In een context van snelle verandering van het Europese elektrische systeem - we kunnen zelfs gewagen van een heuse omwenteling - speelt de Elia groep een voortrekkersrol en geeft het blijk van innovatie op alle vlakken: internationale samenwerking, engineering, netontwikkeling, systeembeheer, marktmechanismen, consultancy enz.

Onze roeping: de netten van morgen bouwen en beheren in een Europese en internationale context, zodat de energie kan worden vervoerd, waar in de toekomst zij ook zal worden geproduceerd. Getuige daarvan is onze deelname aan het project Atlantic Wind Connection voor de bouw van het eerste hoogspanningsnet op gelijkstroom voor de oostkust van de Verenigde Staten. Zo kunnen we ons nu al voorbereiden op de uitdagingen waarmee we zullen worden geconfronteerd met de bouw van een heus netwerk in de Noordzee.

Onze langetermijnvisie maakt ons sterker om onze dagelijkse opdracht ten dienste van de bevoorradingszekerheid - een centraal thema in het nieuws van 2012 - te vervullen. Zo hebben we een nauwe samenwerking opgezet met de Federale Overheidsdienst Economie, op verzoek van de staatssecretaris voor Energie, in het kader van het uitrustingsplan voor de productiemiddelen. Er zijn ook vragen over de flexibiliteit van het productiepark nu de hernieuwbare productie aanzienlijk toeneemt. Ook werken we samen in het kader van het winterplan van de staatssecretaris voor Energie en in het kader van de verscherpte waakzaamheid van de operationele diensten, nu België structureel afhankelijk is van zijn invoer. Daarnaast hebben onze Duitse collega's een zeer actieve rol gespeeld in de realisatie van het eerste tienjarig ontwikkelingsplan voor Duitsland. Met de indienststelling van de noordelijke verbinding tussen Schwerin en Hamburg hebben zij van hun kant ook de elektriciteitsbevoorrading van zo'n 3,5 miljoen inwoners veilig gesteld.

Ik ben bijzonder trots op de resultaten die de Groep heeft opgetekend dankzij de inzet van al onze medewerkers, zowel inzake bevoorradingszekerheid en veiligheid als wat de realisatie van onze investeringsportefeuille betreft.

Wij willen vooruit gaan, innoveren en netten bouwen en beheren die aan de behoeften van morgen zullen voldoen. Dat zijn heel wat uitdagingen waaraan wij in de komende jaren het hoofd zullen moeten bieden. De Elia groep neemt zowel in België als in Duitsland deel aan een constructieve dialoog en verbindt zich ertoe om te luisteren naar de bekommernissen van iedereen en het algemeen belang zo goed mogelijk te dienen.

De omvorming van onze elektrische systemen is een maatschappelijke uitdaging die slechts kan plaatsvinden binnen een stabiel regelgevend kader en een gunstig investeringsklimaat.

De Elia groep zet zich, vandaag meer dan ooit, in voor een heuse concurrentiële en betrouwbare elektriciteitsmarkt op Europees niveau. Dit doel zullen we bereiken dankzij een nauwe samenwerking tussen lidstaten, regulatoren, marktspelers, energiebeurzen en alle netbeheerders.

Onze Groep en al zijn medewerkers staan voortdurend paraat om het elektrische systeem veilig te beheren en te ontwikkelen in overeenstemming met de verwachtingen van onze klanten en van de gemeenschap.

De Elia groep staat niet alleen permanent in voor een feilloze elektrische bevoorrading tegen concurrerende prijzen. Zoals blijkt uit ons engagement via onze visie voor de Groep zullen we ook al het mogelijke doen om een leidersrol te spelen in de energieomwenteling en bij te dragen aan de ontwikkeling van gediversifieerde, duurzame, competitieve en betrouwbare energiesystemen, zowel op het land als op zee.

Jacques Vandermeiren,
Voorzitter van het directiecomité

“We lead the way in the energy revolution by developing the diversified, sustainable and reliable power systems, spanning land and sea, with new possibilities.”

Waarden

Als leider van de huidige Europese energierevolutie draagt de Elia groep bij tot de ontwikkeling van gediversifieerde, duurzame, concurrentiële en betrouwbare energiesystemen. Op het land en op zee boort hij nieuwe mogelijkheden aan.

Dit engagement van de Groep vertaalt zich in de nieuwe visie die de Groep in 2012 definieerde:

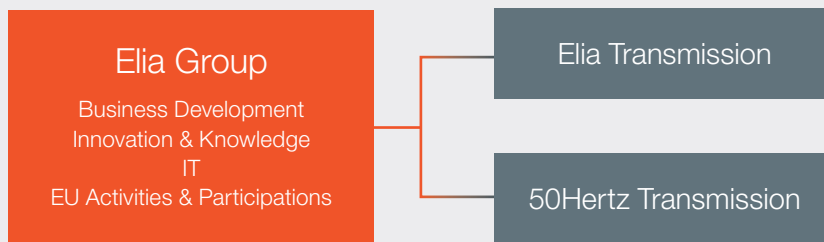
We lead the way in the energy revolution by developing the diversified, sustainable and reliable power systems, spanning land and sea, with new possibilities.

De doelstellingen en prioriteiten die hieruit voortvloeien zijn toepasbaar op alle niveaus binnen de Groep. Ze staan voor ons engagement ten aanzien van alle externe stakeholders en onze verwachtingen ten aanzien van onze medewerkers.

De bedrijfswaarden – ondernemend, integer, empathisch en verantwoordelijk – geven de maatstaven aan die de medewerkers toepassen bij de uitoefening en ontwikkeling van hun activiteiten, zowel binnen de Groep zelf als tegenover de buitenwereld.

> Gemeenschappelijke bedrijfswaarden

Ondernemend, integer, empathisch en verantwoordelijk: dat zijn de waarden die wij toepassen om onze activiteiten uit te voeren en om de doelstellingen van de Groep te realiseren.

Profiel

De Elia groep is opgebouwd rond twee belangrijke activiteitencentra, namelijk twee grote transmissienetbeheerders: Elia in België en 50Hertz in Duitsland.

30 Mo

Dat is het aantal inwoners dat op een veilige en betrouwbare manier van stroom wordt voorzien via de transmissienetten voor elektriciteit van Elia in België en 50Hertz in Duitsland.

Elia, de beheerder van het transmissienet voor elektriciteit in België, is op federaal niveau houder van de licenties voor zijn netten van 380 kV tot 150 kV, en in de drie gewesten van het land voor de netten van 70 kV tot 30 kV.

In 50Hertz, één van de vier Duitse transmissienetbeheerders die actief is in het noorden en het oosten van Duitsland, bezit Elia 60%. De overige 40% zijn in handen van Industry Funds Management (IFM).

Beide werden gecertificeerd als volledig onafhankelijke transmissienetbeheerder voor elektriciteit (fully unbundled), op grond van het feit dat ze hun opdracht in totale autonomie tegenover elektriciteitsproducenten en -leveranciers kunnen uitvoeren, een conditio sine qua non voor de uitbouw van een echte geïntegreerde Europese markt.

De Elia groep behoort tot de top 5 van de transmissienetbeheerders voor elektriciteit in Europa, en tot de top 15 in de wereld. Door zijn acties vervult de Groep een voorbeeldfunctie als onafhankelijke speler, als motor voor de ontwikkeling van de Europese markt, als een onderneming die zich engageert voor een betrouwbare en zekere elektriciteitsbevoorrading te handhaven en bij te dragen tot de integratie van energie uit hernieuwbare energiebronnen.

De Groep handelt als de wettelijke entiteit Elia System Operator, een beursgenoteerde onderneming (met 52,10% vrij verhandelbare aandelen) met als referentieaandeelhouder de gemeentelijke holding Publi-T. De Groep stelt in het totaal zowat 1.900 personeelsleden tewerk en zorgt voor de bevoorradingszekerheid van elektriciteit voor 30 miljoen verbruikers in België en Duitsland.

Door zijn strategische ligging op een scharnierpunt waar de elektriciteitsmarkten van West-, Oost- en Noord-Europa samenkomen, waakt de Elia groep over het veilig beheer van de invoer, de uitvoer en de transits van elektrische energie in zijn netten. Hij

“De expertise en de competenties die we door het project Atlantic Wind Connection hebben opgebouwd, worden aangewend voor het bedenken en ontwikkelen van de toekomstige netten in de Noordzee en in de Baltische Zee, zoals de hub die op stapel staat nabij Oostende en de GCS-verbinding (Grid Combined Solution) tussen Duitsland en Denemarken.”

speelt ook een sleutelrol in de integratie van de nationale markten, door zowel rechtstreeks als onrechtstreeks deel te nemen in het aandeelhouderschap van Eurogrid International, in het regionaal controlecentrum voor grensoverschrijdende stromen Coreso, de elektriciteitsbeurzen APX-ENDEX-Belpex en EPEX Spot, de veilingbedrijven voor capaciteit CASC.EU en EMCC en het opleidingscentrum Gridlab.

De Elia groep biedt zijn klanten en de gemeenschap een dienstenpakket aan op het vlak van consultancy en engineering. Hiervoor steunt de Groep op zijn eigen competenties en expertise, zowel voor uitrustingen op zeer hoge spanning, gespecialiseerde IT-tools voor het beheer van elektrische systemen als voor marktmodellen.

De Elia groep speelt een sturende rol bij de aanleg van de toekomstige grote Europese elektriciteitssnelwegen (op het land en op zee) en neemt in dit licht deel aan diverse internationale projecten. Daarom ook heeft de Elia groep, via zijn filiaal Eurogrid International, een participatie genomen in het project Atlantic Wind Connection voor de bouw van het eerste multiterminal offshore net voor gelijkstroom voor de oostkust van de Verenigde Staten. De expertise en competenties die we op die manier zullen opbouwen, zullen we aanwenden om de toekomstige transmissienetten in de Noordzee en de Baltische Zee te ontwerpen, zoals de hub die op stapel staat in de buurt van Oostende en de Grid Combined Solution verbinding tussen Duitsland en Denemarken voor de aansluiting van de grote windmolenparken en de ontwikkeling van grensoverschrijdende transmissiecapaciteiten.

De Elia groep past de regels van corporate governance toe en voert de bepalingen van de Corporate Governance Code uit die van toepassing zijn voor beursgenoteerde ondernemingen. Het respect voor het milieu en de ondersteuning van het beleid voor duurzame ontwikkeling, dat op Europees, nationaal en gewestelijk vlak wordt uitgestippeld, maken deel uit van de aanpak van de Groep.

Elia System Operator is sinds juni 2005 genoteerd op de gereguleerde markt van Euronext Brussel en werd in maart 2012 opgenomen in de BEL20-index, in lijn met zijn Europese strategie en groei en met de steun van zijn aandeelhouders en van de financiële markten.

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

De Elia groep speelt een belangrijke rol, zowel wat het welzijn van de gemeenschap betreft als op het vlak van het economisch welzijn van de ondernemingen en het algemene succes van de organisaties.

Elia verbindt zich ertoe om een voorbeeldfunctie te vervullen als een maatschappelijk verantwoordelijke onderneming bij de uitoefening van zijn activiteiten.

Deze verantwoordelijkheid komt tot uiting op verschillende vlakken:

- We voeren een permanente dialoog met alle stakeholders van onze activiteiten: klanten, overheden en regulatoren, medewerkers, omwonenden van onze installaties, studenten, het grote publiek.
- We steunen de energie- en klimaatdoelstellingen die zijn vastgelegd op Europees, federaal en gewestelijk vlak, zoals vastgelegd in 2006 door de 27 staatshoofden van de Europese Unie;
- We integreren groene stroom in onze netten, ook op zee;
- We dragen bij tot de ontwikkeling van het toekomstige Europese net gebaseerd op een interactief beheer van de productie en het verbruik, tegen de beste kostprijs voor de gemeenschap;
- We staan in voor het onderhoud en de ontwikkeling van het net met respect voor het milieu en tegen de beste kostprijs voor de gemeenschap;
- We nemen uiteenlopende sociale en milieugerelateerde initiatieven, zowel in België als in Duitsland;

- We moedigen jongeren aan om technische en wetenschappelijke studies aan te vatten, enz.

Elia is ook aangesloten bij Business & Society, de referentie voor maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) in België. Deze organisatie ondersteunt bedrijven die maatschappelijk verantwoord willen ondernemen en reikt hen daartoe hulpmiddelen aan door:

- goede praktijken te delen;
- nieuwe MVO-oplossingen te ontwikkelen;
- met de stakeholders te communiceren over de verschillende aspecten van MVO.

De benoeming van Jacques Vandermeiren, CEO van Elia, tot voorzitter van het directiecomité van Business & Society is tegelijk een erkenning van de initiatieven van Elia en is anderzijds een stimulans om nog verder te gaan.

De koolstofbalans die Elia voor alle activiteiten in 2012 heeft opgesteld, zal als referentie worden gebruikt voor het actieplan voor 2013 om onze ecologische voetafdruk te verkleinen.

Daarenboven heeft Elia, met het oog op de voortzetting van de reeds gelanceerde acties in samenwerking met Business & Society, eind 2012 een gestructureerde aanpak uitgewerkt. Deze verduidelijkt zijn strategische beleidsplannen op het vlak van maatschappelijk verantwoord ondernemen en steunt daartoe op de methodologie ISO 26000.

Deze aanpak zal in 2013 worden gebruikt om de prioriteiten inzake acties voor duurzame ontwikkeling voor alle domeinen die met onze activiteiten te maken hebben, te bepalen.

Markante feiten 2012

In het jaar 2012 waren er heel wat opmerkelijke investeringen in België en in Duitsland. Zowel op het vlak van de markten als van de ontwikkeling van onze netten, de technologie of de bestuursorganen van de Groep.

11 JANUARI

PUBLICATIE VAN DE NIEUWE ELEKTRICITEITSWET IN HET BELGISCH STAATSBLAD

Op 11 januari 2012 verscheen in het Belgisch Staatsblad de wet die het derde pakket Europese richtlijnen inzake elektriciteit in Belgisch recht omzet. Ze versterkt de regels die de onafhankelijkheid van de netbeheerder ten opzichte van de elektriciteitsproducenten en -leveranciers verzekeren, herzielt grondig de prijszettingsregels voor de tarieven en geeft de CREG, de federale regulator, een grotere controleverantwoordelijkheid over de werking van de Belgische elektriciteitsmarkt in het algemeen en de activiteiten van Elia in het bijzonder. Deze wet verleent aan Elia tevens de verantwoordelijkheid voor het beheer van het offshore net op de Noordzee.

JANUARI

ELIA Kiest VOOR BLUE-BIKE

Elia is het eerste Belgische bedrijf dat kiest voor Blue-bike, het fiets-deelproject aan de Belgische stations. Voortaan kunnen de Elia-medewerkers gebruiken van fietsen die aan het station van Schaarbeek voor hen klaarstaan. Dankzij deze service kunnen zij sneller

de afstand tussen het station en de kantoren van Elia afleggen, wat de ecologische voetafdruk van het bedrijf verkleint. Dit concept werd ontwikkeld door de NMBS-Holding en FIETSenWERK. Dit initiatief past in het beleid dat de Groep voert inzake mobiliteit en maatschappelijk verantwoord ondernemen.

JANUARI

ELIA GROEP: LID VAN EASE

De opslag van energie is een enorme uitdaging voor de veilige uitbating van het elektrische systeem en de optimalisatie van de beschikbare transmissiecapaciteiten. Het is één van de technologieën waarmee het evenwicht tussen productie en verbruik zal kunnen worden beheerd door een tegengewicht te vormen voor de schommelingen eigen aan bepaalde hernieuwbare energiebronnen (wind- en zonne-energie). De Elia groep heeft zich bij EASE (European Association for Storage of Energy) aangesloten. Zo draagt de Groep bij aan deze ontwikkeling.

JANUARI

ENTSO-E HOUDT RAADPLEGING OVER DE CODE VOOR NETAANSLUITING

ENTSO-E, de vereniging voor Europese transmissienetbeheerders, heeft een openbare raadpleging gelanceerd over zijn netcodeproject, meer bepaald over de voorwaarden die binnenkort ingaan voor het aansluiten van productie-eenheden in Europa. Dit document is één van de referentiewerken voor de werking van de Europese geïntegreerde elektriciteitsmarkt.

3 FEBRUARI

50HERTZ VERKRIJGT DE VERGUNNING VOOR DE BOUW VAN HET LIJNGEDEELTE 'VIESELBACH – ALTENFELD' VOOR HET PROJECT VAN DE NIEUWE LIJN 'THURINGIAN BRIDGE'

Enkele weken na het verkrijgen van de vergunning van de regionale overheidsinstanties is 50Hertz gestart met de bouwwerken in Thüringen. In dit project, dat vaak wordt genoemd als één van de belangrijkste projecten in Duitsland en dat volgens de Europese Commissie van Europees belang is, is dus een nieuwe belangrijke stap gezet. Het project is essentieel voor de transmissie van grote hoeveelheden hernieuwbare

energie uit Noordoost-Duitsland naar de verbruikscentra in Zuidwest-Duitsland, alsook voor het verbeteren van de bevoorradingszekerheid van Beieren na de sluiting van de volgende kerncentrales in Zuid-Duitsland.

23 FEBRUARI

ELIA LANCEERT EEN TOOL MET VOORSPELLINGEN EN METINGEN VOOR WINDVERMOGEN

Energie geproduceerd uit hernieuwbare bronnen en het variabele karakter van de door onshore en offshore windmolenparken geproduceerde stroom zijn elementen die op dit ogenblik de elektriciteitsmarkt steeds meer doen veranderen. Om het evenwicht op het Belgische net te beheren en hier de marktspelers bij te betrekken, publiceert Elia op zijn website een tool die de voorspellingen van de windproductie tot 7 dagen op voorhand geeft en deze vergelijkt met de real time windproductieverwachtingen op kwartierbasis.

24 FEBRUARI

AKKOORD MET DE DUITSE REGULATOR OVER DE INVESTERINGSBUDGETTEN

50Hertz en de drie andere Duitse transmissienetbeheerders Amprion, TransnetBW en TenneT TSO hebben de onderhandelingen met de Duitse regulator, BNetzA, over de goedkeuring van de investeringsbudgetten tot een goed einde gebracht. Dit akkoord is een belangrijke stap in de uitvoering van de investeringen in de transmissienetten die nodig zijn voor de ontwikkeling van hernieuwbare energie.

FEBRUARI

ELEKTRICITEITSVERBRUIK PIEKT DOOR DE EXTREME KOUDE

Tijdens de extreme koudegolf bereikte het elektriciteitsverbruik in verscheidene regio's, waaronder Frankrijk, een recordhoogte. De massale uitvoer vanuit de CWE-regio naar Frankrijk zorgde voor spanningsproblemen in Noord-Frankrijk en aanzienlijke noord-zuidstromen. Verschillende aan Frankrijk grenzende netbeheerders, waaronder Elia, namen maatregelen. Coreso zorgde voor de coördinatie. Zo konden de naburige netbeheerders aan deze ongewone situatie het hoofd bieden en de bevoorradingszekerheid in de volledige getroffen zone waarborgen.

1 MAART

ENTSO-E ORGANISEERT EEN PUBLIEKE RAADPLEGING OVER ZIJN TIENJARIG NETONTWIKKELINGSPLAN

ENTSO-E, met Daniel Dobbeni als voorzitter, lanceert een publieke raadpleging over zijn tienjarig netontwikkelingsplan (Ten Year Network Development Plan). Dit plan geeft de belangrijkste investeringsbehoeften aan op het vlak van de infrastructuur van het elektriciteitsnet, die nodig zijn om de ambitieuze doelstellingen van het Europese energiebeleid te realiseren.

5 MAART

VERRASSEND WINTEROFFENSIEF

Op 5 maart deden zich uitzonderlijke omstandigheden voor. Door een zeer bijzondere samenloop van weersomstandigheden raakten heel wat hoogspanningsmasten van het Belgi-

sche transmissienet voor elektriciteit beschadigd, waardoor de regio Doornik te kampen kreeg met een stroomonderbreking die enkele uren duurde. Elia nam daarom heel snel de beslissing om zijn nieuwe tijdelijke vervangingslijn te plaatsen zodat de noodvoeding gewaarborgd is als er zich een incident zou voordoen tijdens de werkzaamheden voor de heropbouw van het net.

CONFERENTIE SUPERGRID 2012: MILIEU EN NETONTWIKKELING GAAN HAND IN HAND

De vertegenwoordigers van Friends of the Supergrid, Medgrid, Renewables Grid Initiative en Desertec Industrial Initiative, alsook van het Klimaatparlement roepen op tot actie om een Europees supergrid op te richten. De Belgische minister bevoegd voor de Noordzee, Johan Vande Lanotte, zegt hierover: «De voorbije 30 jaar heeft Europa een netwerk van snelwegen aangelegd. Onze prioriteit moet nu zijn om hetzelfde te doen voor de elektriciteitsnetten.»

13 MAART

INFORMATIE- EN DIALOOGCAMPAGNE OVER HET PROJECT «UCKERMARK LINE»

50Hertz lanceert een reeks regionale raadplegingen, een 'mobiel informatiebureau' en een hotline. 50Hertz past deze communicatiemethode toe omdat het voortdurend ernaar streeft de informatie, de verstandhouding en de dialoog met de stakeholders te verbeteren. In de regio Uckermark ten noorden van Berlijn wordt een roadshow georganiseerd die de burgers en de

regionale en lokale verenigingen van de 12 gemeenten aandoet. Informatie over de goedkeuringsprocedure, technische aspecten, gezondheid en milieu, alsook over de compensatiemaatregelen voor de bouw van nieuwe lijnen zijn de centrale thema's van het debat.

19 MAART

ELIA TREEDT TOE TOT DE BEL20

Amper 11 jaar na de afsplitsing van Electrabel en minder dan 7 jaar na zijn beursintroductie (juni 2005), treedt Elia toe tot de BEL20, de leidende beursindex voor Euronext Brussel. Dankzij deze toetreding krijgt het bedrijf meer naambekendheid en wordt het makkelijker om investeerders aan te trekken.

18 APRIL

NIEUWE WEBSITE VAN ELIA

Elia gaat online met de nieuwe website www.elia.be. De bedoeling is om alle partijen die bij onze activiteiten betrokken zijn op een correcte en transparante wijze te informeren. De Groep heeft bovendien een gloednieuwe website (www.eliagroup.eu) en ook de jobsite (www.elia.jobs) werd bijgewerkt.

20 APRIL

STROOMGEGEVENS GEPUBLICEERD OP EEN INTERACTIEVE KAART VAN HET 50HERTZ-NET

50Hertz maakt de elektriciteitsstromen voor al zijn lijnen online bekend. Zo kunnen alle geïnteresseerden het reële gebruik van de transmissienet-capaciteiten van om het even welke periode in het verleden bekijken. Door zo op een eenvoudige en intuïtieve

manier vast te stellen welke netgedeelten een heel hoge benuttingsgraad hebben, krijgen de overheidsinstanties, de verenigingen en de burgers een beter inzicht in de dringende behoefte aan netontwikkeling. Het initiatief kent een hoge waardering in de politieke en de wetenschappelijke wereld en het verenigingsleven, zowel in Duitsland als in de rest van Europa.

APRIL

JACQUES VANDERMEIREN VERKOZEN TOT VOORZITTER VAN BUSINESS & SOCIETY BELGIUM

Business & Society Belgium verenigt de Belgische ondernemingen die actief zijn op het vlak van maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO). De organisatie verleent ondersteuning en reikt instrumenten aan aan ondernemingen die MVO in hun strategie en activiteiten willen integreren. Het voorzitterschap wordt toevertrouwd aan Jacques Vandermeiren.

30 MEI

EERSTE DUITSE ONTWIKKELINGSPLAN VOOR OPENBARE RAADPLEGING

Het eerste Duitse ontwikkelingsplan op 10 jaar, opgesteld door de vier netbeheerders (Amprion, TransnetBW, TenneT TSO en 50Hertz), werd op 30 mei aan de pers voorgesteld. Dit betekent meteen de start van de uitgebreide publieke consultatiefase. Dit plan beoogt de concrete uitvoering van de energietransitie in Duitsland. Hiervoor zal de bouw nodig zijn van zowat 3.800 km nieuwe verbindingen en de versterking

van 4.000 km bestaande verbindingen in de komende 10 jaar. Zij zullen de hernieuwbare energie die voornamelijk in Noord-Duitsland geproduceerd wordt naar de verbruikscentra in het zuiden vervoeren.

30 MEI

HET ELIA FONDS BLAAST 10 KAARSJES UIT!

Sinds 2002 verleent het Elia Fonds steun aan projecten die ontdekking en verwondering voor iedereen toegankelijker maken. In 10 jaar tijd mochten 233 projecten rekenen op de steun van Elia en van de Koning Boudewijnstichting om hun ideeën concreet vorm te geven. Om dit 10-jarig bestaan te vieren, organiseert het Elia Fonds 5 thematische workshops. Hieraan nemen meer dan honderd mensen deel die zich in verenigingen inzetten, om personen met een beperkte mobiliteit toegang te verlenen tot een zo ruim mogelijk aanbod van vrijetijdsbesteding.

JUNI

ATLANTIC WIND CONNECTION BELANDT IN EEN FASE DIE ZIJN CONCURRENTIEEL BELANG VERDUIDELIJKT

Het Amerikaanse Home Office (binnenlandse zaken) heeft na gedetailleerd onderzoek en een openbare raadpleging verklaard dat er geen overlapping is tussen Atlantic Wind Connection en eventuele concurrerende projecten in de voorgestelde kustzones voor de bouw van het grote offshore net voor de Atlantische kust. Zo werd in dit dossier een belangrijke horde genomen.

JUNI**DANIEL DOBBENI BENOEMD TOT
VOORZITTER VAN CORESO**

De raad van bestuur van Coreso stelt Daniel Dobbeni aan als voorzitter en Chris Train van National Grid als vice-voorzitter. Coreso is het onafhankelijk regionaal technisch coördinatiecentrum voor vijf Europese transmissienetbeheerders. Het ziet toe op de optimalisatie van de bevoorradingszekerheid in West-Europa.

JUNI**CONCRETE MAATREGELEN OM DE
FLEXIBILITEIT VAN HET PRODUC-
TIEPARK EN VAN HET VERBRUIK TE
VERHOGEN**

Om tijdens de zomer het hoofd te bieden aan een weinig moduleerbare binnenlandse productie (kernenergie, warmtekrachtkoppeling) gepaard gaande met een hoge energieproductie op basis van hernieuwbare energiebronnen (wind, zon) op een moment dat de vraag bijzonder laag zal zijn, heeft Elia een reeks coördinatiemaatregelen genomen met de marktspelers en met de regulator, de CREG. Deze maatregelen omvatten een toename van de bids voor neerwaartse regeling, d.i. een extra tariffair signaal, en operationele maatregelen op D-1 en in real time met het oog op een zo spoedig mogelijke reactie bij een ernstige verstoring van het evenwicht.

27 JUNI**DE MINISTER VAN ECONOMIE VAN
DE DEELSTAAT BRANDENBURG OP
BEZOEK BIJ 50HERTZ**

De minister van Economie van de deelstaat Brandenburg, Ralf Christoffers, brengt een bezoek aan een ondergrondse 380 kV-kabeltunnel van het Berlijnse elektriciteitstransmissienet. Tijdens een informatie- en consultatieronde over 380 kV in Angermünde in maart had hij laten vallen dat hij graag meer wilde weten over deze technologie, om zo de voor- en nadelen beter tegen elkaar te kunnen afwegen.

1 JULI**FAKKELOVERDRACHT TUSSEN
DANIEL DOBBENI EN JACQUES
VANDERMEIREN**

Daniel Dobbeni, CEO en voorzitter van het directiecomité van Elia, geeft officieel de fakkel door aan Jacques Vandermeiren. Catherine Vandenborre wordt in het directiecomité verwelkomd als Chief Corporate Officer en Jan Gesquière, Chief Financial Officer, wordt vicevoorzitter van het directiecomité.

JULI**BELGISCH UITRUSTINGSPLAN**

De staatssecretaris voor Energie stelt zijn uitrustingsplan 2012 voor, gebaseerd op het voorstel van de FOD Energie met het oog op een evaluatie van het evenwicht tussen productie en verbruik voor de periode 2015-2017. Op verzoek van de administratie heeft Elia tal van risicoanalyses uitgevoerd. Het plan voorziet in de sluiting van de reactoren Doel 1 en 2 tegen 2015 en

verlengt de levensduur van Tihange 1 met 10 jaar. Het voorziet ook in het behoud van de thermische eenheden waarvan de eigenaars de sluiting hadden gepland.

JULI**'PROJECTING IDEAS, DELIVERING
SOLUTIONS': VISIE EN PRIORITEITEN
OP HET VLAK VAN INNOVATIE EN
KENNIS**

Om de komende jaren het hoofd te kunnen bieden aan de talrijke uitdagingen mikt de Elia groep op zijn R&D-activiteiten. De prioriteiten van de Elia groep op het gebied van innovatie en kennis zijn het resultaat van de gezamenlijke visie van de twee netbeheerders van de Groep, Elia in België en 50Hertz in Duitsland. Hun doelstelling: richtlijnen opstellen om de Groep te ondersteunen zodat hij kan bepalen welke inspanningen op het vlak van R&D voorrang moeten krijgen en hij zijn leiderspositie in de elektriciteitssector kan behouden.

JULI**VLAAMS ONDERSTEUNINGS-
MECHANISME VOOR GROENE
STROOM HERVORMD**

De hervorming van het Vlaams ondersteuningsmechanisme voor groene stroom beoogt de nodige financiële steun voor elke productietechnologie voor groene stroom om de rentabiliteit ervan te waarborgen gedurende de afschrijvingsperiode van de installatie. Het aantal certificaten zal worden gedifferentieerd om de passende ondersteuning te kunnen bieden.

Het nieuwe systeem treedt in voege op 1 januari 2013, met uitzondering van de zonnepanelen waarvoor het huidige steunniveau als te hoog beoordeeld werd. Daarom werd de steun per 1 augustus 2012 teruggeschroefd van € 210 naar € 90.

JULI

DEFINITIEF GEWESTELIJK UITVOERINGSPLAN VOOR HET STEVIN-PROJECT

Naar aanleiding van het advies van de Raad van State heeft de Vlaamse regering definitief de goedkeuring gegeven voor het Gewestelijk uitvoeringsplan of GRUP «Optimalisatie van het hoogspanningsnet in Vlaanderen» in het kader van het Stevin-project voor de uitbreiding van het 380 kV-net naar de Belgische kust.

JULI

PRINCIPIËLE GOEDKEURING VOOR HET BRABO-PROJECT

In het kader van het Brabo-project voor de uitbreiding van het zeerhogespanningsnet in het Antwerpse havengebied, geeft de Vlaamse regering zijn principiële goedkeuring voor het door Elia voorgestelde project. Hiervoor zal Elia een milieueffectenrapport (plan-MER) moeten opmaken. De bevoegde minister voor Ruimtelijke Ordening zal op basis hiervan een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) voorbereiden.

29 EN 30 AUGUSTUS

CONFERENTIE VOOR DE BEVOORRADINGSZEKERHEID GEORGANISEERD DOOR 50HERTZ: NETBEHEER IN EEN NIEUW TIJDPERK

Meer dan 150 vertegenwoordigers van stroomproducenten, transmissie- en distributienetbeheerders alsook vertegenwoordigers van universiteiten, verenigingen, overheidsinstanties en consultingbedrijven ontmoeten elkaar op de 5de conferentie in Hamburg, een initiatief van 50Hertz. Thema is de bevoorradingszekerheid in Duitsland en de rest van Europa in het kader van de radicale evolutie van het elektriciteitsstelsel ten gevolge van de Energiewende (energietransitie) in Duitsland.

AUGUSTUS

BEVOORRADINGSZEKERHEID

In de huidige context waarin er onzekerheid heerst over de toekomstige beschikbaarheid van de kerncentrales van Doel 3 en/of Tihange 2, heeft Elia berekeningen en simulaties gemaakt over de bevoorradingszekerheid voor de winter van 2012-2013 en deze daarna. Elia heeft zich hiervoor gebaseerd op de verschillende nieuwe beschikbaarheidshypothesen van het productiepark. Deze cijfers en simulaties werden overgemaakt aan de minister van Energie, die verantwoordelijk is voor de bevoorradingszekerheid in België. Ook al kan het Elia-net tot 3.500 MW importeren, toch wil Elia de aandacht vestigen op de rol die de Belgische marktpelers hierbij spelen. Zij moeten buiten de grenzen immers tegenpartijen vinden om de elektriciteitsbevoorrading van hun klanten te kunnen garanderen.

7 SEPTEMBER

50HERTZ ZET ZICH IN VOOR HET MILIEU

50Hertz zet zich heel sterk in voor het milieu en een duurzaam energiesysteem. Het bedrijf wordt Gold Partner en sponsor in de categorie «Energie» van de Clean Tech Media Award 2012, een wedstrijd voor technologisch vernieuwende projecten die een duurzame ontwikkeling ondersteunen en milieuvriendelijk zijn.

26 SEPTEMBER

NWE PRICE COUPLING STAKEHOLDER FORUM

De energiebeurzen en transmissienetbeheerders van de regio NWE organiseren op 26 september het eerste forum voor alle marktpelers die betrokken zijn bij de marktkoppeling in deze zone. De lancering van de «flow-based»-marktkoppeling is gepland voor eind 2013.

SEPTEMBER

STUDIE OVER HET GEDECENTRALISEERDE PRODUCTIEVERMOGEN IN VLAANDEREN

Elia heeft samen met het VITO en de in Vlaanderen actieve distributienetbeheerders een studie gevoerd naar het gedecentraliseerde productievermogen in Vlaanderen voor de periode 2011-2020. Deze stap, waarmee men een beter zicht wil krijgen op het geheel van de toekomstige netbehoeften, maakt het mogelijk om de noodzakelijke investeringen tegen een lagere kostprijs uit te voeren en zal bijdragen tot het behalen van de doelstellingen die vastgelegd werden in het kader van het Pact 2020, dat als basis dient voor het initiatief Vlaanderen In Actie (ViA).

17 SEPTEMBER**APX-ENDEX KONDIGT ZIJN INTENTIE AAN OM DE ACTIVITEITEN OP TE SPLITSEN IN 2 ENTITEITEN: GAS EN ELEKTRICITEIT**

De energiebeurs APX-ENDEX, die actief is in Nederland, België en Groot-Brittannië, kondigt aan dat ze haar activiteiten rond twee belangrijke polen wil reorganiseren: één voor elektriciteit en één voor gas. De nieuwe entiteit die instaat voor elektriciteit zal gezamenlijk in handen zijn van Elia (29,16%) en de Nederlandse tegenhanger TenneT (70,84%). Ter herinnering: Elia heeft momenteel een participatie van 20% in het kapitaal van APX-ENDEX.

SEPTEMBER**DE ELIA GROEP NEEMT DEEL AAN INNOVATIEPROJECTEN**

Onze collega's van 50Hertz en 17 partners (distributienetbeheerders, onderzoekscentra, fabrikanten uit de sector van de informaticatechnologie en -componenten, ontwikkelaars van hernieuwbare energie...) maken zich klaar om tegen begin 2013 het project RegMod-Harz (Regenerative Modellregion Harz) af te ronden. Dankzij de aanleg van een virtuele elektriciteitscentrale kon met dit grootscheeps 4-jarenproject worden aangetoond dat het mogelijk is om een complete 'Landkreis' (in dit geval Harz) uitsluitend op basis van hernieuwbare energiebronnen te bevoorraden.

1 OKTOBER**AANPASSING VAN HET TARIEF VOOR OPENBARE DIENSTVERPLICHTINGEN VOOR DE FINANCIERING VAN DE STEUNMAATREGELEN VOOR HERNIEUWBARE ENERGIE IN WALLONIË**

Als beheerder van het lokale transmissienet in Wallonië heeft Elia de verplichting om tegen een minimale eenheidsprijs van € 65 groenestroomcertificaten aan te kopen van Waalse installaties die hernieuwbare energie produceren. Aangezien het aantal door Elia aangekochte groenestroomcertificaten sterk gestegen is, heeft Elia bij de CREG een aanvraag ingediend voor de aanpassing van het tarief voor openbare dienstverplichtingen voor de financiering van de steunmaatregelen voor hernieuwbare energie in Wallonië. Dit tarief stijgt vanaf oktober 2012 van € 1,1889/MWh naar € 5,9445/MWh.

4 OKTOBER**ZWARE WINDHOOS BESCHADIGT EEN HOOGSPANNINGSLIJN VAN 50HERTZ**

Meerdere masten van de bovengrondse 380 kV-lijn tussen Pulgar en Vieselbach zijn ernstig beschadigd in Bad Sulza, aan de grens tussen Sachsen-Anhalt en Thüringen. Vier ervan zijn vernield, een aantal andere hebben minder ernstige schade opgelopen. Er worden onmiddellijk veiligheidsmaatregelen genomen om de risico's in te dijken. Dankzij de snelle reactie van 50Hertz blijft de situatie onder controle en zijn er geen gevolgen voor de bevoorradingszekerheid. Er wordt binnen de week een tijdelijke lijn ingesteld.

12 OKTOBER**CRISISSIMULATIE**

Elia organiseert geregeld crisissimulatieoefeningen om na te gaan of de teams moeilijke situaties aankunnen en om zo nodig hun voorbereiding, bij te sturen. Aan de oefening in 2012 namen de Franse (RTE) en de Nederlandse (TenneT) transmissienetbeheerders, het regionaal technisch coördinatiecentrum Coreso en het federaal crisiscentrum van het ministerie van Binnenlandse Zaken deel.

15 OKTOBER**VERHOOGING VAN DE TOESLAG VOOR ENERGIETRANSITIE IN DUITSLAND**

De vier Duitse netbeheerders, waaronder 50Hertz, deelden op 15 oktober het bedrag mee van de toeslag voor 2013 die bestemd is voor de financiering van het ondersteuningsbeleid voor hernieuwbare energie (Erneuerbaren-Energien-Gesetz of EEG). Op basis van de verwachte volumes wordt de toeslag op € 20,36 miljard geraamd. Voor particulieren zal de toeslag € 52,77 / MWh bedragen, hetzij 47% meer dan in 2012.

18 OKTOBER**DE 4DE EEG-CONFERENTIE VAN 50HERTZ ZOOMT IN OP DE POLITIEKE DEBATTEN OVER DE TOEKOMSTIGE DUITSE WET OVER HERNIEUWBARE ENERGIE**

250 deelnemers wonen in Berlijn de conferentie over de financiering van hernieuwbare energie bij, georganiseerd door 50Hertz. Hier worden de laatste tendensen en uitdagingen besproken tegen de achtergrond van

het politieke debat over de wijzigingen in de wetgeving inzake ondersteuning voor hernieuwbare energie. Enkele van de aangekaarte thema's: de integratie van hernieuwbare energie in de markt, de directe verkoop van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen en de EEG-toeslag. De moeilijkheden bij het uitbetalen van de compensatievergoedingen in het geval van beheersmaatregelen voor feed-in verplichtingen en de implementatie van de beschikking betreffende de stabiliteit van het systeem staan eveneens op de agenda.

20 OKTOBER

PATRICK DE LEENER WORDT CEO VAN CORESO

De raad van bestuur van Coreso benoemt Patrick De Leener tot CEO van Coreso met ingang van 1 december 2012. Coreso zorgt onder andere elk kwartier voor prognoses en analyses over de netveiligheid om zo eventuele grote incidenten te kunnen voorkomen. Het helpt ook bij het bepalen van gecoördineerde oplossingen die onverwachte gebeurtenissen in het net van een regio waar 43% van de bevolking van de Unie is gevestigd, kunnen opvangen. De integratie van hernieuwbare energiebronnen en de ontwikkeling van de Europese elektriciteitsmarkt zijn eveneens uitdagingen voor Coreso. Op die manier kan het bijdragen aan de ondersteuning van de nationale netbeheerders.

25 OKTOBER

INNOVATION PARTNERS DAY

De directie Innovation & Knowledge Management heeft haar eerste 'Innovation Partners Day' georganiseerd waaraan ruim honderd bedrijfsleiders, regulators en topmensen uit de industrie deelnamen. Deze ontmoeting had als doel onze visie over de innovatie van de elektriciteitsnetten met onze partners te bespreken.

25 OKTOBER

KAPITAALVERHOOGING VOORBEHouden VOOR HET PERSONEEL VAN DE ELIA GROEP IN BELGIË

De buitengewone algemene vergadering van aandeelhouders van Elia System Operator keurt de kapitaalverhoging voor het personeel van Elia in België goed. Deze kapitaalverhoging zal worden verwezenlijkt in twee delen: in november 2012 en februari 2013, voor een maximaal totaalbedrag van € 6 miljoen. Het maximale intekenbedrag voorzien voor deze kapitaalverhoging is ruim overschreden.

NOVEMBER

NIEUWE VISIE VOOR DE ELIA GROEP

De Elia groep werkt een nieuwe visie uit. Ze zal de koers voor de komende jaren uitzetten, niet alleen wat de prioriteiten voor de ontwikkeling van onze activiteiten ten voordele van alle stakeholders betreft, maar ook wat de verwachtingen aangaat tegenover het voltallige personeel van de Elia groep.

De nieuwe visie wordt in het voorjaar van 2013 bekendgemaakt via met een nieuwe naambekendheidscampagne gericht op innovatie.

ELIA GEEFT EEN BEPALENDE IMPULS VOOR DE OPRICHTING VAN EEN DIENST VOOR WEDERZIJDSSE ASSISTENTIE BINNEN VLP GO

Twaalf van de 16 grootste TNB's ter wereld hebben een protocolakkoord over wederzijdse assistentie binnen VLP GO (omgedoopt tot GO 15 Reliable and Sustainable Power Grids) ondertekend. Nog 3 andere TNB's hebben hun intentie bekendgemaakt om het akkoord, na een interne goedkeuringsronde, te ondertekenen. De vertegenwoordigers van Elia binnen VLP GO liggen aan de basis van dit initiatief dat op Europees niveau werd vertaald in een gelijkaardig initiatief binnen ENTSO-E.

HET AANBRENGEN VAN OPTISCHE VEZELS ROND BLIKSEMDRAAD: EEN INNOVATIEVE TECHNIK

Elia start een pilootproject op voor het aanbrengen van optische vezels rond bliksemdraad met behulp van een op afstand gestuurde robot. Dit is een primeur voor België. Hiermee wordt een

snellere installatie van de communicatie-infrastructuur mogelijk, die nodig is voor een goede sturing en exploitatie van het net en drukt tegelijk de kosten.

16 NOVEMBER

KLANTENDAG

Meer dan 200 vertegenwoordigers van onze industriële klanten, netgebruikers, ARP's en collega-distributienetbeheerders nemen samen deel aan de Klantendag 2012. De bevoorradingszekerheid was uiteraard één van de hoofdtopics van de dag. Staatssecretaris voor Energie, Melchior Wathelet, ging in op de uitnodiging van Elia en nam de gelegenheid te baat om zijn energiebeleid uiteen te zetten voor een select publiek.

19 NOVEMBER

ELIA OP WALL STREET

Een delegatie Belgische toplui, waaronder ook Jacques Vandermeiren, luidde de openingsbel van de beurs van New York. De delegatie kon op deze manier ons land promoten bij Amerikaanse beleggers.

20 NOVEMBER

50HERTZ WEERSTAAT MET GLANS EEN CYBERAANVAL

50Hertz werd belaagd door een groot-scheepse cyberaanval op de door haar beheerde internetdomeinen en -platformen. De aanval werd uitgevoerd via een groot aantal onderling verbonden computers. 50Hertz heeft deze aanval binnen de 5 dagen opgelost door een beschermingsschild op te richten. De bevoorradingszekerheid kwam op geen

enkel moment in het gedrang omdat de informaticatools voor het netbeheer niet gelinkt zijn aan het internet. Het IT-veiligheidsconcept van de hele Elia groep werd, naar aanleiding van deze gebeurtenis, verbeterd.

28 NOVEMBER

HET BELANG EN HET POTENTIEEL VAN DE BALTISCHE ZEE WORDEN IN KAART GEBRACHT NAAR AANLEIDING VAN DE PARLEMENTAIRE OFFSHORE-AVOND

Tijdens de parlementaire avond die in Berlijn werd georganiseerd door de deelstaat Mecklenburg - West-Pommeren heeft 50Hertz, in aanwezigheid van zo'n 140 genodigden, onder wie verschillende investeerders, een belangrijk signaal gegeven voor investeringen in offshore projecten in de Baltische Zee. Zowel de investeerders als de projectontwikkelaars hebben hun plannen voor de Baltische Zee bekendgemaakt. De federale minister voor Milieu, Peter Altmaier, en de minister-president van Mecklenburg-West-Pommeren, Erwin Sellering, hebben het belang van een degelijke offshore ontwikkeling ter ondersteuning van de energierevolutie benadrukt.

30 NOVEMBER

WINTER OUTLOOK 2012-2013

De Winter Outlook van ENTSO-E toont aan dat de bevoorradingszekerheid in normale omstandigheden gegarandeerd is voor de winter van 2012-2013, maar benadrukt wel dat Europa te maken zou kunnen krijgen met een gematigd risico op stroomonderbreking bij aanhoudend streng winterweer over het hele continent in combinatie met het ontbreken van wind- en zonneproductie. De structurele afhankelijkheid van België van de import, tijdens de hele winterperiode, is hier ook een niet te verwaarlozen factor. Dankzij de door Elia gerealiseerde uitbreidingen van de interconnecties kunnen de spelers op de Belgische markt zich voor 3.500 MW buiten de grenzen bevoorraden. Toch benadrukt Elia dat het aan de leveranciers en de evenwichtsverantwoordelijken (ARP's) is om erop toe te zien dat zij de nodige energie voor de bevoorrading van hun klanten in het buitenland kunnen aankopen. Elia werkt met de overheden samen om het evenwicht tussen productie en verbruik in de Belgische regelzone te bewaren.

3 DECEMBER

INDICATOR VAN HET EVENWICHT TUSSEN VRAAG EN AANBOD

Op de homepage van zijn website publiceert Elia vooruitzichten voor het evenwicht tussen de vraag naar en het aanbod van elektriciteit in België. Naar analogie met een verkeerslicht dat op groen, oranje of rood kan staan geeft de indicator de situatie voor vandaag en voor morgen weer en daarnaast

ook een prognose voor de komende 5 dagen. Je vindt er ook een miniwebsite waarin op een vereenvoudigde manier de netwerking en de voorbereiding op een wintersituatie worden toegelicht. Met de winter in aantocht krijg je zo een duidelijk beeld van de situatie.

3 DECEMBER

MEER COMMERCIËLE TRANSMISSIE-CAPACITEIT AAN DE NOORDGRENS

Elia en zijn Nederlandse tegenhanger TenneT hebben een akkoord bereikt over een verhoging van de transmissie-capaciteit tussen Nederland en België. Deze verhoging wordt verdeeld over extra dagcapaciteit en extra intraday capaciteit en zal maximum 300 MW bedragen. De NTC-waarde (Net Transfer Capacity) op de Nederlands-Belgische grens wordt hiermee opgetrokken van 1.401 tot maximaal 1.701 MW voor zover de netveiligheid dit toelaat. Deze NTC-waarde is bepalend voor de bilaterale commerciële transacties die op deze grens mogelijk zijn.

4 DECEMBER

50HERTZ BREIDT ZIJN NETWERK UIT OM DE OVERBELASTING IN THÜRINGEN HET HOOFD TE BIJEN

50Hertz heeft de eerste hogetemperatuurgeleiders van de ACSS-generatie in gebruik genomen in Duitsland. De Duitse minister voor Economie, Philipp Rösler, heeft deze innovatieve installatie van het net van 50Hertz ingehuldigd. Dankzij het gebruik van hogetemperatuurgeleiders kan het huidige vermogen van deze belangrijke noordoost-zuidwestverbinding die bijzonder zwaar belast wordt, nu van

1.800 MW naar 2.100 MW worden opgetrokken. Dit betekent een aanzienlijke vermindering van de redispatchingkosten.

5 DECEMBER

DE ELIA GROEP ONDERSTEUNT DE ONTWIKKELING VAN ELEKTRICITEITS-NETTEN MET RESPECT VOOR HET MILIEU EN DE BURGERS

Het Renewables Grid Initiative (RGI) is een vereniging die milieuorganisaties en transmissienetbeheerders voor elektriciteit rond de tafel brengt om de ontwikkeling van de transmissienetten voor elektriciteit en de efficiënte integratie van hernieuwbare energie te bevorderen. Ter gelegenheid van de tweede conferentie die RGI samen met het Smart Energy for Europe Platform (SEFEP) in Brussel organiseerde, stelden de leden aan de Europees Commissaris voor Energie en aan de Europees Commissaris voor Milieu hun rapport over de voorbeeldpraktijken in Europa voor, alsook een verklaring voor transparantie en betrokkenheid van het publiek bij de ontwikkeling van de toekomstige netten.

18 DECEMBER

INHULDIGING VAN DE NOORDELIJKE VERBINDING DOOR BONDSKANSIELIER ANGELA MERKEL

50Hertz stelde in aanwezigheid van prominente gasten het laatste deel van de noordelijke verbinding op 380 kV tussen Schwerin en Hamburg in dienst. De lijn werd ingehuldigd door de Duitse bondskanselier Angela Merkel, de minister-president van Mecklenburg - West-Pommern Erwin Sellering, de voorzitter van de raad van bestuur Daniel Dobbeni en de CEO van 50Hertz, Boris Schucht. Met

de voltooiing van deze verbinding sluit 50Hertz de realisatie van de sinds lang geplande 4de Duitse interconnectielijn af. Zij zal tijdens de winter van 2012-2013 voor de veilige stroombevoorrading van de regio van Hamburg zorgen.

20 DECEMBER

AKKOORD OVER DE INSTALLATIE VAN DWARSREGELTRANSFORMATOREN TUSSEN 50HERTZ EN DE POOLSE NET-BEHEERDER PSE OPERATOR

50Hertz sluit een akkoord met zijn Poolse tegenhanger voor een betere afstemming van hun activiteiten om zo de niet-geplande transmissiestromen aan de Duits-Poolse grens te beperken. De controle van de stromen kan worden verbeterd dankzij de onmiddellijke ingang van een gecoördineerde methode voor het beheer van de stromen, gevolgd door de installatie van dwarsregeltransformatoren tegen 2016, wat bijdraagt aan een betere veiligheid van het elektriciteitssysteem, een betere integratie van hernieuwbare energie en de ontwikkeling van de Europese elektriciteitsmarkt.

Perspectieven en uitdagingen voor 2013

De Elia groep gaat de uitdagingen waarvoor hij staat aan door een reeks initiatieven op touw te zetten, zowel op het vlak van netbeheer of marktintegratie als wat de ontwikkeling van nieuwe activiteiten of de verwerving van nieuwe competenties betreft.

Uitdagingen van formaat!

De uitdagingen van de Groep: blijven zorgen voor een zelfde bevoorradingskwaliteit in België en in Duitsland en tegelijk de netten verder ontwikkelen om de verbruikers toegang te geven tot een gediversifieerde energiemix tegen de laagst mogelijke prijs.

Nieuwe visie voor de Elia groep

In het licht van de grondige transformatie van de energiesector heeft de Elia groep een nieuwe visie voor de komende jaren uitgestippeld. De Groep positioneert zichzelf als leider in de huidige energierevolutie en hoopt een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van gediversifieerde, duurzame en betrouwbare energiesystemen op het land en op zee en wil daarnaast graag nieuwe mogelijkheden openen.

Het concrete engagement voor 2013 en de daarop volgende jaren situeert zich rond de volgende activiteiten:

- drie essentiële pijlers nastreven: hernieuwbare energiebronnen makkelijker integreren, de ontwikkeling van de geïntegreerde Europese elektriciteitsmarkt voortzetten en bijdragen tot de bevoorradingszekerheid van elektriciteit; anticiperen op en beantwoorden aan de huidige en toekomstige behoeften van de gemeenschap door een actieve en innoverende rol te spelen in de huidige energierevolutie;
- bijdragen tot de ontwikkeling van een elektrisch systeem dat op Europees niveau geïntegreerd is, zowel op het land als op zee;

- een duurzame en rendabele groei verzekeren voor onze aandeelhouders door onze activiteiten te ontwikkelen, voornamelijk in Europa.

Offshore net in de Noordzee en de Baltische Zee

Het actiedomein van Elia werd uitgebreid met het net in de Noordzee in de Belgische territoriale wateren. Het voorgestelde ontwerp om op een betrouwbare manier en tegen een zo laag mogelijke kostprijs een offshore net op te richten, werd in 2012 door de minister van Energie goedgekeurd. Het zal vergelijkbare voordelen bieden als een onshore net op het vlak van betrouwbaarheid alsook een kosten-batenverhouding die voordeliger is dan een individuele aansluiting voor elk windmolenpark.

Om dit project tot een goed einde te brengen, in samenspraak met de ontwikkelaars van de windmolenparken voor de Belgische kust en de overheden, zal Elia het hoofd moeten bieden aan nieuwe technische uitdagingen. Dit belangrijke project op Belgisch en Europees niveau kan slechts slagen indien een aangepast regulator en juridisch

kader met het oog op de financiering wordt uitgewerkt.

Wat de projecten in de Baltische Zee betreft, beheert 50Hertz de aansluiting van het eerste offshore park Baltic1 en bouwt het tweede park Baltic 2. Nu heeft 50Hertz ook de ontwikkeling van het eerste plan van het Duitse offshore net met Denemarken opgestart. Hierbij worden de verbindingen voor wisselstroom en gelijkstroom gecombineerd. Deze projecten kaderen in het tienjarenplan voor de ontwikkeling van het Duitse elektriciteitsnet.

Verdere ontwikkeling van de netten: de problematiek van de vergunningen

Om deze missie te laten slagen en, meer bepaald, de gebruikers die dit wensen op de netten aan te sluiten, zal de Elia groep aanzienlijke investeringen doen. De realisatie ervan binnen een redelijke termijn ten voordele van de gemeenschap hangt samen met het verkrijgen van de nodige bouwvergunningen. Het creëren van een duurzaam kader voor de aflevering van deze vergunningen conform de verplichtingen inzake democratische raadpleging vormt een uitdaging van formaat voor de overheden. De Elia groep is zowel in België als in Duitsland actief bezig met deze problematiek via verenigingen waar netbeheerders en milieuverenigingen samen zetelen.

De veiligheid van de netten waarborgen: een dagelijkse uitdaging

Het energielandschap is behoorlijk aan het veranderen. De intensivering van de energie-uitwisselingen op Europees niveau gaat gepaard met een sterke ontwikkeling van de energie die wordt geproduceerd op basis van hernieuwbare energiebronnen. De variabiliteit van deze bronnen vereist een groeiende flexibiliteit van de productieparken en de implementatie van tools waarmee de netbeheerders hun rol in het real time beheer van het evenwicht tussen vraag en aanbod kunnen opnemen. De daadwerkelijke of aangekondigde sluiting van bepaalde centrales en de vertraging in de investeringsprojecten voor nieuwe klassieke centrales maken het er alleen nog maar moeilijker op, zoals blijkt uit de gespannen situatie in de winter van 2012-2013 op de Europese netten en de structurele afhankelijkheid van de invoer van België gedurende de volledige winterperiode. De Elia groep is in deze context bijzonder waakzaam bij de uitoefening van zijn taken, met respect voor de functies en verantwoordelijkheden van alle marktspelers en overheden.

De invoering van een gestructureerde aanpak inzake duurzame ontwikkeling

In navolging van de reeds gelanceerde acties, meer bepaald in samenwerking met Business & Society, de vereniging bij uitstek in België inzake maatschappelijke verantwoordelijkheid van bedrijven, en de geplande acties voor het verkleinen van de CO₂-voetafdruk van onze activiteiten, heeft Elia eind 2012 een gestructureerde aanpak gelanceerd waarin de strategische assen op het vlak van Corporate Social Responsibility in detail worden besproken op basis van de methodologische aanpak van ISO 26000. Hieruit zullen in 2013 prioritaire acties voortvloeien op het vlak van duurzame ontwikkeling voor alle beroepen die met onze activiteiten te maken hebben.

De samenwerking met het filiaal 50Hertz, waarin Elia voor 60% participeert, gaat voort

De samenwerking tussen de collega's van Elia in België en deze van 50Hertz in Duitsland wordt geïntensifieerd zoals blijkt uit de visie die in 2012 voor de Groep gedefinieerd werd en het enthousiasme waarmee alle medewerkers deze uitdragen, alsook uit de nieuwe website www.eliagroup.be die werd gelanceerd. Het streven naar synergie verloopt vlot en in goede verstandhouding met de financieringspartner IFM.

“50Hertz heeft expertise opgebouwd over de aansluiting van de windmolenparken in de Baltische Zee. Die kan dan weer worden benut bij internationale projecten zoals AWC.”

Er wordt bovendien rekening gehouden met de culturele verschillen via de oprichting van verschillende departementen op groepsniveau: Information & Communication Technology, Innovation & Knowledge Management, Business Development en European Activities & Participations. Het doel is duidelijk: als Groep bijdragen aan de optimalisering van onze taken voor de gemeenschap in België en de gemeenschap in Duitsland waaraan wij diensten leveren.

Integratie van de Europese elektriciteitsmarkt

Elia lag aan de basis van de invoering van de eerste trilaterale marktkoppeling in 2006. De Groep heeft de ambitie om de actieve rol die hij tot dusver opnam in de oprichting van een echte elektriciteitsmarkt op Europees niveau, verder te zetten. De oprichting van het flow-based mechanisme op de gewestelijke “North-West”-markt of de actieve bijdrage aan het opstellen van de Europese netcodes zijn slechts enkele voorbeelden van dit niet-aflatende engagement.

Toegang tot een gediversifieerde en betrouwbare energiemix

De Belgische en Duitse verbruikers toegang verschaffen tot een brede en gediversifieerde energiemix draagt bij tot de goede werking van een competitieve markt - en dus tot de competitiviteit van de ondernemingen alsook tot betere verbruikersprijzen - en de bevoorradingszekerheid. Daarom werkt de Elia groep intensief aan talrijke grootschalige projecten: de aansluiting van de onshore en offshore windmolenparken op de Noordzee en de Baltische Zee, nieuwe interconnecties tussen België en Groot-Brittannië of Duitsland, een verhoging van de commerciële capaciteit aan de Belgische grenzen, de ontwikkeling van interconnecties met Polen of de uitbreiding van de noord-zuid- en oost-west-assen binnen Duitsland.

Atlantic Wind Connection: expertise op wereldniveau ontwikkelen om zo de dienstverlening aan de gemeenschappen waarin we binnen Europa actief zijn te optimaliseren

De Elia groep nam in 2011 via zijn filiaal Eurogrid International een participatie in het project Atlantic Wind Connection voor de ontwikkeling van het eerste gelijkstroomhoogspanningsnet op zee voor de oostkust van de Verenigde Staten. In dit project, dat wordt geleid samen met grote namen zoals Google, Marubeni, BregalEnergy (voorheen Good Energies) en Atlantic Grid Development, werd in 2012 een belangrijke stap voorwaarts gezet. De integratie in de portefeuille van de Amerikaanse netbeheerder PJM is het doel voor 2013. De expertise die uit dit innovatieve project voortvloeit, wordt van meet af aan gebruikt voor de ontwikkeling van de offshore netten op de Noordzee en de Baltische Zee.

Het Elia-aandeel in 2012

Algemeen genomen was 2012 een volatiel maar toch uitstekend beursjaar, gekenmerkt door een belangrijk herstel van de markten tijdens het 2de semester. Het was ook een uitstekend jaar voor het Elia-aandeel, dat een koersstijging van 14% optekende.

45%

De belangrijke bijdrage van Duitsland aan de IFRS-resultaten van de Groep (45% in 2012) toont aan dat het risicoprofiel van de Groep aanzienlijk gediversifieerd werd.

De publicatie van de resultaten van het jaar 2011 en de officiële aankondiging van de opname van het Elia-aandeel in de BEL20-index dreven de koers van het aandeel aanzienlijk hoger. Deze stijging werd in de volgende maanden deels tenietgedaan door de aanhoudende Europese schulden crisis en de vrees voor het instorten van de eurozone. De Europese centrale bank reageerde in september met de lancering van een grootscheeps programma voor de terugkoop van obligaties, wat tot een grotere beursappetijt en tot een herstel van de markten leidde. Het Elia-aandeel sloot het jaar fors hoger af,

ondersteund door de positieve ontwikkelingen op het vlak van de Duitse regelgeving en ondanks een sterke daling van de Belgische langetermijnrente op 10 jaar (een belangrijke factor in het resultaat van de geregleerde activiteit in België). De financiële markten beschouwden de Belgische economie als betrouwbaar en gezond. Als gevolg hiervan daalde de langetermijnrente van de obligatie tot een historisch dieptepunt van 2,09% op 31 december. Gezien het resultaat van Elia sterk afhangt van deze langetermijnrente, kwam er in de tweede jaarhelft wat druk op het Elia-aandeel en moest het een deel van de koerswinst die in de eerste helft van 2012 gerealiseerd werd weer inleveren. De belangrijke bijdrage van Duitsland aan de IFRS-resultaten van de Groep (45% in 2012) toont aan dat het risicoprofiel van de Groep aanzienlijk gediversifieerd werd.

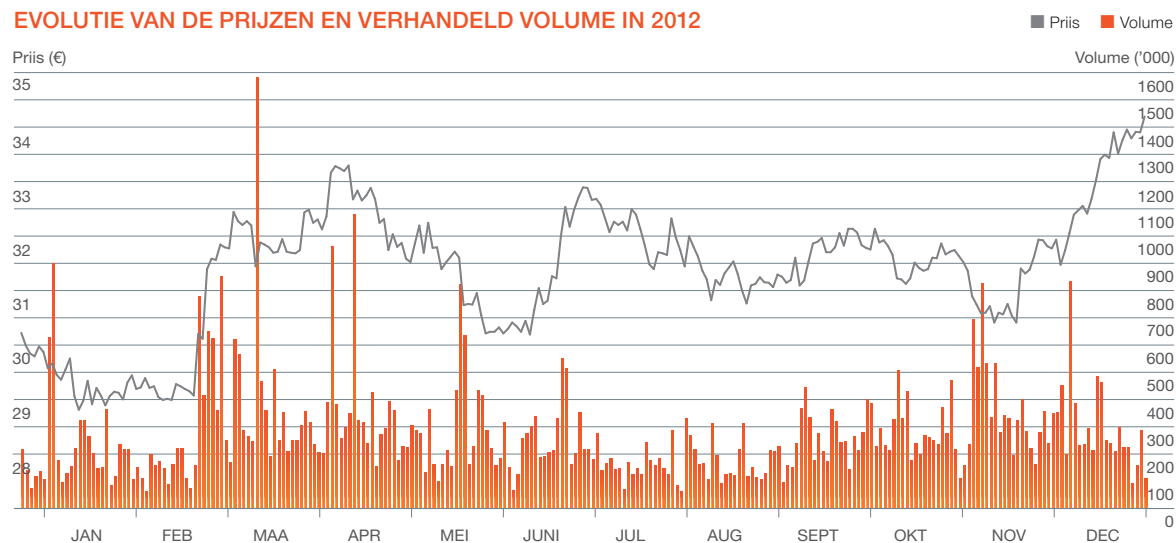
Het Elia-aandeel sloot het jaar 2012 af op € 34,20, tegen € 29,93 eind 2011, hetzij een stijging met 14,27%. Rekening houdend met het dividend van € 1,47 is het aandeel op jaarbasis met 9,36% gestegen.

De laagste koers van 2012 bedroeg € 28,89 en dateert van 26 januari 2012, terwijl de hoogste koers van € 34,20 op 31 december werd genoteerd.

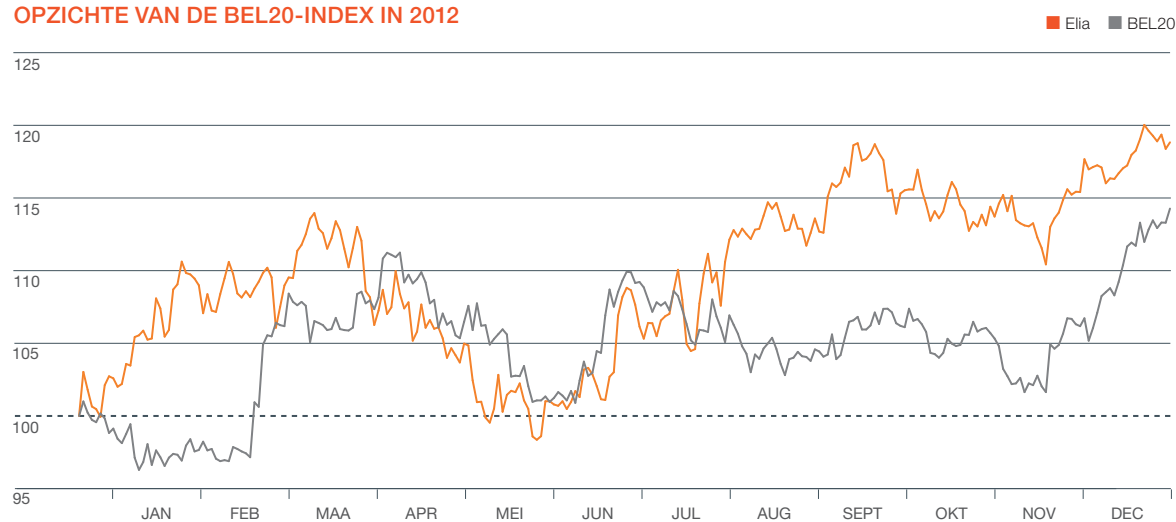
Op jaarbasis heeft het Elia-aandeel in 2012 echter 4,56% minder gepresteerd dan de BEL20-index, die met 18,83% is gestegen.

De liquiditeit van het aandeel is overigens met 27,22% gedaald (van gemiddeld 37.972 aandelen per dag in 2011 naar 27.637 in 2012).

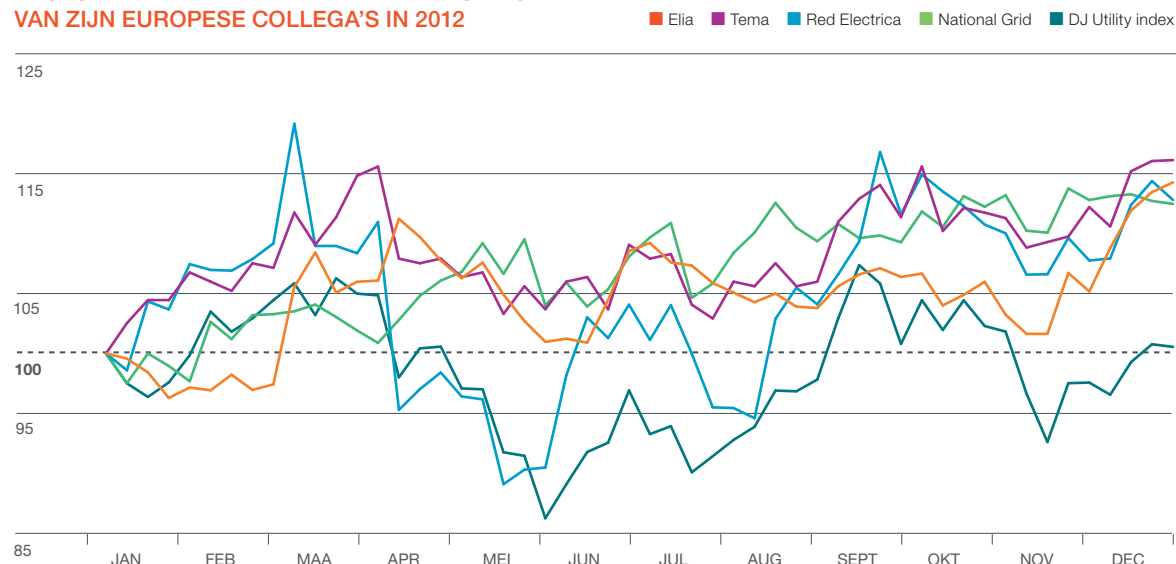
EVOLUTIE VAN DE PRIJZEN EN VERHANDELD VOLUME IN 2012

EVOLUTIE VAN HET ELIA-AANDEEL TEN OPZICHTE VAN DE BEL20-INDEX IN 2012

EVOLUTIE VAN HET ELIA-AANDEEL TEN OPZICHTE VAN ZIJN EUROPESE COLLEGA'S IN 2012

“Het was een uitstekend jaar voor het Elia-aandeel, dat een koersstijging van 14% optekende.”

De resultaten van Elia liggen in dezelfde lijn als die van zijn beursgenoteerde collega's, de Britse netbeheerder National Grid (+ 12,48%), het Spaanse Red Electrica (+ 12,81%) en het Italiaanse Terna (+ 16,13%). Ter vergelijking: de elektriciteitssector bleef nagenoeg stabiel (+ 0,55%).

Met 60.555.809 uitstaande aandelen bedroeg de beurskapitalisatie eind december € 2.071.008.668. In 2012 werden op Euronext Brussel in totaal 7.275.610 Elia-aandelen verhandeld, of 26,8% van de vrij verhandelbare aandelen.

Hieronder vindt u een overzicht van de maandstatistieken over 2012 van het Elia-aandeel op Euronext Brussel.

Maand	Volume (dag. gemid.)	Slotkoers	Koers		Omloop- snelheid Freefloat (%)	Beurskap. in € m
			Hoogste	Laagste		
Januari	22.675	29,07	30,23	28,82	1,84	1.755
Februari	19.643	30,12	30,45	29,00	1,52	1.818
Maart	43.674	31,75	32,45	30,13	3,54	1.916
April	37.118	32,32	33,50	31,70	2,60	1.951
Mei	30.304	30,55	32,47	30,54	2,45	1.844
Juni	24.950	32,49	32,80	30,09	1,93	1.961
Juli	18.068	32,33	32,94	31,40	1,46	1.951
Augustus	17.127	31,07	32,49	30,69	1,45	1.875
September	24.582	31,84	32,40	31,00	1,81	1.922
Oktober	28.594	31,53	32,30	31,04	2,42	1.903
November	37.436	31,48	32,23	30,4	3,03	1.900
December	39.118	34,20	34,23	31,5	2,74	2.071
2012	28.420	34,20	34,23	28,89	26,77	2.071

Elia-aandeel op de beurs

Beurs	Euronext Brussels
Index	BEL20
Ticker	ELI
ISIN	BE 0003822393
Bloomberg code	ELI BB
Reuters code	ELI BR

Aanstelling van twee liquiditeitsverschaffers voor het Elia-aandeel

Elia heeft eind 2009 met KBC Securities en Bank Degroof, beide officieel erkend door NYSE Euronext, een contract van marktanimator of “liquidity provider” afgesloten. Deze twee financiële instellingen zijn sinds 1 december 2009 voortdurend aanwezig in het orderboekje voor het Elia-aandeel, en treden op bij zowel verkoop als aankoop.

Het Elia-aandeel en zijn codes

AANDELENINDEX

Op 31 december 2012 was het Elia-aandeel opgenomen in de BEL20-index. Het gewicht van Elia in deze index bedroeg op dat ogenblik 1,49%. Het aandeel bekleedde daarmee de 15de plaats in deze index.

Duurzame en maatschappelijk verantwoorde onderneming

Elia werd beoordeeld door het extra-financiële agentschap Vigeo, dat elk bedrijf analyseert op basis van zes aspecten:

- relaties met klanten/leveranciers,
- mensenrechten,
- milieu,

- maatschappelijke betrokkenheid,
- corporate governance,
- human resources.

Daarnaast is het Elia-aandeel ook opgenomen in het SNS SRI Universum van Kempen en ASN Bank.

Elia is ook gecertificeerd door ECPI, een ratingbedrijf gespecialiseerd in maatschappelijk verantwoord ondernemerschap (ESG-onderzoek - Environmental, Social & Governance), en kreeg het label ECPI Ethical EMU Equity.

STRUCTUUR VAN HET AANDEELHOUDERSCHAP

	Aandelen	% Aandelen	% Stemrechten
Publi -T	27.383.507	45,22	45,22
Publipart	1.526.756	2,52	2,52
Arco Groep	3.786.088	6,25	6,25
Overige Free float	27.859.458	46,01	46,01
Totaal	60.555.809	100	100

Transparantieregels en kennisgeving van participaties

In overeenstemming met de Belgische transparantiewet dienen participaties van ten minste 5% (of een veelvoud van 5%) in het totale aandelenkapitaal zowel aan de FSMA als aan de betrokken onderneming zelf te worden gemeld. In 2012 werd geen enkele transparantie-verklaring aan Elia betekend.

Structuur van het aandeelhouderschap

Op 31 december 2012 was de aandeelhoudersstructuur van Elia System Operator NV als volgt samengesteld.

Dividend

De Raad van Bestuur van Elia heeft op 28 februari 2013 beslist om tijdens de algemene aandeelhoudersvergadering van 21 mei 2013, in overeenstemming met het dividendbeleid en onder voorbehoud van de goedkeuring van de winsttoewijzing door de jaarlijkse algemene vergadering, een normaal dividend van € 89,02 miljoen, of € 1,47 per aandeel (bruto) voor te stellen. Dit komt overeen met een nettobedrag van € 1,10 per aandeel.

De aandelen aan toonder zullen worden uitbetaald in de kantoren van de volgende bankinstellingen: BNB Paribas Fortis, ING België, KBC en Belfius. Voor de aandelen op effectenrekeningen zullen de bank of de effectenagent automatisch overgaan tot de uitkering van de dividenden. Voor de aandelen op naam zal Elia het dividend rechtstreeks uitbetalen.

Dividendbeleid

Elia is statutair verplicht om minstens 85% van zijn winst uit te keren, na inhouding van 5% voor de wettelijke reserve. Dit komt overeen met een uitbetalingsratio van 57,4% van de gerapporteerde winst.

Door de invoering van de meerjarentarieven moet een deel van de nettowinst die voortkomt uit het doorrekenen van de meerwaarde van buitengebruikstellingen in de tarieven, verplicht in het eigen vermogen worden gereserveerd.

Beleggers

Voor alle vragen over Elia en zijn aandeel kunt u contact opnemen met:

Elia
Departement Investor Relations
Keizerslaan 20
1000 Brussels
België
Tel. : +32 2 546 72 39
Fax : +32 2 546 71 80
Email : investor.relations@elia.be

Op de website van Elia, www.elia.be, vindt u informatie over de Groep (persberichten, jaarverslagen, aandelenkoersen, kennisgevingen en dergelijke meer) in drie talen (Nederlands, Frans, Engels).

► Financiële kalender

28 februari 2013 (08.00 u)	Publicatie van de jaarresultaten 2012
Begin april 2013	Beschikbaarheid van het jaarverslag 2012 op de website
15 mei 2013	Tussentijdse informatie 1 ^e kwartaal 2013
21 mei 2013	Algemene vergadering van aandeelhouders
Begin juni 2013	Uitbetaling dividend over 2012
31 augustus 2013 (8.00 u)	Publicatie halfjaarresultaten 2013
15 november 2013	Tussentijdse informatie 3 ^e kwartaal 2013

01

Economisch verslag

Het Europese energielandschap maakt een grondige transformatie door die de Elia groep voor heel wat uitdagingen plaatst. In die context bekleedt de Groep een leidersrol in Europa dankzij zijn diverse initiatieven. Deze moeten de Groep in staat stellen om zijn drie belangrijkste doelstellingen samen te verwezenlijken: de verdere integratie van de Europese elektriciteitsmarkten, de integratie van een alsmaar toenemend aandeel van hernieuwbare energiebronnen en de bevoorradingszekerheid tegen de laagst mogelijke prijs voor zijn klanten en voor heel de gemeenschap.

Melchior Wathelet

STAATSSECRETARIS VOOR ENERGIE

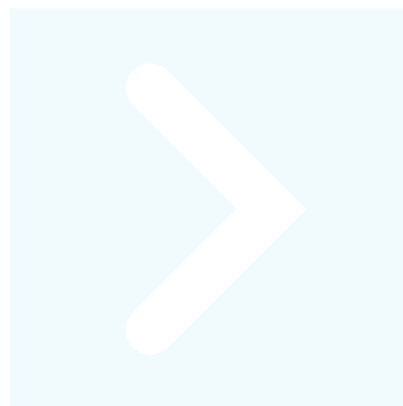
“Elektriciteit is een basisbehoefte geworden voor burgers, diensten en de industrie. Het hoeft dan ook geen betoog dat bevoorradingszekerheid van essentieel belang is voor het land. In die optiek heb ik voor ons land een visie voor een elektriciteitsbeleid op korte, middellange en lange termijn uitgewerkt. Een van de hoekstenen van dat beleid is het plan dat ik in juni 2012 heb bekendgemaakt en dat als basis gediend heeft voor de beslissingen die de federale regering op 4 juli 2012 heeft genomen. De professionals van Elia hebben onze specialisten uiterst belangrijke input gegeven, meer bepaald dankzij de berekeningen op basis van de probabilistische methode die zij toepassen.”

Jean-François Poncelet

GRID OPERATIONS & MAINTENANCE

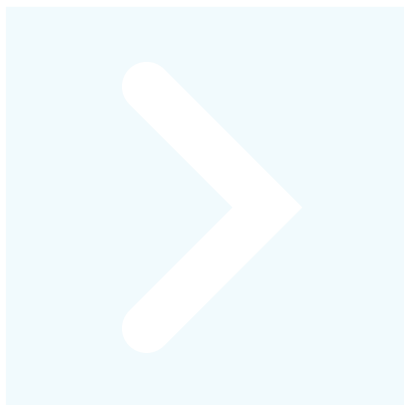
“De omvang van onze netinfrastructuur kan soms indrukwekkend zijn. Zo werd in november 2012 een nieuwe transformator 150/36 kV naar het hoogspanningsstation van Basse-Wavre overgebracht: 9 m lang, 4,6 m breed en 6,8 m hoog met een leeggewicht van 89,4 ton. De verplaatsing gebeurde door middel van een uitzonderlijk transport van het type 'transportbrug'. Stel u daarbij een reuzenspin voor die erg wendbaar is op kleine rotondes. Het transport vond 's nachts plaats om de impact voor de omwonenden tot een minimum te beperken.”

Loufti Bouchikhi

INFRASTRUCTURE PROJECT MANAGEMENT

“Massa's informatie over de staat van onze infrastructuur worden voortdurend naar de controlecentra gestuurd via optische vezelkabels. We hebben een nieuwe techniek uitgetest waarbij een dergelijke optische vezelkabel rond de bliksemkabel van een bestaande lijn wordt gewikkeld. Het voordeel van deze techniek? Lagere kosten en een snellere installatie. De uitdaging? Een nauwgezette coördinatie tussen de teams op de grond of op de masten en de helikopterpiloot.”

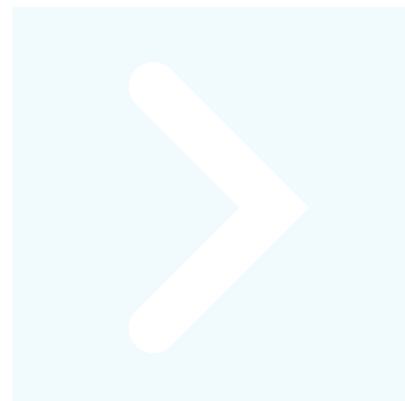

Tomas Gunst

EMERGENCY PLANNING

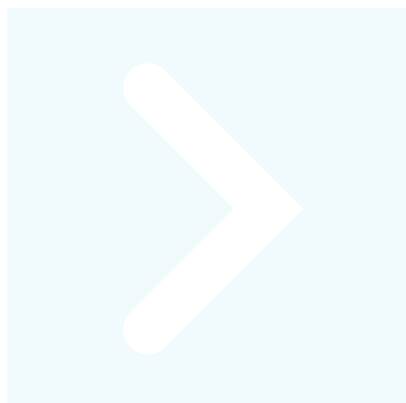
“Als verantwoordelijke voor Emergency Planning ben ik dagelijks bezig om Elia voor te bereiden om eventuele problemen op het net professioneel aan te pakken. In 2012 heb ik van nabij kunnen samenwerken met de overheid – ministerkabinet, federale overheidsdienst economie, federaal crisiscentrum –, met de marktspelers, de distributienetbeheerders en heel wat interne collega's om de procedure in geval van elektriciteitsschaarste af te werken. Een mooie gelegenheid om de standpunten te verzoenen om tot een optimale oplossing te komen voor de hele gemeenschap.”

Gerd HübnerTEAMLEIDER IN HET TRANSMISSION
CONTROL CENTRE

“Ons team van het controlecentrum van 50Hertz ziet toe op de continuïteit van de elektriciteitsbevoorrading van meer dan 19 miljoen mensen. Een zware verantwoordelijkheid! Wij hebben ons net altijd onder spanning kunnen houden, zelfs tijdens incidenten op Europees niveau, zoals in 2006. We moeten wel nog oefenen om te weten hoe de elektriciteitsbevoorrading kan worden hersteld na een grote storing. In het Europees opleidings- en studiecentrum Gridlab worden deze oefeningen in quasi-reële omstandigheden uitgevoerd. Onze manoeuvreerruimte wordt uiteraard beïnvloed door de integratie van hernieuwbare energiebronnen.”

Erik Henck

DEPARTEMENT VERGUNNINGEN

“Medio december heeft 50Hertz in aanwezigheid van onze bondskanselier Angela Merkel de noordelijke verbinding - de zogenaamde 'Windsammelschiene' - in dienst gesteld tussen de steden Schwerin en Hamburg. Meer dan twintig jaar na de hereniging van Duitsland is er nu eindelijk een vierde verbinding op zeer hoge spanning tussen de oude en de nieuwe Duitse Länder. Met deze indienststelling is de bevoorradingszekerheid voor de agglomeratie Hamburg wezenlijk verbeterd. Bovendien kunnen we de windenergiestromen in Noord-Duitsland dankzij de nieuwe verbinding beter in evenwicht houden. Een mijlpaal voor 50Hertz en ook voor mij, aangezien ik al sinds 2005 aan dit project werk.”

“De transmissienetbeheerders voor elektriciteit stellen een robuuste en betrouwbare elektriciteitsinfrastructuur ter beschikking van de marktspelers en zorgen voor het onmiddellijk evenwicht tussen productie en vraag.”

Netexploitatie

De netten van de Elia groep maken deel uit van het Europees geïnterconnecteerd net dat zich uitstrekt van Portugal tot Bulgarije en van Noorwegen tot Italië.

De Belgische en Duitse controlecentra beheren het onmiddellijk evenwicht tussen de productie en het verbruik en coördineren de energiestromen op hun netten in nauwe samenwerking met Coreso en de beheerders van de naburige transmissienetten.

In de energiesector - en in het bijzonder op het vlak van de netten - vindt de laatste jaren een grondige transformatie plaats. Sommigen aarzelen zelfs niet om van een omwenteling te spreken. Deze transformatie heeft een steeds grotere invloed op de taak van de controlecentra en vergt steeds meer geavanceerde tools en competenties en een steeds verder reikende coördinatie over de landsgrenzen heen.

Diverse factoren dragen daartoe bij, zoals de intensivering van de internationale uitwisselingen, de variabiliteit van de stromen door het groeiend aandeel van de intermitterende hernieuwbare energiebronnen, de vermindering van de productiecapaciteit doordat de meeste Europese lidstaten uit kernenergie stappen en doordat de bouw van nieuwe productie-eenheden wordt uitgesteld als gevolg van de moeilijke vergunningsprocedures en de onzekerheden onder meer door de financiële en economische crisis.

De situatie tekende zich deze zomer in het bijzonder in België, nog scherper af, toen twee kerncentrales om technische redenen werden stilgelegd.

In deze context heeft de Elia groep zijn engagement en de rollen en verantwoordelijkheden van de verschillende spelers nog eens duidelijk gepreciseerd.

De beheerders van het transmissienet voor elektriciteit stellen 24 uur op 24 een robuuste en betrouwbare elektriciteitsinfrastructuur ter beschikking van de marktspelers en zorgen voor het onmiddellijk evenwicht tussen productie en vraag.

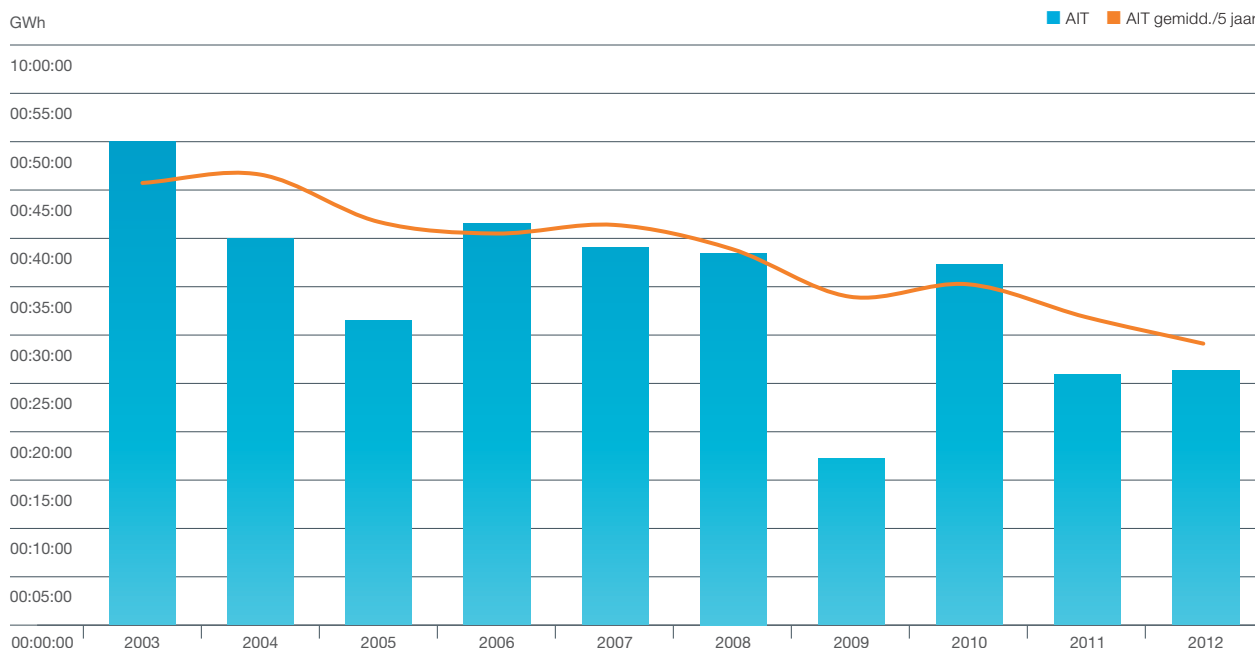
De leveranciers verbinden zich ertoe om hun klanten volgens hun behoeften te bevoorraden. Zij kunnen rekenen op onze netten en op de diensten die wij ter beschikking stellen om deze elektriciteit te vervoeren, ongeacht of ze in ons land of buiten onze grenzen is geproduceerd.

Daartoe blijven de netbeheerders hun interconnectielijnen met de buurlanden ontwikkelen en brengen zij met de energiebeurzen en met hun collega-netbeheerders elektriciteitsmarkten tot stand die de landsgrenzen ruim overschrijden. De Belgische marktspelers kunnen genieten van een geïntegreerde markt die zich uitstrekt over Nederland, Frankrijk, Duitsland, Luxemburg en de Scandinavische landen.

België kan zo beschikken over de ruimste opties om aan zijn elektriciteitsverbruik te voldoen en kan zich in het buitenland bevoorraden wanneer er binnen onze landsgrenzen onvoldoende elektriciteit beschikbaar is. Dankzij de investeringen in de versterking van de assen tussen het noorden en het zuiden van het land krijgen de industriële verbruikerscentra, die overwegend in het zuiden van Duitsland zijn gevestigd, zo ook via 50Hertz toegang tot de hernieuwbare energie die massaal in het noorden van het land wordt geproduceerd. 50Hertz is ook bezig met het versterken van zijn interconnecties met zijn oostelijke burens. Het bedrijf heeft ook de elektriciteitsbevoorrading van de regio van Hamburg veilig gesteld dankzij de indienststelling van de noordelijke interconnectielijn die eind 2012 is ingehuldigd.

De bevoorradingszekerheid is in feite een gedeelde verantwoordelijkheid van producenten, leveranciers, distributienetbeheerders, openbare overheden en, in de toekomst steeds meer door middel van het beheer van de vraag, van de verbruikers.

GEMIDDELDE DUUR VAN DE ONDERBREKINGEN

In het begin van de winter van 2012-2013 werkte Elia een aantal specifieke initiatieven uit om de marktspelers nog meer te ondersteunen en om het beheer van het evenwicht tussen vraag en aanbod op het Belgische net te optimaliseren, ondanks de onbeschikbaarheid van een deel van het Belgische nucleaire productiepark:

- verhoging met 300 MW van de commerciële capaciteit die op de grens tussen België en Nederland beschikbaar is, verdeeld over dagcapaciteit en intraday capaciteit; de totale capaciteit (NTC, Net Transfer Capacity) aan de Belgisch-Nederlandse grens stijgt bijgevolg van 1.401 tot maximaal 1.701 MW voor zover de veiligheid van het net dat toelaat.
- versterking door Elia en TenneT van hun contract voor grensoverschrijdende bijstand, met meer garanties over de geleverde energie en indien nodig een snellere terbeschikkingstelling van deze energie;
- verhoging van het energievolume dat door de grote verbruikers kan worden afgeschakeld om de vraag optimaal te beheren: verhoging met 70 MW van het beschikbaar vermogen in het kader van de contracten voor afschakelbaarheid, waardoor Elia

industriële klanten kan verplichten om hun verbruik te verminderen teneinde op korte termijn bij te dragen tot het compenseren van eventuele tekorten;

- Elia heeft een pilootproject gelanceerd met de aggregator REstore, die op zijn platform de capaciteiten bundelt voor het beheer van de vraag van zijn klanten die aangesloten zijn op de distributienetten en die actief zijn in de sector van voeding, water, geneesmiddelen en logistiek; dankzij dit project zal Elia over maximaal 10 MW aan bijkomende afschakelbare capaciteit kunnen beschikken.

Bevoorradingszekerheid

In België is de bevoorradingszekerheid hoog gebleven in 2012 (één van de hoogste van Europa).

Het gemiddeld aantal onderbrekingen per verbruiker op het Elia-net (Average Interruption Frequency¹) bedroeg 0,0980, wat overeenkomt met één onderbreking per klant om de 10,2 jaar.

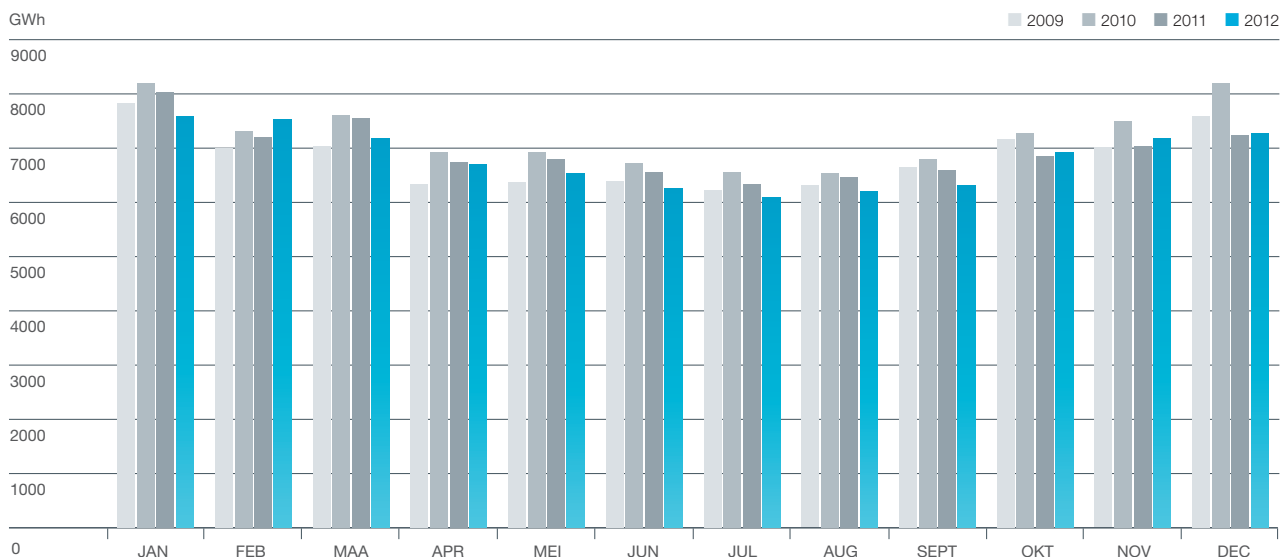
De gemiddelde duur van de onderbrekingen bedroeg 26 minuten en 22 seconden.

Verdeeld over alle klanten bedroeg de gemiddelde onderbrekingsduur (Average Interruption Time) 2 minuten en 35 seconden per klant. Dit komt overeen met een gemiddelde beschikbaarheid van meer dan 99,999%, wat hoger is dan het gemiddelde van de laatste 10 jaar. Op die manier bevestigt België jaar na jaar zijn positie als één van de Europese landen met de beste elektriciteitsbevoorrading.

Het dient opgemerkt dat de incidenten die worden veroorzaakt door uitzonderlijke weersomstandigheden (ophoping van plaatsneeuw op de geleiders, gecombineerd met wind) aanzienlijke en onverwachte schade hebben aangericht aan onze installaties in de regio van Doornik. Deze incidenten hadden langdurige stroomonderbrekingen tot gevolg. In de onderstaande cijfers zijn deze onderbrekingen niet opgenomen, aangezien het bij deze incidenten om overmacht ging.

¹ De AIF is een indicator die jaarlijks erg kan variëren naargelang de lokalisatie van de incidenten, hun complexiteit en het ogenblik waarop ze plaatsvinden. De getroffen klanten kunnen bijvoorbeeld sterk uiteenlopende stroomonderbrekingen ervaren. Aangezien slechts een beperkt aantal incidenten tot een stroomonderbreking leidt, kunnen de globale cijfers niet echt als statistisch relevant worden beschouwd om conclusies te trekken uit de waargenomen tendensen.

BELASTING OP HET BELGISCHE NET

In Duitsland zorgde de integratie van een nog groter aandeel hernieuwbare energie voor de belangrijkste uitdaging voor de exploitatieveiligheid. Wanneer de hernieuwbare productie (vooral wind- en zonne-energie) bijzonder hoog was, moest 50Hertz vaker speciale maatregelen nemen, zoals voorzien door de Duitse wetgeving (§ 13 EnWG). De bevoorrading in de regelzone van 50Hertz werd in 2012 geen enkele keer onderbroken als gevolg van een incident op het transmissienet.

Verbruik

Het elektriciteitsverbruik dat op de transmissienetten voor elektriciteit wordt geregistreerd is een goede indicator van de economische activiteit. Sinds het begin van de economische crisis in oktober 2008 wordt het verbruik met bijzondere aandacht gevolgd, niet alleen door de Elia groep, maar ook door externe waarnemers die op zoek zijn naar tekenen van economisch herstel in Europa.

Vroeger gaf de belasting die op het Elia-net werd opgetekend een vrij accuraat beeld van het elektriciteitsverbruik in België. Nu er meer decentrale productie geïnjecteerd en verbruikt wordt via de distributienetten (voornamelijk onshore windproductie en fotovoltaïsche productie) is dat niet langer zo.

Elia publiceert dan ook voortaan de cijfers met betrekking tot de belasting op zijn net, komende van volgende twee categorieën:

- het verbruik van de industriële klanten die rechtstreeks op het Elia-net zijn aangesloten (d.w.z. hun afnames plus hun lokale productie) en
- de afnames van de distributienetbeheerders, vermeerderd met de energie die wordt geproduceerd in hun netten, die op hun beurt de elektriciteit vervoeren naar de klanten die op hun netten zijn aangesloten (industrie, bedrijven, instellingen en residentiële klanten).

Netbelasting

De belasting van het Elia-net is met 2,0% gedaald, van 83,4 TWh in 2011 naar 81,7 TWh in 2012. Op jaarbasis tekende deze belasting een piek op in 2005 (met 89,5 TWh). Algemeen beschouwd is het verbruik in 2012 in vergelijking met 2011 met 1,8% gedaald voor de industriële klanten die rechtstreeks op het Elia-net zijn aangesloten en met 1,9% voor de distributienetbeheerders.

Belastingpieken op het net

Het hoogste verbruikspeil op het Elia-net werd opgetekend op 12 februari 2012 tussen 18.45 uur en 19.00 uur. Het bedroeg 13.362 MW. Dit maximum ligt 4,8% lager dan de absolute recordwaarde die op 17 december 2007 werd opgetekend (14.033 MW), maar is wel 1,2% hoger dan de maximumwaarde van 2011 (13.208 MW op 11 januari 2011).

Het laagste verbruik (5.845 MW) werd op 22 juli 2012 tussen 14.30 uur en 14.45 uur gemeten en ligt 6,2% lager dan de minimumwaarde die voor 2011 werd opgetekend (6.232 MW op 24 juli). Merk op dat dit de eerste maal is dat deze minimumbelasting overdag wordt opgetekend in plaats van 's nachts.

In Duitsland werd een maximumbelasting van 10,1 GW op het verticale net in de regelzone van 50Hertz opgetekend op 17 september 2012 om 20.00 uur, tegenover een maximumbelasting van 10,2 GW op 29 september 2011 om 20.00 uur. De maximumbelasting in de regelzone van 50Hertz bedroeg 15 GW op 6 februari 2012, terwijl de minimumbelasting 3 GW bedroeg op 15 december.

IN- EN UITVOER – ELIA GROEP (per maand)

		(GWh)	(GWh)	(GWh)	Change (%)	Change (%)
		2012	2011	2010	2012-11	2011-10
Elia Transmission						
Frankrijk	import	7.453	7.221	3.167	3,2	135,3
	export	2.341	2.330	5.409	0,4	-56,7
Nederland	import	8.010	4.514	7.383	77,4	8,5
	export	3.692	7.004	5.313	-47,3	-30,5
Luxemburg	import	1.385	1.532	1.846	-9,6	-24,9
	export	879	1.318	1.122	-33,3	-21,6
Totaal	import	16.849	13.267	12.395	27,0	35,9
	export	6.911	10.652	11.844	-35,1	-41,6
Saldo	exp-imp	-9.937	-2.615	-552	280,0	1.701,4
	exp+imp	23.760	23.919	24.239	-0,7	-2,0
50Hertz Transmission						
Polen	import	172	432	167	-151	61
	export	6.048	5.136	5.331	15	-4
Tsjechië	import	819	1.705	2.922	-108	-71
	export	2.603	1.850	494	29	73
Denemarken	import	3.115	2.087	691	33	67
	export	618	1.238	2.742	-100	-122
TenneT GmbH	import	11.340	12.113	14.067	-7	-16
	export	29.386	26.180	20.874	11	20

In- en uitvoer

Voor België bestaan de fysieke in- en uitvoer (gemeten op de interconnectielijnen) uit enerzijds de in- en uitvoer tussen de regelzone van Elia en de omliggende regelzones (Frankrijk en Nederland) en anderzijds de interne in- en uitvoer binnen de regelzone van Elia, tussen België en het Sotel/Twinerg net in het Groothertogdom Luxemburg.

De invoertrend is veel sterker geworden, met een invoersaldo van 9,94 TWh tegenover 2,61 TWh in 2011. De versterking van de invoertrend die tot in 2008 werd waargenomen - en die in 2009 omkeerde, onder meer als gevolg van de economische crisis - is sinds 2010 opnieuw merkbaar en is zelfs sterk toegenomen, onder andere doordat twee kerncentrales werden stilgelegd. De toename van de invoer versnelde in 2012 (+ 27,0%) voornamelijk vanuit Nederland (+ 77,4%). De uitvoer is met 35,1% gedaald, voornamelijk naar Nederland (- 47,3%).

De fysieke uitwisselingen van elektriciteit met de buurlanden bedroegen in 2012 23,76 TWh. Dit is een daling met 0,7% tegenover de 23,92 TWh van 2011.

In Duitsland heeft 50Hertz in 2012 15,5 TWh elektriciteit ingevoerd (16,3 TWh in 2011), hoofdzakelijk vanuit de Tsjechische Republiek en van TenneT TSO, en 38,7 TWh (34,4 TWh in 2011) uitgevoerd, vooral naar Polen en TenneT TSO. De netto uitvoer van elektriciteit is met 28% gestegen, van 18,1 TWh naar 23,2 TWh.

Het evenwicht tussen productie en verbruik beantwoordt aan de behoeften van de markt

Het evenwicht tussen productie en verbruik is in eerste instantie afhankelijk van de marktpartijen en met name van de evenwichtsverantwoordelijken (ARP's of Access Responsible Parties).

Zij moeten immers zo goed mogelijk instaan voor het evenwicht tussen hun bevoorradingsbronnen en het verbruik van hun klanten. Iedere evenwichtsverantwoordelijke deelt 's avonds aan Elia mee hoeveel energie hij de volgende dag op kwartierbasis zal uitwisselen op elk punt van het net, en dit zowel voor de injecties en afnames van elektriciteit, als voor de uitwisselingen tussen evenwichtsverantwoordelijken, de invoer of de uitvoer. Het resterende onevenwicht voor de Belgische regelzone wordt door Elia in real time gecompenseerd door een beroep te doen op de energiereserves die contractueel beschikbaar zijn bij producenten en grootverbruikers in België.

Daartoe beschikte Elia voor de Belgische zone over energievolumes van 1.260 GWh in 2012, tegenover 1.092 GWh in 2011, terwijl 50Hertz in 2012 in zijn zone beschikte over 1.623 GWh in 2012 tegenover 1.835 GWh in 2011.

► In Duitsland

Het aspect fysieke veiligheid van de installaties is van toenemend belang, met name in het kader van het Europees programma met betrekking tot kritieke infrastructuur.

Infrastructuur

LENGTE VAN HET HOOGSPANNINGSNET IN BELGIË

Spanning (kV)	Ondergrondse kabels (km)		Bovengrondse lijnen (km)		Totaal (km)	
Elia	2013	2012	2013	2012	2013	2012
380	-		891	891	891	891
220	5	5	297	297	302	302
150	434	433	2.007	2.007	2.441	2.440
70	294	280	2.356	2.381	2.650	2.661
36	1.923	1.921	8	8	1.931	1.929
30	127	127	22	22	149	149
Totaal Elia	2.783	2.766	5.581	5.606	8.364	8.372

De cijfers zijn exclusief de netten waar- van Elia niet de eigenaar is.

Voor de bovengrondse lijnen is in de tabel de geografische lengte vermeld, d.w.z. de som van de geografische lengtes van alle luchtlijnen, ongeacht of deze in of buiten gebruik zijn. Parallele draadstellen zijn slechts één keer meegeteld.

Voor de ondergrondse kabels is in de tabel de elektrische lengte vermeld, d.w.z. de som van de lengtes van de draadstellen van alle verbindingen die in dienst zijn. Gebundelde draadstellen zijn slechts één keer meegeteld.

De meest opvallende veranderingen hebben betrekking op het spanningsniveau 70 kV: ontmanteling van de luchtlijnen Harmignies-Binche, Ciney-Buissonville, Eisden-Bekaert en

Muizen-Mechelen Sautrac, alsook de indienststelling van de ondergrondse kabels Beerse-Koekhoven en Muizen-Mechelen NMBS.

De totale lengte van het transmissienet van Elia bedroeg 8.364 km op 1 januari 2013 (tegenover 8.372 km op 1 januari 2012).

De totale lengte van het transmissienet van 50Hertz (van 150 tot 380 kV) bedroeg 9.980 km op 1 januari 2013 (tegenover 9.840 km op 1 januari 2012).

Fysieke veiligheid van de installaties

Het aspect veiligheid van de installaties is van toenemend belang, met name in het kader van het Europees infrastructuurprogramma (EPCIP-richtlijn²).

De betere beveiliging van de meest kritieke hoogspanningsstations en van de controlecentra voor het net is een hoofdprioriteit.

KRITIEKE INFRASTRUCTUUR

Een deel van de installaties van Elia wordt als kritiek beschouwd omdat storingen eraan of de vernieling ervan ernstige gevolgen kan hebben voor de bevoorradingszekerheid in België en in de buurlanden. De bescherming van die installaties is verplicht door de Europese EPCIP-richtlijn. De lijst van die installaties moet door de overheid worden goedgekeurd.

² European programme for critical infrastructure protection.

LENGTE VAN HET HOOGSPANNINGSNET VAN 50HERTZ

Spanning (kV)	Ondergrondse kabels (km)		Bovengrondse lijnen (km)		Totaal (km)	
50Hertz	2013	2012	2013	2012	2013	2012
AC 380	55	55	6.970	6.830	7.025	6.885
AC 220	3	3	2.862	2.862	2.865	2.865
AC 150	75	75	-	-	75	75
DC 400	15	15	-	-	15	15
Transmissienet	150	150	9.830	9.690	9.980	9.840
AC 110	2	2	13	13	15	15
Totaal 50Hertz	150	150	9.845	9.705	9.995	9.855

BESCHERMING VAN DE KRITIEKE HOOGSPANNINGSSTATIONS

In 2012 werd een concept ontwikkeld dat een optimale beveiliging van de hoogspanningsstations beoogt. Het houdt rekening met diverse factoren zoals de veldeffecten, de impact op datanetwerken, de noodzaak van onmiddellijke controles enz. Het concept werd in maart voltooid en de Europese aanbesteding die in dit verband werd uitgevoerd liep tot september. Een pilootproject werd op 21 december afgerond.

BESCHERMING VAN DE OVERIGE HOOGSPANNINGSSTATIONS

Het grootste deel van de infrastructuur van Elia is niet als kritiek geklasseerd, wat echter niet betekent dat die stations niet belangrijk zijn voor de goede werking van het net. In het verleden werden al een reeks maatregelen genomen om het vereiste beveiligingsniveau te verzekeren. Er werd een systeem van elektronische sleutels ingevoerd, inbraakwerende deuren werden geïnstalleerd om de aardingsapparatuur, de schakelapparatuur en het IT-net te beschermen. Er werd aangepast traliewerk geplaatst en in de komende jaren zullen nog bijkomende maatregelen genomen worden.

NATIONALE EN INTERNATIONALE SAMENWERKING

In het kader van het EPCIP-programma worden samenwerkingsbetrekkingen opgebouwd met de FOD Economie en de centrale directie van het crisiscentrum. Elia neemt ook deel aan de werkgroepen 'Critical System Protection' en 'Thematic Network On Critical Energy Infrastructure Protection' (TNCEIP) van ENTSO-E.

Elia onderhoudt ook betrekkingen met andere spelers op het vlak van kritieke infrastructuur, zoals Fluxys (gas) en de NMBS (spoorwegen). De samenwerking met de NMBS werd zelfs opgevoerd omdat dat bedrijf net zoals Elia geconfronteerd wordt met de problematiek van de diefstal van koperen kabels. Er zijn regelmatig contacten met de politiediensten en met de parketten. Er vinden ook af en toe contacten plaats met de inlichtingendienst en met de veiligheidsdienst.

In Duitsland heeft 50Hertz een concept ontwikkeld om risico's en potentiële gevaren te identificeren. Dat concept wordt voortdurend verbeterd zodat het bedrijf voorbereid is om zo goed mogelijk met deze risico's en gevaren om te gaan. Momenteel worden de be-

veiligingsprocedures voor de installaties herzien. Het controlecentrum is zeer goed beveiligd, zowel het gebouw als de organisatie van de activiteiten op de site. De stations voor zeer hoge spanning zijn allemaal beveiligd door middel van omheiningen, alarmsystemen en bewakingsdiensten. De samenwerking met de Duitse overheden, politie en inlichtingendiensten werd in dat kader eveneens verbeterd.

Zowel op nationaal niveau als op Europees vlak werd de samenwerking met de beheerders van de omliggende netten opgevoerd op het vlak van de beveiliging van de structuren die als 'kritiek' geklasseerd zijn, zoals de controlecentra van het net.

Investeringsen

De geproduceerde elektriciteit moet beschikbaar zijn ongeacht de plaats waar ze wordt verbruikt. Daarom is het investeringsbeleid van het grootste belang voor het elektriciteitsnet. Er moet zowel gezorgd worden voor de continuïteit van de bevoorrading van de bestaande klanten als geanticipeerd worden op de toekomstige noden om veilige, betrouwbare en duurzame netten te bouwen die de elektriciteit van morgen zullen vervoeren.

In België

De projecten van de investeringsportefeuille moeten door de federale of regionale overheden worden goedgekeurd aan de hand van investeringsplannen. Als netbeheerder moet Elia vier verschillende investeringsplannen opstellen voor de ontwikkeling van zijn elektriciteitsnetten:

- het ontwikkelingsplan voor het transmissienet dat heel België bestrijkt voor alle spanningsniveaus van 380 kV tot 150 kV op federaal niveau;
- de investerings- en aanpassingsplannen voor het Vlaamse Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Waalse Gewest, die de overige spanningsniveaus bestrijken waarvoor Elia bevoegd is.

De investeringsuitgaven voor 2012, evenals voor de jaren 2013-2015 maken deel uit van het tariefvoorstel 2012-2015. Dit tariefvoorstel werd door de regulator goedgekeurd. Op basis van dit voorstel stelt Elia de toegangstarieven voor zijn net voor de betreffende periode op.

In 2012 vertegenwoordigden de investeringsuitgaven een bedrag van € 150 miljoen. In de komende jaren wordt een beduidende toename van deze uitgaven

voorzien in het licht van de investeringsplannen en de toegangstarieven die voor de periode 2012-2015 zijn goedgekeurd.

De drijfveren voor de toename van het investeringsvolume zijn gelinkt aan de integratie van de decentrale productie, de toename van de Europese transitstromen, de (soms voorwaardelijke) ontwikkeling van de aansluiting van nieuwe conventionele productie-eenheden en de vervangingen.

De vervangingsinvesteringen hebben meer bepaald betrekking op de heropbouw van bestaande verouderde apparatuur, die moet blijven werken om aan de behoeften van de netgebruikers te voldoen. Die renovatie leidt niet noodzakelijk tot een verhoging van de transmissiecapaciteit. De veiligheid, betrouwbaarheid en de efficiëntie van het net worden er wel door op peil gehouden of zelfs verbeterd.

Elia heeft een dertigtal aansluitingsaanvragen van industriële klanten, producenten en ontwikkelaars van hernieuwbare energie onderzocht.

In het kader van de realisaties vermelden we bijvoorbeeld de vervanging, veld per veld, van verouderde apparatuur in het station van Brugge, het nieuwe sta-

tion van Winksele voor Fluxys, de aansluiting van 2 kabels naar C-Power in Slijkens, een nieuw GIS-station 150 kV in aanleg in Zurenborg, de installatie van nieuwe voedingen voor de distributie in Trois-Ponts, Sankt-Vith, Quevaucamp, Willebroek, Ieper Noord, de installatie van nieuwe 36 kV-borden in het Brussels station Centenaire enz.

Grote infrastructuurprojecten

AANSLUITING VAN DECENTRALE PRODUCTIE: HET PROJECT OOSTLUS

In het oosten van België bevindt zich een regio, die de Oostlus wordt genoemd, en die vooral door haar hoge ligging interessant is voor windproductie. Het potentieel wordt er op meer dan 200 MW geraamd. Dat komt overeen met ongeveer 70 windturbines. De netinfrastructuur maakte het mogelijk om er de eerste windmolenparken aan te sluiten; andere parken zijn in aanbouw of bevinden zich in de projectfase. Het elektriciteitsnet van de Oostlus moet dus worden aangepast om er het beleid van groene energie te kunnen implementeren dat de Duitstalige Gemeenschap ondersteunt. De versterking van

► Internationale projecten

Interconnectie met Duitsland: project ALEGrO

Elia en de Duitse transmissienetbeheerder Amprion ondertekenden begin 2012 een 'Memorandum of Understanding' dat de wens van beide ondernemingen vastlegde om een eerste interconnectie tussen België en Duitsland te realiseren. Bij dit project, dat ALEGrO werd gedoopt (Aachen Liège Electric Grid Overlay), zal een gelijkstroomkabel op zeer hoge spanning met een vermogen van ongeveer 1.000 MW worden aangelegd over een afstand van een honderdtal km tussen de stations Lixhe in België en Oberzier in Duitsland.

Elia en Amprion hebben de nodige studies voortgezet om dit innovatief project (wegens de gelijkstroomtechnologie) verder uit te werken en te integreren in een traditioneel wisselstroomnet. Zij hebben hun stappen tegenover de bevoegde instanties voortgezet om de nodige vergunningen te verkrijgen. De indienststelling van ALEGrO is gepland tegen 2017-2018.

Interconnectie met Frankrijk

De studies die de laatste jaren werden uitgevoerd door Elia en de beheerder van het Franse transmissienet voor elektriciteit RTE, evenals de studies in het kader van het tienjarig ontwikkelingsplan van ENTSO-E (TYNDP) hebben aangegeven dat de transmissiecapaciteit tussen België en Frankrijk tegen 2020 moet worden versterkt.

Momenteel wordt een haalbaarheidsstudie uitgevoerd om de beste optie te identificeren voor de versterking van de interconnectie, rekening houdend met onder andere de laatste hypothesen en voorziene ontwikkelingen tegen het jaar 2030. De haalbaarheidsstudie zal in 2013 worden afgerond met een concreet investeringsvoorstel op basis van de resultaten van een kosten-batenanalyse.

de aansluitingscapaciteit van productie-eenheden op basis van hernieuwbare energiebronnen zal leiden tot de versterking van de zwakste lijnen van het net die de sites van Bévercé (Malmedy), Bütgenbach en Amel verbinden.

AANSLUITING VAN OFFSHORE WINDMOLENPARKEN: PROJECT STEVIN

De Vlaamse regering heeft deze zomer de wijziging van het gewestplan (GRUP) definitief goedgekeurd. Dat was nodig om het 380 kV-net naar de Belgische kust (project Stevin) te versterken. Elia lanceerde in november de informatie-procedure in het kader van de MER-studie, maar doordat diverse instanties in beroep zijn gegaan tegen het goedkeuringsbesluit van wijziging van het gewestplan wordt de verwezenlijking van het project bemoeilijkt.

Het project Stevin is een essentiële schakel in de ontwikkeling van het Belgische net omdat het mogelijk zal maken om de energie die door de wind-

molenparken op zee wordt opgewekt naar het vasteland te vervoeren voor verdere transmissie naar het binnenland. Het zal ook de aansluiting van de nieuwe onderzeese interconnectielijn met Groot-Brittannië (Nemo) mogelijk maken, alsook een betere bevoorradingszekerheid in West-Vlaanderen, de versterking van de economische ontwikkeling van de haven van Zeebrugge en, ten slotte, de aansluiting van meer hernieuwbare decentrale productie aan de kust.

NETVERSTERKING IN HET ANTWERPSE HAVENGEBIED EN DE INTERCONNECTIE MET NEDERLAND: PROJECT BRABO

Het project Brabo omvat twee grote luiken: de aanleg van een nieuwe 380 kV-verbinding tussen de stations van Zandvliet en Lillo, op de rechteroever van de Schelde. Deze verbinding steekt de Schelde over tot aan de Liefkenshoek. Op de linkeroever wordt de bestaande 150 kV-verbinding tussen

Liefkenshoek en het hoogspanningsstation van Mercator opgewaardeerd tot 380 kV.

Deze realisaties bevorderen de bevoorradingszekerheid van de bewoners en de bedrijven van de regio en van het Antwerpse havengebied; ze maken het ook mogelijk om nieuwe eenheden aan te sluiten en de interconnectie met Nederland te versterken, hetgeen niet alleen bijdraagt tot een betere bevoorradingszekerheid, maar ook tot een betere marktwerking.

De Vlaamse regering heeft dit project in juli 2012 principieel goedgekeurd. Elia is met de eerste raadplegingen begonnen voor de milieueffectenstudie 'plan-MER' die de minister bevoegd voor ruimtelijke ordening in staat zal stellen om een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) voor te bereiden.

► Internationale projecten

Interconnectie met Groot-Brittannië: project Nemo

Elia en zijn Engelse collega National Grid lanceerden in 2012 een gezamenlijke Europese aanbestedingsprocedure voor de aankoop van twee conversiestations (een in Richborough in Zuid-Engeland, en een tweede in Zeebrugge) en voor een onderzeese kabelverbinding met een lengte van 130 km. De indienststelling van deze elektrische verbinding tussen Groot-Brittannië en België is voorzien tegen 2017-2018 en voldoet aan de volgende doelstellingen:

- toegang geven tot een ruimere energiemix en afvlakking van de prijzen tijdens periodes van piekverbruik ten gevolge van de marktwerking (vraag en aanbod); het tijdsverschil van één uur tussen beide landen zal in dit verband een positieve impact hebben op de markt;
- deze bijkomende interconnectieverbinding zal bijdragen tot de bevoorradingszekerheid van beide landen; de gebruikte technologie zal zo nodig de wederopbouw kunnen versnellen na een eventuele instorting van het net in een van beide landen;
- de interconnectieverbinding geeft op Europees vlak toegang tot meer hernieuwbare energie, zodat in geval van overproductie de opgewekte energie kan worden afgevoerd naar regio's met een grotere vraag, hetgeen bovendien een gunstige invloed zal hebben op de marktprijzen.

Offshore net in de Noordzee

Elia werkt nauw samen met de ontwikkelaars van de betrokken parken en met de overheden voor de ontwikkeling van een net in de Noordzee, in de territoriale wateren van België, dat in termen van betrouwbaarheid vergelijkbare voordelen biedt als het net op het vasteland en qua kostenefficiëntie voordeliger is dan een individuele aansluiting voor elk windmolenpark afzonderlijk. Er zal een regelgevend en juridisch kader moeten worden gedefinieerd om dergelijke investeringen te kunnen financieren. De technische oplossing werd in 2012 door de staatssecretaris voor Energie goedgekeurd.

Verwezenlijkingen buiten de lopende investeringsplannen

ESTAIMPUIS - MAART 2012

Op 5 maart 2012 werd het Belgische transmissienet voor elektriciteit getroffen door een buitengewoon winteroffensief. Wegens een bijzondere samenloop van weersomstandigheden (natte plak-sneeuw) ontstond een fenomeen van 'galloping', waardoor meerdere hoogspanningsmasten van de 70 kV/150 kV-lijn tussen Antoing en Moeskroen werden beschadigd. De definitieve heropbouw is in september van start gegaan en werd in december 2012 afgerond met een definitieve indienststelling.

Het net van 50Hertz in Duitsland

NOORDELIJKE VERBINDING TUSSEN SCHWERIN EN HAMBURG

Het eerste deel van deze verbinding in Mecklenburg - West-Pommeren werd

in juli 2011 in dienst gesteld. De vergunning voor het tweede deel in Schleswig-Holstein werd in april 2012 afgeleverd. De werken zijn onmiddellijk gestart om de lijn nog voor de winter van 2012-2013 in dienst te kunnen stellen. De nieuwe lijn werd op 18 december 2012 ingehuldigd door de Duitse bondskanselier Angela Merkel.

ZUIDOOSTELIJKE INTERCONNECTIE - PROJECT THURINGIAN BRIDGE

Het eerste deel van de verbinding tussen Lauchstädt en Vieselbach werd in december 2008 in dienst gesteld. De vergunning voor het tweede deel tussen Vieselbach en Altenfeld werd in februari 2012 geleverd, maar de gemeenschap van Großbreitenbach en drie particulieren zijn ertegen in hoger beroep gegaan. De Duitse regulator BNetzA heeft 50Hertz een signaal gegeven voor de lancering van de werken, die intussen van start zijn gegaan. Wat het derde deel betreft tussen Altenfeld en de staatsgrens is de regionale plan-

ningsprocedure in maart 2011 afgerond. Het document betreffende het plan van ruimtelijke ordening wordt begin 2013 bij de overheid ingediend.

NOORDELIJKE RING VAN BERLIJN

De regionale planningsprocedure is afgerond en het definitieve tracé is vastgelegd. De verbinding zal in ten minste twee bouwfasen gerealiseerd worden om de bevoorradingszekerheid van het staalbedrijf Hennigsdorf te waarborgen. De procedures betreffende het westelijk deel van het project tussen Wustermark en Hennigsdorf zijn in november 2012 gestart.

UCKERMARKVERBINDING

De regionale planningsprocedure is voltooid, maar de procedure voor ruimtelijke ordening loopt nog steeds. Ze gaat gepaard met intensieve informatieactiviteiten en gesprekken met de politici, de burgers en de lokale milieuverenigingen.

► Eerste ontwikkelingsplan voor het Duitse net

50Hertz en zijn drie collega-netbeheerders in Duitsland (Amprion, TenneT en TransnetBW) hebben het eerste ontwikkelingsplan voor het Duitse net opgesteld. Het geeft een overzicht van de verwachte ontwikkelingen van de infrastructuur van het elektriciteitsnet voor de komende 10 jaar alsook een prognose op 20 jaar. Het plan werd op 15 augustus 2012 aan het federaal netagentschap overgemaakt. Na een grondig onderzoek hebben de reguleringsautoriteiten het plan grotendeels goedgekeurd. De beslissing bevestigt de planning van de voorziene verbindingen. Op basis van dit ontwikkelingsplan heeft het federaal netagentschap eind december 2012 een voorontwerp van federale wet betreffende de uitbreidingsbehoeften van de Duitse transmissienetten voor elektriciteit voorgesteld.

Het netontwikkelingsplan beschrijft de ontwikkelingen die tijdens het volgende decennium noodzakelijk zijn op basis van het wettelijk kader van de elektriciteitssector en de concrete uitvoering van de energietransitie of 'Energiewende'. Dit plan vormt de nodige basis voor de bevoorradingszekerheid, alsook voor de integratie van toenemende hoeveelheden hernieuwbare energie en de ontwikkeling van de geïntegreerde elektriciteitsmarkt. De maatregelen voor de optimalisatie en de versterking van het bestaande net krijgen prioritaire aandacht. De geïdentificeerde behoeften zijn omvangrijk, vooral voor de noord-zuidassen. Teneinde alle bij deze projecten betrokken partijen zo goed mogelijk te informeren hebben de vier Duitse transmissienetbeheerders voor elektriciteit een website opgezet in het kader van de informatie- en raadplegingsprocessen (www.netzentwicklungsplan.de).

BÄRWALDE – SCHMÖLLN

De regionale planningsprocedure is voltooid. De voorbereiding van de goedkeuringsprocedure werd in mei 2012 gestart en de openbare gehoorzitting vond in november 2012 plaats.

OFFSHORE ONTWIKKELINGEN

Na de succesvolle indienststelling van het eerste Duitse commerciële offshore windmolenpark Baltic 1 in 2011, bevindt Baltic 2, een tweede windmolenpark in de Baltische Zee, zich in de realisatiefase. De 80 windturbines zullen een vermogen van 288 MW opwekken.

In totaal werden 3 kabels (150 kV wisselstroom) met een lengte van 120 km op zee en 16 km op het vasteland geplaatst voor de aansluiting van één van de parken op het netaansluitingspunt in het hoogspanningsstation van Bentwisch, en voor een andere verbinding naar het reeds in dienst gestelde park Baltic 1.

Andere projecten voor offshore windmolenparken bevinden zich in een gevorderde planningsfase die zich voor 50Hertz vertaalt in de implementatie van de voorbereidende maatregelen

voor de toekomstige aansluitingen. Eind 2012 legde de federale regering een hernieuwing van het wettelijk kader voor de ontwikkeling van offshore windenergie vast. De noodzakelijke wijzigingen hebben betrekking op de modaliteiten van de aansluiting op het net, meer bepaald een langetermijnplanning en de invoering van een regelgeving om de verantwoordelijkheid van de transmissienetbeheerders te beperken.

Onderhoud van het net

Op het vlak van de proactieve en correctieve onderhoudsactiviteiten worden aanzienlijke vorderingen gemaakt vanuit technologisch oogpunt en dankzij de grotere expertise van de teams.

20.853

In 2012 realiseerden de teams op het terrein ongeveer 20.853 interventies (hetzij meer dan 57 interventies per dag).

Preventief onderhoud van het Belgisch net

Dankzij de knowhow van de teams die op het terrein het preventieve en curatieve onderhoud van het transmissienet uitvoeren en die de vervangingsinvesteringen realiseren, bereikt de bevoorradingszekerheid sinds meer dan 10 jaar een bijzonder hoog performantieniveau.

Dit is het resultaat van de voortdurende opleiding van het personeel, aangevuld met een programma van preventief onderhoud en een vervangingsbeleid dat rekening houdt met de technologieën die in het net worden aangewend en met de staat van de infrastructuurelementen. Enerzijds put de onderneming uit het terugkoppelen van ervaring die verkregen wordt uit grondige analyses

van de oorzaken van ieder incident, ook al zijn er in de meeste gevallen geen gevolgen voor de klanten. Anderzijds maakt Elia werk van de verdere standaardisering en harmonisering, zowel wat de componenten betreft, als de databanken en de werkprocedures.

Voor de lijnen, kabels en masten omvat het preventief onderhoud verschillende vormen van inspectie. Zo worden de om en bij de 20.000 masten verscheidene keren per jaar gecontroleerd via infrarood- of camerainspectie. Voor de hoogspanningsstations wordt preventief onderhoud geprogrammeerd voor de zowat 11.556 primaire systemen en 1.705 secundaire systemen van de infrastructuur, die over heel het land verspreid zijn. In 2012 realiseerden de teams op het terrein ongeveer 20.853 interventies (hetzij meer dan 57 interventies per dag), zowel voor preventief onderhoud (11.556 aan de primaire systemen en 1.705 aan de secundaire systemen), inspecties (4.721 primaire systemen en 2.102 secundaire systemen) of wettelijke controles (623 primaire systemen en 146 secundaire systemen).

Wat de vervangingsinvesteringen betreft, wordt gezocht naar een synergie tussen uitbreidings- en vervangingsinvesteringen, evenals investeringen met

het oog op de veiligheid van de mensen. In 2012 is ongeveer 70,725 miljoen euro geïnvesteerd in de vernieuwing van verouderde uitrusting. Er werden op alle spanningsniveaus tal van werken uitgevoerd, waaronder de vervanging van vermogensschakelaars, scheiders, lijnscheiders, rail- en lijnstellen, vermogens en spanningstransformatoren, bliksemafleiders, meterkasten, beschermingsrelais en telecontrolesystemen. Voor deze onderhouds en vervangingsactiviteiten worden ongeveer 600 Elia-medewerkers ingezet. Twee derde van hen werkt op het terrein, terwijl één derde technische en administratieve ondersteuning verleent.

In 2012 werden verscheidene innovaties op het terrein getest om de diensten over een ruimer aanbod van methodes te laten beschikken en om de interventies zo te plannen dat de netexploitatie er het minste onder lijdt.

We stellen vast dat de regulator met de invoering van de meerjarentarieven voor de periode 2012-2015 een nieuwe tarifaire stimulans gelinkt aan de realisatie van de vervangingswerken heeft ingevoerd en zo het belang van deze factor voor de kwaliteit van het net onderstreept.

Preventief onderhoud van het net van 50Hertz

BOVENGRONDSE LIJNEN

50Hertz heeft in 2012 een budget van € 38,2 miljoen uitgetrokken voor het onderhoudsprogramma (zonder rekening te houden met de schade aan de 380 kV-lijn Pulgar-Vieselbach).

Aan de bovengrondse lijnen werden in de regelzone van 50Hertz meer dan 9.700 isolatoren vervangen. Daarnaast werden ook bijna 600 masten tegen corrosie behandeld.

Dankzij de indienststelling van de eerste hogetemperatuurgeleiders op de 380 kV-lijn Redwitz-Remptendorf in Thüringen kon de transmissiecapaciteit naar het net van TenneT TSO met 300 MW worden verhoogd. De investering bedraagt € 7 miljoen.

In 2012 werd ook een nieuwe aanpak getest voor de controle van de lijnen per helikopter. Naast de visuele controle per helikopter worden eventuele zwakke punten gedetecteerd en opgevolgd met behulp van thermografie of technieken waarmee bij daglicht de ontladingen als gevolg van het corona-effect zichtbaar worden.

HOOGSPANNINGSTATIONS

In 2012 werden 13.000 interventies (hetzij meer dan 35 per dag) uitgevoerd aan infrastructuurelementen in het kader van geplande onderhoudsoperaties. Na analyse van de diagnostics en van de incidentenstatistieken werden tevens gerichte maatregelen genomen om de operationele betrouwbaarheid van belangrijke netelementen te verbeteren. Behalve de verbeterde bliksembeveiliging door het retrofitten van de bliksemafleidings in de vermogensschakelaars op 380 kV, bestonden de onderhoudsactiviteiten aan de stations

voor een belangrijk deel uit het versterken van de koppeltransformatoren.

In 2012 werden nog andere maatregelen genomen:

- verbetering van de isolatie door het regenereren van de olie van 6 werkende transformatoren;
- renovatie van twee transformatoren 250 MVA in het hoogspanningsstation van Taucha;
- renovatie van drie transformatoren van 267 MVA in Güstrow.

► Permanente waakzaamheid

In 2012 werden verscheidene innovaties op het terrein getest om de diensten over een ruimer aanbod van methodes te laten beschikken en om de interventies zo te plannen dat de netexploitatie er het minste onder lijdt.

Werking van de markt

Door de vrijmaking van de interne elektriciteitsmarkt is de rol van marktfacilitator een essentiële factor geworden in de opdracht van de transmissienetbeheerders.

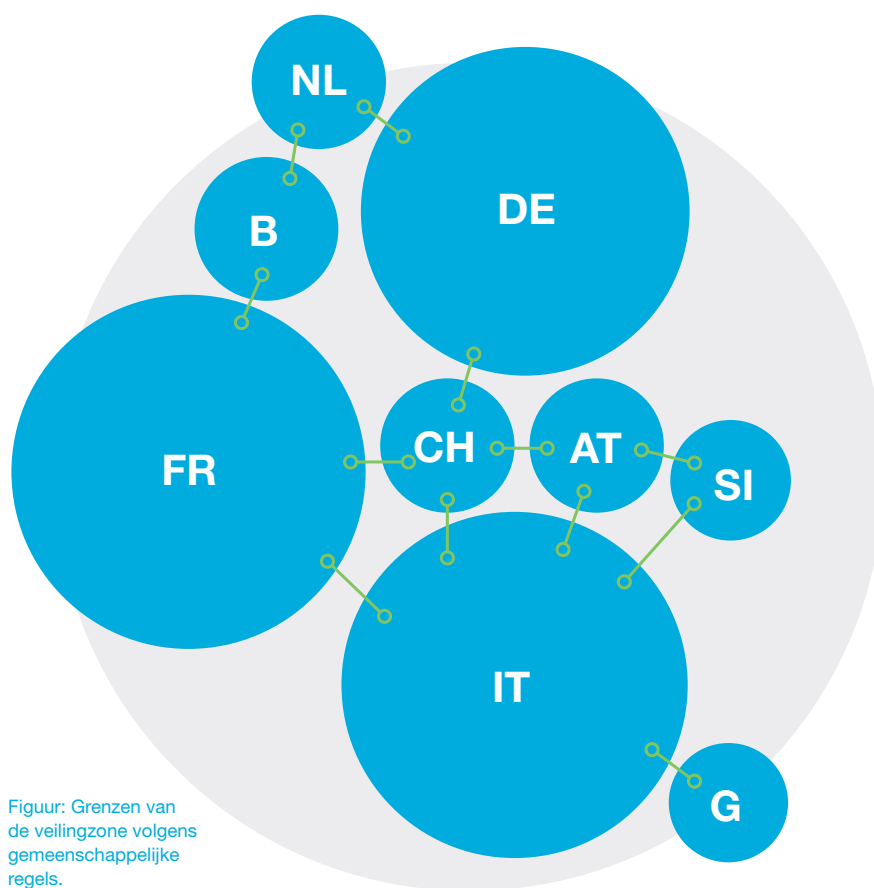
Integratie van de Europese markten

Zoals de vorige jaren is Elia actief gebleven om de Belgische en de Duitse elektriciteitsmarkten beter met de markten van de buurlanden te integreren en op die manier bij te dragen tot de doelstelling van de Europese Commissie om tegen 2014 tot één geïntegreerde elektriciteitsmarkt te komen.

Als actief lid van ENTSO-E - de Europese vereniging van transmissienetbeheerders voor elektriciteit - heeft Elia bijgedragen aan het opstellen van het voorstel van netcode voor de toewijzing van capaciteit en voor het congestiebeheer dat in september 2012 aan het Europees regelingsagentschap ACER werd voorgelegd.

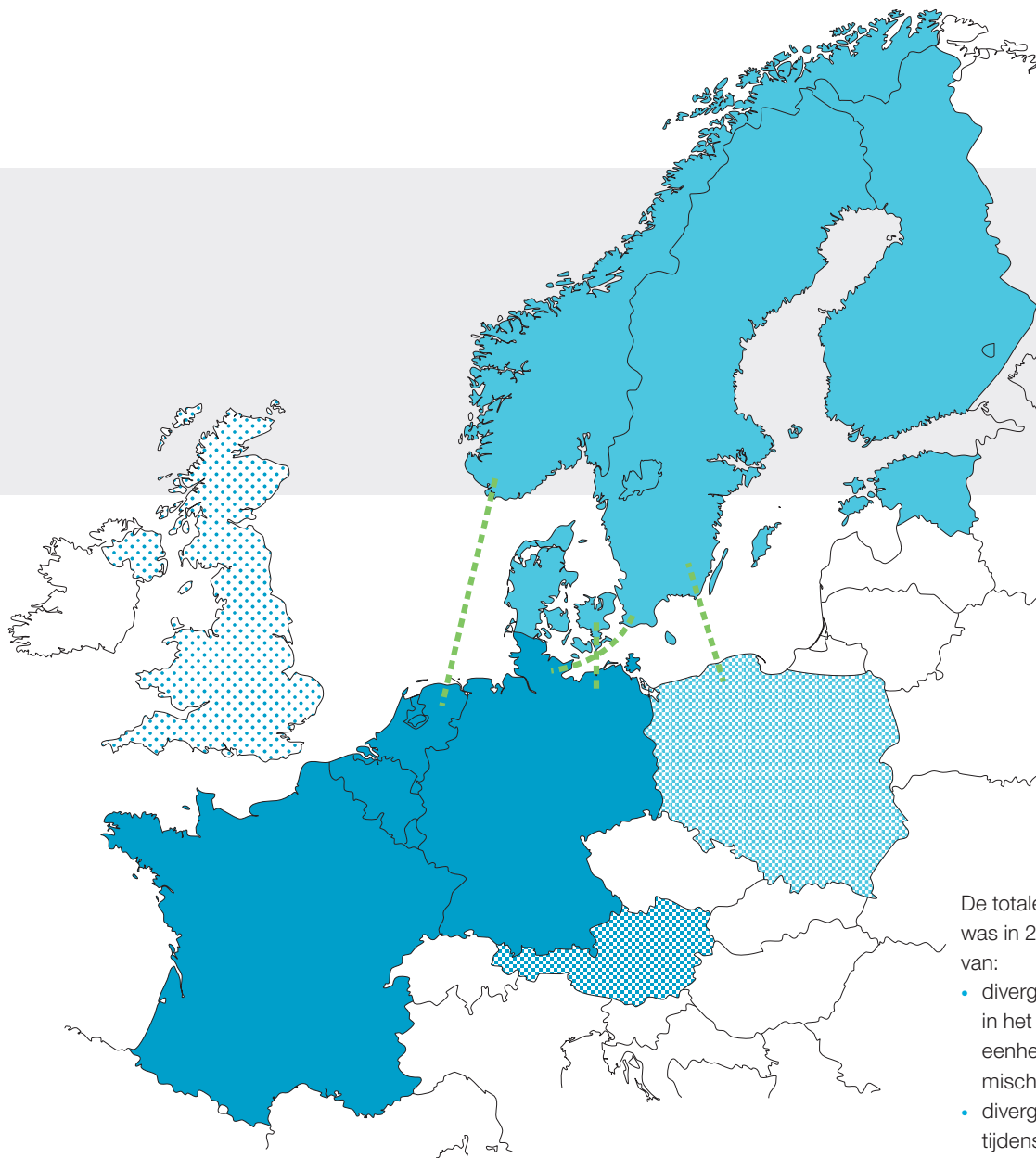
Markten op lange termijn

De transmissienetbeheerders van Centraal-West-Europa (CWE, Central West Europe) hebben in 2011, in samenwerking met de TNB's van Centraal-Zuid-Europa (CSE, Central South Europe) en de Zwitserse TNB, een gemeenschappelijk geheel van ge-

Figuur: Grenzen van de veilingzone volgens gemeenschappelijke regels.

harmoniseerde regels gedefinieerd voor de expliciete capaciteitsveilingen op 12 grenzen. In 2012 werden deze regels voor de toewijzing van fysieke capaciteit op lange termijn geïmplementeerd door CASC.EU, dat dienst doet als interregionaal veilinghuis voor de marktspelers.

De CWE-markt is aan de Scandinavische markt gekoppeld via het ITVC-mechanisme voor volumekoppeling.

De totale prijsconvergentie binnen CWE was in 2012 lager dan in 2011 als gevolg van:

- divergerende prijzen met Nederland in het begin van het jaar, doordat de eenheden op aardgas er om economische redenen niet draaiden;
- divergerende prijzen met Frankrijk tijdens de koudegolf van februari na de opgetekende verbruikspiek;
- de onbeschikbaarheid van twee kernreactoren in België sinds de zomermaanden.

Day-aheadmarkten

TWEE JAAR MARKTKOPPELING TUSSEN CWE EN ITVC

Door middel van 'prijskoppeling' kunnen de volumes van de elektriciteitsuitwisselingen en de marktprijzen simultaan berekend worden op basis van de informatie die wordt meegedeeld door de transmissienetbeheerders (beschikbare transmissiecapaciteiten aan de grenzen) en de energiebeurzen (aan- en verkoopaanbiedingen). Dit mechanisme werd voor het eerst in gebruik genomen tussen België, Frankrijk en Nederland in oktober 2006, waarna de benuttigingsfactor van de in- en uitvoercapaciteiten die ter beschikking worden gesteld van Elia onmiddellijk kon worden verhoogd. Het gebruikt een algoritme dat in België is ontwikkeld door Belpex, Elia en N-Side.

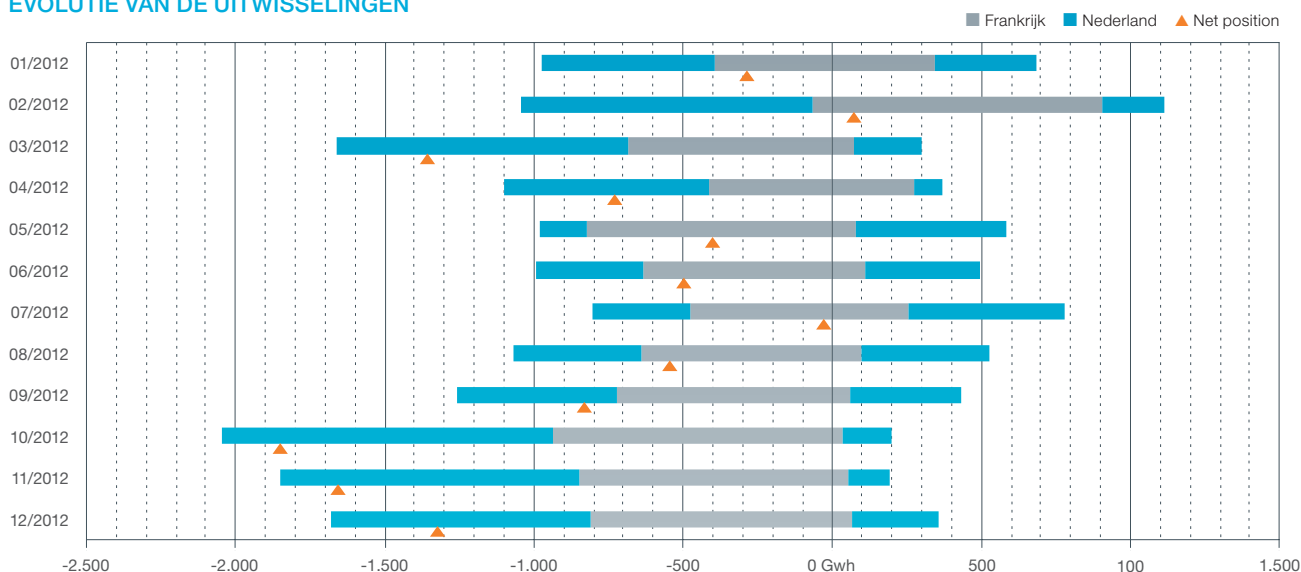
Deze marktkoppeling werd eind 2010 uitgebreid tot heel de zone Centraal-West-Europa, met inbegrip van Duitsland en het Groothertogdom Luxemburg, en ook tot Scandinavië maar volgens licht verschillende technische modaliteiten. Dankzij dit mechanisme kunnen de interconnectiecapaciteiten tussen de netten van die landen optimaal benut worden en kunnen de prijsniveaus binnen een zone waar meer dan 70% van het Europees elektriciteitsverbruik geconcentreerd is beter op elkaar worden afgestemd.

In 2012 convergeerden de prijzen op de vier gekoppelde spotmarkten van de CWE-regio gedurende ongeveer 45,08% van de tijd (met een maximum van 70,16% in augustus en een minimum van 18,25% in februari). Bovendien waren de prijzen gedurende 84,18% van de tijd gelijk in België en Frankrijk en gedurende 72,18% van de tijd in België en Nederland.

De marktkoppeling in Centraal-West-Europa heeft tot gevoelig lagere groothandelsprijzen geleid dan het geval was geweest zonder marktkoppeling. Dit positieve effect voor de verbruikers is het resultaat van de verminderde volatiliteit doordat de liquiditeit van de day-aheadmarkten van de regio gecombineerd werd, terwijl de vorming van negatieve prijzen kon worden vermeden op momenten waarop het verbruik laag was en er tegelijkertijd grote hoeveelheden energie op basis van hernieuwbare bronnen geproduceerd werden.

Dankzij de marktkoppeling kon de invoer- en uitvoercapaciteit op de Belgische grenzen dagelijks ook beter worden benut, met een invoervolume van 15,5 TWh en een uitvoervolume van 6 TWh.

EVOLUTIE VAN DE UITWISSELINGEN

DE SPOTMARKT VAN BELPEX

Eind 2012 waren ongeveer 40 marktspelers – producenten, leveranciers, traders, banken en industriële verbruikers – op Belpex geregistreerd en actief.

DAY-AHEADMARKT

De toename van de volumes op de day-aheadmarkt heeft zich in 2012 voortgezet en vertegenwoordigde 20,4% van het Belgische verbruik ten opzichte van 14,8 in 2011. Het uitgewisselde volume is ook gestegen van een daggemiddelde van 33.839 MWh in 2011 naar 44.988 MWh in 2012, hetzij een stijging met 33%.

Het recordvolume dateert van 30 oktober 2012 met 88.180 MWh, of 37,32% van het dagverbruik.

De gemiddelde prijs op de day-aheadmarkt van Belpex bedroeg € 46,97 per MWh. Deze prijs lag iets onder het Nederlandse gemiddelde (€ 48/MWh), maar was iets hoger dan het Duitse (€ 42,60/MWh) en het Franse gemiddelde (€ 46,94/MWh).

LOPENDE PROJECTEN

In samenwerking met Belpex en al de overige transmissienetbeheerders en elektriciteitsbeurzen van de CWE-regio, Scandinavië en het Verenigd Koninkrijk bereidt Elia een prijskoppeling voor heel de zogeheten NWE-regio (of Noord-

west-Europese regio) voor. Eind 2013 worden een gemeenschappelijk proces en algoritme ingevoerd die de hoeksteen zullen vormen voor de integratie van de overige markten van de Unie. De nationale regulerende instanties en de overige spelers worden tijdens implementatievergaderingen regelmatig geïnformeerd over de vooruitgang.

Daarnaast zijn de transmissienetbeheerders en de elektriciteitsbeurzen van de CWE-regio (d.i. de Centraal-West-Europese regio) zich in 2012 samen blijven inzetten om een 'flow-based' methode uit te denken en te implementeren voor de dagelijkse impliciete toewijzing van grensoverschrijdende capaciteit. Deze methode, die tracht om beter rekening te houden met de capaciteiten van een geïnterconnecteerd net, werd in 2012 getest. Sommige aspecten werden samen met de marktspelers en de nationale regulatoren onderzocht en beoordeeld. De resultaten hiervan werden toegelicht in een rapport dat op de website van Elia is gepubliceerd.

INTRADAYMARKTEN

De intradaymarkten zijn een belangrijk instrument, in het bijzonder gezien het groeiend aandeel van energiebronnen met intermitterend karakter (wind- en zonne-energie), omdat zij de leveranciers in staat stellen om hun productie

bijna in real time af te stemmen op het verbruik van hun klanten.

Deze markt wordt in België georganiseerd door Belpex. In 2012 kende zij een sterke ontwikkeling met een verhandeld volume van 513,3 GWh tegen 363,4 GWh in 2011, hetzij een groei met 41%. In totaal werden 9.915 contracten afgesloten, tegen 5.613 in 2011.

Het project voor de impliciete toewijzing van grensoverschrijdende intradaycapaciteiten op de interconnectie tussen België en Nederland werd in februari 2011 geconcretiseerd met de ingebruikname van het Elbas-tradingplatform, dat gebruikt wordt voor de Scandinavische en Duitse markt.

De integratie van de Belgische en Nederlandse markten met de Scandinavische markt werd in maart 2012 uitgebreid tot de Scandinavische landen nadat een mechanisme van impliciete toewijzing was geïmplementeerd op de NorNed-verbinding tussen Nederland en Noorwegen. Zodra het operationeel was, heeft dit instrument de intraday-invoer van 212,5 GWh vanuit Nederland en de uitvoer van 226,9 GWh naar Nederland mogelijk gemaakt. Men kan voortaan dus in één enkele handeling elektriciteit kopen of verkopen tussen bijvoorbeeld België en Finland.

88.180 MWh

Het recordvolume dateert van 30 oktober 2012 met 88.180 MWh, of 37,32% van het dagverbruik.

De volledige integratie van de intraday-markten van de regio Noordwest-Europa (België en Frankrijk inbegrepen) wordt actief door de betrokken netbeheerders en elektriciteitsbeurzen voorbereid tegen 2013.

Belgische balancingmarkt en markt voor ondersteunende diensten

Elia heeft verscheidene initiatieven genomen om te anticiperen op de integratie van grote hoeveelheden hernieuwbare productie met variabel karakter in de balancingmarkt en in de markt voor ondersteunende diensten.

Er werd een nieuwe methodiek voor de evaluatie van het reservevolume ingevoerd, die gebaseerd is op een probabilistisch model en in staat is om de effecten van foute voorspellingen van wind- en zonne-energie in de balancing van het systeem weer te geven. Op basis daarvan werden de methodiek en de resulterende volumes voor 2012 in mei 2011 door de CREG goedgekeurd. Daarnaast zijn ook synergieën met Nederland en Duitsland in voorbereiding.

Op 1 januari 2012 werd een nieuw tarief betreffende de regeling van de onevenwichten van de marktpelers ingevoerd in het kader van het tarifair voorstel 2012-2015 dat door de CREG is goedgekeurd. Het nieuwe onevenwichtstarief geeft de marktpelers betere stimulanzen om hun onevenwichten te evalueren en te verminderen. Daarnaast publiceert

Elia voortaan zijn voorspellingen voor productie uit wind- en zonne-energie. Op 1 oktober 2012 werd Elia lid van het samenwerkingsplatform I-GCC (International Grid Control Coordination) voor een regeling in real time van de onevenwichten in een regio die zich uitstrekt over Duitsland, Nederland, Denemarken, Zwitserland en de Tsjechische Republiek.

Verhoogde transparantie van de markt

Daarnaast is Elia zijn steun blijven geven aan de aanpak van FEBEG met het oog op een grotere transparantie van de Belgische markt betreffende de productiegegevens van elektriciteit. Elia publiceert voortaan de gegevens over de voorspellingen van de beschikbare productiecapaciteiten per eenheid van 100 MW, alsook de geplande onbeschikbaarheden (in de vorm van alarmen voor de markt). De publicatie van de gegevens in verband met het onevenwicht werd verbeterd: er wordt nu een onderscheid gemaakt tussen manuele en automatische reserves enerzijds en het in real time ter beschikking stellen van de systeemonevenwichten anderzijds.

Duitse markt

MEER FLEXIBILITEIT OP DE ENERGIEMARKTEN

De toename van het aandeel van variabele hernieuwbare energie leidt tot

productievariaties die moeten worden gecompenseerd door flexibele productie-eenheden of opslageenheden. In dit kader heeft 50Hertz de invoering van een intradaymarkt op kwartierbasis gesteund, die de markt een waarde geeft met de gewenste flexibiliteit en deze verhandelbaar maakt.

De intradaymarkt op kwartierbasis werd op 14 december 2011 gelanceerd door de energiebeurs EPEX Spot. In 2012 werd aldus in 90.000 transacties een totaal volume aan kwartierproducten van 650 GWh verhandeld.

INTERNATIONALE UITBREIDING VAN DE SAMENWERKING VOOR HET NETBEHEER IN DUITSLAND

Tussen oktober 2011 en oktober 2012 werd de samenwerking voor het beheer en de regeling van de netten in Duitsland (German Grid Control Cooperation of GCC) internationaal uitgebreid (I-GCC) door de geleidelijke integratie van Denemarken, Nederland, Zwitserland, de Tsjechische Republiek en België. Voor zover er transmissiecapaciteit beschikbaar is, worden onevenwichten in tegengestelde richting weggewerkt en hoeven ze niet meer met regulerende energie te worden gecompenseerd. De behoefte aan controle-energie in de betrokken landen kan met bijna 20% worden verminderd. Deze betere efficiëntie zal kostenbesparend zijn voor de marktpelers. Ook de CO₂-uitstoot zal erdoor verminderen doordat frequente belastingwijzigingen aan de productie-eenheden worden vermeden.

Preventief beheer van kritieke situaties op het net

Als beheerder van het transmissienet voor elektriciteit neemt Elia een reeks preventieve maatregelen om het evenwicht op het net te handhaven en aldus bij te dragen tot de bevoorradingszekerheid voor elektriciteit.

3.000 MW

Alle productie-eenheden die op het Europese net zijn aangesloten zullen samen reageren om onmiddellijk het gelijktijdig verlies op te vangen van 3.000 MW.

Beheer van het evenwicht tussen productie en verbruik

Het is niet eenvoudig om elektriciteit in grote hoeveelheden op te slaan (behalve via pompcentrales). De elektriciteitsproductie moet daarom op ieder ogenblik gelijk zijn aan het verbruik dat van dit grote net wordt afgenomen voor de activiteiten en de behoeften van meer dan 550 miljoen inwoners.

Alle transmissienetbeheerders, zoals Elia en 50Hertz, zien erop toe dat dit

evenwicht binnen een strikt afgebakende regelband blijft, met inachtneming van de gemeenschappelijke regels van ENTSO-E.

Elk van de 41 transmissienetbeheerders reserveert hiertoe bij de producenten een productiecapaciteit die hem in staat stelt om de hoeveelheid in zijn net geïnjecteerde energie opwaarts of neerwaarts bij te stellen. De aankoop van reservecapaciteit gebeurt via een Europese aanbesteding. Deze productiecapaciteit verschilt naargelang van de reactiesnelheid en de interventieduur. In de eerste plaats zijn bepaalde productie-eenheden erop voorzien om hun productie vrijwel ogenblikkelijk aan te passen aan verschillen tussen de referentiefrequentie (die in Europa 50 Hz bedraagt) en de op het net gemeten frequentie, die afhankelijk is van het onmiddellijk onevenwicht tussen de hoeveelheden energie die op heel het geïnterconnecteerde net geïnjecteerd en afgenomen worden. Alle productie-eenheden die op het Europese net zijn aangesloten – ongeacht waar zij zich op het Europese vasteland bevinden – kunnen op die manier samen reageren om onmiddellijk een gelijktijdig verlies op te vangen van 3.000 MW (3 miljoen kW).

Dit stemt overeen met de capaciteit van twee van de grootste productie-eenheden. De beheerders van de netten waarop de uitgeschakelde centrales zijn aangesloten, schakelen vervolgens andere productiemiddelen in om deze automatische interventiecapaciteit zo spoedig mogelijk te herstellen, en dit tot de toestand bij de betrokken producent(en) weer genormaliseerd is.

Black-start: de geleidelijke wederopbouw van het net

Bij een onderbreking van de elektriciteitsvoorziening in een uitgestrekt geografisch gebied doet de betrokken netbeheerder een beroep op productie-eenheden, die ook blackstartcentrales worden genoemd, om bij instorting van het elektriciteitssysteem het transmissienet geleidelijk opnieuw te bevoorraden en aldus de overige productie-eenheden weer van stroom te voorzien opdat ook zij opnieuw kunnen opstarten. Deze delicate operatie om het absoluut noodzakelijke evenwicht tussen productie en verbruik te handhaven houdt in dat steeds meer verbruikers gelijktijdig worden bevoorradad. Iedere

► De uitdaging van de bevoorradingszekerheid

Wegens de onbeschikbaarheid van de centrales van Doel 3 en Tihange 2 heeft Elia zicht sinds de zomer van 2012 over deze kwestie gebogen. Zo werd in nauwe samenwerking met het Coördinatie- en Crisiscentrum van de Regering (CGCCR) en de FOD Economie een procedure uitgewerkt om het hoofd te bieden aan dergelijke situaties.

netbeheerder sluit contracten voor blackstartdiensten af met producenten uit zijn zone en gaat geregeld na of zij daadwerkelijk in staat zijn om op zijn verzoek autonoom te heropstarten, zelfs wanneer er geen elektriciteitsbevoorrading van het net beschikbaar is. In 2012 heeft Elia uitgebreide tests uitgevoerd bij twee centrales.

In Duitsland organiseerde 50Hertz na de actualisatie van het concept voor het herstel van de bevoorrading na een eventuele 'blackout' een reeks van acht opleidingssessies met de distributienetbeheerders van de regio en met de belangrijkste producent Vattenfall. Deze sessies vonden plaats in het opleidings- en simulatiecentrum 'Gridlab', een filiaal van Eurogrid International.

BLACK-START IN DE CENTRALE VAN COO – TROIS-PONTS

De waterkrachtcentrale van Electrabel in Coö – Trois-Ponts in de provincie Luik is als enige in staat om energie op grote schaal op te slaan. Het water wordt er, gewoonlijk 's nachts, opgepompt naar één van de bovenste reservoirs. De sluisdeuren worden vervolgens overdag opgezet zodat het water de alternatoren in beweging kan brengen om elektriciteit op te wekken. De centrale kan, weliswaar voor een beperkte tijd, tot +/- 1.100 MW produceren.

Zij dient dus om de schommelingen in het evenwicht tussen productie en verbruik te compenseren. Ze wordt

gebruikt in combinatie met de uitbating van het nucleair productiepark. Het bijzondere aan de centrale van Coö is dat ze blackstartdiensten kan aanbieden. Deze blackstartdienst wordt regelmatig gecontroleerd. De test van 8 september 2012 was afdoend.

Crisissimulatie: waakzaamheid testen en processen verbeteren

In een crisissituatie worden teams opgeroepen om de normale toestand te herstellen. De graad waarin ze voorbereid zijn op die taak is van doorslaggevend belang. Elia heeft sinds zijn oprichting een noodplan opgesteld dat de rollen en verantwoordelijkheden van de verschillende betrokkenen definieert wanneer zich een zwaar probleem op het transmissienet voordoet.

De oefening van oktober 2012 vond plaats op internationaal niveau, met de deelname van de Nederlandse en Franse netbeheerders TenneT en RTE, het regionaal technisch coördinatiecentrum Coreso en de federale crisiscel van het Belgisch ministerie van Binnenlandse Zaken.

Dit waren de nagestreefde doelstellingen:

- komen tot een gemeenschappelijke besluitvorming wanneer zich complexe gebeurtenissen voordoen die een impact hebben op meerdere transmissienetbeheerders en die een nauwe samenwerking vereisen;

- de interne en meervoudige communicatiestromen tussen de crisiscentra van de verschillende betrokkenen testen, alsook het gebruik van de crisiscommunicatietool van ENTSO-E;
- zorgen voor een gecoördineerde externe communicatie met de media.

Doordat de netbeheerders gecoördineerd onder Coreso samen beslissingen nemen, kon een internationale redispachting met succes worden geïmplementeerd, waardoor kon worden vermeden dat het net van het Europese vasteland tijdens de simulatieoefening van een crisissituatie uiteenviel of instortte.

Procedure bij schaarste

Ondanks de opgestelde preventiemaatregelen kunnen extreme situaties als gevolg van een belangrijk productietekort van elektriciteit niet worden uitgesloten. Daardoor zouden de evenwichtsverantwoordelijken (de leveranciers) niet meer in staat zijn om een groot aantal van hun klanten te bevoorraden, in die mate dat de netbeheerder het onevenwicht binnen de regelzone niet meer kan compenseren.

Elia heeft zich over deze kwestie gebogen wegens de onbeschikbaarheid van de centrales van Doel 3 en Tihange 2 sinds de zomer van 2012. Zo werd in nauwe samenwerking met het Coördinatie- en Crisiscentrum van de Regering (CGCCR) en de FOD Economie een procedure uitgewerkt om het hoofd te bieden aan dergelijke situaties.

De toekomst voorbereiden: onderzoek & ontwikkeling

Het toenemend aandeel van de hernieuwbare energiebronnen met variabel karakter en van de decentrale productie leidt tot een grondige en duurzame wijziging van de elektrische systemen en van het beheer ervan. Innovatie wordt in die context een essentieel gegeven voor de transmissienetbeheerders.

In dit kader heeft de Elia groep een activiteitspool Onderzoek & Ontwikkeling en Kennisbeheer opgericht, die in nauwe samenwerking met ENTSO-E en het European Electricity Grid Initiative deelneemt aan diverse projecten op Europees niveau.

Opstarten van de afdeling Innovation & Knowledge Management

Deze doelstelling omvat de implementatie van het programma voor het beheer van de O&O-activiteiten binnen 50Hertz, het versterken van de samenwerking met de afdeling Business Development en het consolideren van de externe relaties met de fabrikanten van apparatuur, de regulatoren en de overheden. Er vonden tal van contacten plaats, met name met de universiteiten en de spelers van de onderzoekswereld, via het initiatief 'Wissenschaftlichen Beirats' in Duitsland en de Elia Innovation Partners day in Brussel.

De prioriteiten op groepsniveau bepalen

De prioriteiten werden bepaald in nauwe samenwerking met de operationele departementen. De resultaten hiervan werden via een brochure, op de website van de Groep en tijdens specifieke evenementen meegedeeld.

Een leidersrol spelen in Europese en nationale projecten

50Hertz heeft het voortouw genomen in het voorstel 'iRock.eu' voor het demonstreren van geavanceerde methoden om transmissieverbindingen met zeer grote capaciteit op een veilige wijze weer onder spanning te brengen. Het voorstel zal eind 2013 worden ingediend en zal een demonstratie omvatten die in het kader van het Belgische project Stevin zal worden uitgevoerd. Er werd tevens een project ingediend voor het optimaliseren van de ingenomen grondoppervlakte van bovengrondse verbindingen.

B-EEGI

Elia is een belangrijke partner van het B-EEGI-platform voor samenwerking tussen 5 Belgische netbeheerders (Eandis, Elia, Infrax, Ores en Sibelga) in de context van het EEGI-initiatief (European Electricity Grid Initiative) voor een Europees net. De partners willen via dit platform een gemeenschappelijke visie ontwikkelen van de doelstellingen en innovatieactiviteiten en op die manier een hefboomeffect creëren ten opzichte van de regionale, Belgische en Europese ondersteuningsprogramma's.

ONDERZOEKSPROJECTEN OP EUROPEES NIVEAU

Eind 2012 beschikte de Elia groep over een portefeuille van 16 projecten waaraan de groep meewerkt samen met één of meer Belgische, Duitse en Europese partners. Daarnaast is de Groep betrokken bij een tiental initiatieven voor samenwerking rond O&O-projecten, die momenteel geëvalueerd worden door de betrokken financieringsinstellingen.

50Hertz werkt bovendien in het kader van academische partnerschappen aan 9 studies die beogen een analyse en een beoordeling te maken van de spe-

cifieke materies die belangrijk zijn voor het beheer van het elektrische systeem, zoals bijvoorbeeld de kwaliteit van de spanning in de netten, het onderzoeken van metingen in kritieke omstandigheden voor het net van 50Hertz en het project Power to Gas.

MOSYTRAF

Dit project analyseert de impact van krachtige rukwinden op de bovengrondse lijnen. Door de bestaande meettechnieken en monitoringmethodologieën toe te passen op een experimentele luchtlijn kan het mechanisch gedrag geïdentificeerd worden wanneer de lijn aan krachtige windstoten wordt blootgesteld. Dat geeft een beter idee van de krachten die inwerken op de masten onder invloed van de wind tegen de geleiders.

REGMODHARZ

Het project RegModHarz verenigt, naast 50Hertz, distributienetbeheerders, bedrijven uit de sector van de informaticatechnologie en -componenten, onderzoekinstellingen, universiteiten en ontwikkelaars van hernieuwbare energie. Dit project betreft één van de zes Duitse modelregio's die gesteund worden door het overheidsprogramma 'E-Energy', dat de uitdagingen en opportuniteiten in verband met de integratie van hernieuwbare energie onderzoekt.

SUSPLAN

50Hertz is betrokken bij het SUSPLAN-project dat door SINTEF (FP7 research area ENERGY-2007-7.3-05)

wordt gecoördineerd. Dit project heeft als doel om regionale en pan-Europese aanbevelingen te ontwikkelen voor een efficiëntere integratie van hernieuwbare energie in de toekomstige transmissie-infrastructuur. Het volgt een geïntegreerde aanpak van de infrastructuur voor elektriciteit, gas en warmte.

E-HIGHWAY 2050

Elia en 50Hertz nemen samen deel aan het programma 'e-HIGHWAY 2050', dat gefaciliteerd wordt door ENTSO-E en gecoördineerd wordt door RTE (in het kader van FP7 call ENERGY.2012.7.2-1). Het consortium is samengesteld uit transmissienetbeheerders en externe partners. Het wil instrumenten ontwikkelen voor een langetermijnplanning voor een sterk geïnterconnecteerd net met onder andere de door Europa gewenste toekomstige elektriciteitsnelwegen.

ECOGRID

Het Europees project EcoGrid bestaat uit de demonstratie op het Deense eiland Bornholm van efficiënt operationeel beheer van een distributiesysteem voor elektriciteit met een sterke penetratie van gediversifieerde variabele bronnen (ongeveer 50%). De Elia groep leidt er het onderzoek naar de implementatie van deze grootschalige marktconcepten in continentaal Europa.

ESTORAGE

De opslag van energie zal in Europa een steeds belangrijker plaats innemen, onder andere omdat dit snel kan bijdragen tot een permanent evenwicht tussen

hernieuwbare productie en verbruik. Het doel van dit project is de technologie van de opslagvoorzieningen door middel van pompen te verbeteren en de marktmodellen te evalueren die de snelle integratie en implementatie van deze technologie mogelijk maken.

TWENTIES

Dit project heeft tot doel om de technische middelen te identificeren en te testen die de grootschalige penetratie van hernieuwbare energie, en van windenergie in het bijzonder, bevorderen. Verscheidene partners werken mee aan het project, met name Belgische universiteiten zoals de K.U. Leuven, de ULB en de ULg, en het regionaal technisch coördinatiecentrum Coreso. Elia is verantwoordelijk voor één van de zes demonstratieactiviteiten van NETFLEX – Enhanced Network Flexibility. Elia en 50Hertz zijn betrokken bij de beoordeling van de mogelijke implementatie van deze instrumenten op Europees niveau.

OPTIMATE

In het kader van dit driejarig onderzoeksproject werken sinds 2009 vijf Europese transmissienetbeheerders (in Duitsland, België, Frankrijk en Spanje) samen met zeven distributienetbeheerders. Dit project evalueert de voor- en nadelen van marktmodellen die de massale integratie van hernieuwbare energiebronnen mogelijk maken. Elia en 50Hertz dragen bij tot de ontwikkeling van de marktmodellen die bestemd zijn voor de regio Centraal-West-Europa.

02

Milieuverslag

Een duurzaam beheer van onze activiteiten is één van de hoekstenen van het beleid dat de Elia groep in België en in Duitsland voert. Het milieuaspect heeft een bijzondere dimensie voor de Groep aangezien hij een hoofdrol wil spelen in de energierevolutie die momenteel op til is.

Philipp Rösler

DUITS FEDERAAL MINISTER VAN ECONOMIE

“Onze transmissienetbeheerders voor elektriciteit vervullen een spilfunctie in de ondersteuning van de energietransitie. Zij plaatsen hun professionalisme ten dienste van het veilig beheer van de systemen en zetten zich ten volle in voor de steeds verdere integratie van hernieuwbare elektriciteit. Ze geven bovendien blijk van innovatie door nieuwe technologieën aan te wenden voor de ontwikkeling van het transmissienet. Dat heb ik met eigen ogen kunnen zien tijdens mijn bezoek aan 50Hertz.”

Jean-Christophe Cattrysse

ENTERPRISE PORTFOLIO MANAGEMENT

“De massale ontwikkeling van hernieuwbare energie zorgt voor een grondige wijziging van de manier waarop wij de hoogspanningsnetten moeten beheeren. Een van de oplossingen die in dit opzicht vaak wordt aangehaald zijn de zogenaamde smartgrids. Onze Deense collega Energinet.dk speelt een pioniersrol in de ontwikkeling van deze slimme netten. Vier maanden lang heb ik de aanleg en de omvang van een dergelijk net van nabij kunnen volgen op het eiland Bornholm in het kader van het project ‘Ecogrid EU’. De bredere context is de wens om dit model ook in andere regio’s van Europa toe te passen. Een weergaloze ervaring voor een jonge ingenieur.”

Nicolas Bragard

GRID DEVELOPMENT

“Het project Alegro beoogt de ontwikkeling van een interconnectie tussen België en Duitsland in de vorm van een kabel op gelijkstroom met zeer hoge spanning en een vermogen van ongeveer 1.000 MW over een afstand van ongeveer 100 km tussen de stations Lixhe in België en Oberzier in Duitsland. Aan beide zijden van de grens werden stappen ondernomen bij de overheden voor de vergunningsprocedures. Een delicate en cruciale fase voor het welslagen van dit innovatief project.”

Jeroen Mentens

PROPERTY, PERMITS & ENVIRONMENT

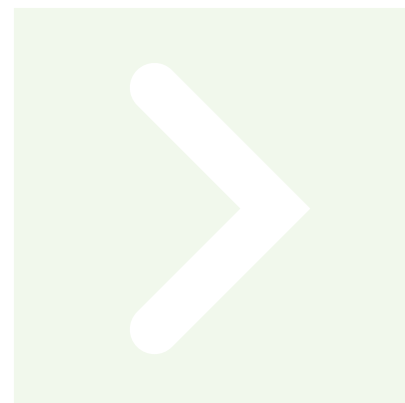
Renewables Grid Initiative (RGI) is een vereniging van milieuorganisaties (zoals het WWF of Birdlife) en netbeheerders, waaronder Elia. Ons gezamenlijk project: een consensus bereiken over de uitbreiding van de netten die noodzakelijk is voor de integratie van hernieuwbare energie, met inachtneming van biodiversiteit en milieu. Wij wisselen onder andere good practices uit. Een voorbeeld hiervan is de studie die wij in België hebben uitgevoerd over het verminderen van het risico van botsingen van vogels met de hoogspanningslijnen en de preventieve maatregelen die daaruit zijn voortgekomen.

Bastian Bohm

INNOVATION & KNOWLEDGE MANAGEMENT

De laatste vier jaar werden technologieën en bedrijfsmodellen voor het toekomstig energiesysteem ontwikkeld en uitgetest in het Harz-arrondissement in Saksen-Anhalt, een modelregio op het vlak van hernieuwbare energie. Het project maakt deel uit van het E-Energy-initiatief dat gesteund wordt door het federaal ministerie van Economie (BMWi) in partnerschap met het federaal ministerie van Milieu (BMU). Door productie, opslag en verbruik beter te coördineren wil de regio aantonen dat een stabiele en betrouwbare elektriciteitsbevoorrading dicht bij de verbruiker op basis van hernieuwbare energiebronnen mogelijk is.

Valérie Legat

MILIEU, MOBILITEITSCOÖRDINATRICE

Mobiliteit is een belangrijke uitdaging voor Elia en wij nemen heel wat maatregelen op dit gebied. Zo stellen we elektrische auto's of fietsen ter beschikking en moedigen we het gebruik van 'zachte' vervoermiddelen aan. Op 21 september staken de collega's van Namen een tandje bij in het kader van de initiatieven van de Fêtes de Wallonie. Een mooie manier om bewustmaking, gezelligheid en sportactiviteiten te combineren!

Milieubeleid in België

Sinds zijn oprichting heeft Elia ernaar gestreefd om zijn activiteiten op een milieuvriendelijke wijze uit te voeren. De laatste jaren zijn de prioriteiten van de gemeenschap op het vlak van milieu en ontwikkeling sterk geëvolueerd. Elia heeft op deze prioriteiten willen inspelen en heeft in 2012 een nieuw milieubeleid uitgestippeld. Dit beleid herdefinieert de prioriteiten van het bedrijf in het licht van de aandachtspunten die nu voorop staan.

Een belangrijk aspect van dit milieubeleid is dat het volledig deel uitmaakt van de basisactiviteiten van de Groep, de transmissie van elektriciteit via het hoogspanningsnet. Doel: de positieve impact van de Groep op zijn omgeving maximaliseren.

Tweede basisprincipe: iedere milieuactie wordt onderzocht aan de hand van de drie assen die deel uitmaken van een duurzaam ontwikkelingsbeleid: de economische meerwaarde, het maatschappelijk welzijn en het milieubehoud (Profit, People, Planet) zonder voor iedere actie echter een optimaal evenwicht te eisen tussen deze drie pijlers.

Ten slotte ziet Elia er voortdurend op toe om façadeacties of 'greenwashing' te vermijden en zich toe te leggen op concrete actieplannen, compleet met meetbare korte- en langetermijnengagementen en cijfermatige doelstellingen gekoppeld aan een opvolgingssysteem. Elia zal begin 2013 nieuwe doelstellingen afronden.

De aanpak omvat de volgende aspecten:

Preventie van vervuiling

- preventie van bodemverontreiniging en behandeling van verontreinigde bodems;
- preventie van geluidsvervuiling;
- preventie van elektromagnetische vervuiling.

Duurzaam gebruik van resources

- reduceren en sorteren van afvalstoffen (administratieve en technische sites);
- verantwoordelijk aankoopbeleid.

Verzachting van de klimaatverandering

- 'Koolstofbalans'-project met het oog op een vermindering van de uitstoot van broeikasgassen door Elia (CO₂ en SF₆);
- vermindering van de uitstoot die samenhangt met de mobiliteit van het Elia-personeel;
- inrichting van het immobiënpark.

Milieubescherming, biodiversiteit en herstel van natuurlijke habitats

- beperking van het gebruik van herbiciden;
- bestrijding van invasieve soorten;
- herstel van niet-gebruikte terreinen;
- herziening van de onderhoudsproc-

dures / procedures voor de aanleg van corridors (waaronder het project Life+ Elia);

- vogelbescherming.

1. Preventie van vervuiling

BODEMONDERZOEK EN SANERING

Sinds de oprichting van Elia werden in Vlaanderen bodemonderzoeken uitgevoerd op ruim 200 sites, overeenkomstig de Vlaamse wetgeving op dit gebied. Op de sites waar een ernstige bodemverontreiniging werd vastgesteld, ging het om een historische vervuiling die het gevolg is van vroegere industriële activiteiten of van soortgelijke activiteiten die zich in de nabijheid bevinden of bevonden (gasfabrieken, hoogovens, chemie, ...). Enkel de saneringswerken op de site van Merksem en in het station van Wilsele die in 2011 zijn opgestart voor een totaal budget van € 1,7 miljoen zijn nog lopende. In 2012 werd € 1.105.266 uitgetrokken voor onderzoek, opvolging en realisatie van saneringswerken in Vlaanderen.

De bodemwetgeving van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Waalse

► Een beleid verankerd in onze metiers

Elia ziet er voortdurend op toe om façadeacties of 'greenwashing' te vermijden en zich toe te leggen op concrete actieplannen, compleet met meetbare korte- en langetermijnengagements en cijfermatige doelstellingen gekoppeld aan een opvolgingssysteem. Elia zal begin 2013 nieuwe doelstellingen afronden.

8 M€

Dat is het budget dat voor 5 jaar is toegekend voor het investeringsprogramma voor het inkuipen van transformatoren.

Gewest werd pas na de oprichting van Elia ingevoerd. Elia heeft bijgevolg proactief de bodemverontreiniging van al zijn sites geëvalueerd en op basis daarvan voorzieningen voor de toekomstige kosten voor mogelijke saneringen aangelegd. Die voorzieningen worden geactualiseerd naargelang van de ontwikkeling van de wetgeving. Zo werden maatregelen genomen voor het beheer van risico's van verontreiniging met zware metalen voor de sites aan de Vilvoordselaan - Monnoyerkaai in Brussel, terwijl saneringsprojecten werden ingediend voor de site van Ville-sur-Haine en de hoogspanningsstations Bévercé en Marche-les-Dames in het Waalse Gewest.

Elia heeft naar aanleiding van het afbikken van oude verf tijdens de schilderwerken aan masten op oude 70 kV-lijnen tevens loodverontreiniging vastgesteld in de directe omgeving van de mastvoeten. De milieueisen in de lastenboeken voor de schilderwerken werden verscherpt en er worden

regelmatig controles uitgevoerd. Een studie van risico op loodverontreiniging werd gelanceerd voor de lijnen waar in het verleden gelijkaardige werken zijn uitgevoerd.

ACCIDENTELE BODEMVERONTREINIGING

Elia beheert meer dan 12.000 grondpercelen, verspreid over heel het land. Om al deze terreinen afvalvrij te houden (sluikstorten) en om bij accidentele verontreiniging de omgeving (bodem, grondwater, oppervlaktewater, ...) te beschermen, doet Elia 7 dagen op 7 een beroep op een gespecialiseerd bedrijf om alle verontreiniging zo spoedig mogelijk op te ruimen. Onze operationele teams beschikken bovendien over het nodige materiaal, zoals absorberende matten, om onmiddellijk in te grijpen. In 2012 vonden een zestiental interventies plaats, maar geen enkel incident van formaat.

INKUIPING VAN TRANSFORMATOREN

Transformatoren bevatten grote hoeveelheden minerale olie. Daarom worden nieuwe installaties voorzien van een vloeistofdichte inkuiping en een koolwaterstofafscheider om bij een eventueel lek verontreiniging van het milieu te voorkomen. Elia installeert behalve de afscheider ook een coalescentiefilter. Dankzij deze filter kan beter worden gewaarborgd dat de normen voor de kwaliteit van het oppervlaktewater worden geëerbiedigd in geval van lekken. Sinds de Vlaremwetgeving moet bij elke bestaande transformator in het Vlaamse Gewest een inkuiping worden aange-

bracht bij elke vernieuwing, wijziging, vervanging of verplaatsing van de transformator. In het Waalse Gewest moeten alle bestaande transformatoren uiterlijk in 2015 voorzien zijn van een inkuiping en een koolwaterstofafscheider.

In 2004 werd een investeringsprogramma uitgewerkt om 540 vermogens en 800 hulp- of nulpunttransformatoren aan te passen. Dit investeringsprogramma werd in 2011 geactualiseerd en omvat een bijkomend investeringsbudget van € 8.000.000 over een periode van 5 jaar. In 2012 werden voor 68 transformatoren inkuipingen aangebracht, wat neerkomt op een investering van € 1 miljoen.

VERWIJDERING VAN PCB'S

Elia heeft sinds eind 2005 geen enkele installatie meer met een pcb-concentratie (polychloorbifenyyl) van meer dan 500 ppm. Elia heeft zich ertoe verbonden om de transformatoren met pcbconcentraties tot 500 ppm die nog in gebruik zijn te decontamineren of ze voor het einde van hun levensduur te vervangen. De nodige budgetten zijn vrijgemaakt om dit project naar behoren te kunnen uitvoeren. In 2012 werden 6 transformatoren door een erkende firma gesaneerd. In het totaal werd er 129 ton minerale olie gereinigd.

LAWAAI

De transformatoren in de hoogspanningsstations veroorzaken geluid met een lage frequentie. Het geluidsniveau moet voldoen aan de richtwaarden die in de gewestelijke wetgeving zijn vastgelegd, afhankelijk van de bestemming

van de betrokken zone in de gewestplannen. Elia gaat bij elke wijziging of uitbreiding van zijn installaties op basis van simulaties na of de gestelde richtwaarden niet worden overschreden. Indien nodig worden aanpassingen doorgevoerd. Een voorbeeld: het station van Herfelingen (Herne) waar in het kader van een legitieme klacht de impact van het lawaai in het station in zijn toenmalige staat werd onderzocht. Een digitale simulatie zal aan het licht brengen of de geplande wijzigingen volstaan om de vooropgestelde doelstelling te bereiken, met name het naleven van de indicatieve waarden.

Elia geeft ook gevolg aan elke klacht van omwonenden over geluidshinder. Het betreft meestal lawaai dat wordt voortgebracht door een hoogspanningsstation of door de elektrische geleiders van de luchtleidingen, vooral bij mist of motregen. In 2012 werden zeven klachten over lawaai geregistreerd. Voor drie ervan lag de oorzaak niet bij de installaties van Elia. De overige vier werden momenteel onderzocht. Dat betekent dat het geluidsniveau wordt gemeten en dat, indien de klacht gegrond blijkt, de resultaten van deze metingen verwerkt worden met simulatietools waarmee de meest geschikte aanpassingen kunnen worden geïdentificeerd.

Voor meerdere hoogspanningsstations worden de werken uitgevoerd naar aanleiding van klachten en in combinatie met projecten, plannen of belangrijke werken om aan de geluidseisen te voldoen, rekening houdend met de exploitatie van de aan te passen en/of te

moderniseren installaties. Het gaat om de stations van Herfelingen, Hoeilaart, Houthalen-Helchteren, Izegem, Lixhe en Stembert.

2. Duurzaam gebruik van middelen

REDUCEREN EN SORTEREN VAN AFVAL

Het afvalbeheer is een niet te omzeilen factor in de competitiviteit van een bedrijf. Elia produceert, verzamelt en sorteert verschillende soorten industrieel afval in verband met zijn activiteiten. Deze zijn opgedeeld in 3 categorieën: gevaarlijk afval (gebruikte olie, vuile doeken, asbest enz.), gewoon afval (papier, karton, afval van klasse 2 enz.) en enkele inerte afvalstoffen. Dit afval wordt in specifieke containers opgeslagen en vervolgens afgevoerd en behandeld door erkende ophaalbedrijven.

Elia zet zich overigens in om zijn afvalbeheer voortdurend en op een gestructureerde wijze te verbeteren. Er werd een stand van zaken opgemaakt van de verschillende afvaltypen en stromen, de opslagmanieren, de verwerkings- en verwijderingsfilières. Elia heeft tevens een inventaris opgemaakt van de afvalstoffen die in kleine hoeveelheden of op specifieke ogenblikken worden voortgebracht. Er werden mogelijke verbeteringen geïdentificeerd om het algemeen afvalbeheer te optimaliseren.

Elia informeert en sensibiliseert de beheerders van de containerparken van de verschillende sites over het belang

van een goed beheer en de negatieve impact van slecht sorteren. Het bedrijf ziet er ook op toe dat recycleerbaar afval zoals metalen en batterijen optimaal gesorteerd wordt. Het doel is de beheerskosten te beperken en de milieu-impact te verminderen. De ingevoerde preventiemaatregelen zijn vooral gericht op gedragswijzigingen en het aannemen van verantwoordelijke attitudes op het vlak van milieu door in te grijpen aan de bron op basis van de bewering dat het beste afval datgene is dat niet bestaat.

Zo sensibiliseert Elia zijn personeel om minder afdrukken op papier te maken. In heel wat vergaderzalen werden de drankjes in blikjes en de plastic flessen vervangen door glazen flessen met statiegeld. Er zijn ook steeds meer drinkwaterfontein en aanwezig in de administratieve sites.

DUURZAME AANKOPEN

Het project 'Green procurement' dat in 2012 werd opgestart, werd op meerdere raamovereenkomsten toegepast. Ten minste 5% van het gewicht van de selectie werd toegekend aan milieucriteria voor de betrokken aankoopcategorieën. Het respect voor het milieu wordt dus een bijkomend criterium voor de selectie van de leveranciers, op dezelfde wijze als prijs of veiligheid. Deze criteria omvatten het milieubeleid van de contractor en zijn energieverbruik tijdens de levenscyclus van het product, alsook de transparantie van zijn informatie over de producten. Deze methode werd in 2012 op een tiental contracten toege-

> Balans van de broeikasgassenuitstoot

In 2010 werd een balans van de broeikasgassenuitstoot opgemaakt met behulp van de tool 'Koolstofbalans'. Daarnaast werd in 2011 een project opgestart om de uitstoot van Elia te verminderen, dat in 2012 werd voortgezet. In alle betrokken departementen werden mogelijke acties geïdentificeerd. Het project zal in maart 2013 worden afgerond met een nieuw actieplan. Deze acties hebben zowel betrekking op mobiliteit als op het energieverbruik in de administratieve gebouwen of de netverliezen.

past. Daarnaast zijn de aankopen van Elia onderworpen aan de 'algemene aankoopvoorwaarden' die ook een milieulijk omvatten. In dit kader moet de contractor een systeem voor milieubeheer binnen zijn bedrijf opstellen en uitvoeren om de milieu-impact van zijn producten en diensten te verminderen. Elia moedigt zijn contractors ook sterk aan om een ISO 14001 of EMAS-certificaat te behalen.

3. Klimaatverandering

VERMINDERING VAN HET ENERGIE-VERBRUIK IN DE ADMINISTRATIEVE SITES EN TECHNISCHE GEBOUWEN

De laatste twee jaar werden voor alle administratieve sites energieaudits uitgevoerd. Die hebben tot diverse verbeteringen geleid, zoals in de hoofdzetel waar aanwezigheidsdetectoren werden geïnstalleerd voor de verlichting van weinig gebruikte ruimten.

Momenteel wordt de laatste hand gelegd aan het nieuwe administratieve gebouw van de Monnoyerkaai, dat in

2011 door het Belgisch Instituut voor Milieubeheer (BIM) werd uitgeroepen tot 'voorbeeldgebouw'. Vanaf september 2013 zullen er 300 medewerkers van Elia worden ondergebracht die momenteel in een minder energiezuinig gebouw werken.

MOBILITEIT

Om de milieu-impact van de verplaatsingen te verminderen en de levenskwaliteit van zijn personeel te verbeteren, werkt Elia aan een geïntegreerd mobiliteitsbeheer en stelt het bedrijf zijn personeel een ruime waaier aan duurzame oplossingen voor.

Zo werd in 2011 een actieplan gelanceerd, dat in 2012 volledig tot uitvoering werd gebracht. Er werd een communicatiecampagne gevoerd en een intranetpagina ontwikkeld om de sensibilisatie kracht bij te zetten en om zo goed mogelijk te informeren.

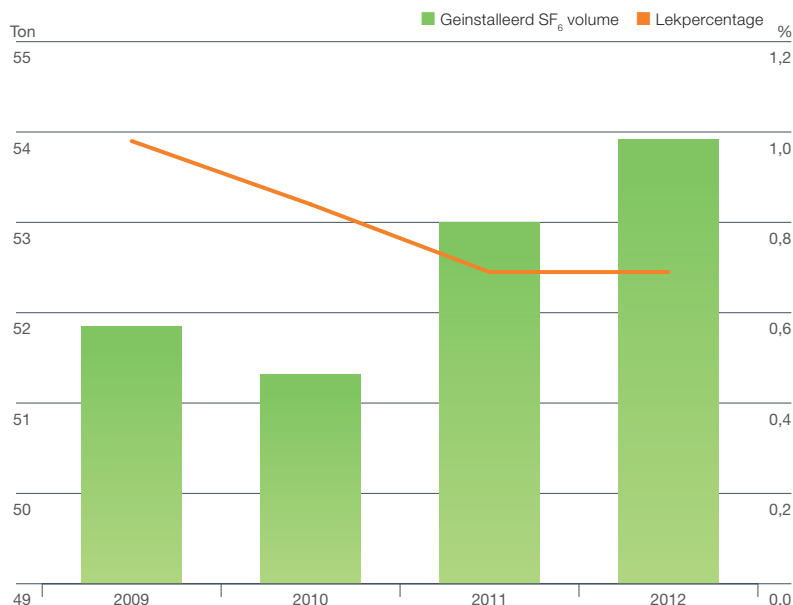
Elia werkt aan het verbeteren van het dagelijkse leven van zijn medewerkers die zich per fiets verplaatsen en heeft zich geschaard achter de Waalse actie

'Tous vélos-actifs' om het gebruik van de fiets binnen het bedrijf aan te moedigen. Dankzij de acties die in 2012 zijn gevoerd, is het aantal fietsers met 3% gestegen.

Er werd op de Brusselse werksites een aantal voertuigen ter beschikking gesteld voor de verplaatsingen tijdens de dienst van de medewerkers die met het openbaar vervoer of met 'zachte' voermiddelen naar het werk komen. De CO₂-uitstoot van dit wagenpark dat voor 100% uit elektrische auto's en hybride plug-ins bestaat, is tot 0 teruggebracht wanneer deze op elektriciteit rijden. Het personeel van Elia heeft bovendien de mogelijkheid om deze nieuwe veelbelovende technologieën, die binnenkort tot het wagenpark zullen behoren, te testen en te beoordelen. Hybride voertuigen met een CO₂-uitstoot van slechts 79 g worden al ter beschikking gesteld van de jonge kaderleden.

In een streven naar een beperking van de impact van de verplaatsingen per auto door middel van een lager brandstofverbruik en dus een lagere uitstoot van contaminanten hebben 50 kader-

EVOLUTIE VAN HET GEÏNSTALLEERD SF₆-VOLUME EN VAN HET JAARLIJKS LEKPERCENTAGE

leden en bedienden over een periode van 12 maanden opleidingen ecodriving gevolgd. Deze opleiding wil de cursisten een rijgedrag bijbrengen met meer respect voor het milieu en voor de overige weggebruikers.

De mobiliteitscampagne werd in 5 fasen uitgevoerd, waarbij het accent gelegd werd op de diversiteit van de transportmiddelen, de fiets, milieuvriendelijke auto's, het openbaar vervoer en het werken in satellietkantoren.

SF₆

SF₆ is een gas dat al meer dan 30 jaar als isolerend gas wordt gebruikt in toestellen voor hoogspanning en zeer hoge spanning. Deze GIS-installaties (Gas Insulated Switch gear) worden vaak in dichtbevolkte gebieden gebruikt, omdat ze compacter zijn dan installaties waarin lucht als isolator wordt gebruikt. Voor installaties op de middenspanning maakt Elia voornamelijk gebruik van luchtledige onderbrekingskamers, een alternatief voor SF₆. Voor uitrustingen op hoogspanning en zeer hoge spanning bestaat er echter geen alternatief voor het gebruik van SF₆.

Elia heeft een investerings- en onderhoudsbeleid uitgewerkt om het risico op

SF₆-lekken te beperken. De constructeurs moeten een zeer streng maximaal SF₆-lekpercentage waarborgen gedurende heel de levensduur van de installaties. Het onderhoudsbeleid streeft naar een minimum van manipulaties op de met SF₆gas gevulde compartimenten. Het geïnstalleerde volume SF₆gas in het Elia-net (van 36 kV tot en met 380 kV) bedraagt 54,8 ton. Het verbruik van SF₆gas (vervanging en bijvullen bij lekken) wordt nauwkeurig opgevolgd met een trackingsysteem voor elke individuele SF₆gasfles. Het lekpercentage voor heel het Eliapark bedroeg in 2012 0,84%. Dit lekpercentage is één van de laagste in Europa.

Het onderhoud van de SF₆installaties wordt uitgevoerd door gecertificeerde teams, conform de Europese wetgeving 305/2008. De eerste medewerkers van Elia werden in 2010 gecertificeerd krachtens het Vlaamse Besluit van 4 september 2009 betreffende de certificering van technici die bepaalde geïsoleerde broeikasgassen terugwinnen uit hoogspanningsinstallaties. Elia stelt voor deze certificering zijn experts en de uitrusting voor de praktische proeven ter beschikking van Synergrid (examencentrum).

4. Milieubescherming, biodiversiteit en herstel van natuurlijke habitats

VERMINDERD GEBRUIK VAN HERBICIDEN

Elia beschikt over 650 hoogspanningsstations gespreid over heel België. Onder de technische installaties mogen de planten niet te hoog groeien, omdat zij anders vlambogen kunnen doen ontstaan. De bodem is er voornamelijk met grind bedekt, wat moeilijk te onderhouden is zonder herbiciden te gebruiken. Er werden twee maatregelen genomen om minder herbiciden te gebruiken: een verbod op het gebruik van herbiciden in de delen van de stations die niet met grind zijn bedekt (aangeplante zones, zones zonder bodembedekking enz.) alsook een grootscheepse test van een tiental onderhoudsmethodes zonder herbiciden in grindperken in 5 stations. Deze test zal 3 jaar duren en zou tot een langetermijnoplossing moeten leiden voor het onderhoud van alle Elia-stations waarbij het gebruik van herbiciden tot een strikt minimum wordt herleid. Elia heeft zijn onderaannemers bovendien verboden om nog herbiciden te gebruiken op alle terreinen buiten de stations, zoals rond de mastvoeten.

GEZAMENLIJKE VERKLARING VOOR NATUURBEHOUD EN NETONTWIKKELING

Elia is sinds 2011 lid van Renewables Grid Initiative (RGI), een vereniging van milieuorganisaties (zoals het WWF of Birdlife enz.) en netbeheerders, waaronder Elia en 50Hertz. Hun gezamenlijk project: een consensus bereiken over de uitbreiding van de netten die noodzakelijk is voor de integratie van hernieuwbare energie, met inachtneming van biodiversiteit en milieu. In 2012 ondertekenden zij een gemeenschappelijke verklaring over hun engagement inzake transparantie en deelname van het publiek aan het raadplegingsproces. Deze verklaring bevestigt het engagement van Elia voor de duurzame ontwikkeling van zijn netten. De Elia groep heeft daarnaast met de RGI-partners samengewerkt om een gids voor goede praktijken op te stellen die in heel Europa kan worden gebruikt.

IMPACT VAN LUCHTLIJNEN OP DE AVIFAUNA

Natagora en AVES verrichten op verzoek van Elia in samenwerking met het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO), Vogelbescherming Vlaanderen en Natuurpunt een studie naar de spreiding van honderden vogelsoorten in heel België. Dat maakte het mogelijk om in combinatie met de cartografie van de luchtlijnen van het Elia-net de risico's op botsingen en elektrocuties van vogels te bepalen in gebieden waar veel, soms zeldzame vogelsoorten aanwezig zijn. De studie vergelijkt ook de methodes om de zichtbaarheid van de luchtlijnen voor de vogels te vergroten. In 2013 wordt een nieuwe stap gezet met een lijst van prioriteiten voor het implementeren van aangepaste maatregelen, rekening houdend met de geplande onderhoudswerken, om zo het risico op botsingen te verminderen.

In 2012 werd overigens verder werk gemaakt van de opvolging van de geboorten in de nestkasten voor valken die in de masten van Elia zijn geïnstalleerd. Zo werden dat jaar een honderdtal jonge vogels geringd.

AANPLANTINGEN IN DE OMGEVING VAN ONZE INSTALLATIES

Sinds 2008 plant Elia inheemse hagen rond zijn hoogspanningsstations. In totaal werden eind 2011 12 km hagen geplant. In 2012 werden nog eens 4,5 km hagen rond 6 stations geplant.

166

Vijf terreinen in de nabijheid van hoogspanningsstations werden heringericht om de biodiversiteit te bevorderen, goed voor een oppervlakte van 166 are.

De aanleg van planteneilanden rond mastvoeten te midden van de akkers werd in 2012 voortgezet dankzij een nieuwe samenwerking met de vzw 'Faune et Biotopes'. Er werden weidebloemen en struiken aangeplant rond een vijftigtal mastvoeten. Bovendien wordt binnenkort een onderhoudsovereenkomst ondertekend met de jachtbeheersraden van Nauwes en Flavion-Molignée.

Vijf terreinen in de nabijheid van hoogspanningsstations werden heringericht om de biodiversiteit te bevorderen, goed voor een oppervlakte van 166 are. In 2013 zijn nog meer inrichtingen gepland. Binnen de hoogspanningsstations zal Elia de biodiversiteit verbeteren in de zones zonder grind. Het nieuwe contract

dat in 2013 van kracht wordt, geeft de voorkeur aan laattijdig maaien van grasgronden. Deze zones zullen voortaan tweemaal per jaar gemaaid worden en het maaisel zal worden gebruikt om de aanleg van natuurlijke bloemenweiden te bevorderen.

INRICHTING VAN DE CORRIDORS ONDER DE HOOGSPANNINGSLIJNEN - PROJECT LIFE+ ELIA

Het Europees project 'LIFE+Elia' dat in september 2011 werd gelanceerd draait nu op volle toeren. Dit project krijgt steun van de Europese Commissie en van het Waalse Gewest en wordt uitgevoerd in samenwerking met onze Franse tegenhanger RTE. Het beoogt de inrichting van ecologische corridors onder de delen van hoogspanningslijnen die zich boven bossen bevinden.

Het eerste jaar werden al meerdere concrete acties op het terrein gerealiseerd, maar werden vooral de gebieden in kaart gebracht waar het project zal worden uitgevoerd en werden inrichtingsplannen voor elk van die gebieden opgemaakt. Het project werd ook gepromoot via een nieuwe website (www.life-elia.eu) en tal van presentaties, zowel voor het grote publiek als voor de overige netbeheerders. De installatie van een tweede draadstel is voorzien op een bestaande hoogspanningslijn in West-Limburg die doorheen of langs meerdere beschermde gebieden loopt. Elia ontwikkelt een plan voor de inrichting van het bos in deze specifieke omgeving. Dit plan zal de ecologische waarde van de corridor

onder de verbinding verhogen en de onderhoudskosten ervan verminderen.

Steun voor milieubeleid

DECENTRALE PRODUCTIE

In samenwerking met de distributienetbeheerders en de betrokken regionale overheden anticipeert Elia op de integratie van deze productie-eenheden in het kader van de regionale initiatieven op het gebied van duurzame ontwikkeling.

In 2012 nam Elia samen met de distributienetbeheerders in Vlaanderen deel aan een studie genaamd 'Netbeheer en decentrale productie' die werd uitgevoerd door het beleidsplatform 'Slimme Netten', een initiatief van de Vlaamse overheid en van de regulator, de VREG. VITO leverde de basis in de vorm van een evaluatie en een geografische spreiding van het potentieel aan hernieuwbare energie in Vlaanderen tegen 2020. Dankzij deze studie zullen de netbehoeften bepaald worden om de doelstellingen van Pact 2020, de basis van ViA of Vlaanderen in Actie, te bereiken. De investeringen die nodig zijn om dit potentieel op het net aan te sluiten werden onderzocht en gecijferd. De slotsom is dat de doelstellingen op het gebied van hernieuwbare energie en warmtekrachtkoppeling in Vlaanderen kunnen worden bereikt mits de juiste keuzes worden gemaakt inzake investeringen en flexibele aansluiting. In Merksplas, Lier en Rijkevorsel zullen warmtekrachtkoppelinginstallaties voor

de tuinbouw en productie-eenheden op basis van hernieuwbare energie worden aangesloten. Momenteel loopt nog een onderzoek voor de aansluiting van een zone gelegen in het uiterste noorden van de Kempen (Hoogstraten - Meer).

In Wallonië realiseerde Elia in 2009 in partnerschap met ICEDD en APERe een studie naar het potentieel aan windproductie. Daarna is de Waalse regering dit potentieel in kaart gaan brengen volgens criteria die in een ministerieel besluit zijn vastgelegd. Bedoeling was de gebieden voor prioritaire ontwikkeling te bepalen. Dit zal het mogelijk maken om de ontwikkeling van windprojecten en van de infrastructuur van het elektriciteitsnet te coördineren. Begin 2012 deelde CWaPE de bevindingen van de reflectiegroep REDI ("Réseaux électriques durables et intelligents" of duurzame en slimme elektriciteitsnetten) mee. Elia steunt het integratieproces van lokale productie-eenheden dat als doel heeft de minst dure oplossingen te selecteren waarmee de doelstellingen van de Waalse regering inzake hernieuwbare energie kunnen worden bereikt zonder de veiligheid van het net uit het oog te verliezen.

FLEXIBELE TOEGANG

Elia heeft zijn samenwerking met de Vlaamse en Waalse overheden inzake de aansluiting van productie-eenheden met flexibele toegang voortgezet. Er worden met alle regulatoren besprekingen gevoerd over de nodige aanpassingen van de wetgeving en van de contracten. In Vlaanderen werden de gepaste bepalingen

512 GWh

Alles bij elkaar genomen werd eind december 2012 een energiebesparing van 512 GWh gerealiseerd bij de klanten die op het lokaal transmissienet van Elia in Vlaanderen zijn aangesloten. Dat komt overeen met een besparing van zowat 167.000 ton CO₂.

gen in het technisch reglement voor de distributie van elektriciteit opgenomen. In Wallonië is de flexibele aansluiting één van de grondslagen van de bevindingen van het REDI-platform. Een herziening van het elektriciteitsdecreet wordt voorbereid; deze zou de principes die REDI heeft bepaald moeten overnemen. Daarnaast werd in de Oostlus een eerste windmolenpark in dienst gesteld, waarbij automatische procedures werden ingezet om overbelastingen op te sporen en instructies te geven om indien nodig de productie te verminderen.

PROMOTIE VAN RATIONEEL ENERGIEGEBRUIK BIJ ONZE KLANTEN

In het kader van zijn openbare dienstverplichtingen in Vlaanderen voert Elia elk jaar een actieplan uit om zijn industriële klanten aan te sporen tot rationeel energiegebruik (REG). Elia stelt zijn klanten middelen ter beschikking om op een recurrente manier primaire energie te besparen. Het gaat hier om installaties die zijn aangesloten op een spanningsniveau tot 70 kV.

Er werd een elektriciteitsbesparing van 15,5 GWh gerealiseerd. Er werden 33 projecten gerealiseerd en onze klanten hebben zich ertoe verbonden om in ongeveer 10 energiebesparingsprojecten te investeren. Tussen 2003 en eind december 2012 heeft Elia dankzij zijn acties bij zijn industriële klanten alles bij elkaar genomen een energiebesparing van 512 GWh gerealiseerd. Dat komt overeen met een besparing van zowat 167.000 ton CO₂.

ONDERSTEUNING VAN HERNIEUWBARE ENERGIEBRONNEN: INTEGRATIE VAN OFFSHORE WINDMOLENPARKEN

Voor de windmolenparken in de Noordzee, zowel de bestaande parken als degene in aanbouw, neemt Elia deel aan de financiering van de onderzeese kabels naar rata van € 25 miljoen per aansluiting. Elia past ook gunstigere maatregelen toe voor de compensatie van productieafwijkingen en koopt, conform de wetgeving, de groenestroomcertificaten die aan deze eenheden worden toegewezen. Deze verplichting wordt gedekt door een toeslag op het transmissietarief, want er bestaat in België geen markt voor offshore certificaten.

ONDERSTEUNING VAN HERNIEUWBARE ENERGIEBRONNEN: GROENESTROOMCERTIFICATEN

De federale en regionale wetgevers hebben marktmechanismen bepaald om investeringen in elektriciteitsproductie op basis van hernieuwbare energiebronnen aan te moedigen. Deze gelden onder meer voor de 'groenestroomcertificaten' die de regulator toekent aan de producenten en die de niet-vervuilende aard van de geproduceerde elektriciteit aantonen.

De leveranciers leggen jaarlijks een aantal van deze certificaten voor, volgens een door de wetgever vastgestelde verhouding tot hun verkoop.

Als transmissienetbeheerder is Elia wettelijk verplicht om de aangeboden certificaten tegen een minimumtarief aan te kopen. Elia stelt deze certificaten vervolgens ter beschikking van de

markt door veilingen te organiseren. Het saldo, dat overeenkomt met het verschil tussen de aankoopprijs van Elia en de verkoopprijs op de veiling, wordt via de transmissietarieven doorgerekend aan de verbruikers.

In het kader van het nieuwe steunmechanisme voor hernieuwbare energie in Wallonië heeft de Waalse wetgever, de CWaPE, bovendien aan Elia een bijkomende verplichting opgelegd om certificaten die door de particuliere eigenaars van zonnepanelen worden aangeboden tegen een gereguleerde prijs terug te kopen. In dit laatste geval mogen de door Elia overgekochte certificaten later niet op de markt worden aangeboden. Wegens de enorme toename van het aantal certificaten is de markt verzadigd. Op verzoek van Elia heeft de CREG in oktober 2012 een verhoging goedgekeurd van de toeslag die in Wallonië van kracht is om deze wettelijke verplichting te dekken. Op 1 januari 2013 is een nieuwe verhoging van deze toeslag voorzien.

ELEKTRISCHE EN MAGNETISCHE VELDEN

De magnetische velden die het elektriciteitsnet voortbrengt, hebben een zeer lage frequentie (50 Hz). Deze frequentie ligt aanzienlijk lager dan bijvoorbeeld de frequentie van een mobiele telefoon of een microgolfoven. De intensiteit van dit veld daalt zeer snel naarmate men zich van de bron verwijdt. Bij de bevolking heerst regelmatig een zekere ongerustheid over eventuele effecten voor de menselijke gezondheid.

Er wordt al veertig jaar internationaal wetenschappelijk onderzoek verricht, maar er is nog nooit een verband gevonden tussen magnetische velden van 50 Hz en gezondheidsproblemen. Elia is zich bewust van zijn verantwoordelijkheid ten aanzien van de gemeenschap en zijn personeel en levert een actieve bijdrage om deze wetenschappelijke kennis te verruimen. Elia heeft in 2009 zijn samenwerkingsakkoord, dat volledige wetenschappelijke onafhankelijkheid garandeert, vernieuwd met diverse onderzoekscentra en universiteiten die deel uitmaken van de Belgian BioElectroMagnetic Group (BBEMG). De BBEMG bestudeert de invloeden van elektrische en magnetische velden die worden veroorzaakt door de transmissie en het gebruik van elektrische energie in het dagelijks leven en op het werk. Daarnaast heeft Elia toegang tot de resultaten van hoogwaardig internationaal onderzoek op dit gebied via het Electric Power Research Institute in de Verenigde Staten.

Op verzoek van omwonenden voert Elia op het terrein ook metingen van magnetische velden uit. In 2012 werden ongeveer 200 veldmetingen uitgevoerd naar aanleiding van ongeveer 250 vragen en verzoeken.

Aangezien er in België op dit gebied geen specifieke wetgeving bestaat, past Elia de Europese ICNIRP-aanbevelingen en de aanbevelingen van de Raad van de Europese Unie toe. Bij nieuwe investeringen wordt er tijdens de onderzoeksfase een simulatie van de magnetische velden gemaakt. Met behulp

van nieuwe technieken, zoals compacte mastarmen, kan de invloedzone van het magnetisch veld van luchtlijnen worden beperkt. Bovendien probeert Elia in de mate van het mogelijke te vermijden dat er nieuwe infrastructuur wordt aangelegd in bewoonde gebieden.

NETVERLIEZEN

Bij de transmissie van elektriciteit gaat energie verloren door de fysieke opwarming van de geleiders waardoor de stroom zich verplaatst.

De Joule verliezen, zoals de elektriciens ze noemen, staan in verhouding tot het kwadraat van de stroomsterkte. Ze worden dus veel hoger naarmate de stroomsterkte toeneemt.

Zo gaat er vier maal minder stroom verloren op een lijn die slechts voor 50 % van zijn capaciteit is belast dan wanneer dezelfde lijn voor 100% van zijn capaciteit is belast. Naar schatting wordt ongeveer 1,7% van de elektrische energie in warmte omgezet, die 'verloren' gaat tijdens het transport op het Elia-net.

Op jaarbasis gaat het om zo'n 1,4 TWh. Ook de internationale stromen ('loop flows' of kringstromen) die door ons land transiteren, genereren niet te verwaarlozen verliezen. Deze stromen zijn onvermijdelijk in een vermaasd net zoals het Europees net. Zij kunnen evenwel wat beperkt worden dankzij het gebruik van onze dwarsregeltransformatoren.

De netverliezen kunnen worden beperkt door de spanning op te voeren. Dat is slechts in beperkte mate mogelijk, omdat het opvoeren van de spanning

gepaard gaat met een hoger risico op vroegtijdige veroudering van de uitrusting. Het beperken van de verliezen is dus een belangrijke uitdaging, maar ook een delicate oefening op operationeel niveau.

Wat de transformatoren betreft, zijn er 2 soorten verliezen: de "ijzerverliezen", die constant zijn naargelang het type en het vermogen van de transformator, en de overige "koperverliezen" die evenredig zijn met het kwadraat van de stroom die door de transformator stroomt.

De meeste hoogspanningsstations zijn uitgerust met twee transformatoren: de optimale exploitatievoorwaarden zouden erin bestaan om bij een zwakke belasting de 2^e transformator uit te schakelen (waardoor de "ijzerverliezen" worden vermeden). Bij hoge belasting zou de belasting echter in het ideale geval verdeeld moeten worden tussen de twee transformatoren (verliezen evenredig met het kwadraat van de stroomsterkte).

Dit houdt in dat de exploitatievoorwaarden regelmatig moeten worden aangepast aan de belasting, met de nodige schakelingen voor het in en buiten dienst stellen. Ook in dit geval moet een optimum worden nagestreefd omdat frequente schakelingen de slijtage van het materieel versnellen.

Deze punten worden momenteel onderzocht in een werkgroep die werd opgericht in het kader van de optimalisering van de exploitatievoorwaarden met het oog op het reduceren van de verliezen.

Milieubeleid in Duitsland

50Hertz is de voortrekker van de oprichting van de vereniging Renewables Grid Initiative, waarin niet-gouvernementele natuurverenigingen en transmissienetbeheerders voor elektriciteit van 8 verschillende landen in debat gaan over de ontwikkeling van de netinfrastructuur. Deze spelers zijn allemaal voorstander van een efficiënte integratie van elektriciteit opgewekt uit hernieuwbare bronnen in het Europese net en de ontwikkeling van de daartoe vereiste netten.

In 2011 werd onder de vlag van RGI een verklaring opgesteld met als titel "European Grid Declaration on Electricity Network Development and Nature Conservation". De 29 ondertekenaars erkennen daarmee de noodzaak om het lokale milieu in acht te nemen bij de uitbreiding van het elektriciteitsnet.

In 2012 hebben 50Hertz en Elia binnen de vereniging bijgedragen tot de uitbreiding van deze verklaring. Het engagement heeft te maken met de problematiek van transparantie en inspraak door het publiek. Het doel is om optimale oplossingen te vinden voor de ontwikkeling van nieuwe netcapaciteit. Een dertigtal betrokken partners ondertekenden een tweede verklaring en een rapport met de titel "Best practices on grid development" die op 5 december in Brussel werden overhandigd aan de Europese commissarissen voor energie en milieu.

Heel wat concepten die in deze verschillende documenten voorkomen worden al door Elia en 50Hertz onderzocht en toegepast. Dat zorgt ervoor dat de Elia groep als leider onder de Europese transmissienetbeheerders voor elektriciteit wordt gezien, meer bepaald wat de meer transparante aanpak, de inspraak door de bevolking en het natuurbehoud betreft.

Als lid van de raad van RGI hebben beide bedrijven bovendien een significante bijdrage geleverd aan de rapporten, de workshops en de conferenties die in Europa worden georganiseerd om het gebruik van de goede praktijken voor een duurzame en sociaal verantwoorde netontwikkeling te versterken en te stimuleren.

Ecologisch beheer van de boscorridors

De bouw van luchtlijnen die door de bossen lopen heeft enerzijds gevolgen voor het landschap en vereist anderzijds dat boscorridors worden ingericht, rekening houdend met de technische eisen inzake de veilige transmissie van elektriciteit. In die context heeft 50Hertz een studie laten uitvoeren om een interdisciplinair concept uit te werken voor het "Ecologisch beheer van de boscorridors" onder zijn bovengrondse hoogspanningslijnen. Dit concept beoogt de impact op het landschap te verminderen en interventies te vermijden of de impact ervan te beperken door de inrichting en het onderhoud van de boscorridors op een milieuvriendelijke manier aan te pakken.

Deze studie reikt voorstellen aan voor het duurzaam beheer van de boscorridors, met inachtneming van de lokale specifieke kenmerken en afgestemd op de milieugerelateerde en maatschappelijke belangen, functies en doelstellingen. Dit beheer vindt plaats op drie niveaus:

➤ Ecologisch beheer van de boscorridors

Door dit concept toe te passen verbetert 50Hertz de maatschappelijke aanvaarding van zijn infrastructuur en ontwikkelt het een positieve impact op de natuur en de biodiversiteit. Om deze methode te demonstreren werden implantingsplaatsen geselecteerd op een ontwerptracé in het kader van de geplande aanleg van de Zuid-West interconnectielijn op 380 kV tussen Halle en Schweinfurt, tussen Altenfeld en de zuidelijke grens van de deelstaat Thüringen.

Op strategisch niveau omvat het concept:

- de integratie van een ecologisch beheer van de boscorridors in de procedure met het oog op het bekomen van de vergunningen;
- het definiëren van de voorwaarden en standaarden voor bekendmakingen;
- het definiëren van de inhoud voor het ecologisch beheer van de boscorridors;
- het bepalen van doelstellingen en richtlijnen.

Deze strategie heeft gevolgen **op tactisch vlak** in het kader van de planning van de volgende elementen:

- een gepaste ruimtelijke oriëntering van het boscorridorproject;
- een landschappelijke pre-oriëntatie;
- het afbakenen van onaantastbare gebieden;
- het samenstellen van informatie- en gegevensbronnen;
- het samenstellen van een pool van biotoopsoorten voor het beheer van de boscorridors.

Op operationeel niveau worden bij het definiëren van de specifieke maatregelen de volgende stappen ingevoerd:

- de keuze van de gepaste ontwikkelingsdoelstellingen (biotoopsoorten) voor de concrete situaties van boscorridors;
- rekening houden met de specifieke omstandigheden en de bepaalde invloedfactoren;
- hulp bij de besluitvorming voor de planning;

- basis voor het omzetten van de maatregelen en de controle.

In het kader van het project worden beheeropties uitgewerkt in de vorm van modules van biotoopsoorten die vervolgens gebundeld worden. Deze aanpak leidt tot een modulair systeem waarvan het principe ook kan worden omgezet naar andere landschappen van de Europese Unie en overeenkomstig kan worden aangevuld.

In dit kader wordt verondersteld dat de volgende richtinggevende principes van het ecologisch beheer van de boscorridors aanwezig zijn:

- geen impact op de veiligheid (rekening houden met de standaarden van de veiligheidsreglementen);
- minimaliseren van de interventies in het kader van de inrichting van de boscorridors;
- minimaliseren van de kapgebieden, in de tijd gespreide kaalslag, ecologische kapmaatregelen;
- duurzame ontwikkeling, aangepast aan de plaatselijke omstandigheden;
- exploitatie van natuurlijke processen en van het potentieel van de biotoop;
- natuurbescherming en acties ten voordele van de biodiversiteit (beschermd statuut van soorten en ruimten, links met de biotopen);
- rekening houden met de maatschappelijke doelstellingen door in een functioneel perspectief te plaatsen (rekening houden met de functies van het bos en de categorieën van bescherming van ruimten);

- promoten van regionale ontwikkeling en rekening houden met de eisen van de gebruikers (beheer van de corridors in samenspraak met de eigenaars van de ruimten, streven naar compromissen in ruimte en tijd, perceptie van en rekening houden met de belangen van de betrokken regionale exploitanten).

Het doel is om het ecologisch beheer van de boscorridors na evaluatie en optimalisatie om te zetten in een instrument voor duurzame planning en het in een wettelijk kader te verankeren.

Biodiversiteit

Reeds in de planningsfase van nieuwe bouwprojecten wordt systematisch rekening gehouden met de fauna en flora en hun bescherming loopt door in de operationele beheerfase van de installaties. 50Hertz werkt nauw samen met de plaatselijke organisaties voor milieubeheer en bosbouw.

Project voor het ecologisch beheer van luchtlijnen

Dankzij een onderzoek naar het ecologisch beheer van de luchtlijnen konden een gedifferentieerd bosbeheer op gewestelijk niveau en een betere integratie in het landschap worden uitgewerkt. Dit onderzoek wordt gefinancierd door de Europese Unie en wordt uitgevoerd in samenwerking met lokale partners. Het heeft als doel de biodiversiteit in de corridors onder de lijnen te verbeteren

en tegelijk het veilig beheer van deze installaties te behouden en de maatschappelijke aanvaarding van de luchtlijnen te bevorderen. Er loopt momenteel een pilootproject onder twee hoogspanningslijnen in de streek van Thüringen. Nadat de betrokken lijngedeelten geïnventariseerd en in kaart gebracht zijn, zullen actieplannen worden uitgewerkt. Er zullen bijvoorbeeld doelhabitats worden omschreven, alsook mogelijke implementaties en voorstellen voor het onderhoud van de corridors.

17 Gw

De regelzone van 50Hertz omvat 17 GW aan geïnstalleerd hernieuwbaar vermogen en wordt gekenmerkt door een zeer groot aandeel decentrale productie.

Decentrale productie

De regelzone van 50Hertz omvat 17 GW aan geïnstalleerd hernieuwbaar vermogen en wordt gekenmerkt door een zeer groot aandeel decentrale productie. In de meeste gevallen gaat het om windinstallaties die voornamelijk op de distributienetten zijn aangesloten. Om deze decentrale elektriciteitsproductie veilig te integreren en naar de belang-

rijke verbruikscentra in het zuiden en het westen van Duitsland te vervoeren, werkt 50Hertz nauw samen met de distributienetbeheerders in deze zone, zowel op operationeel gebied als voor de planning, zodat de ontwikkeling van de transmissie- en distributienetten op een gecoördineerde manier kan verlopen.

Ontwikkeling van het net met het oog op de integratie van decentrale productie

In het kader van het ontwikkelingsplan van het Duitse net werd een basis gecreëerd voor de integratie op lange termijn en het vervoer van energie. De maatregelen die in het kader van het plan 2012 geïdentificeerd zijn, zullen er toe bijdragen dat de hernieuwbare energie die in het noordoosten van Duitsland wordt geproduceerd gemakkelijker kan worden vervoerd naar het zuiden en het zuidwesten, waar de vraag zich situeert. Dat zal de bevoorradingszekerheid en de betrouwbaarheid van het elektrische systeem ten goede komen.

De implementatie van drie hoogspanningsverbindingen op gelijkstroom werd bevestigd door het federaal netagentschap, zodat de windproductie met minder netverliezen over lange afstanden zal kunnen worden vervoerd. Dankzij de controleerbare aard van deze technologie zullen ook overbelastingen op de bestaande lijnen kunnen worden vermeden.

Diversiteit: het energielandschap van morgen

Terwijl de energieproductie op basis van klassieke brandstoffen zoals kernenergie of steenkool afneemt, dekt de nettoproductie van hernieuwbare energie in 2012 al ongeveer één vierde van het Duitse verbruik. In de regio van 50Hertz bereikt het aandeel van hernieuwbare energie in het verbruik al ongeveer 35%. Als beheerder van het transmissienet voor elektriciteit integreert 50Hertz de nieuwe hernieuwbare bronnen in zijn net.

Uitstoot en afvalstoffenbeheer

50Hertz streeft verantwoordelijk gedrag en interne monitoring na en heeft zich uit eigen beweging aangesloten bij het engagement van de Duitse industrie om de uitstoot van SF₆ te beperken. Daarnaast wordt afval gerecycleerd en wordt de afvalverwijdering streng gecontroleerd.

Milieu-uitgaven

In 2012 heeft 50Hertz preventief herstellingswerkzaamheden uitgevoerd aan de olie-opvangvoorzieningen van de transformatoren en maatregelen genomen om de geluidshinder te beheersen en residuele verontreiniging bij de bouw van nieuwe installaties te verwijderen.

03

Sociaal verslag

De Elia groep is zich bewust van de grote economische uitdagingen die bepalend zijn voor zijn activiteiten. Door de centrale, neutrale en onafhankelijke rol die de Groep in het hart van de elektriciteitsmarkt speelt, vervult hij een sleutelpositie in de debatten en kan de Groep krachtige impulsen aanreiken voor de ontwikkeling van zijn sector. De Groep schenkt bij de uitoefening van zijn activiteiten dan ook bijzondere aandacht aan de sociale dimensie. Deze aandacht wordt gereflecteerd in diverse facetten en uit zich in de praktijk in een engagement ten aanzien van alle stakeholders, zowel interne als externe.

Daniel Schurman

CEO NORTHER, BELGIË

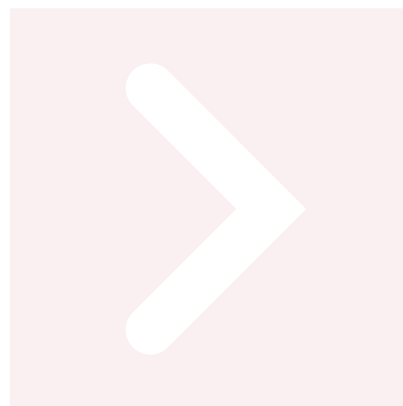
“Als ontwikkelaar van een windmolenpark in de Noordzee is Norther uiteraard een stakeholder in het project van Elia voor de ontwikkeling van een offshore net in de Noordzee. De voorgestelde oplossing zou ons in staat stellen om onze turbines op een veel betrouwbaardere manier aan te sluiten dankzij de redundantie die het gevolg is van de vermaasde structuur van het offshore net. Deze technische oplossing is het resultaat van een heuse samenwerking tussen Elia en alle stakeholders die bij dit innovatief project betrokken zijn.”

Stéphane Otjacques

INNOVATION & KNOWLEDGE MANAGEMENT

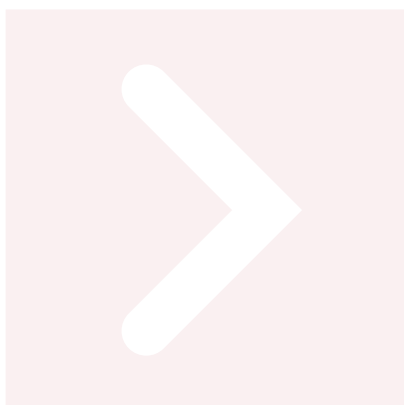
“Dit najaar stond ik in voor de organisatie van ons eerste seminar inzake Innovation & Knowledge Management voor bedrijfsleiders, regulatoren, grote industriële en vertegenwoordigers van de academische wereld. Onze doelstelling? Onze visie over de innovatie van de elektriciteitsnetten met onze partners bespreken en synergieën en samenwerking aanmoedigen. De grote opkomst, de relevantie van de uiteenzettingen en de kwaliteit van de gesprekken tonen het belang aan van een dergelijk initiatief voor al onze stakeholders.”

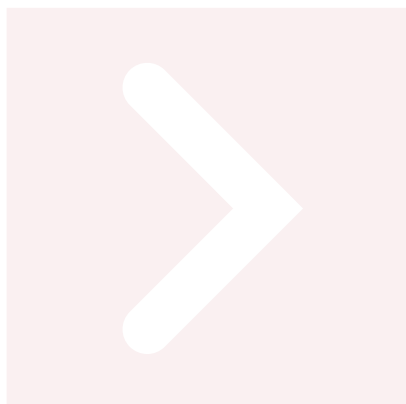
Katharina Herrmann

VERANTWOORDELIJKE HUMAN RESOURCES

“In 2012 hebben wij gewerkt aan het opstellen van een nieuw opleidingsprogramma op groepsniveau. Tijdens deze interactieve opleidingen zullen de Duitse en Belgische collega's elkaar beter kunnen leren kennen door aan concrete projecten te werken en tegelijk gemeenschappelijke standaarden, competenties en methoden aan te leren. De hoofdelementen hebben vooral betrekking op de samenwerking in internationale teams, leiderschap en change management. Dit ontwikkelingsprogramma is bedoeld om het ontstaan van een heuse groeps cultuur gebaseerd op ervaring te bevorderen door de knowhow die tijdens deze opleidingen is verworven in de praktijk te brengen in de dagelijkse activiteiten van de deelnemers.”

Frédérique Henrottin

COMMUNICATIE

“Naar aanleiding van het tienjarig bestaan van het Elia Fonds in 2012 heb ik meegewerkt aan de organisatie van een colloquium in samenwerking met de Koning Boudewijnstichting, die het Fonds autonoom beheert. Ik heb ook meegewerkt aan een prachtige brochure waarin enkele van de 232 ondersteunde projecten van dit decennium wat nader worden toegelicht, om verenigingen op te porren om nieuwe initiatieven voor te stellen. Een boeiende ervaring, zowel op professioneel als op persoonlijk vlak!”

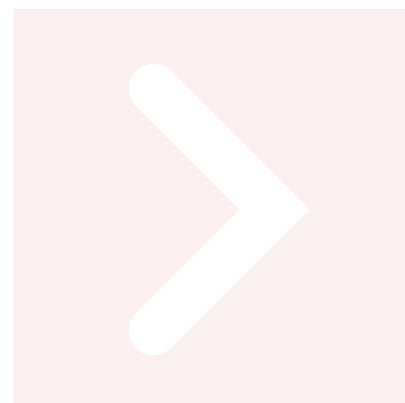

Dirk Manthey

COMMUNICATIE PROJECTEN

“Samenwerking, transparantie en dialoog zijn absoluut noodzakelijk voor de maatschappelijke aanvaarding van de ontwikkeling van onze lijnen. Een van de belangrijke instrumenten die wij voor omwonenden hebben ontwikkeld, is ons mobiel informatiekantoor, waarmee wij snel en flexibel lokale evenementen kunnen organiseren. Zo hebben wij in augustus de steden en gemeenten langsheen het geplande tracé van de Uckermark-verbinding aangedaan met onze tent, stand en informatiebrochures. De bevolking had veel behoefte aan informatie en de gesprekken met de omwonenden, de vertegenwoordigers van de actiegroepen en de gemeenten waren zeer productief voor 50Hertz.”

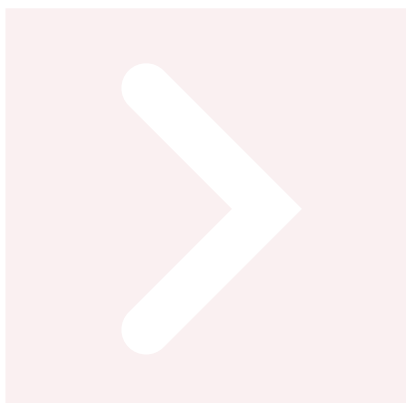

Henrik Beuster

DIGITALE COMMUNICATIE

“In april is onze nieuwe website live gegaan. Een mooie gelegenheid voor samenwerking tussen de collega's van 50Hertz in Duitsland en Elia in België. Het feit dat wij nu een groepssite hebben, toont aan dat wij hetzelfde metier - dat van transmissienetbeheerder voor elektriciteit - delen en dat wij dezelfde passie delen en samen de uitdagingen van de toekomst willen aangaan. Het is ook een gelegenheid om ons imago tegenover de Duitse, Belgische en Europese marktspelers te versterken.”

Personeelsbeleid

Bij de uitvoering van zijn taken kan de Elia groep een beroep doen op een team van 1.907 competente en gemotiveerde medewerkers, waarvan 1.177 in België en 730 in Duitsland.

Een cruciale activiteit voor de economie en de gemeenschap, de wil om te innoveren, het internationale karakter, een engagement tegenover de technologieën van morgen en duurzame ontwikkeling, een mobiliteits- en ontwikkelingsbeleid voor zijn medewerkers: al deze elementen zijn troeven om de allerbeste medewerkers aan te trekken en ze te begeleiden doorheen een boeiende loopbaan. Het zijn ook allemaal redenen voor de werknemers van de Groep om het beste van zichzelf te geven. Als werkgever zoekt Elia getalenteerde medewerkers, geeft hen de kans om te groeien en creëert op die manier een verrijkende mix van ervaring en diversiteit.

In de constant en snel evoluerende omgeving waarin de Elia groep zijn activiteiten uitvoert, zijn de uitdagingen op het gebied van human resources talrijk:

- Het vinden en aantrekken van getalenteerde medewerkers in gespecialiseerde technische disciplines (elektromechanica en elektriciteit) om ze op te leiden in de specifieke vakgebieden. Deze vakgebieden zijn enerzijds traditioneel, zoals hoogspanning, en anderzijds nieuw, zoals alle disciplines in verband met intelligente netwerken, de integratie van hernieuwbare energiebronnen of de werking en de regulering van de elektriciteitsmarkt;
- Het ontwikkelen van de competenties van zijn werknemers in vakgebieden die permanent in beweging zijn en gemeenschappelijke ontwikkelingsprogramma's opbouwen tussen België en Duitsland met het oog op synergieën en het bevorderen van een cultuur die rekening houdt met diversiteit;
- Het uitbreiden van zijn activiteiten op internationaal vlak en het delen en bevorderen van de kennis alsook het bevorderen van de mobiliteit van het personeel tussen de verschillende entiteiten van de groep;
- Het ontwikkelen van de innovatie-, onderzoeks- en ontwikkelingscapaciteiten van zijn medewerkers en het aanmoedigen van het gebruik van nieuwe technologieën;
- Het anticiperen op de behoeften van de onderneming op het gebied van human resources en op een proactieve manier de waaier van beschikbare competenties uitbreiden met het oog op de uitdagingen van morgen;
- Het integreren van de nieuwe medewerkers in de groep van oudere, meer ervaren werknemers, die over kostbare kennis en ervaring beschikken en zo hechte, deskundige teams vormen;
- Het invoeren van mechanismen voor prestatiebeheer om de medewerkers te motiveren en te helpen evolueren overeenkomstig hun persoonlijke verwachtingen en de steeds evoluerende behoeften van de groep;
- Het luisteren naar de behoeften en de gevoelens van de medewerkers via regelmatig uitgevoerde tevredenheidsenquêtes;
- Het laten delen van de medewerkers in de successen van de onderneming; dit kan bijvoorbeeld door kapitaalsverhogingen, gereserveerd voor de personeelsleden met de mogelijkheid om aandelen te kopen tegen een voorkeurstarif.

SAMENSTELLING ELIA GROUP OP 31/12/2012

	Mannen		Vrouwen		Totaal		FTE	
	Elia	50Hertz	Elia	50Hertz	Elia	50Hertz	Elia	50Hertz
Directie	6	5	1	0	7	5	6,5	5
Kaderleden	317	65	79	12	396	77	390,90	76,5
Bedienden	639	499	135	159	774	658	752,27	655,2
Totaal	962	569	215	171	1.177	740	1.149,67	736,7

In deze context heeft Elia een beleid ingevoerd op het gebied van rekrutering, performantiebeheer, opleiding, loopbaanbeheer en mobiliteit. Dit beleid steunt op de waarden die gedefinieerd zijn in de missie van de onderneming. Het zijn de fundamenteën die Elia onmisbaar en prioritair vindt voor de manier waarop de medewerkers hun activiteiten uitoefenen, zowel in de onderneming als naar de buitenwereld toe:

- **Ondernemend:** actief zoeken naar mogelijkheden en samen met anderen de stap durven zetten naar verbetering, vernieuwing of opportuniteiten om Elia te helpen groeien en zijn klanten beter te dienen;
- **Empathisch:** openstaan voor anderen en luisteren naar hun standpunt en mening, bereid zijn om anderen te begrijpen en toch je eigenheid bewaren;

- **Integer:** anderen open, eerlijk en loyaal tegemoet treden, met respect voor de persoon en zijn professionele ethiek; je engageren en staan voor wat je zegt;
- **Verantwoordelijk:** weten hoe belangrijk je taak is en ze dan ook goed uitvoeren met de hiervoor noodzakelijke middelen en met aandacht voor de mensen, de organisatorische beperkingen en de resultaten.

De visie waarmee Elia in 2012 op groepsniveau naar buiten kwam schept tevens een inspirerend kader voor de betrokkenheid, het engagement en de actieve participatie van alle personeelsleden bij de toekomstige ontwikkeling van de onderneming.

Rekrutering

Elia heeft in 2012 86 nieuwe medewerkers in dienst genomen, enerzijds om medewerkers te vervangen die met pensioen zijn gegaan en anderzijds om nieuwe functies in te vullen.

Het aandeel medewerkers met meer dan tien jaar anciënniteit is geleidelijk aan gedaald van 68% in 2002 tot 58,96% in 2012. Vrouwen vertegenwoordigen 18,27% van het personeel en spelen een alsmaar belangrijkere rol in functies die essentieel zijn voor de strategie en de toekomst van de Groep, zoals blijkt uit de vertegenwoordiging van vrouwen in het management en het directiecomité.

Top Employer 2013

Elia nam in 2012 deel aan de "Top Employer"-enquête, een organisatie van de onafhankelijke CRF-experts. De onderneming behaalde voor de zesde keer op rij het begeerde "Top Employer"-label voor het jaar 2013. Voor deze selectie gelden vijf criteria: primaire arbeidsvoorwaarden, secundaire arbeidsvoorwaarden en werkomgeving, opleidings- en trainingsmogelijkheden, promotiekanalen en bedrijfscultuur.

Deze titel, die in 2013 aan 53 Belgische bedrijven werd toegekend, is een extra troef voor Elia om zich als een aantrekkelijke werkgever op de arbeidsmarkt te profileren.

Jobbeurzen

Net als de vorige jaren waren de jobbeurzen opnieuw een bijzonder nuttig instrument voor de rekruteringsacties. Zo schaarde Elia zich in 2012 bijvoorbeeld achter een origineel initiatief: een jobbeurs aan boord van een trein die 7 grote Belgische steden aandeed om kennis te maken met de ingenieursstudenten. Dit initiatief werd zeer positief onthaald door de studenten en leverde Elia drie nieuwe medewerkers op.

Nog een bijzonder initiatief: de organisatie van informatiesessies voor werkzoekenden in samenwerking met de tewerkstellingspartners (VDAB). Langs deze weg krijgen de deelnemers meer zicht op de activiteiten van Elia en de aard van de diverse vacante functies binnen de onderneming. Met maar liefst 66 deelnemers was deze eerste editie meteen een schot in de roos. Naast deze gerichte acties tekende Elia in 2012 ook present op meer dan 20 jobbeurzen.

Via deze evenementen legden de rekruteringspecialisten contact met jong talent. De geselecteerde kandidaten werden daarna uitgenodigd om deel te nemen aan de eerste fase van de rekruteringsprocedure.

De nieuwe 'jobsite' van Elia

In 2012 werd de website van de Elia groep in een heel nieuw kleedje gestoken. Dé gelegenheid om meteen ook de jobsite op te frissen en af te stemmen op de communicatiestijl van de huidige generatie. De nieuwe jobsite (www.elia.jobs) bevat nu een massa nuttige informatie voor potentiële kandidaten, die op een aantrekkelijke manier wordt voorgesteld in de vorm van videofilms, foto's, teksten enz. Dankzij deze update konden we onder meer het aantal bezoekers aanzienlijk vergroten en ook het aantal cv's dat we elke maand ontvangen (van 300 naar gemiddeld 400).

Partner van het onderwijs

Elia heeft een partnerschapsbeleid met het onderwijs uitgewerkt om een duidelijke meerwaarde te bieden aan de universiteiten en technische scholen. Zo kunnen de studenten de verschillende disciplines met betrekking tot een transmissienet in de praktijk ontdekken. Deze leerervaring is uitermate waardevol voor de studenten en biedt meteen ook de gelegenheid om deze jongeren voor de onderneming te winnen.

Elia Technical Education Trophy

Al verschillende jaren organiseert Elia een «Technical Education Trophy», met als doel de leerlingen van het middelbaar onderwijs warm te maken voor wetenschappelijke en technische studies. Elia startte dit initiatief autonoom op, maar besloot om de Trophy vanaf het schooljaar 2010-2011 te kaderen in het ruimere sensibiliseringsplan om jongeren warm te maken voor wetenschap en techniek, aangestuurd door de Jonge Belgische Wetenschappers. De leerlingen van het laatste jaar middelbaar onderwijs uit alle richtingen werden uitgenodigd om een wetenschappelijk of technisch project uit te werken dat ze nadien mochten presenteren op WetenschapsEXPOSciences, een evenement dat in 2012 plaatsvond op 27 en 28 april in Tour & Taxis te Brussel. Elia had op deze tentoonstelling een ludieke en didactische stand opgebouwd over het elektriciteitstransmissienet.

“Elia heeft een partnerschapsbeleid met het onderwijs uitgewerkt om een duidelijke meerwaarde te bieden aan de universiteiten en technische scholen. Zo kunnen de studenten de verschillende disciplines met betrekking tot een transmissienet in de praktijk ontdekken.”

Medewerkers van het terrein gaven de jongeren uitleg en wekten hun nieuwsgierigheid en enthousiasme. Dit jaar wisten de collega's van het terrein de nieuwsgierigheid van de jonge bezoekers nog meer te prikkelen door een minihoogspanningslijn te bouwen – twee masten verbonden door geleiders met bakenbollen. Ze deelden hun passie op deze manier met de vele geïnteresseerden.

De winnaars in de categorie
3de – 4de secundair:

- 1ste prijs: «La chaussure électrique», Collège Notre-Dame de Basse-Wavre;
- 2de prijs: «Mini centrale hydroélectrique», Athénée Royal d'Ath;
- 3de prijs: «Les éoliennes: et la lumière fut», Institut des Dames de Marie, Brussel;

En in de categorie 5de – 6de secundair:

- 1ste prijs: «Coup de foudre», Athénée Royal Ernest Solvay, Loverval;
- 2de prijs: «De l'énergie à flot», Athénée Royal de Woluwé St Lambert;
- 3de prijs: «L'effet Seebeck: du chaud au froid, l'électricité tu produiras», Athénée Royal de Koekelberg.

Met dit initiatief kon men ook de dialoog met de leerlingen van deze scholen op gang brengen en hen warm maken voor een job bij Elia.

Stages

Elia voert een stagebeleid voor leerlingen van het laatste jaar van de middelbare school en voor studenten van hogescholen en universiteiten. Tijdens deze stages kunnen de studenten kennismaken met de onderneming en haar activiteiten. Door te praten met onze medewerkers en de werksfeer ter plaat-

se op te snuiven raken velen geboeid door onze vakgebieden. Verder vormen de stages een ideale springplank om later een job in de wacht te slepen bij de Groep.

Eindwerken/ Scripties / Doctoraatsverhandelingen

Elia steunt ook studenten die hun eindwerk willen maken rond een thema dat tot zijn activiteiten behoort. Daartoe werden partnerschappen opgezet met diverse scholen die graag nauwer willen samenwerken met Elia of 50Hertz. Dit initiatief geeft studenten niet alleen de kans onze activiteiten beter te leren kennen, maar brengt ook de academische wereld een stapje dicht bij de beroepswereld. En tot slot maakt dit soort relaties het ook eenvoudiger om nieuwe krachten aan te trekken om onze teams te versterken.

Competentiebeheer

In het kader van zijn beleid op het vlak van competentiebeheer werkt Elia op basis van een competentiecatalogus. Deze bevat vijf generieke competenties die voor alle medewerkers van Elia werden gedefinieerd en die nauw aansluiten op de bedrijfswaarden. Over het algemeen worden de competenties getoetst in verschillende stadia van de carrière van een medewerker: bij de evaluatie op het ogenblik van de rekrutering of bij een verandering van functie, tijdens gesprekken om de ontwikkeling te beoordelen van kaderleden (de 'Midyear Review', die elke zomer plaatsvindt) en bedienden (tijdens de jaarlijkse 'Job-date'), maar ook tijdens de opleidingen die worden aangeboden om specifieke competenties te ontwikkelen enz.

Voor de kaderleden werden er per functiefamilie aanvullende specifieke competenties vastgelegd. Voor de bedienden die na 2002 in dienst traden, worden de competenties aangevuld met een beschrijving van de taken die specifiek zijn voor de verschillende functiecategorieën. Binnen de operationele directies werden er ook catalogi van specifieke technische competenties opgesteld. Zowel kaderleden als bedienden die zijn aangeworven onder het nieuwe statuut worden begeleid via een proces van Performance Management. Dit omvat een gesprek in het begin van het jaar, waarin de te realiseren doelstellingen en activiteiten worden bepaald, een beoordelingsgesprek op het einde van het jaar en een ontwikkelingsgesprek.

In dit licht werd er in 2012 een nieuwe tool ontwikkeld en gelanceerd ter ondersteuning van al wat met competentiebeheer en de carrière van de medewerkers van Elia te maken heeft. Met deze toepassing, HR4YOU genaamd, kunnen de medewerkers en hun hiërarchisch verantwoordelijken op interactieve wijze alle stappen in de competentiebeheercyclus opvolgen. De toepassing zorgt er ook voor dat de persoonlijke levenssfeer wordt gerespecteerd.

Opleidingen

De medewerkers van Elia kunnen een waaier aan opleidingen volgen die zowel gericht zijn op gedragscompetenties, zoals bv. assertieve communicatie, als op de bedrijfsactiviteiten van Elia. Enkele voorbeelden zijn de opleidingscyclus «Campus Elia», het «Elia Business Game» met specifieke versies voor verschillende doelgroepen (middle management, meesterschapspersoneel binnen Grid Services enz.), de cursus «De vakgebieden van Elia» of taalcursussen. Ook de IT-afdeling organiseert specifieke opleidingen over bepaalde informaticatools. Daarnaast zijn er opleidingstrajecten voor bepaalde specifieke doelgroepen: jonge kaderleden, middle managers, assistenten van senior managers, starters in bepaalde departementen, projectleiders enz. Onder bepaalde voorwaarden (motivatieformulier, deelnamecriteria enz.) biedt Elia de mogelijkheid om deel te nemen aan externe opleidingsprogramma's (bv. Vlerick).

Zo werd in 2012 een nieuwe globale aanpak op groepsniveau uitgewerkt voor de ontwikkeling van de kaderleden. Door internationale opportuniteiten te bieden, in een omgeving die op innovatie mikt, en door zijn engagement op het vlak van empowerment te hernieuwen, heeft de Groep ervoor gezorgd dat hij de talentvolle mensen die hij nodig heeft - met een ondernemingsgeest en intellectuele nieuwsgierigheid - gemakkelijker kan aantrekken.

Dit nieuwe programma legt de nadruk op de volgende elementen:

- het formuleren en versterken van een duidelijke, gedeelde visie op leiderschap, verandering, strategie en waarden;
- het formuleren en versterken van gedeelde standaarden, kennis, knowhow en methodologieën;
- het creëren en versterken van een groeps cultuur met ambassadeurs en de ontwikkeling van interpersoonlijke netwerken;
- de overdracht van opgedane kennis in het dagelijkse werk.

De eerste concrete resultaten van dit programma zullen in 2013 te zien zijn.

“Wat de veiligheidscompetenties betreft, werden in 2012 meerdere certificatie-trajecten herzien, met bijkomende inspanningen op het gebied van vorming tot gevolg.”

Technische opleidingen – Opleidingscentra

Elia investeert niet alleen in de ontwikkeling van gedragscompetenties, maar ook in opleidingsprogramma's met het oog op een permanente bijscholing in technische competenties van de medewerkers op het terrein, alsook in programma's rond de veiligheid van personen en installaties.

In België beschikt de Elia groep hiervoor over een Training Center, gelegen aan de Vilvoordselaan in Brussel. Dit centrum is uitgerust met een volledige opleidingsinfrastructuur, waaronder een hoogspanningspost, zodat alle praktische opleidingen er in alle veiligheid kunnen doorgaan.

In Duitsland biedt het vormings- en simulatiecentrum Gridlab, ontwikkeld door 50Hertz en de technische universiteit van Cottbus, de mogelijkheid om opleidingen op hoog niveau te organiseren, zowel voor het interne personeel van 50Hertz als voor externe medewerkers. Daarnaast kunnen gemengde teams van experts, behorend tot de verschillende sleutelactoren van het elektrische systeem, hier scenario's simuleren waarin transmissienetten, distributienetten en producenten betrokken zijn. Na actualisatie van het heropstartingsconcept van de bevoorrading na een eventuele black-out organiseerde 50Hertz in Gridlab een reeks van acht trainingssessies met de distributienetten van de streek en de voornaamste producent, Vattenfall.

Wat de veiligheidscompetenties betreft, werden in 2012 meerdere certificatie-trajecten herzien, met bijkomende inspanningen op het gebied van vorming tot gevolg.

Elk jaar evalueert de directie van Asset Management, in samenwerking met de operationele departementen, de behoeften op het gebied van technische opleiding. In 2012 werd een heel bijzondere nadruk gelegd op de ontwikkeling van diverse technische opleidingen. Met betrekking tot de nieuwe technologieën en installaties die in het net werden geïntegreerd, werd in 2012 een groot aantal nieuwe programma's ingevoerd, meer bepaald in samenwerking met externe experts. Bijzondere aandacht ging ook naar de harmonisatie en standaard-

disatie van de werkmethodes. Het Training Center staat in voor de coördinatie van deze programma's en doet voor de samenstelling en organisatie van de cursussen een beroep op experts van het departement Technical Governance eXpertise, medewerkers met veel terreinervaring en kaderleden van de operationele diensten. Bovendien werd het interne communicatieplatform 'Technoforum' in 2012 geactualiseerd. In dit kader werden informatiesessies voor een breder publiek georganiseerd, waarin technische thema's of technologische ontwikkelingen werden voorgesteld, zodat de algemeen goed ontwikkelde technische kennis van de organisatie behouden blijft.

► Enkele cijfers

Gemiddeld aantal uren opleiding per medewerker

2011 : 37,90 uur
2012 : 39,88 uur

Learning coverage (minstens 1 dag opleiding)

2011 : 74,23%
2012 : 74,69%

► In Duitsland

De beroepscompetentie is de capaciteit van een medewerker om in een brede waaier van situaties op een gepaste, redelijke en verantwoordelijke wijze te handelen, zowel uit individueel oogpunt als op sociaal vlak.

Knowledge management

De evaluatie van de kennis die binnen Elia uitgevoerd werd, mondde in 2012 uit in een algemeen kader voor competentiebeheer rond de volgende facetten: People, Processes, Tools & Governance.

De evaluatie van de kennis die binnen Elia uitgevoerd werd, mondde in 2012 uit in een algemeen kader voor competentiebeheer rond de volgende facetten: People, Processes, Tools & Governance. Dit wordt momenteel bij wijze van piloot-project ingevoerd in de Safety departementen en het nationaal controlecentrum om de kennisstroom en de ontwikkeling van aanbevelingen en standaarden te verbeteren. Er werd een twintigtal aanbevelingen gedaan om het aanleren, verspreiden en toepassen van de kennis beter te structureren.

De catalogus van technische competenties binnen de directie Energy & System Management werd uitgewerkt. Deze bestrijkt alle technische competenties die Energy & System Management op korte termijn nodig heeft om zijn activiteiten doeltreffend te kunnen uitvoeren. Hij omvat 32 competenties onderverdeeld in 7 groepen: marktmechanismen, wettelijk en regelgevend kader, basiskennis van het elektrisch systeem, operationeel beheer van het elektrisch systeem, financiële en economische basiskennis, algemene kennis en specifieke kennis. Elke competentie wordt duidelijk gedefinieerd en bevat meerdere niveaus, beschreven

op een manier die blijkt bij de uitoefening van de functie.

In het kader van toekomstige kennis-vergaring werd in samenwerking met de R&D-projecten binnen de Elia groep

een project opgestart, dat erop gericht is om goede praktijken in te voeren aan de hand van drie pilootprojecten. Na evaluatie zullen deze in 2013 in concrete programma's worden omgezet.

Best Practice	Category	Source
KM Scan	external	already documented
Peer Assist	external	knoco
K Handover	external	knoco
KM Governance processes	external	knoco
dedicated teaming process	external	knoco
knowledge seeking	external	knoco
Retention and handover	piloting	NCC
shift handover	within Elia	NCC
Training plans and scenarios	within Elia	NCC
AAR	piloting	NCC/knoco
TCC	within Elia	Peter
KM lead	within Elia	Peter/knoco
KM SPOC (knowledge manager)	piloting	pilots
CoP leader	piloting	pilots
Retrospect	piloting	R&D
PDCA loop	within Elia	Safety
incident reporting	within Elia	Safety
domain coordinator	within Elia	Safety and TGX
Knowledge Asset creation	within Elia	Safety and TGX
CoP launch	piloting	Safety/knoco
CoP meeting	piloting	Safety/knoco
blogging new knowledge ??	piloting	Safety/knoco
KM lessons learned	external	knoco
KM metrics	piloting	Safety and NCC
KM policy	all	Safety and NCC, knoco

VAN HET IN KAART BRENGEN VAN DE KENNIS TOT HET STRUCTUREREN VAN DE KENNIS IN 2012

VOORSTEL VOOR EEN REFERENTIEKADER VOOR GOOD PRACTICES EN AANBEVELINGEN

	Communication and sharing	Capture	Synthesis	Acces / Retrive
People	«CONNECTING» Informal knowledge sharing through networks, including network roles, structures and processes	Knowledge <Managers / SPOCs per department	Process owners (per knowledge domain)	Knowledge Managers, Training center, Process owners
Process		«COLLECTING» Linked workflow of processes for organisational learning, including knowledge capture (e.g. After action reviews, Retrospect, Retention interviews, Dedicated learning), Creation and update of process guidance documents, and processes for knowledge access, broadcast and re-use		
Technology	OpenText collaborative technologies, including forums, expertise locator	Lessons learned database: OpenText knowledge base	Knowledge taxonomy, OpenText knowledge base, wikis, MEGA	Search engine, eLearning
Governance	KM policy (linked with HR, ICT, BPM), full-time KM support, KM training and resources, incorporation of KM into performance appraisals, Knowledge Domain plans, commitment and support			

This represents the current view of options for the final framework in 2015. This may be updated and adapted after piloting in 2012.

72

Dat zijn het aantal nieuwe medewerkers die aan de slag zijn gegaan bij 50Hertz. Zo komt het totaal aantal medewerkers op 31 december 2012 op 730, waarvan 20 jongeren met een leercontract en 6 stagiairs.

In Duitsland

Gezien het hoge niveau van de competenties en de specialisatie van zijn medewerkers streeft 50Hertz er constant naar om al zijn personeel zelf te rekruteren, te behouden, verder op te leiden en te motiveren. In 2012 heeft 50Hertz een reeks aanbevelingen op het gebied van leiderschap ontwikkeld en blijft men de HR-diensten verder uitbreiden en professionaliseren. Hierbij ligt de nadruk op de groei van de medewerkers. De uitdaging in verband met de demografische evolutie wordt in acht genomen door een verhoging van het aantal nieuwe leerlingen, een langetermijnplanning voor de opvolgingen en een aangepaste, strategische personeelsplanning. Bovendien zal een collectieve overeenkomst de standaarden vastleggen om de inzetbaarheid van alle medewerkers te bevorderen.

REKRUTERING EN STATISTIEKEN

2012 was een zeer actief jaar op het vlak van rekrutering: de onderneming verwelkomde 72 nieuwe medewerkers, wat het totaal aantal personeelsleden op 31 december 2012 op 730 bracht, van wie 20 jongeren met een leercontract en 6 stagiairs. De gemiddelde anciënniteit en de gemiddelde leeftijd liepen terug tot 17,6 jaar en tot 42,4 jaar dienst. Vrouwen vertegenwoordigen 23,4% van het personeel. 50Hertz stelt 3,2% personen met een handicap tewerk.

GROEI VAN DE MEDEWERKERS

Veel aandacht wordt besteed aan de invoering van nieuwe tools en een nieuwe aanpak voor de ontwikkeling van de competenties op lange termijn, ter ondersteuning van de doelstellingen van de onderneming. Alle senior managers leverden hun bijdrage aan de ontwikkelingsgesprekken en het programma rond het performantiebeheer. Voor het eerst binnen 50Hertz namen alle werknemers deel aan een beoordeling van hun respectievelijke prestaties en worden ze ook vergoed op basis van deze evaluaties.

Op basis van een gedetailleerde opvolgingsplanning kunnen de jongeren met een technisch leercontract bij 50Hertz tijdens de leerperiode en de twee daaropvolgende jaren leren werken uitvoeren op de infrastructuur. Op die manier kunnen ze, wanneer hun collega's met pensioen gaan, met kennis van zaken de fakkel overnemen.

50Hertz heeft overigens actief meegewerkt aan het uitwerken van het ontwikkelingsprogramma op groepsniveau, dat in 2013 zal worden gelanceerd.

PARTNERSCHAP MET UNIVERSITEITEN EN ONDERZOEKSCENTRA

50Hertz werkt al vele jaren nauw samen met de academische wereld. Hier ligt de nadruk op kennisoverdracht en het opbouwen van relaties en natuurlijk ook op rekrutering, met inbegrip van stages of begeleiding bij eindwerken.

Managers van 50Hertz stappen, met de partneruniversiteiten, in een partnerschapsconcept en zetten zo de uitdagingen van de onderneming en de R&D-behoefte in de kijker. In dit kader wonen ze ook conferenties bij. Deze activiteiten worden omkaderd door een "Wetenschappelijke raad voor energie-infrastructuur", georganiseerd door 50Hertz. Professoren van de partneruniversiteiten komen geregeld samen met de experts van 50Hertz om te debatteren over onderwerpen die te maken hebben met de elektriciteitsbevoorrading.

Veiligheid en welzijn voor en door de medewerkers

De veiligheid en het welzijn van de medewerkers, van het personeel van de ondernemingen waarmee Elia werkt maar ook van zijn klanten en, in ruimere zin, van het grote publiek zijn een prioriteit voor de Elia groep. De onderneming zorgt ervoor dat haar installaties in optimale staat van veiligheid en betrouwbaarheid verkeren. Elia heeft zich nul ongevallen of incidenten tot doel gesteld, wat inhoudt dat elk letsel aan personen te vermijden is. Mensen zijn immers de hoofdbekommernis van de groep.

Elia staat momenteel aan het begin van een heuse omwenteling van de energiesector en van de netten. De groeiende complexiteit van de elektriciteitssystemen, de steeds snellere ontwikkeling van de technologieën en werkmethoden en de investeringen die de komende jaren in stijgende lijn zullen gaan, zetten deze veiligheidsambitie nog meer kracht bij.

Om deze doelstelling te bereiken werkt de onderneming hard op verschillende domeinen. Het eerste heeft betrekking op een betere intrinsieke veiligheid van haar infrastructuur en haar technische werkmethodes.

Elia integreert de risicoanalyse technieken in zijn management, beheerssystemen, processen en interventies. De veiligheid zit op die manier ingebed, zowel in onze infrastructuren als in onze processen en werkmethodes.

Zo werd voor de primaire middenspanningscabines een gemeenschappelijke risicoanalyse methode gedefinieerd, in samenwerking met de beheerders van het distributienet onder de koepel van Synergrid. Elia heeft de ontwikkeling van deze methode voortgezet voor zijn 36 kV-cabines en zijn hoogspanningsstations op 70 tot 380 kV. In 2012 werden bijzondere inspanningen goedgekeurd voor de uitvoering van 190 risicoanalyses die als prioritair werden beschouwd. De resultaten van deze analyses hebben tot aanpassingen geleid om de risico's binnen de departementen, belast met het onderhoud, te verminderen en nieuwe behoeften te definiëren of de noodzaak aan bepaalde vervangingen te evalueren in functie van de veiligheidscriteria. Het beschikken over dergelijke duidelijke procedures en instructies is een andere basisvoorwaarde om de technici in hun dagelijkse operationele activiteiten te ondersteunen. In 2012 werden 18 van deze procedures of instructies aangepast op basis van de input van de mensen op het terrein, om ze duidelijker en pragmatischer te maken.

Door de medewerkers permanent op te leiden, te sensibiliseren en te betrekken bij de operationele veiligheidsrisico's enerzijds en de ondernemingsgebonden risico's anderzijds is het mogelijk het permanente risicobewustzijn in de bedrijfscultuur te ondersteunen en te versterken. De opleidingsprogramma's van Elia zijn niet alleen theoretisch stevig onderbouwd, maar omvatten ook praktische toepassingsmethodes en feedback over de ervaringen op het terrein. De technische opleidingen en de basisopleidingen veiligheid van de hiërarchische verantwoordelijken en hun medewerkers vormen hiervan de basis. In 2012 werden er door de technische medewerkers meer dan 7.200 manuren veiligheidsopleidingen gevolgd. Ook het informeel leren op de werkplek draagt hiertoe bij en maakt het mogelijk om de respectievelijke sterke en zwakke punten op te sporen en er rekening mee te houden om ongevallen en incidenten te voorkomen.

De betrokkenheid van alle niveaus binnen het bedrijf, hetzij van de directie, het management, het meesterschapspersoneel, de comités en de werknemers, evenals respect voor de werkmethodes, -procedures en -instructies en de toepassing van de principes van orde en netheid blijven een absolute noodzaak. De betrokkenheid van de directie en de hiërarchische lijn, zowel voor de coaching op het terrein als voor de follow-up van de actieprogramma's, is essentieel om de veiligheidsreflex in de bedrijfscultuur op peil te houden. In 2012 voerden de operationeel verantwoordelijken zo'n 600 'Safety Walks' uit, naast de ongeveer honderd veiligheidsaudits die door het departement Safety zelf uitgevoerd werden.

Veiligheid en gezondheid dragen bij tot efficiënt werken en kwaliteit. Elia volgt met verscherpte aandacht de evolutie van de veiligheidsindicatoren en streeft naar een permanente verbetering van de kennis inzake veiligheid, door middel van een follow-up en een objectieve evaluatie op basis van relevante indicatoren die door iedereen aanvaard worden.

Veilig gedrag moet bovendien worden geïntegreerd in het performance management van de directie, het management en het personeel en moet een belangrijke factor zijn in de persoonlijke ontwikkeling en het carrièreverloop

Gezondheid

Naast de verplichte onderzoeken in het kader van de arbeidsgeneeskunde (evaluatie van de individuele gezondheidsrisico's) krijgen alle personeelsleden de mogelijkheid om zich in te schrijven voor grondige, preventieve medische check-ups. Elia voerde ook een sensibiliseringscampagne over de risico's van griep en het nut van een inenting hiertegen.

Een informatiecampagne over gevaarlijke producten werd gelanceerd tijdens de veiligheidsweek in mei en liep daarna nog door tot in augustus. Zo werd het personeel vertrouwd gemaakt met de nieuwe etikettering en kreeg het een betere kennis van de risico's verbonden aan gevaarlijke producten en hoe deze veilig te gebruiken. De campagne wilde de medewerkers aanmoedigen om het gebruik van deze producten te beperken, de aangegeven voorwaarden strikt na te leven en aangepaste beschermingsmiddelen te gebruiken.

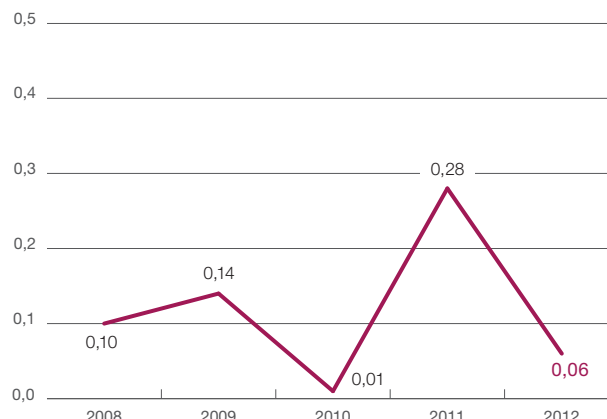
De sensibiliseringscampagne over het belang van een gezonde voeding werd in 2012 voortgezet. Hier werd de nadruk gelegd op de voedselpiramide, de aankoop van gezonde producten en het eten van seizoensgroenten en -fruit. Een brochure, screensavers en affiches ondersteunden de campagne.

Resultaten

Drie van de zes ongevallen met arbeidsongeschiktheid deden zich voor in 2012, waarvan 3 tijdens de uitoefening van onze technische activiteiten, dit op een totaal van meer dan 19.000 interventies op het terrein.

Deze ongevallen toonden, naast diverse andere voorvallen in 2012, opnieuw aan dat uitstekende veiligheidsresultaten een permanente aandacht en niet-aflattende inspanningen vergen om de veiligheidsregels, -procedures en -instructies met een kritische, open geest toe te passen en deze houding in de praktijk toe te passen in constant veranderende omstandigheden.

Elia zet zijn aanhoudende inspanningen verder om het veiligheidsniveau op het werk en thuis systematisch te verhogen via een dynamische campagne rond de dynamische beheerprincipes van de risico's zoals STAR (STOP-THINK-ACT-REVIEW) of LMRA (Last Minute Risk Analysis), zowel in de voorbereiding als bij de uitvoering van de taken én in onverwachte omstandigheden. Deze resultaten bevestigen de degelijkheid van het gevoerde beleid, zowel met betrekking tot de intrinsieke veiligheid van de installaties als tot de operationele veiligheid bij de uitoefening van onze activiteiten en vormen een stimulans om deze weg te blijven bewandelen. Met een gemiddelde frequentie van 3,52 tijdens de laatste 5 jaar, plaatsen deze veiligheidscijfers Elia op hetzelfde niveau als ondernemingen met beperkt of geen

FREQUENTIEGRAAD ELIA**ERNSTGRAAD ELIA**

risico zoals bijvoorbeeld de bank- en verzekeringssector.

Veiligheid en contractors

Elke dag werken er tussen de 500 en de 800 technici van onderaannemers in onze installaties. De veiligheid en de gezondheid van deze groep medewerkers is net zo belangrijk voor de onderneming als die van haar eigen personeel.

Ieder jaar worden er meer dan 2.400 medewerkers van onze contractors geïnformeerd via opleidingen rond de risico's en gevaren waarmee ze in onze industriële installaties geconfronteerd kunnen worden. Deze opleidingen worden steeds afgerond met een kennistest.

Om de veiligheidsreflex bij onze contractors te stimuleren en hun goede resultaten op veiligheidsvlak te belonen werden bij de selectie van aannemers en het toewijzen van opdrachten verschillende objectieve veiligheidsparameters en kwaliteitscriteria ingevoerd, zowel voor de voorbereiding van de werkzaamheden als de uitvoering ervan op het terrein. De resultaten worden geëvalueerd en besproken in een sfeer van dialoog met de contractors. Ook contractors die al voor ons werken of nieuwe kandidaten worden gecontroleerd op hun houding tegenover kwaliteit en veiligheid.

Zo worden er jaarlijks meer dan 300 kwaliteits- en veiligheidsbeoordelingen uitgevoerd. Contractors die al voor Elia werken en nieuwkomers worden gecontroleerd op hun houding tegenover kwaliteit en veiligheid. Zo nodig stellen we een actieplan op om hun werking en resultaten op het voor Elia gewenste peil te brengen. Als zij het veiligheidsbeleid onvoldoende onderschrijven of het vereiste niveau voor de veiligheidsparameters en -resultaten niet halen, zet Elia de samenwerking stop.

Maatschappelijk engagement voor veiligheid

Niet alleen de medewerkers van de Elia groep en van zijn onderaannemers moeten rekening houden met de mogelijke risico's van hoogspanning: dit geldt ook voor al wie in de nabijheid van onze installaties komt. Elia heeft daarom, op vraag van een aantal brandweerkorpsen, sessies georganiseerd over de specifieke risico's en de te treffen veiligheidsmaatregelen bij noodinterventies in de nabijheid van onze installaties. Elia stelt zijn infrastructuur ook geregeld ter beschikking van de rampenteams van de hulpdiensten zodat ze kunnen oefenen in een zo realistisch mogelijke omgeving.

Elia wordt gewaardeerd om zijn veiligheidskennis

De kennis van Elia op het vlak van veiligheid wordt alom erkend. Zo kreeg Elia de kans een consultancyopdracht uit te voeren rond werkzaamheden aan de elektriciteitstransmissie-installaties voor een netbeheerder voor gas. Elia leidde ook een doorgedreven opleidingsprogramma gewijd aan de veilige uitvoering van schakelingen en de beveiliging van elektriciteitstransmissie-installaties voor een Afrikaanse transmissienetbeheerder.

“50Hertz heeft in samenwerking met de uitbaters van de windmolenparken en de netbeheerder TenneT TSO een gemeenschappelijke hulporganisatie opgericht. Deze laat toe om in geval van nood te beschikken over hulpmiddelen van de overheid.”

In Duitsland

VEILIGHEID EN GEZONDHEID OP HET WERK

De activiteiten van het departement gezondheid en veiligheid droegen bij tot de verwezenlijking van de doelstelling van nul arbeidsongevallen in 2012. Er werd dit jaar geen ernstig arbeidsongeval opgetekend, noch bij 50Hertz noch bij zijn contractors. De medewerkers plannen hun activiteiten vanuit een ingebakken veiligheidsreflex. In 2012 lag het accent bij de interne opleidingen op de beschermingsmiddelen op het werk.

Eén van de hoofddoelstellingen voor 2012 hield verband met de optimalisering van het concept veiligheid voor de offshore activiteiten. 50Hertz heeft een gemeenschappelijke hulporganisatie opgericht in samenwerking met de ontwikkelaars van de windmolenparken en de Duitse netbeheerder TenneT. Deze hulporganisatie maakt het mogelijk om in een noodgeval een beroep te doen op overheidssteun en, in ernstige gevallen, op internationale hulp.

Er werd voor het eerst een niet-aan-gekondigde oefening gehouden in het windmolenpark Baltic 1. Dankzij de goede samenwerking tussen de deelnemende partijen werd het een positieve ervaring alsook een gelegenheid om voor de werknemers van 50Hertz nieuwe expertise te ontwikkelen. De verbeterde werkkleding maakt het voor de lijnwerkers en het personeel betrokken bij de offshore activiteiten van 50Hertz mogelijk om ook in moeilijke weersomstandigheden te werken en biedt hen meer comfort en bescherming. Alle werkkleding en persoonlijke beschermingsmiddelen zijn goedgekeurd door de inspectieautoriteiten van de overheid.

Ingevolge de grotere behoefte aan flexibiliteit en de stijging van het aantal verplaatsingen volgden de medewerkers van 50Hertz meer rijopleidingen. Sinds 2012 vinden deze opleidingen plaats in één van de modernste centra voor veiligheid achter het stuur van Europa, waar de hoogste kwaliteitsnormen gehanteerd worden.

De preventieve medische check-ups, uitgevoerd in het kader van de arbeidsgeneeskunde, werden verder uitgebreid, conform de wettelijke vereisten. Alle check-ups werden uitgevoerd binnen de vooropgestelde termijn.

ONGEVALLENSTATISTIEKEN

In 2012 werden 4 arbeidsongevallen geregistreerd, evenwel zonder ernstig letsel en zonder arbeidsongeschiktheid tot gevolg. Het aantal ongevallen op de weg naar het werk stijgt lichtjes, wat 50Hertz ertoe aangezet heeft om gepaste maatregelen te nemen.

Relaties met de stakeholders en integratie in het sociale weefsel

Een open en transparante dialoog met alle stakeholders: één van de sleutels voor de toekomst van de transmissienetbeheerders voor elektriciteit?

Naambekendheids- campagne

De Elia groep wil voor de verschillende stakeholders het belang van zijn rol ten dienste van de economie en de gemeenschap verduidelijken. Daartoe lanceerde de Groep in 2008 een naambekendheidscampagne, met als doel:

- Elia te profileren als een dynamische en toekomstgerichte werkgever om nieuwe medewerkers aan te trekken die nodig zijn om de efficiëntie en de kwaliteit van de dienstverlening op peil te houden;
- een vertrouwensrelatie uit te bouwen met de buurtbewoners en de overheid, en ook te kunnen rekenen op de bereidheid om, door middel van een constructieve dialoog, tot de meest aangewezen oplossingen te komen;
- ervoor te zorgen dat de investeerders vertrouwen hebben zodat wij kunnen beschikken over de vereiste kapitaal-middelen om de nodige investeringen te realiseren voor een duurzame ontwikkeling van onze activiteiten;
- aan de burgers de rol van Elia in de uitvoering van het energie- en milieu-beleid te verduidelijken, zowel op federaal vlak als in de drie gewesten, zodat zij deze beter begrijpen en steunen.

In het verlengde van de groepsvisie die in 2012 geformuleerd werd, heeft Elia ook een nieuwe naambekendheids-campagne voorbereid die de nadruk legt op één van de nieuwe grondslagen van de onderneming: nieuwsgierigheid en innovatie. Deze campagne zal worden gelanceerd in de lente van 2013.

De aanhoudende onbeschikbaarheid van twee kernreactoren heeft heel wat vragen doen rijzen. In de tweede helft van 2012 ging de aandacht dan ook uit naar de elektriciteitsbevoorrading en eventuele schaarste. In die context heeft Elia zijn informatieve rol, verbonden aan zijn basisopdracht om het evenwicht tussen het aanbod van en de vraag naar elektriciteit in real time te handhaven, willen versterken.

Daartoe organiseerde Elia in september, in aanwezigheid van staatssecretaris voor Energie Melchior Wathelet een informatiesessie voor de pers. In december zette de onderneming een mini-website online die rechtstreeks (www.winterklaar.be) of vanaf de homepage van Elia toegankelijk is. Deze website geeft toelichting bij de werking van de markt en de maatregelen die we kunnen nemen om het hoofd te bieden aan de

eventuele risico's verbonden aan elektriciteitsschaarste. Tegelijk lanceerde de onderneming de publicatie op de homepage van zijn site van een indicator die het voorziene evenwicht tussen het aanbod van en de vraag naar elektriciteit in België aangeeft. Deze indicator geeft, naar analogie met een verkeerslicht dat op groen, oranje of rood kan staan, de verwachte situatie weer voor vandaag en voor morgen, met daarnaast ook een prognose voor de komende 5 dagen.

Elia werkt ook samen met andere net-beheerders aan een initiatief in samenwerking met de Europese Commissie, dat het publiek beter wil informeren over de noodzaak om de netinfrastructuur uit te breiden en de aanvaarding hiervan te bevorderen via een burgerdialoog.

Het Elia Fonds: verwondering en ontdekking voor iedereen

Van bij zijn oprichting heeft Elia zijn opdracht ten dienste van de bevoorradingszekerheid en de elektriciteitsmarkt een sociale invulling gegeven door de oprichting van het Elia Fonds in samenwerking met de specialisten van

de Koning Boudewijnstichting, partner bij uitstek in dit domein, die het Fonds in volledige onafhankelijkheid en transparantie beheert, in overeenstemming met de waarden van de onderneming.

Het Elia Fonds richt zich tot mindervalide personen in brede zin (personen met een mentale, motorische of zintuiglijke handicap, senioren, gezinnen met jonge kinderen enz.) en steunt projecten die deze groepen in dezelfde mate als alle andere mensen een transparante en niet-discriminerende toegang willen geven tot toeristische, culturele en sportactiviteiten. Het Elia Fonds besteedt de jaarlijkse schenking van maximaal € 250.000 aan projecten gericht op verwondering en ontdekking.

Het doel van het Fonds werd op de missie van Elia afgestemd. Eén van de taken van Elia bestaat in het in real time bewaken van het evenwicht tussen het aanbod van en de vraag naar elektriciteit. Naar analogie streven de verenigingen er met de steun van het Fonds naar om ieder van ons gelijke kansen te geven en op die manier bij te dragen tot het uitvlakken van verschillen die te wijten zijn aan de natuur (aangeboren beperking) of aan ongevallen (later in het leven).

Het Fonds vierde in mei 2012 zijn tienjarig bestaan met een reflectienamiddag, waaraan bijna 150 personen deelnamen. Die dag werden in samenwerking met de Koning Boudewijnstichting workshops gehouden rond de volgende thema's:

- de uitwisseling van ervaringen en goede praktijken tussen verenigingen;
 - sport als uitgangspunt voor inclusie;
 - hoe participatie en actief burgerschap bevorderen?
 - hoe kijken we vandaag aan tegen personen met een handicap?
- en tot slot,
- hoe synergie scheppen tussen de vrijetijds- en de hulpverleningssector?

Einde 2012 selecteerde de jury van onafhankelijke experts 24 projecten die zich kenmerken door het belang dat ze hechten aan de integratie van mensen met een beperking in een zo breed mogelijke context.

Projecten 2012

- In een rolstoel op de latten, Anvasport
- Audio-description : des événements sportifs et culturels pour tous!, ASBL Plain-pied
- In iedereen schuilt een Kim Clijsters of een Justine Henin!, Koninklijke Stade Leuven Tennis Club
- Sports canins pour tous, asbl Os'mose
- In vogelvlucht, Sabena Aeroclub / Belgian Handflight Fund
- Jardin potager communautaire à Saint-Gilles, asbl Gratte
- Boer wat zeg je van..., Open Thuis Limburg
- Op schattenjacht, Psylos
- Samen duurzaam mobieler, Zonnehoeve|Living+
- L'écologie urbaine accessible à tous, Centre d'écologie urbaine

- Met z'n allen de fiets op!, Ter Bruyninge
- BMX voor personen met een beperking, een uitdaging!, Avalympics vzw
- Kom erbij... en dans!, Katholieke Vereniging Gehandicapten in Deinze
- Le Kaléidoson partagé, Groupe Mu
- Café Dansant, Woonzorgcentrum Relegghem
- Hartverwarmend, Koor&Stem
- Murga: muziek en dans doorbreken grenzen, De Kerselaar
- Atelier de création de livres tactiles, Œuvre Nationale des Aveugles
- On the road, Sjarabang vzw
- DG- Inklusiv II, Begleitzentrum Griesdeck
- Wellness is hot, hip en vooral... goed voor ons!, Dominiek Savio Instituut
- De la citoyenneté en marge à la citoyenneté en marche !, Plateforme pour le Service Citoyen
- Een wereld van verschil, DisABILITY Filmfestival
- In eigen woorden!, Gentse thuisbegeleidingsdienst Sint-Lievenspoor

Internationaal toernooi rolstoeltennis

Voor het vierde jaar op rij steunde Elia het Belgian Open Tennis, een organisatie van de Belgian Wheelchair Tennis Open. Dit rolstoeltennistoernooi brengt sportmensen van internationaal topniveau bij elkaar en laat zien hoe sport kan bijdragen tot de maatschappelijke integratie van mensen met een beperkte mobiliteit.

Tous vélo-actifs

De derde week van september staat traditioneel in heel Europa in het teken van de mobiliteit. Voor deze gelegenheid laste men in heel Wallonië een dag “A vélo au boulot” in. In Namen werd daarnaast een reeks originele activiteiten georganiseerd, zoals een gratis concert dat gedeeltelijk van klank voorzien werd door de elektriciteitsproductie van 40 fietsen. De collega's van Elia losten elkaar af om de nodige energie te leveren voor het initiatief “Tous vélo-actifs” van de Waalse regering. Het doel is de Waalse werknemers stimuleren om hun woon-werkverkeer voortaan ook met de fiets te doen.

Oxfam Trailwalker

Een aantal teams van Elia engageerden zich voor de Oxfam Trailwalker, een wandeltocht van 100 km in de Hoge Venen, die in maximaal 30 uur moet worden afgelegd.

Met deze activiteit zamelden ze fondsen in voor Oxfam-Solidariteit. De collega's die zich inschreven voor deze bijzonder zware beproeving verleggen hun grenzen in een sfeer van samenhang en onderlinge hulp.

Climbing for Life

Meer dan 160 vertegenwoordigers van de Elia groep uit België en Duitsland, zowel medewerkers als klanten, waagden zich samen aan de beklimming van de Col du Galibier, één van de zwaarste cols uit de Ronde van Frankrijk. Dit initiatief van Vlaams minister-president Kris Peeters heeft tot doel het publiek te sensibiliseren en fondsen in te zamelen voor mensen die lijden aan astma en mucoviscidose. Op deze eerste dag van september moesten de deelnemers opboksen tegen erg guur winterweer, wat hen, meer nog dan vorig jaar, hun grenzen deed verleggen.

NFTE

NFTE ontwikkelt programma's rond de «attitudes en competenties van de ondernemer» die erop gericht zijn om jonge schoolverlaters te inspireren en te begeleiden bij het opstarten van hun eigen, zelfstandige activiteit, hen te integreren als gemotiveerde, «ondernemende» werknemers en hen aan te moedigen om hun studie of opleiding te hervatten of tot een goed einde te brengen.

NFTE wil deze doelstellingen bereiken door een positieve houding te stimuleren, talenten en competenties te ontwikkelen, de bestaande digitale kloof op een “hands on”-manier te dichten en deze jongeren meer inzicht in de zakenwereld te geven dankzij praktische ervaring. Elia is trots zich achter dit initiatief te kunnen scharen.

Museum aan de Stroom

Elia heeft een partnerschap gesloten met het MAS (Museum aan de Stroom) in Antwerpen dat in mei 2011 zijn deuren heeft geopend. Het programma ter promotie van de activiteiten van Elia in het kader van het maatschappelijk thema “Wereldstad” zal klaar zijn in 2013 en een aanzienlijke zichtbaarheid creëren, met name bij jonge potentiële werknemers. Elia bevestigt hiermee zijn verankering in de Antwerpse regio waar vele belangrijke klanten gevestigd zijn, evenals zijn administratieve zetel voor Vlaanderen.

Bedrijfsbezoeken

Voor geïnteresseerde groepen organiseert Elia rondleidingen. Deze omvatten een voorstelling van de onderneming met aansluitend een bezoek aan een controlecentrum en een hoogspanningsstation. Op deze manier krijgen de bezoekers een goed beeld van de activiteiten van een elektriciteitstransmissienetbeheerder. Deze rondleidingen vinden doorgaans plaats in de vestiging aan de Vilvoordselaan in de Brusselse havenzone, waar zich ook het Elia Training Center en het nationaal controlecentrum bevinden. Voor aanvragen kunt u terecht op elia@znz.be.

In Duitsland

50Hertz neemt een reeks initiatieven in het kader van zijn beleid rond maatschappelijke verantwoordelijkheid. Met zijn engagement voor een betere samenleving en duurzame ontwikkeling stelt de onderneming duurzame infrastructuur ten dienste van de gemeenschap. Dankzij zijn maatschappelijk engagement kan 50Hertz de basis leggen voor een vertrouwensrelatie met zijn gesprekspartners en tal van kansen creëren om met hen in dialoog te treden.

Dit draagt bij tot een betere aanvaarding van zijn netinfrastructuur.

Het engagement van 50Hertz is voornamelijk gericht op jongeren, opleiding en maatschappelijke initiatieven, milieubehoud en cultuur. Deze initiatieven nemen met name de vorm aan van donaties of partnerschappen in overeenstemming met de waarden van de onderneming.

Jeugd en maatschappelijke initiatieven

50Hertz draagt met duurzame maatschappelijke actie bij tot het welzijn van de huidige en de toekomstige gemeenschappen. De steun aan de jonge generaties geniet een bijzondere aandacht, met respect voor de tradities.

In 2012 steunde 50Hertz voor het tweede opeenvolgende jaar de vernieuwde herfstcross Rennsteig Herbstlauf. Meer dan 400 joggers, onder wie talrijke sportievelingen van 50Hertz, namen deel aan de halve marathon in het Thüringenwoud. Het evenement werd opgeluisterd door de deelname van de jonge biatleten van de sportclub van Schorfheide in het zuiden van Uckermark (Brandenburg). 50Hertz steunt ook de jonge "Biathinos" bij het aanleren van deze noordse sport.

Het volgende seizoen belooft overigens weer te bruisen van energie voor het jonge talent van de vrouwenvolleybalclub VfB 91 uit Suhl. 50Hertz sponsort de jonge spelers van Thüringen en moedigt ze aan om het voorbeeld te volgen van hun oudere collega's die in eerste divisie spelen.

50Hertz steunt de ontwikkeling van kennis en de overdracht ervan aan de toekomstige generaties. Naast de samenwerking met instituten voor hoger onderwijs zet 50Hertz zich via diverse partnerschappen verder in voor het onderwijs, de innovatie en de verspreiding van kennis. 50Hertz is de hoofdpartner van de tentoonstelling "Windstärken" (windkrachten) die nog tot einde 2013 te bezichtigen is in het Duitse museum voor Technologie in Berlijn. Deze tentoonstelling nodigt de bezoekers van 50Hertz uit om de wereld van wind en windenergie te verkennen en de werking van het net actief te ontdekken.

In december 2012 nam 50Hertz bovendien het initiatief om een interactieve roadshow over energietransitie te organiseren. Deze zal heel wat scholen aandoen. Bij de inwerkingstelling van de noordverbinding lanceerde 50Hertz bovendien ook een interactieve tentoonstelling, opgezet in samenwerking met het Onafhankelijk Instituut voor milieu-aangelegenheden, in aanwezigheid van de Duitse bondskanselier Angela Merkel. De campagne zal, onder de titel "Turning energy around together", in de lente van 2013 van start gaan in de scholen van de deelstaat Mecklenburg-West-Pommern.

Leefmilieu

50Hertz geeft blijk van een sterk engagement ten overstaan van het milieu en een duurzaam energiesysteem. Zo werd de onderneming Gold Partner en sponsor in de categorie "Energie" van de Clean Tech Media Award 2012, de Duitse wedstrijd voor vernieuwende technologieprojecten die duurzame en milieuvriendelijke ontwikkeling ondersteunen en die in Berlijn werd voorgesteld.

Vanuit dezelfde bekommernis voor duurzame ontwikkeling is 50Hertz partner van EnergieCity Leipzig, dat een informatiecentrum opzet over de wereld van elektriciteit, groene technologieën en de bouw en renovatie van duurzame en energie-efficiënte gebouwen.

In samenwerking met de plaatselijke milieuverenigingen en de onderzoeksinstituten heeft 50Hertz een ecologische aanpak ontwikkeld om de gangen onder de bovengrondse leidingen voor zeer hoge spanning te beheren. In de lente van 2012 zetten 50Hertz, boswachters en milieuplanners het plan in werking en lanceerden ze een pilootproject voor twee secties van het project, de "Thuringian Bridge". Zo kunnen ze de effecten van de bouw van nieuwe lijnen op het landschap beperken en de corridors herinrichten met respect voor de biodiversiteit.

50Hertz zoekt en ontwikkelt vervangende maatregelen om de impact van zijn nieuwe installaties op het natuurlijke milieu, de fauna en de flora te compenseren. In 2012 werden nieuwe natuurlijke habitats aangelegd, zoals vijvers, meren en biotopen, en werden struiken, hagen en een loofbos aangeplant, vervuilde sites gesaneerd en bospaden aangelegd.

50Hertz legt ook de nadruk op een milieuvriendelijk beheer van natuurlijke bronnen op het dagelijkse werk op kantoor.

Relaties met de stakeholders

Elia voert een open en transparante dialoog met enerzijds zijn klanten, leveranciers, aandeelhouders, potentiële investeerders, overheidsadministraties en de bevolking in haar geheel, en anderzijds met alle personeelsleden van de Groep.

Relaties met de leveranciers

Aankopen vormen de voornaamste uitgavenpost voor Elia. Ze omvatten:

- de laag- en hoogspannings-apparatuur en investeringsprojecten in het net (contractors voor de werken, engineeringbedrijven, turnkeyprojecten en materieel);
- de algemene aankopen (inclusief de IT-apparatuur en de servicecontracten voor de corporate departementen);
- energieaankopen.

Deze aankopen beïnvloeden de beheerskosten van het net in grote mate en worden doorgerekend in de tarieven. Ze zijn onderhevig aan een aankoopbeleid en een ethische code, die erop gericht zijn om de vertrouwelijkheid te behouden, de transparantie te bevorderen en elke vorm van discriminatie of belangenconflicten te vermijden. Bovendien vallen aankopen vanaf een bepaald bedrag onder de procedures voor Europese aanbestedingen. Elia streeft ernaar de totale kosten van de goederen en diensten zo laag mogelijk te houden en bij de uitbesteding van de werken te letten op maximale kwaliteit, betrouwbaarheid en veiligheid. Elia heeft

een duidelijke visie ontwikkeld over zijn relaties met de leveranciers en wil met hen een duurzame relatie aangaan die voor beide partijen gunstig is.

Daarom steunt het aankoopbeleid op de volgende principes:

- een objectieve selectie- en toewijzingsprocedure;
- naleving van de Belgische, Duitse en Europese wetgevingen;
- voortdurend zoeken naar nieuwe partners en innoverende oplossingen;
- een voorkeur voor leveranciers die onze doelstellingen onderschrijven, met name wat betreft de exploitatie, het onderhoud en de ontwikkeling van een veilig en betrouwbaar elektriciteitsnet;
- een voorkeur voor leveranciers die beschikken over de kennis en de ervaring om onze kosten te verlagen door de “total cost of ownership” tot een minimum te beperken;
- een voorkeur voor ondernemingscontracten en raamovereenkomsten, waarbij de aankoop van goederen meteen gekoppeld is aan de levering van de bijbehorende diensten, en voor procedures die een permanente kwalificatie van de leveranciers inhouden;

- een voorkeur voor leveranciers die een optimale dienstverlening garanderen, zowel voor externe als voor interne klanten;
- een voorkeur voor resultaatsverbintenissen (of “service level agreements”) in plaats van middelenverbintenissen;
- voortdurende evaluatie en verbetering van de kwaliteit, de veiligheid van personen en het leefmilieu;
- voorrang aan veiligheid en milieu; Elia geeft de voorkeur aan leveranciers die een beleid ter verbetering van de veiligheid voeren en die milieuvriendelijke oplossingen voorstellen tegen een aanvaardbare prijs. Ondernemingen met een certificering of een attest (type VCA, BeSaCC, ISO9001, ISO14000 enz.) beschikken over een belangrijke troef.

Tegelijk hanteert Elia een systeem om de leveranciers te evalueren, dat rekening houdt met de veiligheid, de kwaliteit van het werk, het naleven van het bestek, de prijzen en de termijnen, een gezonde economische en financiële basis en respect voor de contractuele voorwaarden. Voor elk type aankoop zijn er specifieke evaluatiecriteria bepaald, wat het mogelijk maakt om constant te verbeteren.

Relaties met de investeerders

De Elia groep onderhoudt een transparante communicatie en dialoog met de financiële analisten en met de huidige en potentiële investeerders. Tussen de investeerders en de directie wordt er bilateraal gecommuniceerd, enerzijds om de resultaten, strategie en beslissingen van de onderneming toe te lichten en anderzijds om de bekommernissen van aandeelhouders en analisten te kennen, evenals de perceptie van de markt.

In dat verband werden meer dan tien roadshows georganiseerd met de algemeen directeur of de financieel directeur bij een honderdtal institutionele investeerders in de voornaamste financiële centra van Europa. De Groep heeft ook deelgenomen aan het Belgian Excellence Investment Seminar, een gezamenlijke organisatie van NYSE en ING in New York.

Buiten deze roadshows hebben investeerders en analisten de gelegenheid gekregen om persoonlijk of tijdens teleconferenties in discussie te treden met de algemeen directeur of de financieel directeur. Daarnaast was de Elia groep ook aanwezig op talrijke nationale en internationale investeringsconferenties, alsook op de jaarlijkse bijeenkomsten van de Vlaamse Federatie van Beleggingsclubs en Beleggers (VFB).

Relaties met de medewerkers

SOCIALE RELATIES OP SECTORAAL NIVEAU

Om zijn rol binnen het Paritair Comité 326 ten volle op zich te kunnen nemen, biedt Synergrid, de werkgeversorganisatie waartoe Elia behoort, zijn verschillende leden ondersteunende diensten en adviesverlening in sociale aangelegenheden, zoals:

- de ondersteuning van de werking van de werkgeversorganisaties, nodig om de onderhandelingen in de paritaire comités voor te bereiden;
- hulp aan de leden bij het zoeken naar oplossingen bij sociale conflicten;
- het beheer van de sectorale paritaire organen.

Na het ontwerp van interprofessioneel akkoord begin 2011 heeft de regering van lopende zaken een aantal uitvoeringsmaatregelen getroffen op nationaal niveau. De maximale marge voor loonsverhoging van 0,3% werd vastgelegd. Op 3 mei 2012 werd een sectorale cao ondertekend voor de periode 2011-2012 op basis waarvan een recurrente loonsverhoging toegekend werd aan alle bedienden, met ingang van 1 januari 2012.

SOCIALE RELATIES OP GROEPSNIVEAU

Cao's op ondernemingsniveau zijn gesloten over de omzetting van cao 90 (premie verbonden aan het bereiken van collectieve resultaten) voor Elia System Operator, Elia Asset en Elia Engineering.

Bij de sociale verkiezingen van 10 mei 2012 werden nieuwe personeelsafgevaardigden verkozen. Elia System Operator, Elia Asset en Elia Engineering vormen thans één enkele technische entiteit, zowel wat de ondernemingsraad betreft als het Comité voor Preventie en Bescherming op het Werk.

De gemeenschappelijke ondernemingsraad heeft in 2012 geregeld vergaderd en werd onder meer uitvoerig geïnformeerd over de financiële en economische situatie van de Elia groep, ook ter gelegenheid van de jaarlijkse buitengewone ondernemingsraad.

Het gemeenschappelijke Comité voor Preventie en Bescherming op het Werk heeft geregeld vergaderd, met name over het onthaal van nieuwe medewerkers en het jaarlijks actieplan 2013 inzake veiligheid.

De dialoog met de organen die het personeel vertegenwoordigen is op constructieve wijze verlopen, zonder sociale conflicten.

SOCIALE RELATIES BINNEN 50HERTZ

50Hertz Transmission onderhoudt via het systeem van Mittbestimmung nauwe en constructieve relaties met de organen die het personeel vertegenwoordigen. De personeelsafgevaardigden worden nauw betrokken bij de initiatieven van de onderneming en daarnaast geregeld geïnformeerd over de financiële en economische situatie via het Economisch Comité.

“Tijdens de zomer was de grootste bekommernis van Elia het potentiële risico op een energietekort tijdens de winterperiode naar aanleiding van de onbeschikbaarheid van kernreactoren. Sinds september werden belangrijke communicatie-inspanningen geleverd om de eventuele gevolgen voor alle klanten op te helderen. De bevoorradingszekerheid was het voornaamste onderwerp van de klantendag op 16 november. De belangstelling voor dit onderwerp en de deelname van staatssecretaris voor Energie Melchior Wathelet, hebben geleid tot een recordaantal deelnemers van bijna 200 personen.”

OPRICHTING VAN EEN EUROPESE ONDERNEMINGSRAAD OP SCHAAL VAN DE ELIA GROEP

In antwoord op de vraag van de Belgische en Duitse werknemersafgevaardigden heeft Elia het licht op groen gezet voor onderhandelingen over de oprichting van een Europese ondernemingsraad. In deze context werd een belangrijke vooruitgang geboekt met de specifieke onderhandelingsgroep voor de gemeenschappelijke doelstellingen en de werking van de toekomstige Europese ondernemingsraad. De oprichting van een Europese ondernemingsraad wordt beschouwd als een kans om de

integratie van de twee organisaties te ondersteunen en zal bijdragen tot een verdere ontwikkeling van een groeps-cultuur.

Interne relaties binnen de onderneming

Naast de sociale relaties die worden onderhouden via de officiële vertegenwoordigingsorganen van het personeel heeft de Elia groep heel wat gelegenheden voor ontmoeting, informatie en dialoog tussen de medewerkers gecreëerd, zowel in Duitsland als in België.

Het gaat zowel om bijeenkomsten die op het niveau van de onderneming in haar geheel plaatsvinden – bijvoorbeeld de ontmoetingen op het terrein van de algemeen directeur met de werknemers – als op het niveau van specifieke directies (decentrale informatiesessies), departementen of teams.

In 2012 werd in het begin van het jaar voor het eerst een dag voor kaderleden georganiseerd, die 400 deelnemers uit België en Duitsland samenbracht. Ook de ontmoetingen tussen Belgische en Duitse collega's krijgen nieuw leven ingeblazen: een sportieve uitdaging

in België, een sportdag in Berlijn, de beklimming van de Col du Galibier door Duitse en Belgische collega's, een gezamenlijke meeting van de Belgische en Duitse managementteams.

Relaties met de klanten

Het departement Customer Relations en zijn teams van klantenverantwoordelijken vormen de hoeksteen van de relatie tussen Elia en zijn klanten.

In het eerste semester van 2012 ging speciale aandacht uit naar de communicatie over de nieuwe tarieven 2012-2015. Naast twee informatiedagen die georganiseerd werden om de overgang 2011-2012 vlot te laten verlopen verstrekten de Key Account Managers hun klanten gerichte informatie om hen de impact van de nieuwe tarieven op hun persoonlijke situatie te verduidelijken. In mei-juni 2012 werden een sensibiliseringscampagne over de incompressibiliteitsproblemen (productieoverschot) en een specifieke communicatiecampagne georganiseerd om de evenwichtsverantwoordelijken (ARP) attent te maken op de effecten ervan op de onevenwichtstarieven. Het doel van Elia was de ARP's aan te moedigen om hieromtrent een geoptimaliseerde houding aan te nemen.

Tijdens de zomer was de grootste bekommernis van Elia het potentiële risico op een energietekort tijdens de winterperiode naar aanleiding van de onbeschikbaarheid van kernreactoren. Sinds september werden belangrijke communicatie-inspanningen geleverd om de eventuele gevolgen voor alle klanten op te helderen. De bevoorradingszekerheid was het voornaamste onderwerp van de klantendag op 16 november. De belangstelling voor dit onderwerp en de deelname van staatssecretaris voor Energie Melchior Wathelet, hebben geleid tot een recordaantal deelnemers van bijna 200 personen.

De Users' Group is door Elia opgericht als een bevoorrecht communicatiekanaal voor gedachtewisselingen met de netgebruikers. Specifieke aandacht gaat uit naar de flexibiliteitskwesaties (incompressibiliteit en schaarste). In de werkgroep Belgian Grid zijn de inspanningen geconcentreerd op de voorstelling van een nieuwe klantengroep, de "Closed distribution systems" en de aanpassing van de contracten die noodzakelijk is voor de invoering van dit nieuwe concept. Er zijn ook gesprekken gestart over de optimalisering van het federaal technisch reglement en er werd een aanbeveling van de Users' Group gepubliceerd over een nieuw concept "reservatie van productiecapaciteit". In de werkgroep European Market was het voornaamste discussiepunt de intraday en day-ahead modellen uit het noordwesten van Europa en de flow-based toewijzing van capaciteit.

De klanten krijgen ook elke maand een elektronische nieuwsbrief toegestuurd. Op de website kunnen ze, in alle transparantie, gedetailleerde informatie bekijken. De klanten kunnen zich bovendien via het extranet op een efficiënte, gebruikersvriendelijke en beveiligde manier toegang verschaffen tot de toepassingen en informatie die hen aanbelangen.

Relaties met de overheid, buurtbewoners en het grote publiek

Tijdens de uitvoering van investeringswerken, onderhoudsbeurten of dringende interventies zorgt Elia er altijd voor dat het de bevoegde administraties en overheden evenals de buurtbewoners informeert over zijn installaties en operaties en zijn eventuele gevolgen op hun dagelijkse activiteiten. Dat gebeurt in het bijzonder tijdens werkzaamheden die worden uitgevoerd door contractors of onderhoudsteams.

04

Corporate governance verklaring

Elia voldoet aan de specifieke verplichtingen betreffende transparantie, neutraliteit en niet-discriminatie ten opzichte van al zijn stakeholders.

De Corporate Governance bij Elia steunt op twee pijlers:

- enerzijds, de Corporate Governance Code 2009³ die Elia als zijn referentiecode heeft aangenomen, en
- anderzijds, de Wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en het Koninklijk Besluit van 3 mei 1999 betreffende het beheer van het elektriciteitstransmissienet en die van toepassing zijn op Elia als transmissienetbeheerder.

³ De corporate governance code is beschikbaar op de website van de Commissie Corporate Governance (www.corporategovernancecommittee.be).

Jürgen Blume

DIRECTEUR IBERDROLA RENEWABLE IN DUITSLAND

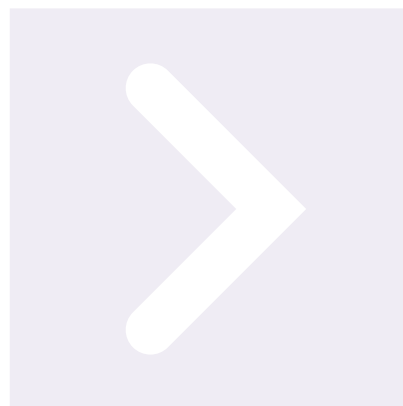
“Als bedrijf dat wereldwijd actief is op het gebied van hernieuwbare energie ziet Iberdrola heel wat mogelijkheden voor offshore productie in de Baltische Zee. Met 50Hertz hebben wij de juiste partner gevonden om deze offshore ontwikkelingen te begeleiden en de windmolenparken tijdig aan te sluiten op het transmissienet op het vasteland.”

David Van Gindertaelen

INFRASTRUCTURE PROJECT MANAGEMENT

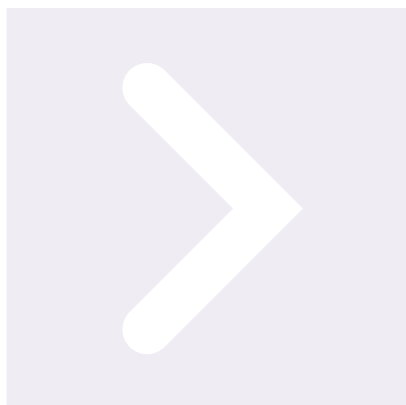
“In maart 2012 zorgde een onverwachte winterprik voor heel wat schade aan meerdere hoogspanningsmasten van de lijn Antoing-Moeskroen in de regio van Doornik. We konden zeer snel een tijdelijke lijn aanleggen voor noodbevoorrading ingeval zich een incident zou voordoen tijdens de werken die nodig zijn voor de wederopbouw van het net. Deze wederopbouw werd in december voltooid.”

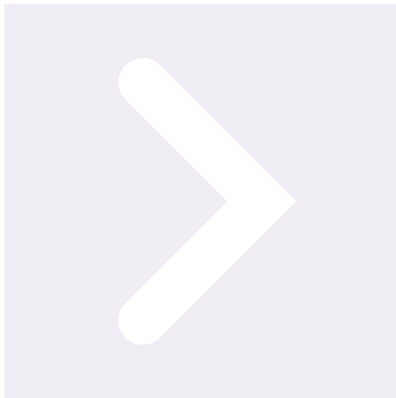
Steven Mertens

REGULATORY AFFAIRS

“Wij hebben samen met onze collega-distributienetbeheerders Eandis en Infrax deelgenomen aan een studie over de aansluitingscapaciteit van decentrale productie-eenheden in Vlaanderen tussen 2011 en 2020. Deze samenwerking vond plaats in het kader van de werkgroep “Netbeheerders en decentrale productie” van het platform “Slimme netten” van de Vlaamse regering en de VREG. Dat heeft ons in staat gesteld om een inventaris op te stellen van de behoeften aan netontwikkelingen die nodig zijn om de doelstellingen van het Pact 2020 te behalen.”

Tino Springer

REGIONAAL CENTRUM ZUID-WEST

Op 4 oktober werd een 380 kV-lijn van het net van 50Hertz zwaar beschadigd door een plaatselijke windhoos. Resultaat: 5 omgevallen masten. Gelukkig raakte niemand gewond. Ons controlecentrum kon de situatie onmiddellijk onder controle brengen, zodat congesties op het net konden worden vermeden. Onze collega's ter plaatse hebben onmiddellijk het nodige gedaan om de masten te beveiligen en zo andere risico's uit te sluiten. Tegelijkertijd hebben wij intensief samengewerkt met de brandweerdienst om de verkeersveiligheid ter plaatse te herstellen.

Julia Weiland

BEHEER VAN REGULATOIRE
AANGELEGENHEDEN

Na bijna drie jaar hebben wij in 2012 eindelijk een akkoord bereikt met de Duitse regulator 'BundesNetzAgentur' over de te volgen aanpak voor het goedkeuren van de investeringsbudgetten. Het regelgevend kader werd aanzienlijk verbeterd dankzij het eerste tienjarig netontwikkelingsplan en de onmiddellijke erkenning van de investeringskosten in de nettarieven.

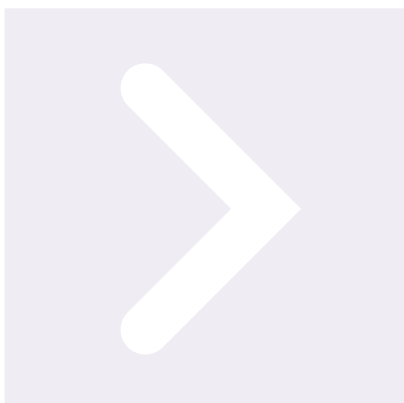

Gilles Lafleur

BUSINESS DEVELOPMENT

Met de initiatieven van het departement Business Development dragen wij bij tot het valoriseren van de knowhow die binnen de Groep aanwezig is, stellen wij onze competenties ten dienste van nieuwe klanten en kunnen we groeikanalen benutten die verder reiken dan onze historische netten. Het is een boeiende schakelfunctie tussen de talenten die binnen de Groep aanwezig zijn - zowel in België als in Duitsland - en de verwachtingen van een markt zonder grenzen, die geneigd is ons als een waardevolle strategische partner te beschouwen! Het is ook een ideale functie om onze nieuwe visie gestalte te geven.

Samenstelling van de bestuursorganen

Raad van Bestuur⁴

VOORZITTER

- **Luc Van Nevel**, onafhankelijke bestuurder

VICEVOORZITTERS

- **Francis Vermeiren**, Publi-T
- **Thierry Willemarck**, onafhankelijke bestuurder

BESTUURDERS

- **Jennifer Debatisse**, Publi-T
- **Clement De Meersman**, onafhankelijke bestuurder
- **Jacques de Smet**, onafhankelijke bestuurder
- **Claude Grégoire**, Publi-T
- **Philip Heylen**, Publi-T
- **Jean-Marie Laurent Josi**, onafhankelijke bestuurder
- **Miriam Maes**, onafhankelijke bestuurder
- **Jane Murphy**, onafhankelijke bestuurder
- **Dominique Offergeld**, Publi-T
- **Steve Stevaert**, Publi-T
- **Leen Van den Neste**, Publi-T

EREVOORZITTER

- **Ronnie Belmans**⁵

Corporate governance comité

- **Thierry Willemarck**, voorzitter
- **Jane Murphy**
- **Miriam Maes**

Auditcomité

- **Clement De Meersman**, voorzitter
- **Jacques de Smet**
- **Claude Grégoire**

Vergoedingscomité

- **Jean-Marie Laurent Josi**, voorzitter
- **Jacques de Smet**
- **Francis Vermeiren**

College van commissarissen

- **Klynveld Peat Marwick Goerdeler** Bedrijfsrevisoren cvba, vertegenwoordigd door **Alexis Palm**
- **Ernst & Young** Bedrijfsrevisoren cvba, vertegenwoordigd door **Marnix Van Dooren**

Directiecomité

- **Jacques Vandermeiren**, voorzitter en Chief Executive Officer vanaf 1 juli 2012, vicevoorzitter en Chief Corporate Officer tot 30 juni 2012⁶
- **Daniel Dobbeni**, voorzitter en Chief Executive Officer tot 30 juni 2012⁷
- **Jan Gesquière**, vicevoorzitter vanaf 1 juli 2012 en Chief Financial Officer
- **Markus Berger**, Chief Officer Asset Management
- **Roel Goethals**, Chief Officer European Activities & Participations
- **Hubert Lemmens**, Chief Innovation Officer
- **Frank Vandenberghe**, Chief Officer Energy & System Management
- **Catherine Vandenborre**, Chief Corporate Officer vanaf 1 juli 2012

Secretaris-generaal

- **Gregory Pattou**

-
- 4 Samenstelling van de Raden van Bestuur van Elia System Operator en Elia Asset op 31 december 2012.
- 5 Ronnie Belmans is erevoorzitter van de Raden van Bestuur van Elia System Operator en Elia Asset en is niet langer bestuurder. Dit impliceert dat hij niet meer moet zetelen in de Raden van Bestuur van Elia System Operator en Elia Asset, tenzij de voorzitter hem uitnodigt om aan een vergadering deel te nemen en te helpen met de besprekingen (overeenkomstig punt 5 van het huishoudelijk reglement van de Raden van Bestuur). De titel van erevoorzitter werd hem bij wijze van eerbetuiging toegekend.
- 6 De Raden van Bestuur van Elia System Operator en Elia Asset hebben op 24 november 2011 beslist om Jacques Vandermeiren te benoemen als Chief Executive Officer en voorzitter van het directiecomité van Elia System Operator en Elia Asset vanaf 1 juli 2012 ter vervanging van Daniel Dobbeni, die op 30 juni 2012 ontslag nam als Chief Executive Officer en voorzitter van het directiecomité van Elia System Operator en Elia Asset.
- 7 Idem

Raad van Bestuur

De Raden van Bestuur van Elia System Operator en Elia Asset zijn elk samengesteld uit 14 leden die geen directiefunctie vervullen bij Elia System Operator noch bij Elia Asset. Dezelfde bestuurders zetelen in de Raden van Bestuur van beide vennootschappen. De helft van de leden zijn onafhankelijke bestuurders die voldoen aan de voorwaarden zoals omschreven in artikel 526ter van het Wetboek van vennootschappen en in de statuten, en die een gunstig eensluidend advies over hun onafhankelijkheid van de CREG hebben ontvangen.

In overeenstemming met de wettelijke en statutaire bepalingen worden de Raden van Bestuur van Elia System Operator en Elia Asset ondersteund door drie comités: het corporate governance comité, het auditcomité en het vergoedingscomité. De comités van Elia System Operator en Elia Asset zijn op identieke wijze samengesteld. De Raden van Bestuur zien toe op de efficiënte werking van deze comités.

BENOEMING VAN DE BESTUURDERS

De gewone algemene vergadering van Elia System Operator en van Elia Asset heeft alle 14 bestuurders op 10 mei 2011 herbenoemd voor een termijn van zes jaar.

Op 25 augustus 2011 hebben de Raden van Bestuur van Elia System Operator en Elia Asset Philip Heylen gecoöpteerd als niet-onafhankelijke bestuurder ter vervanging van Johan De Roo, die zijn ontslag als bestuurder had ingediend met ingang op 24 augustus 2011. Philip Heylen werd definitief benoemd door de buitengewone algemene vergadering van Elia System Operator en van Elia Asset op 26 oktober 2011.

De mandaten van alle 14 bestuurders verstrijken onmiddellijk na afloop van de algemene vergadering van 2017 met betrekking tot het boekjaar afgesloten op 31 december 2016. De termijn van zes jaar wijkt af van de periode van vier jaar die de Corporate Governance Code aanbeveelt en is gerechtvaardigd wegens de technische, financiële en juridische complexiteit die eigen is aan de taken van de transmissienetbeheerder, en die een langere ervaring in deze materie vereist.

Er dient te worden aangestipt dat specifieke corporate governance voorschriften gelden voor de benoeming van de onafhankelijke en niet-onafhankelijke leden van de Raden van Bestuur van Elia System Operator en Elia Asset en van hun comités, evenals voor de rol van deze laatste. Deze benoemingsprocedures werden vastgesteld in de Wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en in de statuten van de vennootschappen.

De Wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt heeft aan het corporate governance comité een belangrijke taak gegeven bij het voorstellen van onafhankelijke kandidaat-bestuurders. De onafhankelijke bestuurders worden immers benoemd op basis van een door het corporate governance comité opgestelde lijst van kandidaten. Het comité onderzoekt het up-to-date curriculum vitae van elke kandidaat en de verklaring op eer inzake de onafhankelijkheidscriteria die overeenkomstig de wettelijke en statutaire bepalingen van toepassing zijn. De algemene vergadering benoemt vervolgens

de onafhankelijke bestuurders. De benoemingen worden voor eensluidend advies inzake onafhankelijkheid voorgelegd aan de CREG, die over elke onafhankelijke bestuurder haar advies moet uitbrengen. Een gelijkaardige procedure geldt indien een mandaat van onafhankelijke bestuurder openvalt tijdens de duur van het mandaat en indien de Raad van Bestuur één van de door het corporate governance comité voorgestelde kandidaten coöpteert.

Het corporate governance comité oefent derhalve de taak van een benoemingscomité uit voor wat de onafhankelijke bestuurders betreft. Voor wat de benoeming van de niet-onafhankelijke bestuurders betreft, is er geen benoemingscomité dat hierover aanbevelingen formuleert aan de Raad van Bestuur. Op dit punt wordt dus afgeweken van de Corporate Governance Code. Deze afwijking wordt verantwoord doordat de Raad van Bestuur in de mate van het mogelijke steeds tracht een consensus te bereiken. Meer nog, geen enkele belangrijke beslissing kan worden genomen zonder een meerderheid te bereiken binnen de Groep van onafhankelijke bestuurders en de Groep van niet-onafhankelijke bestuurders.

BENOEMING VAN DE LEDEN VAN DE COMITÉS

De mandaten van de leden van de verschillende comités van de Raden van Bestuur van Elia System Operator en Elia Asset werden door de Raden van Bestuur van beide vennootschappen op 10 mei 2011 voor een termijn van drie jaar vernieuwd. Op diezelfde datum werd Miriam Maes door deze Raden van Bestuur als lid van het corporate governance comité benoemd en dit ter vervanging van Luc Van Nevel.

TIJDELIJKE AD-HOC COMITÉS

Overeenkomstig artikel 522 van het Wetboek van vennootschappen heeft de Raad van Bestuur van Elia System Operator in 2012 een tijdelijk ad-hoc Comité opgericht betreffende de herfinanciering van Elia. Dit Comité was samengesteld uit Dominique Offergeld, Clement De Meersman, Jacques de Smet, Claude Grégoire en Jean-Marie Laurent Josi.

Er werd tevens een ad-hoc Comité gevormd voor de kapitaalverhoging van Elia. Dit Comité was samengesteld uit Jacques de Smet, Jean-Marie Laurent Josi en Luc Van Nevel.

COLLEGE VAN COMMISSARISSEN

De gewone algemene vergadering van Elia System Operator en van Elia Asset van 10 mei 2011 heeft het mandaat verlengd van Ernst & Young Bedrijfsrevisoren en Klynveld Peat Marwick Goerdeler Bedrijfsrevisoren als commissarissen. Zij worden vertegenwoordigd door respectievelijk Marnix Van Dooren en Alexis Palm. Hun mandaat werd verlengd voor een periode van drie jaar. Hun mandaat eindigt onmiddellijk na afloop van de gewone algemene vergadering van 2014 met betrekking tot het boekjaar afgesloten op 31 december 2013.

De jaarlijkse bezoldiging van het college van commissarissen voor de controle van de enkelvoudige en de geconsolideerde jaarrekeningen van Elia System Operator, evenals de enkelvoudige jaarrekeningen van Elia Asset en van Elia Engineering werd

vastgelegd op een bedrag van € 150.000 (€ 90.000 voor Elia System Operator, € 50.000 voor Elia Asset en € 10.000 voor Elia Engineering). Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van de index van de kosten van het levensonderhoud.

ACTIVITEITENVERSLAG VAN DE RAAD VAN BESTUUR

De Raad van Bestuur oefent ten minste de volgende (niet-limitatief opgesomde) bevoegdheden uit:

- hij bepaalt het algemeen beleid, de waarden en de strategie van de vennootschap. Bij het omzetten van waarden en strategieën in de voornaamste beleidslijnen houdt de Raad van Bestuur rekening met het maatschappelijk verantwoord ondernemen (*'corporate social responsibility'*), met genderdiversiteit en met diversiteit in het algemeen;
- hij oefent de bevoegdheden uit die hem worden toegekend door of krachtens het Wetboek van vennootschappen en de Wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, met uitzondering van de bevoegdheden die aan het directiecomité worden toegekend of gedelegeerd;
- hij stelt alle handelingen die nuttig of noodzakelijk zijn om het maatschappelijk doel te verwezenlijken, met uitzondering van de bevoegdheden die door de wet of door de statuten aan de algemene vergadering zijn voorbehouden en met uitzondering van de handelingen die voortvloeien uit de bevoegdheden die op exclusieve wijze aan het directiecomité werden toegewezen of gedelegeerd;
- hij oefent de bevoegdheden uit die hem door de statuten worden toegekend;
- hij oefent toezicht uit. In dit kader oefent hij onder meer algemeen toezicht uit op het directiecomité, met inachtneming van de wettelijke beperkingen op het vlak van de toegang tot de commerciële en andere vertrouwelijke gegevens betreffende de netgebruikers en de verwerking ervan. Daarnaast monitort en beoordeelt hij eveneens de doeltreffendheid van de adviserende comités van de Raad van Bestuur.

In 2012 vergaderden de Raden van Bestuur van Elia System Operator en Elia Asset elk vijfmaal.

De volgende leden lieten zich in 2012 op één of meer vergaderingen verontschuldigen: Jennifer Debatisse (28 juni en 29 november), Claude Grégoire (29 november), Miriam Maes (29 augustus), Dominique Offergeld (28 juni), Leen Van den Neste (29 november), Thierry Willemarck (28 juni).

Indien een bestuurder niet aanwezig kan zijn, laat hij zich over het algemeen vertegenwoordigen. Overeenkomstig artikel 19.4 van de statuten van Elia System Operator en artikel 18.4 van de statuten van Elia Asset kan een bestuurder die belet of afwezig is aan een ander lid van de Raad van Bestuur schriftelijk volmacht geven om hem op een bepaalde vergadering van de Raad van Bestuur te vertegenwoordigen en er in zijn plaats te stemmen. Geen enkele volmachtdrager mag meer dan twee bestuurders vertegenwoordigen.

Belangrijke gebeurtenissen in 2012

Statutenwijziging

De statuten van Elia System Operator en van Elia Asset werden op 15 mei 2012 aangepast om ze in overeenstemming te brengen met de wijzigingen die door de Wet van 8 januari 2012 (tot wijziging van de Wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en de Wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen) (de Wet van 8 januari 2012) werden aangebracht aan de Wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt.

De Wet van 8 januari 2012 houdt de omzetting in Belgisch recht in van het derde pakket Europese energierichtlijnen.

De volgende wijzigingen werden aangebracht aan de statuten van Elia System Operator:

- wijziging van de doelomschrijving van de vennootschap, zoals vervat in artikel 3 van de statuten (en meer bepaald in de artikels 3.2, 3.4, 3.6 en 3.7 van de statuten);
- wijziging van de rechten verbonden aan de aandelen van de vennootschap, zoals vervat in artikel 4.3 van de statuten;
- invoeging van de mogelijkheid om twee vertegenwoordigers van de federale regering in de Raad van Bestuur te benoemen in een nieuw artikel 12.5 van de statuten;
- wijziging van artikel 13.1 met het oog op de conformiteit van de statuten van de vennootschap met de in de Wet van 8 januari 2012 opgenomen vereisten inzake “ownership unbundling” van de netbeheerder ten opzichte van bedrijven die actief zijn in de productie en/of de levering van elektriciteit;
- vervanging van bepaalde begrippen die in de artikels 13.2 en 17.7 van de statuten worden vermeld door in de Wet van 8 januari 2012 gedefinieerde begrippen;
- wijziging van artikel 17.3, §1.1, 1° ingevolge de uitbreiding van de taken van de vennootschap in het kader van het beheer van de elektriciteitsnetten;
- wijziging van artikel 19.4 opdat de twee vertegenwoordigers van de federale regering, die in de Raad van Bestuur kunnen worden benoemd, in geval van schriftelijke besluitvorming binnen de Raad van Bestuur, op korte termijn kennis zouden nemen van de genomen beslissing(en);
- toevoeging van de bijzondere bevoegdheden van de twee vertegenwoordigers van de federale regering, die in de Raad van Bestuur kunnen worden benoemd, in een nieuw artikel 19.12.

Naast voormelde wijzigingen werd in de statuten van Elia System Operator eveneens een nieuw artikel 17.9 ingevoegd opdat van de wettelijke regeling tot spreading in de tijd van de variabele vergoeding van de leden van het directiecomité, zoals bepaald in artikel 520ter van het Wetboek van vennootschappen, kan worden afgeweken.

Toetreding van Elia System Operator tot de BEL20 index

Elia System Operator is sinds 19 maart 2012 opgenomen in de BEL20 index, hetgeen de zichtbaarheid van de aandelen van Elia System Operator op de financiële markten verhoogt.

Atlantic Wind Connection

Elia System Operator heeft via zijn filiaal Eurogrid International ook een participatie genomen in het project ‘Atlantic Wind Connection’ voor de ontwikkeling van het eerste offshore hoogspanningsnet op gelijkstroom voor de oostkust van de Verenigde Staten. Het project heeft een belangrijke stap gezet in 2012 na de bevestiging door het Amerikaanse ministerie van binnenlandse zaken dat het project geen overlappings vertoont met andere projecten waarmee het eventueel in concurrentie zou treden binnen het betrokken gebied. De volgende stap zal zijn de goedkeuring van het project door PJM, de onafhankelijke netbeheerder van de oostkust van de Verenigde Staten.

Opvolging van de voorzitter van het directiecomité

Jacques Vandermeiren is sinds 1 juli 2012 Chief Executive Officer en voorzitter van het directiecomité van Elia System Operator en van Elia Asset en dit in opvolging van Daniel Dobbeni. De Elia groep blijft sindsdien evenwel genieten van de expertise van Daniel Dobbeni, onder meer voor de verdere Europese en internationale ontwikkeling van de Groep en voor de vertegenwoordiging van Elia binnen de organen van de dochtervennootschappen van de Groep en de verenigingen van de sector.

De Raad van Bestuur heeft op 22 maart 2012 beslist om Jan Gesquière, de huidige Chief Financial Officer, met ingang van 1 juli 2012 te benoemen als nieuwe vicevoorzitter van het directiecomité van Elia System Operator en van Elia Asset. Daarnaast heeft voormelde Raad van Bestuur beslist om Catherine Vandendorpe met ingang van 1 juli 2012 als nieuwe Chief Corporate Officer te benoemen in opvolging van Jacques Vandermeiren.

Afsluiten van kredietfaciliteiten op lange termijn ten belope van € 700 miljoen

Elia System Operator heeft in 2012 vier bilaterale kredietfaciliteiten op lange termijn afgesloten met de banken BNP Paribas Fortis, JP Morgan, KBC en Rabobank. Deze kredietfaciliteiten, met elk een looptijd van drie jaar, kaderen in de herfinanciering van twee obligatieleningen van elk € 500 miljoen die zullen vervallen in april 2013 en mei 2014.

“Jacques Vandermeiren is sinds 1 juli 2012 Chief Executive Officer en voorzitter van het directiecomité van Elia System Operator en van Elia Asset en dit in opvolging van Daniel Dobbeni. De Elia groep blijft sindsdien evenwel genieten van de expertise van Daniel Dobbeni, onder meer voor de verdere Europese en internationale ontwikkeling van de Groep en voor de vertegenwoordiging van Elia binnen de organen van de dochtervennootschappen van de Groep en de verenigingen van de sector.”

Kapitaalverhoging ten behoeve van het personeel

De buitengewone algemene vergadering van aandeelhouders van Elia System Operator heeft op 25 oktober 2012 besloten om over te gaan tot een kapitaalverhoging ten behoeve van het personeel van de vennootschap en van haar Belgische dochtervennootschappen.

Deze kapitaalverhoging zal in twee delen worden uitgevoerd in november 2012 (de 'kapitaalverhoging 2012') en in januari 2013 (de 'kapitaalverhoging 2013') voor een totaal maximumbedrag van € 6 miljoen (maximaal € 5.300.000 in 2012 en maximaal € 700.000 in 2013). Hiervoor worden nieuwe VVPR-aandelen van categorie B uitgegeven met opheffing van het voorkeurrecht van de bestaande aandeelhouders ten gunste van de personeelsleden van de vennootschap en van haar Belgische dochtervennootschappen. Dit kan in voorkomend geval gebeuren onder de fractiewaarde van de bestaande aandelen van dezelfde categorie.

De buitengewone algemene vergadering heeft beslist om de uitgifteprijs van de kapitaalverhoging vast te stellen op een bedrag gelijk aan het gemiddelde van de slotkoersen van de laatste 30 kalenderdagen voorafgaand aan 25 oktober 2012 voor de kapitaalverhoging 2012 en 30 januari 2013 voor de kapitaalverhoging 2013, verminderd met 16,66%.

De kapitaalverhoging 2012 werd verwezenlijkt ten belope van € 5.293.622,88. Er werden 200.592 aandelen van categorie B van Elia System Operator uitgegeven.

Op 19 december 2012 werden de artikelen 4.1 en 4.2 van de statuten van Elia System Operator bijgevolg gewijzigd met betrekking tot het maatschappelijk kapitaal en het aantal aandelen. De recentste versie van de statuten van Elia System

Operator is integraal beschikbaar op de website van de vennootschap (www.elia.be, onder 'corporate governance').

APX-Endex gesplitst in twee entiteiten: gas en elektriciteit

De energiebeurs APX-ENDEX, die actief is in Nederland, België en Groot-Brittannië, heeft zijn activiteiten gereorganiseerd in twee grote activiteitspolen: een entiteit voor elektriciteit en een entiteit voor gas. Deze splitsing heeft tot doel meer flexibiliteit en ontwikkelingsmogelijkheden te bieden aan beide entiteiten in het kader van de snelle evolutie van de energiemarkten in Europa. Na deze opsplitsing zal Elia System Operator 29,16% van de entiteit 'elektriciteit' bezitten.

Stevin: Vlaamse regering keurt GRUP goed

Het project Stevin voor de uitbreiding van het 380 kV-net naar de kust heeft op 1 juni 2012 een belangrijke stap gezet met de goedkeuring door de Vlaamse regering van het GRUP (Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan). Het dossier is intussen voor advies aan de Raad van State voorgelegd.

Samenwerking met de Luxemburgse TNB CREOS

CREOS heeft naar aanleiding van het interconnectieproject tussen de Belgische en Luxemburgse hoogspanningsnetten beslist om zich voor te bereiden op de bouw van een dwarsregeltransformator van 400 MW op de site van Schiffflange, bij de Belgische grens. CREOS heeft reeds een eerste expertiseopdracht aan Elia toevertrouwd in de aanbestedingsfase 2012.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

BESLISSING VAN CREG AANGAANDE DE CERTIFICERING VAN ELIA SYSTEM OPERATOR ALS BEHEERDER VAN HET TRANSMISSIENET VOOR ELEKTRICITEIT

De CREG (Commissie voor Regulering van de Elektriciteit en het Gas) heeft Elia System Operator met een beslissing van 6 december 2012 gecertificeerd als 'fully unbundled' beheerder van het transmissienet voor elektriciteit. Deze beslissing werd op 17 januari 2013 openbaar gemaakt. Deze certificeringsprocedure maakt deel uit van het 3e pakket Europese energierichtlijnen dat met name een strengere reglementering van de netbeheerders op het vlak van onafhankelijkheid ten opzichte van producenten en leveranciers van elektriciteit beoogde. Ze is voorafgegaan door een onderzoeksprocedure, zowel door de Belgische regulator als door de Europese Commissie. De certificering door de CREG wordt toegekend op voorwaarde dat enkele aanpassingen aan de statuten van de onderneming worden uitgevoerd.

VERNIETIGING VAN DE TARIFAIRE BESLISSING VAN DE CREG

Naar aanleiding van de implementatie van het door de CREG goedgekeurde tariefdossier 2012-2015 van Elia conform het vigerende regulatoire kader in België, waar voor het eerst injectietarieven werden opgenomen, hebben enkele producenten bezwaar aangetekend voor het Hof van Beroep tegen de beslissing van de "CREG (B) 111222-CDC-658E /19 over de aanvraag van NV Elia System Operator voor de regulatoire periode 2012-2015".

Het Hof van Beroep heeft in haar uitspraak van 6 februari 2013 de hierboven vermelde beslissing vernietigd, maar stelt het toepassen van 'injectietarieven' niet in vraag.

Het tarifaire kader alsook de Belgische wetgeving stipuleren dat alle door Elia gemaakte kosten, die door de CREG goedgekeurd zijn en die noodzakelijk zijn voor het uitoefenen van haar rol als TSO in België, integraal te recupereren zijn op de gebruikers van het net. Deze tarieven bestaan zowel uit injectie- als afname-tarieven.

In samenspraak met de CREG werd beslist om een nieuw tariefdossier op te maken voor de periode 2012-2015, rekening houdend met de bepalingen zoals beschreven in de voormelde beslissing van het Hof van Beroep. De nieuwe tarieven zullen naar verwachting beschikbaar zijn in de loop van mei 2013 en zullen alle gebudgetteerde en door de CREG goedgekeurde kosten van Elia dekken voor de periode 2012-2015. De nieuwe tarieven, die door de CREG zullen worden goedgekeurd voor de periode 2012-2015, zullen opnieuw stabiliteit en visibiliteit geven aan de netgebruikers.

Vergoedingscomité

Naast zijn gebruikelijke bevoegdheden ter ondersteuning van de Raad van Bestuur heeft het vergoedingscomité krachtens artikel 526quater van het Wetboek van vennootschappen, de Wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en de statuten eveneens de taak om aan de Raad van Bestuur aanbevelingen te formuleren over het remuneratiebeleid en de individuele remuneratie van de leden van het directiecomité en de bestuurders. Daarnaast stelt het vergoedingscomité een remuneratieverslag op dat door het comité wordt toegelicht op de gewone algemene vergadering.

Het vergoedingscomité heeft in 2012 viermaal vergaderd.

De vennootschap evalueert jaarlijks haar kaderpersoneel in overeenstemming met haar performancemanagementbeleid. Dit beleid is ook van toepassing op de leden van het directiecomité. Het vergoedingscomité evalueert in dit kader de leden van het directiecomité op basis van een aantal kwantitatieve en kwalitatieve collectieve en individuele doelstellingen.

Het dient aangestipt dat het variabele gedeelte van de vergoeding van het directiecomité werd aangepast om rekening te houden met de invoering van de meerjarentarieven. Het gevolg hiervan is dat het remuneratiebeleid voor de leden van het directiecomité sinds 2008 onder andere een jaarlijkse variabele vergoeding en een deelneming op lange termijn omvat, gespreid over de duur van de meerjarige regulering. De jaarlijkse variabele vergoeding bestaat uit twee delen: de realisatie van kwantitatieve collectieve doelstellingen en de persoonlijke prestaties, waaronder de voortgang in de ondernemingsprojecten.

Het vergoedingscomité heeft in 2012 een herbeoordeling van twee van de zeven functies van de leden van het directiecomité door de Hay Group laten uitvoeren met het oog op de wijzigingen in de samenstelling van het directiecomité. Daarnaast heeft het vergoedingscomité aanbevelingen gedaan over onder meer de conformiteit van de variabele vergoeding van de leden van het directiecomité met artikel 520ter van het Wetboek van vennootschappen.

Auditcomité

Naast zijn gebruikelijke bevoegdheden ter ondersteuning van de Raad van Bestuur heeft het auditcomité krachtens artikel 526bis van het Wetboek van vennootschappen, de Wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en de statuten de volgende taken:

- de rekeningen onderzoeken en de budgetcontrole waarnemen;
- het proces van financiële verslaggeving monitoren;
- de doeltreffendheid van de systemen voor interne controle en risicobeheer nakijken;
- de interne audits en hun doeltreffendheid monitoren;
- de wettelijke controle van de jaarrekeningen monitoren;
- de onafhankelijkheid van de commissarissen beoordelen en monitoren;
- voorstellen formuleren aan de Raad van Bestuur voor de (her)benoeming van de commissarissen en de voorwaarden van hun aanstelling;
- in voorkomend geval, een onderzoek instellen naar de kwesties die aanleiding geven tot de ontslagname van de commissarissen en aanbevelingen formuleren voor acties die in dit verband vereist zijn;
- de aard en de reikwijdte nagaan van de niet-auditdiensten die de commissarissen verstrekken;
- de doeltreffendheid van de externe auditprocessen monitoren.

Krachtens artikel 96, §1, 9° van het Wetboek van vennootschappen moet dit verslag de verantwoording bevatten van de onafhankelijkheid en deskundigheid op het gebied van boekhouding en audit van ten minste één lid van het auditcomité. De verplichting dat ten minste één lid van het auditcomité over de nodige deskundigheid op het gebied van boekhouding en audit moet beschikken, wordt eveneens statutair opgelegd.

Clement De Meersman, voorzitter van het auditcomité, is onafhankelijke bestuurder en beschikt over een ruime ervaring en vakkennis op het gebied van boekhouding en audit. Hij is houder van het diploma burgerlijk ingenieur elektromechanica van de KU Leuven en van een doctoraat in de toegepaste wetenschappen. Hij volgde bovendien cursussen 'executive training' aan het IMD (Zwitserland) en aan de Vlerick Management School. Hij was visiting student researcher aan het MIT (USA) en aan het Institute of Technology in Tokio. Hij begon aan de KU Leuven te werken als assistent en vervolgde zijn niet-academische loopbaan bij een bedrijf dat verbonden is aan de Michelin groep. In 1986 ging hij bij de Nederlandse DSM groep aan de slag als business unit director voor de ontwikkeling en verkoop van plastics, composieten en highperformanceproducten.

Van 1994 tot 2009 was hij CEO bij Deceuninck NV. Clement De Meersman is ook voorzitter van de Raden van Bestuur van Deceuninck Turkije, Deceuninck North America, Deceuninck Ireland en lid van de Raden van Bestuur van Plasticvision, ANL, Rf-T, Lano Textiles, Darvan en Smartroof. Hij is lid van het raadgevend comité van Verhelst en ING Kortrijk. Hij is professor aan

de KU Leuven. Eerder was hij ook lid van de Raad van Bestuur van Roularta en Koramic Industries.

Het auditcomité is bevoegd om onderzoek in te stellen in elke aangelegenheid die onder zijn bevoegdheid valt. Het auditcomité beschikt daartoe over de nodige werkmiddelen, heeft toegang tot alle informatie met uitzondering van de vertrouwelijke commerciële gegevens betreffende de netgebruikers en kan advies inwinnen bij interne en externe experts.

Het auditcomité heeft in 2012 5 keer vergaderd.

Het comité onderzocht de jaarrekeningen van 2011, zowel in Belgian GAAP als in IFRS. Het comité heeft vervolgens de kwartaalresultaten van 31 maart 2012, de halfjaarlijkse resultaten van 30 juni 2012 en de cijfers over de eerste drie kwartalen op 30 september 2012 geanalyseerd, conform de Belgian GAAP en de IFRS-regels.

Het comité heeft kennis genomen van de uitgevoerde audits en aanbevelingsopdrachten.

Verder heeft het comité in het kader van het Risk Management voor elke gerealiseerde audit een actieplan opgesteld om de kwaliteit van de procedures te verbeteren en bijgevolg de eraan verbonden risico's te beperken. Het comité heeft deze actieplannen opgevolgd vanuit verschillende invalshoeken (planning, resultaten, prioriteiten) en dit onder andere op basis van een activiteitenverslag van de dienst interne audit. Daarnaast heeft het auditcomité de strategische risico's geactualiseerd en risicoanalyses ad hoc gerealiseerd in functie van de veranderende omgeving waarin de Groep evolueert. Het auditplan voor 2013 werd eveneens door het comité goedgekeurd.

Het auditcomité heeft het directiecomité geassisteerd en geadviseerd bij het proces aangaande de afsluiting van langetermijnkredietfaciliteiten.

Corporate governance comité

Naast zijn gebruikelijke bevoegdheden ter ondersteuning van de Raad van Bestuur heeft het corporate governance comité krachtens de Wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en de statuten de volgende taken:

- aan de algemene vergadering kandidaten voorstellen voor de mandaten van onafhankelijke bestuurder;
- voorafgaandelijk de aanstelling en/of, in voorkomend geval, het ontslag van de leden van het directiecomité goedkeuren;
- op verzoek van elke onafhankelijke bestuurder, van de voorzitter van het directiecomité of van de bevoegde federale en/of gewestelijke reguleringsinstantie(s), ieder belangenconflict onderzoeken tussen, enerzijds, de netbeheerder en, anderzijds, een dominerende aandeelhouder, een gemeente-aandeelhouder of een met een dominerende aandeelhouder geassocieerde of verbonden onderneming, en hierover verslag uitbrengen aan de Raad van Bestuur. Deze opdracht heeft tot doel de onafhankelijkheid van de bestuurders te versterken in aanvulling op de procedure voorzien in artikel 524 van

het Wetboek van vennootschappen, die de vennootschap ook toepast;

- zich uitspreken over de gevallen van onverenigbaarheid in hoofde van de leden van het directiecomité en van de personeelsleden;
- toezien op de toepassing binnen de vennootschap van de wettelijke, reglementaire, decretale en andere bepalingen met betrekking tot het beheer van de elektriciteitsnetten, de doeltreffendheid ervan evalueren ten aanzien van de eisen van onafhankelijkheid en onpartijdigheid van het beheer van voormelde netten en elk jaar daarover een verslag voorleggen aan de Raad van Bestuur en aan de federale en/of gewestelijke reguleringsinstantie(s) voor de elektriciteitsmarkt;
- op verzoek van ten minste één derde van de leden een vergadering van de Raad van Bestuur samenroepen overeenkomstig de oproepingsformaliteiten die in de statuten zijn vastgelegd.

Het comité heeft in 2012 3 keer vergaderd.

Het comité wordt geregeld - met inachtneming van de vertrouwelijkheidsregels - geïnformeerd over belangrijke dossiers zoals de statutenwijzigingen ingevolge de wijzigingen aan de Wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, de nieuwe structuur van de Groep en de nieuwe samenstelling van het directiecomité, de certificeringsprocedure van Elia System Operator als 'fully unbundled' transmissienetbeheerder, alsook de evaluatie van de werking van de Raad van Bestuur, die van zijn comités, en van de interactie van de Raad van Bestuur met het directiecomité.

EVALUATIE

De Raad van Bestuur van Elia System Operator heeft in 2012 een formele procedure georganiseerd voor de evaluatie van zijn werking, die van zijn comités, alsook van zijn interactie met het directiecomité. Dit gebeurde in overeenstemming met de bepalingen 4.11 tot en met 4.15 van de Corporate Governance Code⁸ die de vennootschap heeft aanvaard als haar referentiecode. De resultaten van deze evaluatie zijn zeer bevredigend.

Directiecomité

Het directiecomité is overeenkomstig artikel 9, §9 van de Wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt belast met:

- het beheer van de elektriciteitsnetten;
- het dagelijks bestuur van de netbeheerder en
- de uitoefening van de bevoegdheden die in de statuten worden bepaald alsmede van de bevoegdheden die door de Raad van Bestuur worden gedelegeerd aan het directiecomité.

Het directiecomité houdt doorgaans ten minste één keer per maand een formele vergadering. De leden komen ook wekelijks samen in informele vergaderingen. Een lid dat niet aanwezig kan zijn, laat zich meestal vertegenwoordigen. Het afwezige lid kan, in overeenstemming met het huishoudelijk reglement van het directiecomité, schriftelijk volmacht geven aan een ander lid van het directiecomité. Geen enkele volmachtdrager mag evenwel meer dan twee directieleden vertegenwoordigen.

Het directiecomité heeft in 2012 7 keer vergaderd voor Elia System Operator en 7 keer voor Elia Asset.

Het comité brengt verslag uit aan de Raad van Bestuur: elk kwartaal over de financiële situatie van de vennootschap (meer bepaald over de overeenstemming tussen het budget en de vastgestelde resultaten) en op elke vergadering van de Raad van Bestuur over het beheer van het transmissienet.

In het kader van zijn rapportering over het beheer van het transmissienet in 2012, heeft het directiecomité de Raad van Bestuur geïnformeerd over onder meer de ontwikkelingen in de certificeringsprocedure van Elia System Operator als 'fully unbundled' transmissienetbeheerder, de ontwikkelingen in de wetgeving die toepasselijk zijn op de vennootschap, de toestand van haar dochtervennootschappen, de belangrijke beslissingen van de regulatoren en de besturen, de bijdrage aan de werkzaamheden van de FOD Energie bij de opmaak van het 'verslag over de middelen voor elektriciteitsproductie 2012-2017', alsook over de opvolging en ontwikkeling van bepaalde investeringsprojecten.

GEDRAGSCODE

Elia beschikt over een gedragscode ter voorkoming van mogelijke inbreuken op de wetgeving betreffende misbruik van voorkennis en marktmanipulatie door de personeelsleden en personen met leidinggevende verantwoordelijkheid binnen de Groep. De gedragscode legt een reeks regels en meldingsplichten op voor de transacties door deze personen van hun effecten van Elia System Operator, conform de bepalingen van Richtlijn 2003/6/EG betreffende de handel met voorkennis en marktmanipulatie en van de Wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en andere financiële diensten. Deze gedragscode is beschikbaar op de website van de vennootschap (www.elia.be, onder 'corporate governance').

⁸ De corporate governance code 2009 is beschikbaar op de website van de Commissie Corporate Governance (www.corporategovernancecommittee.be).

“Elia beschikt over een gedragscode ter voorkoming van mogelijke inbreuken op de wetgeving betreffende misbruik van voorkennis en marktmanipulatie door de personeelsleden en personen met leidinggevende verantwoordelijkheid binnen de Groep.”

CORPORATE GOVERNANCE CHARTER EN HUISHOUDELIJKE REGLEMENTEN VAN HET DIRECTIECOMITÉ, DE RAAD VAN BESTUUR EN ZIJN COMITÉS

Het corporate governance charter en de huishoudelijke reglementen van de Raad van Bestuur, het directiecomité, het auditcomité, het vergoedingscomité en het corporate governance comité werden het laatst gewijzigd door de Raad van Bestuur van 25 mei 2010. Het corporate governance charter en voormelde huishoudelijke reglementen zijn beschikbaar op de website van de vennootschap (www.elia.be, onder 'corporate governance').

REGLEMENTERING INZAKE TRANSPARANTIE - KENNISGEVINGEN

Elia System Operator heeft in 2012 geen kennisgeving ontvangen in de zin van de Wet van 2 mei 2007 betreffende de openbaarmaking van belangrijke deelnemingen in emittenten waarvan aandelen zijn toegelaten tot de verhandeling op een gereguleerde markt en houdende diverse bepalingen, en het Koninklijk Besluit van 14 februari 2008 betreffende de openbaarmaking van belangrijke deelnemingen.

Remuneratieverslag

Remuneratie van de leden van de Raad van Bestuur en van het directiecomité

PROCEDURE DIE IN 2012 WORDT TOEGEPAST OM HET REMUNERATIEBELEID EN DE REMUNERATIE VAN DE BESTUURDERS EN VAN DE LEDEN VAN HET DIRECTIECOMITÉ TE BEPALEN

Het vergoedingscomité heeft overeenkomstig artikel 16.1 en artikel 15.1 van de statuten van Elia System Operator respectievelijk Elia Asset een ontwerp van remuneratiebeleid voor de leden van de Raad van Bestuur en van het directiecomité opgesteld. De Raden van Bestuur van Elia System Operator en Elia Asset hebben voormeld ontwerp van remuneratiebeleid voor de leden van het directiecomité vervolgens goedgekeurd. Het ontwerp van remuneratiebeleid voor de bestuurders werd goedgekeurd door de algemene vergadering van aandeelhouders van Elia System Operator en van Elia Asset.

Daarnaast heeft het vergoedingscomité aanbevelingen geformuleerd omtrent het remuneratiebeleid evenals de remuneratie van de bestuurders en de leden van het directiecomité.

De samenstelling en de activiteiten van het vergoedingscomité worden meer in detail beschreven op pagina's 96 en 101 van het jaarverslag.

REMUNERATIE VAN DE LEDEN VAN DE RAAD VAN BESTUUR

Het totale bedrag van de vergoedingen aan de veertien bestuurders in 2012 bedroeg € 587.904 (€ 299.577 voor Elia System Operator en € 288.327 voor Elia Asset).

De tabel hieronder bevat de brutobedragen van de vergoedingen van iedere individuele bestuurder voor Elia System Operator en Elia Asset samen.

Deze bedragen werden berekend op basis van vijf vergaderingen van de Raad van Bestuur van Elia System Operator en vijf vergaderingen van de Raad van Bestuur van Elia Asset in 2012. Het auditcomité vergaderde 5 keer in 2012. Het corporate governance comité is 3 keer bijeengekomen en het vergoedingscomité 4 keer.

De remuneratie van de bestuurders bestaat uit een basisvergoeding van € 25.000 per jaar (€ 12.500 voor Elia System Operator en € 12.500 voor Elia Asset) en een bijkomende vergoeding van € 800 (€ 400 voor Elia System Operator en € 400 voor Elia Asset) per bijkomende vergadering na de achtste vergadering van de Raad van Bestuur binnen hetzelfde jaar, met inbegrip van de vergaderingen met de regulatoren. Deze twee vergoedingen worden verhoogd met een supplement van 50% voor de voorzitter en van 20% voor iedere vicevoorzitter van de Raad van Bestuur.

Luc Van Nevel	€ 50.628,00
Francis Vermeiren	€ 45.002,00
Thierry Willemarck	€ 45.002,00
Jennifer Debatisse ⁸	€ 31.252,00
Clement De Meersman	€ 48.252,00
Jane Murphy	€ 38.752,00
Jacques de Smet	€ 60.502,00
Claude Grégoire ⁹	€ 47.252,00
Jean-Marie Laurent Josi	€ 50.002,00
Dominique Offergeld	€ 38.752,00
Leen Van den Neste ¹⁰	€ 31.252,00
Miriam Maes	€ 38.752,00
Steve Stevaert	€ 31.252,00
Philip Heylen	€ 31.252,00

⁸ De bezoldiging van Jennifer Debatisse wordt aan de onderneming Interfin uitgekeerd.

⁹ De bezoldiging van Claude Grégoire wordt aan de onderneming Socofe uitgekeerd.

¹⁰ De bezoldiging van Leen Van den Neste wordt aan de onderneming Arcopar uitgekeerd.

Verder wordt een aanvullende basisvergoeding van € 6.000 per jaar per comité (€ 3.000 voor Elia System Operator en € 3.000 voor Elia Asset) toegekend aan de bestuurders die lid zijn van een adviserend comité van de Raad van Bestuur (zijnde het auditcomité, het vergoedingscomité en het corporate governance comité). Daarnaast wordt een bijkomende vergoeding van € 800 (€ 400 voor Elia System Operator en € 400 voor Elia Asset) toegekend per bijkomende vergadering van een comité (m.a.w. per vergadering boven de drie vergaderingen op basis waarvan de basisvergoeding wordt berekend), met inbegrip van de vergaderingen met de regulatoren.

Deze vergoedingen dekken alle kosten, met uitzondering van de internationale reis- en verblijfkosten, die de bestuurders maken in het kader van de uitoefening van hun bestuurdersmandaat. Ze worden in rekening gebracht van de exploitatiekosten van de vennootschap. Ze worden jaarlijks geïndexeerd op basis van de index van de consumptieprijs. Alle vergoedingen worden evenredig in verhouding met de duur van het mandaat van bestuurder toegekend.

Op het einde van elk 1^e, 2^e en 3^e kwartaal wordt een voorschot op de jaarlijkse vergoedingen aan de bestuurders betaald. Dit voorschot wordt berekend op basis van de geïndexeerde basisvergoeding en in evenredige verhouding met de duur van het bestuurdersmandaat in het betreffende kwartaal. In december van het lopende jaar wordt een afrekening gemaakt. Deze houdt rekening met de eventuele bijkomende vergoedingen ter aanvulling van de basisvergoeding.

Er worden verder geen andere voordelen in natura, aandelenopties, kredieten of voorschotten aan de bestuurders toegekend. Elia System Operator en Elia Asset hebben geen kredieten toegekend aan of voor een lid van de Raad van Bestuur.

Er zijn geen grondige wijzigingen van het huidige remuneratiebeleid voor de bestuurders gepland in de loop van 2013 en 2014.

Remuneratiebeleid voor de leden van het directiecomité

Het vergoedingscomité evalueert jaarlijks de leden van het directiecomité. De evolutie van de basisvergoeding is afhankelijk van de positie van elk lid van het directiecomité ten opzichte van het referentieloon van de markt in het algemeen en van de evaluatie van zijn/haar individuele prestaties.

Sinds 2004 wordt de Hay-methode toegepast om het gewicht van iedere directiefunctie te bepalen en een marktconforme vergoeding te verzekeren.

De vergoeding van de leden van het directiecomité is samengesteld uit de volgende elementen:

- basisloon,
- variabele kortetermijnvergoeding,
- variabele langetermijnvergoeding,
- pensioen,
- andere voordelen.

Overeenkomstig artikel 17.9 van de statuten is een afwijking van de bepalingen van artikel 520ter, 1e en 2e lid van het Wetboek van Vennootschappen voorzien voor al wie binnen het toepassingsgebied van deze bepalingen valt.

Wat de variabele vergoeding betreft, evalueert het Vergoedingscomité de leden van het directiecomité op het einde van ieder jaar op basis van een aantal kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen. Het variabele gedeelte van de vergoeding bestaat sinds 2008 uit twee pijlers, één op korte termijn en één op lange termijn.

Basisvergoeding

Gezien de algemene marktvoorwaarden eind 2012 werd op voorstel van de voorzitter van het directiecomité beslist om de referentielonen van de leden van het directiecomité op 1 januari 2013 niet méér te verhogen dan het inflatiepercentage. Omdat sommige leden een nieuwe functie opgenomen hebben, werd hun positionering ten opzichte van de referentievergoeding aangepast en werd hun vergoeding in overeenstemming gebracht met hun nieuwe functie.

Alle leden van het directiecomité van Elia System Operator hebben het werknemersstatuut.

Op 1 juli 2012 heeft de voorzitter van het directiecomité Daniel Dobbeni de fakkel overgedragen aan Jacques Vandermeiren.

In 2012 bedroeg de basisvergoeding voor de voorzitters van het directiecomité € 379.219,73.

De ontslagnemende voorzitter kreeg een bijkomend bedrag van € 56.002,20 in het kader van de beëindiging van zijn contract in naleving van de wettelijke modaliteiten (vakantiegeld bij vertrek).

De recurrente vergoeding die aan de overige leden van het directiecomité werd uitbetaald, bedraagt in totaal € 1.487.845,07 (respectievelijk € 979.720,09 voor de directie in dienst van Elia System Operator en € 508.124,99 voor de directie in dienst van Elia Asset).

In 2012 werd aan alle leden van het directiecomité samen dus een totaalbedrag van € 1.867.064,80 aan basisvergoeding betaald.

VARIABELE KORTETERMIJNVERGOEDING

De eerste pijler van de variabele vergoeding is gebaseerd op het bereiken van een aantal doelstellingen die in het begin van elk jaar worden vastgelegd door het vergoedingscomité, waarbij maximaal 25% van de variabele vergoeding betrekking heeft op individuele doelstellingen en 75% op het behalen van collectieve doelstellingen van de Elia groep («short-term incentive plan»).

In 2012 bedroeg de gecumuleerde variabele kortetermijnvergoeding van de voorzitters van het directiecomité € 267.485,68.

In 2012 bedroeg de totale variabele vergoeding van de overige leden van het directiecomité € 578.286,39 (respectievelijk € 377.663,19 voor de directie in dienst van Elia System Operator, waarbij Jacques Vandermeiren de eerste zes maanden als Chief Corporate Officer presteerde, en € 200.623,20 voor de directie in dienst van Elia Asset).

In 2012 werd aan alle leden van het directiecomité samen aldus een totaalbedrag van € 845.772,07 aan variabele vergoeding betaald.

TOTALE JAARVERGOEDING VOOR 2012

De totale vergoeding van de voorzitters van het directiecomité bedroeg in 2012 € 646.705,41.

De totale vergoeding van de overige leden van het directiecomité bedroeg € 2.066.131,46 (respectievelijk € 1.357.383,28 voor de directie in dienst van Elia System Operator en € 708.748,19 voor de directie in dienst van Elia Asset).

De totale vergoeding van al de leden van het directiecomité samen bedroeg in 2012 dus € 2.712.836,87.

VARIABELE LANGETERMIJNVERGOEDING

De tweede pijler van de variabele vergoeding steunt op meerjarencriteria die vastgelegd worden voor 4 jaar («long-term incentive plan»). De voorafverdiende variabele langetermijnvergoeding in 2012 kan geraamd worden op € 83.118,10 (maxi-

mumbedrag in geval van volledige realisatie van de meerjaren-criteria die werden bepaald voor de betrokken tariefperiode) voor de voorzitter van het directiecomité en op € 366.313,77 voor de overige leden van het directiecomité (respectievelijk € 238.726,94 voor de directie in dienst van Elia System Operator en € 127.586,83 voor de directie in dienst van Elia Asset).

Deze bedragen worden telkens op het eind van het jaar herzien naargelang van de realisatie van de meerjarencriteria. Het is voorzien dat een gedeelte van de variabele langetermijnvergoeding in 2014 wordt uitbetaald en het saldo in 2016.

Er werden in 2012 geen andere variabele vergoedingen uitbetaald. De vergoeding is definitief verworven op het ogenblik van de uitbetaling.

STORTINGEN IN HET SYSTEEM VOOR EXTRALEGAAL PENSGOEN

Sinds 2007 zijn alle pensioenplannen voor de leden van het directiecomité van het type «vaste premies» ('defined contribution'), waarbij het gestorte bedrag voor belastingen wordt berekend op basis van de jaarvergoeding. In 2012 werd door Elia System Operator een totaalbedrag van € 113.505,01 gestort voor de voorzitter van het directiecomité.

Aan de overige leden van het directiecomité werd door Elia een bedrag van € 354.963,37 uitbetaald (respectievelijk € 239.858,83 voor de directie in dienst van Elia System Operator en € 115.104,54 voor de directie in dienst van Elia Asset).

Andere voordelen

De andere voordelen die aan de leden van het directiecomité worden toegekend, zoals het gewaarborgd inkomen in geval van langdurige ziekte of ongeval, de dekking gezondheidszorgen en hospitalisatie, de invaliditeits- en overlijdensverzekering,

de tariefvoordelen, de andere premies, de tussenkomst in het openbaar vervoer, de terbeschikkingstelling van een bedrijfs-wagen, de kosten die eigen zijn aan de werkgever en andere kleine voordelen worden toegekend volgens de regels die gelden voor alle kaderleden van de onderneming.

De kosten van deze andere voordelen worden voor 2012 geschat op € 39.334,58 voor de voorzitters van het directiecomité en op € 283.413,38 voor de andere leden van het directiecomité samen (respectievelijk € 182.821,79 voor de directie in dienst van Elia System Operator en € 100.591,59 voor de directie in dienst van Elia Asset).

Er werden in 2012 geen opties op aandelen in Elia toegekend aan de leden van het directiecomité.

BEPALINGEN VAN DE ARBEIDSOVEREENKOMSTEN EN DE VERTREKVERGOEDINGEN VOOR DE LEDEN VAN HET DIRECTIECOMITÉ

De arbeidsovereenkomsten van de leden van het directiecomité die na 3 mei 2010 zijn afgesloten, werden opgesteld in overeenstemming met de geldende wetgeving inzake kennisgeving bij ontslag.

De arbeidsovereenkomsten die bij de indienstneming vóór 3 mei 2010 van de leden van het directiecomité, met inbegrip van de voorzitter, werden opgesteld, bevatten geen bijzondere modaliteiten aangaande kennisgeving bij ontslag.

Aandelen van Elia System Operator in het bezit van de leden van het directiecomité

De volgende tabel geeft een overzicht van het aantal aandelen dat elk van de leden van het directiecomité op 31 december 2012 bezit:

	Aantal aandelen Elia System Operator		
	op 31.12.2012	op 31.12.2011	aangekocht in 2012
Leden van het directiecomité			
Jacques Vandermeiren <i>Chief Executive Officer - Voorzitter van het directiecomité sinds 1 juli 2012</i>	3.503	1.841	1.662
Jan Gesquière <i>Chief Financial Officer - Vicevoorzitter van het directiecomité sinds 1 juli 2012</i>	6.029	4.670	1.359
Markus Berger <i>Chief Officer Asset Management</i>	7.633	5.790	1.843
Roel Goethals <i>Chief Officer European Activities & Participations</i>	4.015	3.024	991
Hubert Lemmens <i>Chief Innovation Officer</i>	6.134	4.655	1.479
Frank Vandenberghe <i>Chief Officer Energy & System Management</i>	4.195	2.682	1.513
Catherine Vandenborre <i>Chief Corporate Officer sinds 1 juli 2012</i>	794	-	-

Er werden in 2012 geen opties op aandelen in Elia System Operator toegekend aan de leden van het directiecomité. De leden van het directiecomité kunnen aandelen kopen via de bestaande kapitaalverhogingen voorbehouden aan het personeel¹² of op de beurs.

Andere mee te delen informatie krachtens artikel 96 van het wetboek van vennootschappen en artikel 34 van het koninklijk besluit van 14 november 2007 betreffende de verplichtingen van emittenten van financiële instrumenten die zijn toegelaten tot de verhandeling op een gereguleerde markt

Dit deel bevat informatie die overeenkomstig voormelde bepalingen in het jaarverslag dient te worden opgenomen en die niet in andere delen van het jaarverslag voorkomt.

INFORMATIE OMTRENT DE BIJZONDERE ZEGGENSCHAPS-RECHTEN VAN BEPAALDE HOUDERS VAN EFFECTEN

Overeenkomstig artikel 4.3 van de statuten van Elia System Operator en van Elia Asset hebben alle aandelen van voormelde vennootschappen dezelfde rechten, ongeacht de categorie waartoe ze behoren, behoudens wanneer de statuten hierover anders bepalen.

In dit verband bepalen de statuten dat bepaalde specifieke rechten zijn verbonden aan de aandelen van categorie A en van categorie C met betrekking tot (i) de benoeming van de leden van de Raad van Bestuur (artikel 13.5.2 van de statuten van Elia System Operator respectievelijk artikel 12.5.2 van de statuten van Elia Asset) en (ii) de goedkeuring van de beslissingen van de algemene vergadering (artikelen 28.2.1 en 28.2.2 van de statuten van Elia System Operator respectievelijk artikel 27.2 van de statuten van Elia Asset).

¹² Zie "Kapitaalverhoging voorbehouden aan de personeelsleden" op pagina 100.

INFORMATIE OMTRENT DE WETTELIJKE OF STATUTAIRE BEPERKING VAN DE UITOEFENING VAN HET STEMRECHT

Overeenkomstig artikel 4.3 van de statuten van Elia System Operator en van Elia Asset worden de stemrechten verbonden aan de aandelen die rechtstreeks of onrechtstreeks worden aangehouden door bedrijven die werkzaam zijn in de productie en/of de levering van elektriciteit en/of van aardgas, geschorst.

INFORMATIE OMTRENT DE TOEPASSELIJKE REGELS VOOR DE WIJZIGING VAN DE STATUTEN

In geval van wijziging van de statuten van Elia System Operator en van Elia Asset zijn artikel 29.1 van de statuten van Elia System Operator respectievelijk artikel 28.1 van de statuten van Elia Asset van toepassing.

INFORMATIE OMTRENT DE WETTELIJKE OF STATUTAIRE BEPERKING VAN OVERDRACHTEN VAN EFFECTEN

De overdrachten van effecten worden geregeld overeenkomstig artikel 9 van de statuten van Elia System Operator.

INFORMATIE OMTRENT DE INKOOP VAN EIGEN AANDELEN

De toelating die aan de Raad van Bestuur van Elia System Operator werd gegeven inzake de terugkoop door de vennootschap van haar eigen aandelen in geval van een dreigend ernstig nadeel, zoals bepaald in artikel 37 van de statuten van Elia System Operator, werd vernieuwd voor een periode van drie jaar, te rekenen vanaf de publicatie van de beslissing van de buitengewone algemene vergadering van de vennootschap van 26 oktober 2011.

Aandeelhoudersstructuur op afsluitingsdatum

Op 31 december 2012 zag de aandeelhoudersstructuur van Elia System Operator er als in de tabel hieronder uit:

STRUCTUUR VAN HET AANDEELHOUDERSCHAP

	Aandelen	% Aandelen	% Stemrechten
Publi -T	27.383.507	45,22	45,22
Publipart	1.526.756	2,52	2,52
Arco Groep	3.786.088	6,25	6,25
Overige Free float	27.859.458	46,01	46,01
Totaal	60.555.809	100	100

Kenmerken van de systemen voor interne controle en risicobeheer

Het referentiekader van de interne risicobeheerscontrole dat door het directiecomité geïmplementeerd is en door de Raad van Bestuur van Elia is goedgekeurd, is gebaseerd op het COSO II framework dat ontwikkeld werd door het Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission. Dit kader omvat vijf nauw verbonden basiscomponenten om een geïntegreerd proces te verzekeren voor de systemen voor interne controle en risicobeheer: de controleomgeving, de risicobeoordeling, de controleactiviteiten, de informatie en de communicatie en de monitoring.

Door deze concepten toe te passen en in zijn processen en activiteiten te integreren kan Elia zijn activiteiten onder controle houden, de efficiëntie van zijn operaties verbeteren, zijn middelen optimaal inzetten en zo bijdragen tot de realisatie van zijn doelstellingen. Hierna wordt de toepassing van COSO II binnen Elia beschreven.

1. Controleomgeving

ORGANISATIE VAN DE INTERNE CONTROLE

Overeenkomstig de statuten van Elia heeft de Raad van Bestuur verschillende comités opgericht om hem te ondersteunen bij de uitoefening van zijn verantwoordelijkheden: het directiecomité, het auditcomité, het remuneratiecomité en het corporate governance comité. De Raad van Bestuur van Elia is verantwoordelijk voor de evaluatie van de efficiëntie van de systemen voor interne controle en risicobeheer.

Het auditcomité werd door de raad belast met het toezicht op: (i) het proces van financiële reporting, (ii) de efficiëntie van de systemen voor interne controle van het beheer van de bedrijfsrisico's, (iii) de interne audit en de efficiëntie ervan, (iv) de statutaire audit van de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening, inclusief de opvolging van alle vragen en aanbevelingen van de externe auditoren, (v) de onafhankelijkheid van de externe auditoren.

Het auditcomité komt driemaandelijks bijeen om deze verschillende punten te bespreken.

Het departement Finance ondersteunt het directiecomité door tijdig de correcte en betrouwbare financiële informatie ter beschikking te stellen die nodig is voor de besluitvorming betreffende de opvolging van de rentabiliteit van de activiteiten en het efficiënt beheer van de financiële diensten van de onderneming. De externe financiële reporting waaraan Elia is onderworpen omvat (i) de statutaire financiële en fiscale reporting, (ii) de geconsolideerde financiële reporting, (iii) de specifieke reportingverplichtingen van een beursgenoteerd bedrijf, (iv) en

de reporting die door het regulatorisch kader wordt opgelegd. De reporting is zo georganiseerd om aan al deze verplichtingen te voldoen met inachtneming van de coherentie tussen de verschillende rapporten en om inefficiënties te vermijden.

Elia heeft een gestructureerde aanpak ontwikkeld, die bijdraagt tot de volledigheid en exactheid van de financiële informatie en rekening houdt met de termijnen voor de controle van de activiteiten en de interventie van de voornaamste betrokkenen, teneinde adequate controles en rekeningen te verzekeren.

INTEGRITEIT EN ETHIEK

De integriteit en ethiek van Elia zijn van essentieel belang in zijn interne controleomgeving. Het directiecomité en het management communiceren regelmatig over deze principes die aan de basis liggen van de ondernemingsregels die werden opgesteld om de wederzijdse rechten en plichten van de onderneming en van haar medewerkers toe te lichten. Deze regels worden aan alle nieuwe medewerkers meegedeeld en de naleving ervan is formeel voorzien in de arbeidsovereenkomsten. De gedragscode heeft bovendien als doel inbreuken op de Belgische wetgeving inzake het gebruik van voorkennis of marktmanipulatie en verdachte activiteiten te vermijden.

Het management ziet er continu op toe dat de medewerkers de interne waarden en procedures naleven en neemt, indien nodig, de nodige maatregelen, zoals beschreven in het bedrijfsreglement en in de arbeidsovereenkomsten. De naleving van het vertrouwelijkheidsprincipe krijgt bijzondere aandacht, met name via een specifieke vertrouwelijkheidsclausule in de arbeidsovereenkomsten, en sancties in geval van overtreding.

Wegens zijn wettelijk statuut van transmissienetbeheerder voor elektriciteit is Elia onderworpen aan een groot aantal statutaire en regulatorische voorschriften die de diverse fundamentele principes definiëren zoals vertrouwelijkheid, transparantie en niet-discriminatie. Om aan deze specifieke verplichtingen te voldoen heeft Elia een "Engagement Program" uitgewerkt dat door het corporate governance comité is goedgekeurd, alsook een stappenplan dat bepaalt welke initiatieven inzake controle moeten worden genomen en hun orde van prioriteit. De Compliance Officer rapporteert hierover jaarlijks aan de regulerende organen.

ROLLEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN

Het intern controlesysteem van Elia steunt op duidelijk omschreven rollen en verantwoordelijkheden op alle niveaus van de organisatie. De rollen en verantwoordelijkheden van de diverse comités binnen Elia zijn voornamelijk geïdentificeerd in het wettelijk kader dat van toepassing is op Elia, in de statuten en in het corporate governance charter.

Het departement Boekhouding staat onder toezicht van de Chief Financial Officer en is belast met de statutaire financiële en fiscale reporting en de consolidatie van de verschillende dochtervennootschappen van de Elia groep. Het departement Beheerscontrole staat in voor de opvolging van de boekhouding en voor de analytische reporting en is belast met al de reporting in de regulatoire context. Het departement Investor Relations is belast met de specifieke reporting die van toepassing is op een beursgenoteerde onderneming.

Wat het proces van financiële reporting betreft, zijn de taken en verantwoordelijkheden van iedere werknemer van het departement Boekhouding duidelijk omlind om te waarborgen dat de geleverde financiële resultaten de financiële transacties van Elia exact en eerlijk weergeven. De belangrijkste controles en het tijdschema voor de realisatie van deze taken en controles werden geïdentificeerd en opgenomen in een gedetailleerd kader van taken en verantwoordelijkheden.

Alle entiteiten van de consolidatiekring hebben een IFRS-boekhoudhandleiding geïmplementeerd. Die geldt als referentie inzake de boekhoudkundige principes en procedures, teneinde coherentie en vergelijkbaarheid te verzekeren, alsook een correcte boekhouding en reporting binnen de Groep. Het departement Finance beschikt over de nodige instrumenten, zoals IT-tools, voor de uitvoering van zijn taken. Alle entiteiten van de consolidatiekring gebruiken dezelfde ERP-applicatie, die diverse geïntegreerde controles bevat en een gepaste taakverdeling ondersteunt.

Elia licht bovendien de rollen en verantwoordelijkheden van al zijn medewerkers toe door middel van een beschrijving van zijn processen overeenkomstig de methodologie van Business Process Excellence en een beschrijving van iedere functie.

COMPETENTIES

Elia houdt in zijn processen inzake rekrutering, opleiding en rententie, rekening met het cruciale belang van de competenties en de expertise van zijn medewerkers om ervoor te zorgen dat zijn activiteiten op een betrouwbare en efficiënte wijze worden uitgevoerd. Het departement Human Resources heeft adequate beleidslijnen uitgestippeld en geeft een omschrijving van alle functies teneinde de rollen, verantwoordelijkheden en functievereisten te identificeren.

Elia heeft een beleid opgesteld voor het beheer van de generieke en specifieke competenties in overeenstemming met de waarden van de onderneming en moedigt al zijn medewerkers aan om opleidingen te volgen om de hun toegewezen taken efficiënt te kunnen uitvoeren. De vereisten in termen van competentieniveaus worden continu geanalyseerd door middel van formele en informele (zelf)evaluatie op verschillende tijdstippen tijdens de loopbaan van de medewerkers.

Aan alle medewerkers die rechtstreeks of onrechtstreeks betrokken zijn bij de financiële reporting worden opleidingsprogramma's inzake financiële reporting aangeboden. De opleiding is zowel toegespitst op het bestaande regulatoir kader en de boekhoudkundige verplichtingen als op de activiteiten zelf,

met een hoge graad van inzicht zodat de goede vragen kunnen worden gesteld.

2. Risicobeoordeling

Risicobeoordeling is van cruciaal belang voor Elia om de strategische doelstellingen van zijn opdracht te realiseren; de Raad van Bestuur en de Risk Manager identificeren, analyseren en beoordelen geregeld samen de belangrijkste strategische en tactische risico's. Deze risico's worden kwalitatief en/of kwantitatief beoordeeld en in functie van hun aard en hun potentiële impact. De Risk Manager stelt vervolgens aanbevelingen voor over de beste manier om elk van deze risico's te beoordelen, daarbij rekening houdend met de interactie tussen alle met Elia verbonden risico's. Overal waar de bestaande interne controles moeten worden versterkt, worden op basis van de beoordeling preventieve, palliatieve en/of corrigerende actieplannen geïmplementeerd.

De op het niveau van de Groep gedefinieerde doelstellingen oefenen trapsgewijs een invloed uit op alle niveaus van de organisatie. Ze worden jaarlijks beoordeeld om hun realisatie te controleren.

Het management van Elia is verantwoordelijk voor het invoeren van een efficiënte interne controle, die onder andere een correcte financiële reporting waarborgt. Het onderstreept het belang van het risicobeheer inzake financiële reporting door samen met het auditcomité rekening te houden met de volledige waaier van activiteiten en de daaraan verbonden risico's. Het ziet erop toe dat de risico's correct worden weergegeven in de financiële resultaten en reportings. De risicobeoordeling gaat bovendien verder dan de gekende risico's van Elia en tracht te anticiperen op de aard en de kenmerken van opkomende risico's die een impact op de activiteiten van Elia kunnen hebben. De voornaamste stappen in de beoordeling van de financiële risico's zijn:

1. het identificeren van de doorslaggevende elementen van de financiële reporting en de doelstellingen ervan;
2. het identificeren van de belangrijke risico's in de realisatie van de doelstellingen;
3. in de mate van het mogelijke, het identificeren van de controlemechanismen van de risico's.

De doelstellingen van de financiële reporting omvatten (i) de conformiteit van de financiële verklaringen met de algemeen aanvaarde boekhoudkundige principes, (ii) de transparantie en juistheid van de informatie in de financiële resultaten, (iii) het toepassen van boekhoudkundige principes die aangepast zijn aan de sector en aan de transacties van de onderneming en (iv) de juistheid en betrouwbaarheid van de financiële resultaten.

De activiteiten van Elia als transmissienetbeheerder voor elektriciteit met betrekking tot zijn fysieke installaties dragen in belangrijke mate bij tot de financiële resultaten. De gepaste procedures en controles werden dan ook ingevoerd om over een

volledige en realistische inventaris van de fysieke installaties te beschikken.

Elia heeft een risicobeheersfilosofie (Enterprise Risk Management of ERM) ingevoerd voor een correcte identificatie, analyse en beoordeling van de risico's en de acties gelinkt aan de risico's bij het verwezenlijken van de strategie van Elia te verzekeren. Deze aanpak omvat de belangrijkste beleidslijnen en procedures die omschreven zijn in de aanbevelingen betreffende het risicobeheer en het risk management charter.

Risicobeheer is een activiteit die op het niveau van de onderneming wordt gevoerd en ondersteund door alle medewerkers verantwoordelijkheden terzake toe te wijzen bij de uitvoering van hun specifieke activiteiten, zoals in het charter voorgescreven.

EEN CONTINUE BEOORDELING

Dankzij een aanpak die tegelijk top-down en bottom-up is, kan Elia gebeurtenissen identificeren en, in de mate van het mogelijke, erop anticiperen, en reageren op eventuele incidenten, zowel van buitenaf als binnenin de organisatie, die de realisatie van de doelstellingen kunnen beïnvloeden.

TOP-DOWN AANPAK GEBASEERD OP DE STRATEGISCHE RISICO'S

Driemaandelijks worden de strategische risico's geëvalueerd in een reporting aan het auditcomité. Telkens als een bedreiging of potentiële opportuniteiten worden vastgesteld worden actieplannen of specifieke evaluaties van nieuwe risico's uitgevoerd.

BOTTOM-UP AANPAK VANWEGE DE BUSINESS

Teneinde nieuwe risico's te identificeren of veranderingen van de bestaande risico's te evalueren, blijven de Risk Manager en de managementlijn continu in contact en zijn ze alert voor veranderingen die een eventuele aanpassing van de risicobeoordeling en van de daaraan verbonden actieplannen vereisen.

Aan de hand van criteria wordt beslist of het nodig is om de processen van financiële reporting en de daaraan verbonden risico's te evalueren. Het accent ligt op de risico's in verband met de veranderingen van de financiële en regulatoire omgeving, de industriële praktijken, de boekhoudkundige normen en de ontwikkelingen van de onderneming, zoals fusies en overnamen.

Het operationeel management analyseert de risico's en stelt actieplannen voor. Ingrijpende wijzigingen van de waarderingsregels moeten door de Raad van Bestuur worden goedgekeurd.

Het Risk Management speelt een essentiële rol om Elia te helpen zijn waarde te handhaven voor de stakeholders en voor de gemeenschap. Het werkt met alle departementen samen om Elia optimale kansen te geven om zijn strategische doelstellingen te verwezenlijken en adviseert de onderneming betreffende de aard en de mogelijke gevolgen van toekomstige risico's.

3. Controleactiviteiten

BELANGRIJKSTE CONTROLEACTIVITEITEN

Elia heeft op de verschillende niveaus van zijn structuur controleactiviteiten geïmplementeerd teneinde te waarborgen dat de normen en interne procedures voor het correct beheer van de geïdentificeerde risico's worden nageleefd. Enkele voorbeelden:

- (i) een duidelijke taakverdeling in de processen om te vermijden dat een enkele persoon een transactie initieert, goedkeurt en registreert; met het oog daarop werden beleidslijnen voor de toegang tot de informatiesystemen opgesteld en bevoegdheden gedelegeerd;
- (ii) auditmiddelen zijn in de processen geïntegreerd om de eindresultaten in verband te brengen met de onderliggende transacties;
- (iii) gegevensveiligheid en –integriteit door een correcte toekenning van bevoegdheden;
- (iv) een gepaste documentatie van de processen via de intranetapplicatie Business Process Excellence die de beleidslijnen en procedures centraliseert.

De departementsverantwoordelijken moeten ervoor zorgen dat controleactiviteiten geïmplementeerd worden met betrekking tot de inherente risico's van hun departement.

Elia neemt de nodige maatregelen om zijn controleactiviteiten te voorzien op interne of externe gebeurtenissen die een impact kunnen hebben op de bestaande processen.

PROCES VAN FINANCIËLE REPORTING

Voor ieder belangrijk risico inzake financiële reporting heeft Elia adequate controles gedefinieerd om de kans op fouten tot een minimum te beperken. De rollen en verantwoordelijkheden werden gedefinieerd voor het proces van afsluiting van de financiële resultaten.

Voor iedere stap werd een continue follow-up ingevoerd, met een gedetailleerde agenda van alle activiteiten van de filialen van de Groep. Controles worden uitgevoerd om de kwaliteit en de naleving van de interne en externe verplichtingen en aanbevelingen na te gaan.

Tijdens de afsluiting wordt een specifieke test uitgevoerd om belangrijke ongewone transacties te controleren (bijvoorbeeld met behulp van een data-mining-applicatie), alsook de boekhoudkundige lijnen en aanpassingen aan het einde van de periode, de transacties van de ondernemingen en de belangrijkste ramingen.

De combinatie van al deze controles biedt voldoende zekerheid dat de financiële resultaten betrouwbaar zijn. Geregelde interne en externe audits dragen ook bij tot de kwaliteit van de financiële reporting.

Bij het identificeren van de risico's die de realisatie van de doelstellingen van de financiële reporting kunnen beïnvloeden, houdt het management rekening met de mogelijkheid van fouten verklaringen als gevolg van fraude en neemt het de nodige maatregelen indien de interne controle moet worden versterkt.

De interne audit voert specifieke audits uit, op basis van de evaluatie van de mogelijke frauderisico's, teneinde fraude te vermijden en te voorkomen. Een data-mining-applicatie wordt gebruikt in fraudegevoelige gebieden.

4. Informatie en communicatie

Elia communiceert de relevante informatie aan zijn medewerkers om hen in staat te stellen om hun verantwoordelijkheden op te nemen en hun doelstellingen te bereiken. De financiële informatie is noodzakelijk voor de budgettering, de ramingen en de controle van de conformiteit met het regulatorisch kader. Daarnaast is de operationele informatie absoluut noodzakelijk om de verschillende rapporten op te stellen die cruciaal zijn voor de goede werking van de onderneming. Elia registreert dan ook de recente en historische gegevens die nodig zijn om zijn bedrijfsrisico's te evalueren. Er worden diverse communicatiekanalen gebruikt: handleidingen, nota's, e-mails, ad valvas informatie en intranetapplicaties.

De geïmplementeerde informatiesystemen structureren de informatie afkomstig van uiteenlopende bronnen teneinde: (i) de transacties in real time te registreren en op te volgen, (ii) de gegevens binnen de voorgeschreven termijnen en met de nodige gedetailleerdheid voor de behoeften inzake risicobeheer te registreren, (iii) de kwaliteit van de informatie te verzekeren door middel van een bespreking op verschillende niveaus: de eigenaar van de informatie valideert ze voor publicatie, het management controleert de juistheid en de betrouwbaarheid, en de IT-risico's (zoals de kwaliteit van de IT-ontwikkelingen of de stabiliteit van de gegevenstransmissie) worden door de actieplannen opgevolgd.

De financiële resultaten worden aan een interne reporting onderworpen en worden op verschillende niveaus gevalideerd. Het management dat met de financiële reporting belast is, komt geregeld samen met de overige interne diensten (operationele en controlediensten) om de informatie betreffende de financiële reporting te identificeren. Het valideert en documenteert de voornaamste assumpties die aan de basis liggen van de registratie van de reserves en de rekeningen van de onderneming.

Op het niveau van de Groep worden de geconsolideerde resultaten per segment verdeeld en gevalideerd door middel van een vergelijking met de historische cijfers en een vergelijkende analyse tussen de ramingen en de werkelijkheid. Deze financiële informatie wordt maandelijks aan het directiecomité gerapporteerd en driemaandelijks met het auditcomité besproken. De voorzitter van het auditcomité informeert vervolgens de Raad van Bestuur.

5. Monitoring

Elia revalueert continu of zijn benadering van het risicobeheer adequaat is. De monitoringprocedures zijn een combinatie van de monitoringactiviteiten die tijdens het normale verloop van de business worden uitgevoerd en ad hoc evaluaties met betrekking tot specifieke thema's.

De monitoringactiviteiten omvatten (i) een maandelijks reporting van de strategische indicatoren aan het directiecomité en het management, (ii) een follow-up van de belangrijkste operationele indicatoren op het niveau van de departementen, (iii) een maandelijks financiële reporting, met een onderzoek van de afwijkingen ten opzichte van het budget, van de vergelijkingen met voorafgaande periodes en van de gebeurtenissen die een impact kunnen hebben op de kostencontrole.

De feedback van derden wordt eveneens in rekening genomen op basis van diverse bronnen zoals (i) de beursindicatoren en de rapporten van de noteringsinstantie, (ii) de waarde van het aandeel, (iii) de rapporten van de federale en regionale regulators over de naleving van het wettelijk en regulatorisch kader en (iv) de rapporten van de veiligheids- en verzekeringsmaatschappijen.

Door de gegevens afkomstig van externe bronnen met de intern gegenereerde gegevens te vergelijken en aan de hand van de daaruit voortvloeiende analyses kan Elia zich continu verbeteren.

De interne audit speelt ook een sleutelrol op het gebied van monitoring door onafhankelijke reviews te realiseren van de belangrijkste financiële en operationele processen met betrekking tot de reglementeringen die op Elia van toepassing zijn. De resultaten van deze reviews worden aan het auditcomité gerapporteerd om het te ondersteunen in zijn opdracht betreffende het toezicht op de efficiëntie van de interne controlesystemen, het risicobeheer en de processen voor financiële reporting van de onderneming.

De wettelijke entiteiten van de Groep zijn bovendien aan een externe audit onderworpen. Deze audit omvat in het algemeen de evaluatie van de interne controle en beoordeelt de (jaarlijkse en halfjaarlijkse) statutaire en geconsolideerde financiële resultaten. De externe auditeurs geven aanbevelingen om de interne controlesystemen te verbeteren. Deze aanbevelingen, de actieplannen en hun implementatie zijn het voorwerp van een jaarlijkse reporting aan het auditcomité. Het auditcomité rapporteert aan de Raad van Bestuur betreffende de onafhankelijkheid van de auditeur of van de statutaire auditmaatschappij en bereidt een ontwerp van resolutie voor de aanduiding van de externe auditeurs voor.

Risico's en onzekerheden waarmee het bedrijf wordt geconfronteerd

1. Reglementaire risico's en inkomstenrisico's

INTERNATIONAAL

De twee transmissienetbeheerders voor elektriciteit binnen de Elia groep anticiperen proactief op de Europese regelgevingen, op de nieuwe richtlijnen en regels die op Europees niveau worden voorbereid of die op omzetting in Belgisch en Duits recht wachten, om de onzekerheden zoveel mogelijk te beperken.

Elia en 50Hertz behoren tot de Europese koplopers, als men ze bekijkt vanuit het oogpunt van de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van het management; dit zijn twee elementen die vervat liggen in het "derde pakket" van maatregelen voor de ontwikkeling van een interne gas- en elektriciteitsmarkt die de Europese Commissie heeft opgesteld.

De bepalingen van dit derde Europese pakket zijn in Belgische en Duitse wetgeving omgezet. Krachtens deze bepalingen zullen Elia System Operator en 50Hertz aan nieuwe procedures worden onderworpen, zoals de certificering als "fully-owned unbundled TSO". Deze nieuwe procedures kunnen regulatorie risico's inhouden voor beide ondernemingen.

Elia en 50Hertz behoren daarenboven tot de stichtende leden van ENTSO-E, de Europese organisatie van netbeheerders die in december 2008 werd opgericht en die 41 transmissienetbeheerders uit 34 landen verenigt, onder meer uit de landen van de Europese Unie. Deze vereniging neemt onder andere de rol op zich van het Europees Netwerk van Transmissienetbeheerders, zoals bepaald in het derde pakket.

NATIONAAL

Het Belgisch wettelijk kader werd vastgelegd bij de omzetting van de eerste Europese richtlijn over de interne elektriciteitsmarkt in de Elektriciteitswet van 29 april 1999. Met de laatste wijziging van 8 januari 2012 werd de Elektriciteitswet op het 3e pakket Europese richtlijnen afgestemd. Als gevolg daarvan werd de CREG bevoegd geacht voor de tarifaire methodologie in het door de wet geleverde kader. Het koninklijk besluit betreffende de tarieven voor het vervoer van elektriciteit werd bijgevolg ingetrokken.

De winst van de vennootschap wordt in ruime mate bepaald door een mechanisme van billijke vergoeding, waaraan voor de periode 2012-2015 twee over 4 jaren gespreide incentives zijn toegevoegd. Het financieel resultaat van Elia wordt dus elk jaar beïnvloed door de evolutie van de Belgische lineaire

obligaties (OLO op 10 jaar), door de verwezenlijking en/of de eventuele overschrijding van de efficiëntieverbeteringsfactoren, en de analyse door de federale regulator van de verschillende budgetrubrieken.

Op 22 december 2011 werden de tarieven en mechanismen die de rentabiliteit van Elia als transmissienetbeheerder in België bepalen door de CREG goedgekeurd voor een nieuwe tariefperiode van 4 jaar vanaf 1 januari 2012. De voor deze goedkeuring gebruikte methodologie is slechts tijdelijk aangezien het derde pakket van Europese richtlijnen op die datum nog niet in Belgisch recht was omgezet. Dankzij het beroep aangekend door derden tegen de door de CREG goedgekeurde tarieven, heeft het Hof van Beroep van Brussel in februari 2013 de beslissing van de CREG met betrekking tot de goedkeuring van de tarieven 2012-2015 geannuleerd. Dit houdt in het algemeen een risico inzake wet- en regelgeving in waarmee Elia moet rekening houden.

Anderzijds hangt de omzet van Elia ook af van de hoeveelheid energie die via zijn net wordt vervoerd en dus van de economische activiteit van zijn klanten. Door de daling van het verbruik van de industriële en residentiële klanten als gevolg van de vertraging van de economische activiteit sinds 2009 kunnen de werkelijk vervoerde elektriciteitsvolumes afwijken van de ramingen op basis waarvan de regulator de tarieven voor de periode 2012-2015 heeft bepaald. Afhankelijk van de geldende wetgeving zullen dit inkomstentekort en/of de extra kosten, zoals de behoefte aan bijkomende financiering, gecompenseerd worden door de tarieven van de volgende regulatorie periodes. Het effect op het elektriciteitsverbruik en de injectie van de verschillende klantsegmenten en de onzekerheid over de vooruitzichten voor een duurzaam herstel van de economische activiteit bij de industriële klanten blijven dus een risico voor de liquiditeitspositie van Elia.

De inkomsten van Elia worden beïnvloed door de dividenden die Elia ontvangt van de ondernemingen waarin hij een belang heeft, en in het bijzonder de dividenden van 50Hertz.

De door 50Hertz toegepaste tarieven worden gereguleerd door het Duitse federale reguleringsinstantie BNetzA (Bundesnetzagentur). De beslissingen en handelingen van het BNetzA in het huidige regulatorie kader hebben een aanzienlijke impact op 50Hertz.

Bovendien is het regulatorie kader waarin 50Hertz zijn activiteiten uitvoert onderworpen aan belangrijke Europese, nationale

en regionale wetgevingen en reguleringen. 50Hertz tracht zo goed mogelijk te anticiperen op de Europese wetgeving, maar nieuwe richtlijnen en verordeningen op Europees niveau of richtlijnen of verordeningen die op omzetting in nationale wetgeving wachten (zoals de bepalingen van het derde energiepakket) blijven hoe dan ook elementen van onzekerheid. De wetgeving en de richtlijnen inzake hernieuwbare energiebronnen kunnen ook een aanzienlijke impact hebben op de liquiditeitspositie van 50Hertz. Veranderingen in de wetgeving kunnen het huidige regulator en/of liquiditeitsrisico sterk beïnvloeden.

50Hertz werd aangeduid als beheerder van het transmissienet voor elektriciteit in Duitsland. Hoewel deze licentie niet beperkt is in de tijd, kan ze worden ingetrokken indien 50Hertz niet beschikt over onder andere het personeel, de technische en/of financiële middelen om continu een betrouwbaar beheer van het net te verzekeren in overeenstemming met de van kracht zijnde wetgeving. Een dergelijke intrekking zou een negatieve materiële impact op 50Hertz kunnen hebben.

REGIONAAL

Wat de regelgeving betreft, bestaan er in België ook risico's op regionaal vlak. Zo kunnen de tegenstrijdigheden tussen de verschillende regelgevingen, bijvoorbeeld wat de technische reglementen betreft, voor Elia de uitoefening van zijn taken bemoeilijken. De evolutie in deze regelgeving en de wijzigingen die in de toekomst zullen worden aangebracht, kunnen eveneens een impact hebben op de aansprakelijkheid van de vennootschap bij een stroomonderbreking of, in het kader van een eventuele staatshervorming, op de bevoegdheidsverdeling tussen het federale en het regionale niveau inclusief de bevoegdheid inzake de goedkeuring van de transmissietarieven. Daarbij komt dat door de onzekerheid op het vlak van de regelgeving met betrekking tot sommige toeslagen, onder andere deze met betrekking tot het mechanisme van de groenestroomcertificaten, het risico voor de liquiditeits- en investeringsbehoeften toeneemt.

2. Operationele risico's

ENERGIE-EVENWICHT

Ieder jaar trachten Elia en 50Hertz om via zo goedkoop mogelijke contracten over de nodige reserves te beschikken om in hun respectievelijke regelzones continu het evenwicht tussen productie en verbruik in stand te houden. Daartoe analyseren zij, zowel op nationaal als op Europees niveau, de mogelijkheden om het toenemende aandeel van productie-eenheden voor elektriciteit uit hernieuwbare bronnen met een variabel karakter op een veilige manier in het elektrische systeem te integreren. De toename, ook op Europees niveau, van het aantal eenheden op basis van warmtekrachtkoppeling en hernieuwbare energie dat op de distributienetten wordt aangesloten, en de toekomstige aansluiting van grote offshore windmolenparken brengen ook nieuwe uitdagingen met zich op het vlak van het operationele beheer van de netten en de verdere uitbouw van hun infrastructuur.

Deze ontwikkelingen, de veranderende tendensen in de injecties en de afnames en de versterking van de interconnectiecapaciteit tussen de lidstaten van de Unie zijn afhankelijk van toelatingen en vergunningen die door lokale, regionale, nationale en internationale instanties moeten worden afgeleverd. Het tijdig verkrijgen van deze vergunningen en goedkeuringen vormt een risico voor het naleven van de uitvoeringstermijnen. Deze toelatingen en vergunningen kunnen daarenboven voor de bevoegde rechtbanken en gerechtshoven worden betwist.

STROOMONDERBREKINGEN

De netten van Elia en 50Hertz behoren tot de meest betrouwbare in Europa. Toch kan wegens onvoorziene gebeurtenissen, zoals bijzondere weersomstandigheden, de goede werking van één of meerdere infrastructuurelementen onderbroken worden. In de meeste gevallen hebben deze gebeurtenissen geen impact op de stroombevoorrading van de verbruikers, omdat de netten die Elia en 50Hertz beheren een vermaasde structuur hebben. Hierdoor kunnen de aangesloten verbruikers langs verscheidene wegen worden bereikt. In extreme gevallen kan het elektrische systeem door een incident echter gedeeltelijk of volledig uitvallen (lokale of algemene black-out). Dergelijke onderbrekingen kunnen het gevolg zijn van natuurlijke fenomenen of onvoorziene gebeurtenissen, maar ook van operationele problemen in België of in het buitenland. De Elia groep houdt op geregelde tijdstippen crisisoefeningen om optimaal op deze situaties te kunnen inspelen. De algemene voorwaarden van de standaardcontracten beperken de aansprakelijkheid van Elia en 50Hertz tot een redelijk niveau. Het verzekeringsbeleid beoogt de dekking van de financiële impact van deze risico's.

ELEKTRONISCH, INFORMATICA- EN TELECOMMUNICATIERISICO

De invoering van elektronische, informatica- en telecommunicatietechnologieën voor het operationeel beheer, de communicatie en het toezicht (zoals de slimme netten of smart grids) in de elektrische systemen heeft de aard van de elektrische systemen en infrastructuur, die door netbeheerders zoals Elia en 50Hertz worden aangewend, gewijzigd.

Het falen van het telecommunicatienetwerk of van de ondersteunende informaticasystemen voor het beheer van het elektrische systeem kan problemen veroorzaken op het gebied van de werking van het elektrische systeem. Elia neemt de nodige maatregelen om het informaticanetwerk en de bijbehorende informaticasystemen in de mate van de technische en financiële mogelijkheden te ontdubbelen. Elia heeft recovery-plannen opgesteld voor de meest cruciale IT-systemen en test deze geregeld uit. Het is evenwel onmogelijk om de eventualiteit van een defect aan de componenten van het telecommunicatienet en de informaticasystemen volledig uit te sluiten. Voor Elia komt het erop aan om bij problemen met deze systemen de impact voor zijn klanten maximaal te beperken.

“Elia en 50Hertz behoren tot de stichtende leden van ENTSO-E, de Europese organisatie van netbeheerders die in december 2008 werd opgericht en die 41 transmissienetbeheerders uit 34 landen verenigt, onder meer uit de landen van de Europese Unie. Deze vereniging neemt onder andere de rol op zich van het Europees Netwerk van Transmissienetbeheerders, zoals bepaald in het derde pakket.”

MILIEURISICO

De resultaten van Elia kunnen worden beïnvloed door uitgaven die worden gedaan om aan de milieuwetgeving te voldoen. Hetzelfde geldt voor kosten die worden gemaakt voor de uitvoering van preventieve of remediërende maatregelen of om in te gaan op de vragen van derden. Het milieubeleid wordt uitgewerkt en op de voet gevolgd om deze risico's onder controle te houden. Aangepaste provisies worden aangelegd telkens als de aansprakelijkheid van Elia of 50Hertz met betrekking tot saneringskwesaties in het geding kan komen. Op dit moment worden bijkomende analyses uitgevoerd die kunnen leiden tot de herziening van de bestaande provisies of de aanleg van nieuwe provisies. Hetzelfde geldt voor de elektrische en magnetische velden.

RISICO'S IN VERBAND MET DE VERGUNNINGEN

Zowel Elia als 50Hertz hebben als opdracht om een elektriciteitsnet uit te bouwen dat aan de energiebehoeften van hun respectievelijke klanten voldoet, alsook aan de ontwikkeling van de energiesector in de richting van een meer decentrale productie, waardoor de netten moeten worden versterkt.

De elektriciteitsinfrastructuur moet dan ook versterkt of uitgebouwd worden en daarvoor zijn vergunningen nodig. Soms gaat het verkrijgen van vergunningen gepaard met een lange dialoog met omwonenden en met de overheden, waardoor de bouw van deze infrastructuur vertraging kan oplopen.

RISICO'S OP JURIDISCHE GESCHILLEN

De vennootschap voert haar activiteiten op zodanige wijze uit dat het risico op juridische geschillen tot een minimum wordt beperkt. Niettemin gebeurt het dat de vennootschap betrokken raakt in juridische geschillen. Indien nodig, worden hiervoor gepaste provisies aangelegd.

VEILIGHEID EN WELZIJN

De Elia groep beheert installaties die schade kunnen veroorzaken aan de natuur of de mens. Deze installaties kunnen bovendien het voorwerp zijn van ongevallen of agressie van buitenaf die ernstige gevolgen kunnen hebben. Personen die in of in de buurt van installaties voor elektriciteitstransmissie werken, kunnen bij ongeval, fout of nalatigheid worden blootgesteld aan het risico van elektrocutie. De veiligheid en het welzijn van mensen (eigen personeelsleden of derden) vormen een dagelijkse prioriteit voor de directie, het management en het personeel van de Elia groep. Er worden aanzienlijke middelen ingezet om de veiligheid en het welzijn van deze personen te waarborgen. Met het oog hierop wordt elk jaar een actieplan goedgekeurd en uitgevoerd dat rekening houdt met de evolutie van de veiligheidscijfers.

RISICO'S VERBONDEN AAN DE INTERNE CONTROLEMECHANISMEN

Elk intern proces beïnvloedt op zijn manier het bedrijfsresultaat. Het stelsel van meerjarentarieven vergroot de noodzaak om de globale efficiëntie van het bedrijf jaar na jaar nog te verbeteren. Daarom wordt de doeltreffendheid van de interne processen regelmatig gecontroleerd met behulp van prestatie-indicatoren en/of audits, teneinde de gepaste controle ervan te garanderen. Dit aspect staat onder toezicht van het auditcomité, dat de werkzaamheden van de dienst Interne Audit & Enterprise Risk Management aanstuurt en opvolgt.

“Elia neemt de nodige maatregelen om het informaticanetwerk en de bijbehorende informatica-systemen in de mate van de technische en financiële mogelijkheden te ontdubbelen. Elia heeft recovery-plannen opgesteld voor de meest cruciale IT-systemen.”

3. Financiële risico's

Bij de uitoefening van zijn activiteiten is de Groep blootgesteld aan uiteenlopende financiële risico's: het marktrisico (meer bepaald het interestrisico, het inflatierisico, het belastingrisico en een beperkt wisselkoersrisico), het liquiditeitsrisico, en het kredietrisico. De risico's waaraan de onderneming is blootgesteld, worden geïdentificeerd en geanalyseerd om de limieten en gepaste controles te bepalen, en toe te zien op de risico's en de naleving van deze limieten. Met dat doel heeft de Groep de verantwoordelijkheden en specifieke procedures vastgelegd, in het bijzonder met betrekking tot de financiële instrumenten die moeten worden aangewend en de exploitatielimieten voor de beheersing van deze risico's. Deze procedures en de betrokken systemen worden geregeld herzien om elke wijziging op het gebied van de marktomstandigheden en activiteiten van de Groep in aanmerking te nemen. De financiële impact van deze risico's is beperkt aangezien Elia en 50Hertz werken volgens het Belgische of Duitse regulatorie kader. Zie hoofdstuk 'Regulatorisch kader' voor meer informatie.

Om hun investeringen te financieren en hun strategische doelstellingen op korte en op lange termijn te bereiken, doen Elia en 50Hertz een beroep op de kapitaalmarkten. Op het tijdstip dat dit verslag wordt opgesteld, is het economisch en financieel klimaat in Europa verstoord door de schulden crisis bij de banken en de lidstaten. Deze spanning op de krediet- en kapitaalmarkten in een financieel systeem dat sterk onderling verbonden is, kan overslaan op de bedrijfsleningen en zo de financieringsmogelijkheden van Elia en/of 50Hertz beperken. Een dergelijke situatie kan een nadelige invloed uitoefenen op de groei van Elia en 50Hertz en op het nastreven van hun doelstellingen. Elia wordt gedeeltelijk gefinancierd met obligatieleningen met een variabele rente. Hoewel een financieringsbeleid werd goedgekeurd dat streeft naar een optimale verhouding tussen vaste en variabele rentevoeten en hoewel geschikte financiële instrumenten worden gebruikt om het financieel risico af te dekken, kan een wijziging in de rentevoeten een impact hebben op de financiële lasten die in een volgende tariefreguleringsperiode (of in dezelfde periode in geval van een uitzonderlijke wijziging

in de lasten) worden doorgerekend. De financiële lasten hangen ook af van de kredietrating van de vennootschap. Elia kan geen totale bescherming garanderen in geval van aanzienlijke wijzigingen in de rentevoeten of in geval van verlaging van zijn rating of van de rating van Eurogrid GmbH. Meer informatie vindt u in het jaarverslag onder het hoofdstuk 'financiële risico's en derivaten'.

Naar aanleiding van de nieuwe Belgische wetgeving en regelgeving inzake decentrale of hernieuwbare productie, meer bepaald op basis van zonnepanelen en windturbines, hebben de federale en gewestregeringen de toekenning van 'groenestroomcertificaten' als financieel steunmechanisme voor hernieuwbare energie ingesteld. Elia is verplicht deze certificaten tegen een gegarandeerde minimumprijs te kopen. Dat houdt een risico in, omdat deze groenestroomcertificaten als call-opties zullen worden aangewend en het niet zeker is of ze zullen worden uitgeoefend. Elia kan bijgevolg plots en onverwachts geconfronteerd worden met grote hoeveelheden groenestroomcertificaten die, naargelang het type, hetzij door Elia moeten worden gefinancierd, hetzij rechtstreeks aan de energieproducent moeten worden betaald, hetgeen een risico voor de liquiditeitspositie van Elia inhoudt.

Elia heeft de reglementaire mechanismen en de mechanismen voor de planning van de liquiditeiten ingevoerd waarmee het daaraan verbonden liquiditeitsrisico gedeeltelijk kan worden opgevangen.

Wegens de onvoorspelbaarheid waarmee deze call-opties kunnen worden uitgeoefend, kan Elia geen volledige bescherming garanderen tegen aanzienlijke veranderingen van hetzij de gewaarborgde minimumprijs, hetzij het volume van de groenestroomcertificaten, de marktprijzen voor de groenestroomcertificaten of de evoluties van het wettelijk en regulatorisch kader op federaal en gewestelijk niveau.

Zo ook is 50Hertz blootgesteld aan een liquiditeitsrisico omdat het verplicht is om elektriciteit op basis van hernieuwbare energiebronnen tegen een vaste prijs aan te kopen en weer te verkopen tegen prijzen die met de markt schommelen.

4A. Ontwikkeling van nieuwe activiteiten

De Elia groep wil inspelen op elke nieuwe opportuniteit met betrekking tot de kernactiviteiten van de onderneming, binnen of buiten de Belgische gereguleerde context. Het opstarten van internationale projecten kan risico's inhouden wat de buitenlandse regelgeving betreft of onzekerheden op het gebied van de op te stellen businessplannen. Gelijklopend met het businessplan vindt een oefening plaats om de verschillende risico's te identificeren, te evalueren en te beheren.

OFFSHORE NET IN DE NOORDZEE

De officiële aanduiding van Elia als beheerder van het net in de Noordzee (ontwikkeling, beheer en onderhoud) gaat samen met de ontwikkeling van nieuwe activiteiten. Een deel van de offshore windmolenparken zal via het toekomstige net op het onshore transmissienet voor elektriciteit worden aangesloten. Dit is een nieuw grootschalig project van lange adem, technisch gezien complex wegens de regulatoire, technische en financiële voorwaarden waaraan Elia moeten voldoen. Elia heeft een goed inzicht in de risico's waarmee dit project gepaard gaat en werkt in samenwerking met de stakeholders om dit dossier te doen vorderen.

Het project voor een offshore net in de Noordzee maakt deel uit van een groter project om België, Nederland, Duitsland, Denemarken, Noorwegen en Groot-Brittannië via een net in de Noordzee onderling via interconnecties met elkaar te verbinden (North Sea Grid Initiative).

ATLANTIC WIND CONNECTION

Dit project staat in het teken van het eerste offshore hoogspanningsnet op gelijkstroom dat zich voor de Noord-Oostkust van de Verenigde Staten bevindt. Elia maakt deel uit van het consortium van bedrijven dat dit project ontwikkelt. Elia houdt rekening met de inherente risico's van een activiteit in een land met een verschillend wettelijk en regelgevend kader en andere vergunningsprocedures, en met de financiële aspecten en de governance van het project.

4B. Specifieke risico's in verband met de overname van 50Hertz door Elia

Wat de overname van 50Hertz door Elia en IFM (via Eurogrid International CBVA en Eurogrid GmbH) betreft, kan niet worden uitgesloten dat er slechts in beperkte mate of zelfs helemaal geen verhaal mogelijk is tegen Vattenfall met betrekking tot bepaalde risico's die verbonden zijn aan de activiteiten van 50Hertz voor de overname. Bepaalde risico's worden niet gedekt door de garanties of schadevergoedingen die door Vattenfall zijn geleverd.

5. Omgevingsfactoren

MACRO-ECONOMISCHE RISICO'S

De onzekerheid en de volatiliteit van alle Europese economieën is nu al een tijdlang toegenomen. De verwachtingen voor een herstel na de veelzijdige economische en financiële crisis die begonnen is in 2007/2008 zijn voorbarig gebleken. Daardoor blijven de Europese economieën kwetsbaar.

Zelfs als de huidige financiële crisis kan worden vermeden, blijft het nog onzeker of de onderliggende structurele economische problemen op lange termijn kunnen worden opgelost, zoals het onevenwicht in de staatsrekeningen, de hoge werkloosheid, de verschillen in concurrentievermogen tussen de landen van de Europese Unie. Ook zijn er nog tal van vragen over het Europees economisch model dat momenteel in de lidstaten wordt geïmplementeerd op een ogenblik dat de politieke doelstellingen voor de elektriciteitsmarkt in de richting gaan van een verdere integratie van de nationale netten in een eengemaakte Europese markt en een supergrid.

In deze onzekere context kan een langere periode van trage economische groei maar met een hogere werkloosheid niet worden uitgesloten. Dat zou de infrastructuurprojecten van één of beide netbeheerders kunnen vertragen. Bovendien verhogen de gevolgen van de financiële crisis de volatiliteit (zowel naar boven als naar beneden) van de factoren die een invloed kunnen hebben op de financiële resultaten in het kader van het huidige mechanisme van billijke vergoeding, zoals de Belgische lineaire obligatie op 10 jaar of de rentevoeten in Duitsland.

RISICO INZAKE HUMAN RESOURCES

Elia voert een actief imago- en rekruteringsbeleid. De onderneming streeft ernaar een adequaat expertise- en kennisniveau te handhaven in een gespannen arbeidsmarkt. Dit is een voortdurend risico wegens de hoge specialisatiegraad van zijn activiteiten en de toegenomen complexiteit van de betrokken vakgebieden.

IMAGORISICO

Zeer algemeen kunnen zich bepaalde omstandigheden voordoen die het imago van het bedrijf negatief kunnen beïnvloeden. Elia tracht de vertrouwelijkheid van gegevens te garanderen met behulp van een intern controlemechanisme. Het valt echter nooit uit te sluiten dat externe partijen onoordeelkundig omspringen met informatie waarover zij beschikken. Dit kan een effect hebben op de beurskoers van de onderneming.

OVERIGE

Elia is zich ervan bewust dat er nog andere risico's kunnen bestaan waarvan het bedrijf op dit moment nog geen kennis heeft. Sommige risico's kunnen vandaag verwaarloosbaar lijken, maar dit sluit niet uit dat ze in de toekomst belangrijker kunnen worden. De hier gehanteerde onderverdeling geeft geen enkele indicatie van de potentiële gevolgen van de opgesomde risico's.

05

Financieel verslag

Gedetailleerde resultaten van het jaar 2012.

Geconsolideerde IFRS jaarrekening

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

(in € miljoen) – Over het boekjaar eindigend per 31 december		Toelichting	2012	2011
VOORTGEZETTE BEDRIJFSACTIVITEITEN				
Opbrengsten ¹	(5.1)		1.228,0	1.211,1
Grond- en hulpstoffen	(5.3.1)		(6,3)	(5,9)
Overige bedrijfsopbrengsten ¹	(5.2)		78,6	67,3
Diensten en overige goederen	(5.3.1)		(654,7)	(638,4)
Personeelskosten	(5.3.2)		(170,7)	(158,4)
Afschrijvingen en waardeverminderingen, wijziging in voorzieningen	(5.3.3)		(150,1)	(140,9)
Overige bedrijfskosten	(5.3.4)		(19,4)	(26,8)
RESULTAAT UIT BEDRIJFSACTIVITEITEN (EBIT)			305,4	308,0
NETTOFINANCIERINGSLASTEN		(5.4)	(134,8)	(128,6)
Financieringsbaten			12,9	14,2
Financieringslasten			(147,7)	(142,8)
Aandeel in resultaat van investeringen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode (na winstbelastingen)	(5.6)		0,6	1,4
Winst vóór winstbelastingen			171,2	180,8
Winstbelastingen	(5.5)		(16,2)	(43,3)
Winst op voorgezette bedrijfsactiviteiten			155,0	137,5
Winst over de verslagperiode			155,0	137,5
Winst toe te rekenen aan:				
Eigenaars van de Vennootschap			155,0	137,5
Minderheidsbelang			0,0	0,0
WINST OVER DE VERSLAGPERIODE			155,0	137,5
Winst per aandeel (in €)				
		Toelichting	31.12.2012	31.12.2011
Gewone winst per aandeel	(5.7)		2,57	2,28
Verwaterde winst per aandeel	(5.7)		2,57	2,28

¹ In deze rubrieken worden de cijfers per 31 december 2011 geherklasseerd om ze te kunnen vergelijken met de cijfers van 2012. De toelichting maakt integraal deel uit van deze geconsolideerde jaarrekening.

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten

(in € miljoen) – Over het boekjaar eindigend per 31 december	Toelichting	2012	2011
WINST OVER DE VERSLAGPERIODE		155,0	137,5
Niet-gerealiseerde resultaten			
Effectief deel van veranderingen in de reële waarde van kasstroomafdekkingen	(5.4)	(1,5)	(3,9)
Belastingen op effectief deel van veranderingen in de reële waarde van kasstroomafdekkingen	(5.4)	0,5	1,3
Actuariële winsten en verliezen met betrekking tot toegezegde personeelsverplichtingen	(6.12)	(14,9)	(16,3)
Belastingen op actuariële winsten en verliezen met betrekking tot toegezegde personeelsverplichtingen	(6.12)	5,0	5,5
Wisselkoersverschillen uit omrekening van buitenlandse activiteiten		0,0	0,1
Niet-gerealiseerde resultaten over het boekjaar, na winstbelastingen		(10,9)	(13,3)
Totaal gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten over het boekjaar		144,1	124,2
Winst toe te rekenen aan:			
Eigenaars van de Vennootschap		144,1	124,2
Minderheidsbelang		0,0	0,0
TOTAAL GEREALISEERDE EN NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN OVER HET BOEKJAAR		144,1	124,2

Geconsolideerde balans

ACTIVA (in € miljoen)	Toelichting	31.12.2012	31.12.2011
VASTE ACTIVA		5.370,5	5.145,1
Materiële vaste activa	(6.1)	3.319,3	3.150,5
Immateriële activa	(6.2)	1.757,0	1.753,6
Handels- en overige vorderingen	(6.3)	126,5	120,3
Investerings opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	(6.4)	34,3	30,6
Overige financiële vaste activa (incl. derivaten)	(6.5)	90,3	84,9
Uitgestelde belastingvorderingen	(6.6)	43,1	5,2
VLOTTENDE ACTIVA		816,5	698,7
Vorraden	(6.7)	15,0	16,3
Handels- en overige vorderingen	(6.8)	625,7	281,6
Actuele belastingvorderingen		4,7	10,0
Geldmiddelen en kasequivalenten	(6.9)	166,2	385,6
Over te dragen kosten en verkregen opbrengsten	(6.8)	4,9	5,2
TOTAAL ACTIVA		6.187,0	5.843,8
TOTAAL EIGEN VERMOGEN EN VERPLICHTINGEN (in € miljoen)	Toelichting	31.12.2012	31.12.2011
EIGEN VERMOGEN		2.108,5	2.046,9
Eigen vermogen toe te rekenen aan de eigenaars van de Vennootschap	(6.10)	2.108,5	2.046,9
Aandelenkapitaal		1.506,5	1.500,6
Uitgiftepremie		8,8	8,5
Reserves		83,7	67,6
Afdekkingsreserves		(24,3)	(23,3)
Ingehouden winsten		533,8	493,5
Minderheidsbelang		0,0	0,0
Minderheidsbelang		0,0	0,0
LANGLOPENDE VERPLICHTINGEN		2.650,2	3.203,5
Leningen en overige langlopende financieringsverplichtingen	(6.11)	2.351,1	2.918,5
Personeelsbeloningen	(6.12)	118,6	108,1
Derivaten	(7.2)	36,7	35,2
Voorzieningen	(6.13)	58,4	53,7
Uitgestelde belastingverplichtingen	(6.6)	66,0	67,6
Overige verplichtingen	(6.14)	19,4	20,4
KORTLOPENDE VERPLICHTINGEN		1.428,3	593,4
Leningen en overige financieringsverplichtingen	(6.11)	725,9	0,0
Voorzieningen	(6.13)	29,6	24,5
Handelsschulden en overige schulden	(6.15)	351,9	366,1
Actuele belastingverplichtingen		40,9	26,0
Over te dragen opbrengsten en toe te rekenen kosten	(6.16)	280,0	176,8
TOTAAL EIGEN VERMOGEN EN VERPLICHTINGEN		6.187,0	5.843,8

Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen

(in € miljoen) – Over het boekjaar eindigend per 31 december	Aandelen- kapitaal	Uitgiftepremie	Afdekkings- reserves	Omrekenings- verschillen	Reserves	Ingehouden winst	Totaal	Minderheids- belangen	Totaal eigen vermogen
STAND PER 1 JANUARI 2011	1.500,6	8,5	(20,7)	-	51,4	467,4	2.007,2	-	2.007,2
Winst over de verslagperiode	-	-	-	-	-	137,5	137,5	-	137,5
Niet-gerealiseerde resultaten: kasstroomafdekkingen	-	-	(2,6)	-	-	-	(2,6)	-	(2,6)
Niet-gerealiseerde resultaten: actuaireel winst/(verlies)	-	-	-	-	-	(10,8)	(10,8)	-	(10,8)
Niet-gerealiseerde resultaten: wisselkoersverschillen	-	-	-	0,1	-	-	0,1	-	0,1
Totaal gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	-	-	(2,6)	0,1	-	126,7	124,2	-	124,2
Transacties met eigenaars, rechtstreeks verwerkt in het eigen vermogen									
<i>Bijdragen van en uitkeringen aan eigenaars</i>									
Toevoeging wettelijke reserve	-	-	-	-	16,2	(16,2)	-	-	-
Dividenden	-	-	-	-	-	(84,5)	(84,5)	-	(84,5)
Totaal bijdragen van en uitkeringen aan eigenaars	-	-	-	-	16,2	(100,7)	(84,5)	-	(84,5)
STAND PER 31 DECEMBER 2011	1.500,6	8,5	(23,3)	0,1	67,6	493,4	2.046,9	-	2.046,9
STAND PER 1 JANUARI 2012	1.500,6	8,5	(23,3)	0,1	67,6	493,4	2.046,9	-	2.046,9
Winst over de verslagperiode	-	-	-	-	-	155,0	155,0	-	155,0
Niet-gerealiseerde resultaten: kasstroomafdekkingen	-	-	(1,0)	-	-	-	(1,0)	-	(1,0)
Niet-gerealiseerde resultaten: actuaireel winst/(verlies)	-	-	-	-	-	(9,9)	(9,9)	-	(9,9)
Totaal gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	-	-	(1,0)	-	-	145,1	144,1		144,1
Transacties met eigenaars, rechtstreeks verwerkt in het eigen vermogen									
<i>Bijdragen van en uitkeringen aan eigenaars</i>									
Uitgifte gewone aandelen	5,0	0,3	-	-	-	-	5,3	-	5,3
Kosten mbt op aandelen gebaseerde betalingen	0,9	-	-	-	-	-	0,9	-	0,9
Toevoeging wettelijke reserve	-	-	-	-	16,1	(16,1)	-	-	-
Dividenden	-	-	-	-	-	(88,7)	(88,7)	-	(88,7)
Totaal bijdragen van en uitkeringen aan eigenaars	5,9	0,3	-	-	16,1	(104,8)	(82,5)	-	(82,5)
STAND PER 31 DECEMBER 2012	1.506,5	8,8	(24,3)	0,1	83,7	533,7	2.108,5	-	2.108,5

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

(in € miljoen) – Over het boekjaar eindigend per 31 december		Toelichting	2012	2011
KASSTROOM UIT BEDRIJFSACTIVITEITEN				
Winst over de verslagperiode			155,0	137,5
Aanpassing voor:				
Nettofinancieringslasten	(5.4)		135,1	128,7
Overige niet-kaskosten ¹			3,6	5,6
Winstbelastingen	(5.5)		50,1	58,7
Aandeel in resultaat van investeringen verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode, na belasting	(5.6)		(0,6)	(1,4)
Afschrijvingen materiële en amortisatie immateriële activa	(6.1 - 6.2)		148,3	139,7
Boekwinst op verkoop van materiële en immateriële activa	(6.1 - 6.2)		3,2	11,5
Bijzondere waardeverminderingsverliezen op vlottende activa	(5.3.4)		1,5	12,2
Mutatie voorzieningen	(5.3.3)		0,3	(25,3)
Mutatie van waardering naar reële waarde van derivaten	(7.2)		0,7	1,1
Mutatie uitgestelde belastingen	(6.6)		(34,0)	(15,3)
Mutatie van waardering naar reële waarde van financiële activa via resultaat			0,3	(0,2)
Mutatie overige niet-kaskosten			1,0	0,0
Kasstroom uit bedrijfsactiviteiten			464,5	452,8
Mutatie voorraden	(6.7)		0,6	(2,3)
Mutatie handels- en overige vorderingen	(6.8)		(351,2)	219,2
Mutatie overige vlottende activa	(6.8)		0,4	1,0
Mutatie handelsschulden en overige schulden	(6.15)		2,5	(53,4)
Mutatie overige kortlopende verplichtingen	(6.14 - 6.16)		112,6	(42,3)
Wijzigingen in werkkapitaal			(235,1)	122,2
Betaalde rente	(5.4)		(142,8)	(139,6)
Betaalde winstbelastingen	(5.5)		(30,0)	(49,5)
Nettokasstroom uit bedrijfsactiviteiten			56,7	386,0
KASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN				
Verwerving van (im)materiële activa	(6.1 - 6.2)		(317,2)	(288,3)
Verwerving van dochteronderneming na aftrek van verworven geldmiddelen			0,2	0,0
Verwervingen van investeringen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	(6.4)		(3,1)	0,0
Verwerving van dochteronderneming	(7.1)		(0,3)	(0,8)
Opbrengst uit de verkoop van materiële vaste activa ¹	(6.1)		1,9	0,2
Opbrengst uit de verkoop investeringen			0,0	0,1
Ontvangen rente	(5.4)		6,1	7,1
Nettokasstroom gebruikt bij investeringsactiviteiten			(312,4)	(281,7)
KASSTROOM UIT FINANCIERINGSACTIVITEITEN				
Opbrengst uit de uitgaven van aandelenkapitaal	(6.10)		5,3	0,0
Kosten verbonden aan uitgifte van aandelenkapitaal			(0,2)	0,0
Betaald dividend (-)	(6.10)		(88,7)	(84,5)
Ontvangsten van opgenomen leningen (+)	(6.11)		120,0	0,0
Nettokasstroom uit (gebruikt bij) financieringsactiviteiten			36,4	(84,5)
NETTO-TOENAME (AFNAME) VAN GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN			(219,3)	19,8
Geldmiddelen en kasequivalenten per 1 januari			385,6	365,9
Geldmiddelen en kasequivalenten per 31 december			166,2	385,6
Netto-toename (afname) van geldmiddelen en kasequivalenten			(219,3)	19,8

¹ In deze rubrieken worden de cijfers per 31 december 2011 geherklasseerd om ze te kunnen vergelijken met de cijfers van 2012.

Toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening

1. Verslaggevende entiteit	127
2. Basis voor presentatie	127
2.1. Conformiteitsverklaring	127
2.2. Functionele en presentatievaluta	127
2.3. Waarderingsbasis	127
2.4. Gebruik van schattingen en oordelen	127
2.5. Goedkeuring door de Raad van Bestuur	128
3. Belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving	128
3.1. Nieuwe en herziene standaarden en interpretaties	128
3.2. Grondslagen voor consolidatie	129
3.3. Omrekening van vreemde valuta	130
3.4. Financiële instrumenten	130
3.5. Balansposten	131
3.6. Posten in de resultatenrekening	135
4. Gesegmenteerde rapportering	137
4.1. Segmentrapportering Elia Transmission (België)	137
4.2. Segmentrapportering 50Hertz Transmission (Duitsland)	139
4.3. Reconciliatie van de segmenten met het totaal van de Groep	141
5. Elementen van de geconsolideerde resultatenrekening en niet-gerealiseerde resultaten	141
5.1. Bedrijfsopbrengsten	141
5.2. Overige bedrijfsopbrengsten	141
5.3. Bedrijfskosten	142
5.3.1. Grond- en hulpstoffen, diensten en overige goederen	142
5.3.2. Personeelskosten	142
5.3.3. Afschrijvingen en waardeverminderingen, wijzigingen in voorzieningen	142
5.3.4. Overige bedrijfskosten	142
5.4. Financieringsbaten en -lasten	143
5.5. Winstbelastingen	143
5.6. Aandeel in de winst van geassocieerde ondernemingen	144
5.7. Gewone winst per aandeel	144
5.8. Niet-gerealiseerde resultaten	145

6. Elementen van de balans	146
6.1. Terreinen, gebouwen en uitrusting	146
6.2. Immateriële activa	147
6.3. Handels- en overige vorderingen op lange termijn	148
6.4. Investeringsverplichtingen volgens de vermogensmutatiemethode	149
6.5. Andere financiële activa	149
6.6. Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen	150
6.7. Voorraden	151
6.8. Handelsvorderingen en overige vorderingen	151
6.9. Geldmiddelen en kasequivalenten	151
6.10. Eigen vermogen	152
6.11. Leningen en overige langlopende financieringsverplichtingen	152
6.12. Personeelsbeloningen	153
6.13. Voorzieningen	157
6.14. Overige schulden op lange termijn	157
6.15. Handels- en overige schulden	157
6.16. Overgedragen opbrengsten en toe te rekenen kosten	158
7. Diversen	158
7.1. Effect van nieuwe overname	158
7.2. Beheer van financiële risico's en derivaten	158
7.3. Investeringsverplichtingen en voorwaardelijke verplichtingen	162
7.4. Verbonden partijen	164
7.5. Dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen	164
7.6. Gebeurtenissen na balansdatum	166
7.7. Relatie met commissarissen	166

1. Verslaggevende entiteit

Elia System Operator NV (de 'vennootschap' 'Elia') is gevestigd in België en heeft haar maatschappelijke zetel te Keizerslaan 20, B-1000 Brussel. De geconsolideerde jaarrekening van de vennootschap voor het boekjaar 2012 omvat de jaarrekening van de onderneming en haar dochterondernemingen (hierna aangeduid als de 'Groep') en het belang van de Groep in joint ventures en geassocieerde deelnemingen.

De onderneming is een vennootschap met beperkte aansprakelijkheid en de aandelen staan genoteerd op NYSE Euronext Brussel, onder de kenletters ELI.

De Elia groep ontwikkelt, onderhoudt en exploiteert twee grote elektriciteitsnetten in Centraal- en Noordwest-Europa: het Belgisch transmissienet verbonden met Frankrijk en Nederland en het 50Hertz transmissienet verbonden met Polen, Tsjechische Republiek en Denemarken. Deze twee netten verbinden producenten met grote industriële gebruikers en distributienetbeheerders en verzekeren de in- en uitvoer van elektriciteit van en naar andere Europese landen op een efficiënte, betrouwbare en veilige manier. Elia bezit het volledige Belgische zeerhogespanningsnet (150 tot 380 kV) en nagenoeg 94% (eigendom en gebruiksrechten) van het Belgische hoogspanningsnet (30 tot 70 kV). Het net van Elia omvat 5.581 kilometer bovengrondse en 2.783 kilometer ondergrondse verbindingen. 50Hertz is eigenaar van het volledige netwerk (220 tot 380kV) in zijn geografisch gebied alsook het transmissienet van Hamburg en de offshore connecties in de Baltische Zee. Het net van 50Hertz omvat 9.845 kilometer bovengrondse en 150 kilometer ondergrondse verbindingen. De investeringen van de Elia groep in de interconnectiecapaciteit met zijn buurlanden maken het de meest open en geïnterconnecteerde transmissienetbeheerder in Europa.

2. Basis voor presentatie

2.1. Conformiteitsverklaring

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de international financial reporting standards (IFRS), zoals aangenomen voor gebruik in de Europese Unie. De Groep heeft alle nieuwe en herziene standaarden en interpretaties toegepast die gepubliceerd werden door de IASB, die relevant zijn voor de activiteiten van de Groep en van kracht zijn voor boekjaren die aanvangen op 1 januari 2012.

2.2. Functionele en presentatievaluta

De jaarrekening wordt gepresenteerd in miljoen euro (de functionele valuta van de Groep), afgerond op het dichtstbijzijnde honderdduizendtal, tenzij anders vermeld.

2.3. Waarderingsbasis

De jaarrekening is opgesteld op basis van historische kosten, uitgezonderd afgeleide financiële instrumenten die tegen reële waarde worden gewaardeerd. Vaste activa en activa die voor verkoop worden aangehouden, worden gewaardeerd aan de laagste van ofwel de boekwaarde ofwel de reële waarde minus verkoopkosten, en de personeelsbeloningen worden gewaardeerd aan de reële waarde van deze beloningsverplichtingen minus fondsbeleggingen. Wijzigingen in de reële waarde van financiële activa worden in de resultatenrekening verwerkt.

2.4. Gebruik van schattingen en oordelen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met IFRS vereist dat het management beoordelingen, schattingen en veronderstellingen maakt die een impact kunnen hebben op de gerapporteerde bedragen van activa en passiva en baten en lasten. De schattingen en onderliggende veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en diverse andere factoren die gegeven de omstandigheden redelijk geacht worden en waarvan de resultaten de basis vormen voor de beoordeling van de boekwaarde van activa en passiva. De uiteindelijke resultaten kunnen verschillen van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend herzien. Herzieningen van boekhoudkundige schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien indien de herziening enkel die periode beïnvloedt, of in de periode van de herziening en toekomstige periodes indien de herziening zowel huidige als toekomstige periodes beïnvloedt.

Informatie over belangrijke punten van schattingsonzekerheden en kritische oordelen bij de toepassing van de grondslagen die het meest van invloed zijn op de geconsolideerde jaarrekening is verwerkt in de volgende rubrieken van de toelichting:

- Overgedragen fiscale verliezen en overgedragen belastingkredieten worden opgenomen als uitgestelde belastingverplichtingen, voor zover het waarschijnlijk is dat er in de toekomst belastbare winst zal zijn waarmee de ongebruikte fiscale verliezen en ongebruikte belastingkredieten kunnen worden verrekend. Bij de beoordeling houdt het management rekening met elementen zoals de bedrijfsstrategie op lange termijn en mogelijkheden van belastingplanning op lange termijn (zie toelichting 6.6). Belastingvordering: het is erg waarschijnlijk

dat de belastingvorderingen van Elia System Operator zullen worden gerecupereerd (zie toelichting 5.5).

- Kredietrisico van klanten: het management controleert nauwgezet de uitstaande handelsvorderingen en houdt hierbij ook rekening met de ouderdom van de vordering, de betalingshistoriek en de dekking van kredietrisico's (zie toelichting 7.2).
- Verplichtingen voor personeelsbeloningen: de verplichtingen uit hoofde van toegezegde pensioenregelingen zijn gebaseerd op actuariële veronderstellingen, zoals de verdisconteringsvoet en het verwachte rendement op de fondsbeleggingen. Hierover zijn meer details opgenomen in toelichting 6.12.
- Voorzieningen voor milieuaangelegenheden: op het einde van elk jaar wordt een schatting gemaakt van de toekomstige kosten met betrekking tot bodemvervuiling op basis van het advies van een externe deskundige.
- Voorzieningen voor «geschillen» en voor «gebruiksrechten voor gronden» worden bepaald op basis van de waarde van de ingestelde vorderingen of het geschatte bedrag van de risicoblootstelling. De verwachte timing van de bijbehorende uitgaande kasstromen is afhankelijk van de voortgang en de duur van het bijbehorende proces/procedures (zie toelichting 6.13).
- Waardevermindering: de Groep analyseert jaarlijks de waardevermindering op goodwill en kasstroomgenererende eenheden waarvoor er indicaties zijn dat de boekwaarde mogelijk hoger is dan de realiseerbare waarde. Deze analyse is gebaseerd op veronderstellingen over onder andere de evolutie van de markt, het marktaandeel, de evolutie van de marge en verdisconteringsvoeten (zie toelichting 6.2).
- Leaseboekhouding: hierover is meer informatie opgenomen in toelichting 7.3.
- Hedge accounting: veranderingen in de reële waarde van een afgeleid kasstroomdekkingsinstrument worden rechtstreeks opgenomen als niet-gerealiseerde resultaten, voor zover de afdekking effectief is. Het niet-effectieve deel wordt in de winst- en verliesrekening opgenomen (zie toelichting 7.2).
- Aanpassingen naar reële waarde voor bedrijfscombinaties: in overeenstemming met IFRS 3 'Bedrijfscombinaties', waardeert de Groep de activa, passiva en voorwaardelijke verplichtingen die worden overgenomen bij een bedrijfscombinatie opnieuw naar de reële waarde. Waar mogelijk vinden aanpassingen naar reële waarde plaats op basis van externe beoordelingen of waarderingsmodellen, bv. voor voorwaardelijke verplichtingen en immateriële activa die niet door het overgenomen bedrijf werden verantwoord. Er worden vaak interne benchmarks gebruikt voor de waardering van specifieke productie-uitrusting. Al deze waarderingsmethoden zijn gebaseerd op verschillende veronderstellingen, zoals de geschatte toekomstige kasstromen, de geschatte gebruiksduur, enz. (zie toelichting 7.1).

De hieronder uiteengezette grondslagen werden consistent toegepast op alle periodes die in deze financiële verslaggeving toegepast worden. De grondslagen werden toegepast door alle entiteiten van de Groep.

2.5. Goedkeuring door de Raad van Bestuur

Op 21 maart 2013 heeft de Raad van Bestuur deze geconsolideerde jaarrekening goedgekeurd voor publicatie.

3. Belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving

3.1. Nieuwe en herziene standaarden en interpretaties

DE GROEP PASTE ONDERSTAANDE STANDAARDEN, INTERPRETATIES OF AANPASSINGEN, DIE OP DE DATUM VAN DE BEKRACHTIGING VAN DEZE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING GEPUBLICEERD MAAR NOG NIET EFFECTIEF WAREN, NIET VOORTIJDIG TOE:

- Aanpassing van **IAS 1** Presentatie van de jaarrekening – aanpassingen die de presentatie van de niet-gerealiseerde resultaten herzien (toepasbaar voor boekjaren vanaf 2013).
- Aanpassing van **IAS 19** Personeelsbeloningen – aangepaste standaard voor resultaten uit projecten voor beloningen na de tewerkstellingen en ontslagvergoedingen (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2013).
- Aanpassing van **IFRS 7** Verplichte informatievervalsing over effectieve data en overgangsdatum (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2015).
- **IFRS 9** Financiële instrumenten (2009 & 2010) – Classificatie en waardering (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2015).
- **IFRS 10** Geconsolideerde financiële verslaggeving: definieert de controleprincipes en bepaalt controlemaatregelen als basis voor consolidatie (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2014).
- **IFRS 11** Gezamenlijke activiteiten: opname van gezamenlijke overeenkomsten door focus op de rechten en plichten van de overeenkomst in plaats van op de juridische vorm (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2014).
- **IFRS 12** Informatievervalsing over belangen in andere entiteiten (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2014).
- **IFRS 13** Waardering tegen reële waarde (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2013).
- **IAS 28** (herziening 2011) Investerings in geassocieerde deelnemingen en joint ventures (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2014).
- **Jaarlijkse verbeteringen** aan de IFRS-cyclus 2009-2011 (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2013).

De Groep verwacht niet dat de hierboven opgesomde standaarden, interpretaties en aanpassingen in de beginperiode van hun toepassing een grote impact op haar jaarrekening zullen hebben, met uitzondering van IFRS 10, IFRS 11 en IAS 19R.

Zoals beschreven in sectie 3.2.3 van de grondslagen, past de Groep de proportionele consolidatiemethode toe voor de entiteiten vermeld in toelichting 7.5. De kwantitatieve impact van de

toepassing van IFRS 10 en 11 op zijn geconsolideerde jaarrekening per 31 december 2012 (conform IAS 8) wordt hieronder uiteengezet.

Kerncijfers IFRS	Proportionele	Vermogens- mutatie	Vershil	%
(in € miljoen)				
GROEPSRESULTATEN – OVER HET BOEKJAAR EINDIGEND PER 31 DECEMBER	2012	2012	2012	(%)
Totaal opbrengsten en overige bedrijfsopbrengsten	1,306.6	770.1	(536.5)	-41.1
Afschrijvingen en waardeverminderingen, wijziging in voorzieningen	(150.1)	(103.0)	47.1	-31.4
EBITDA*	455.5	291.6	(163.9)	-36.0
Resultaat uit bedrijfsactiviteiten (EBIT*)	305.5	188.6	(116.8)	-38.2
Netto financieringslasten	(134.8)	(117.5)	17.4	-12.9
Winstbelastingen	(16.2)	17.5	33.6	-208.0
Nettowinst toe te rekenen aan de Eigenaars van de Vennootschap	155.0	155.0	0.0	0.0
GECONSOLIDEERDE BALANS	31.12.2012	31.12.2012	31.12.2012	(%)
Totaal activa	6,187.0	5,232.0	(954.9)	-15.4
Eigen vermogen toe te rekenen aan de Eigenaars van de Vennootschap	2,108.5	2,108.5	0.0	0.0
Netto financiële schuld	2,910.7	2,488.3	(422.4)	-14.5

* EBIT = resultaat voor interesten en belastingen» - EBITDA = EBIT + afschrijvingen + veranderingen in voorzieningen»

Een analyse van de impact van IAS 19R werd uitgevoerd door een externe actuariële consultant, hoofdzakelijk wat betreft de volgende nieuw ingevoerde principes:

- Het in lijn brengen van het verwachte rendement op de fondsbeleggingen met de toegepaste verdisconteringsvoet;
- Opname van sociale zekerheidsbijdragen en andere taksen op uitbetaalde premies.

Op basis van de cijfers per 31 december 2012 en de financieringspositie van Elia Transmission (België) wordt er geen significante financiële impact verwacht op de geconsolideerde jaarrekening omwille van de volgende redenen:

- Het verwacht rendement op de fondsbeleggingen was al in lijn gebracht met de toegepaste verdisconteringsvoet voor het Belgische segment per 31 december 2012;
- Vermits Elia's beleggingen adequaat gefinancierd zijn, wordt er op korte termijn geen uitbetaling van premies verwacht en wordt er diensgevolge ook niet verwacht dat er in de nabije toekomst belastingen opgenomen moeten worden.

Voor het Duitse segment werd geen evaluatie uitgevoerd, vermits niet verwacht wordt dat de invoering van IAS 19R een belangrijke impact zal hebben (de betreffende bedragen zijn zeer laag in vergelijking met die in het Belgische segment).

3.2. Grondslagen voor consolidatie

1. DOCHTERONDERNEMINGEN

Een dochteronderneming is een entiteit gecontroleerd door de vennootschap. Zeggenschap bestaat wanneer de vennootschap de bevoegdheid heeft, rechtstreeks of onrechtstreeks, om de financiële en operationele beleidslijnen van een entiteit te bepalen om voordelen te verkrijgen uit haar activiteiten. Bij het beoordelen van zeggenschap wordt rekening gehouden met potentiële stemrechten die momenteel uitoefenbaar of converteerbaar zijn. De financiële staten van dochtervennootschappen zijn opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening vanaf de datum dat de zeggenschap aanvangt tot de datum dat de zeggenschap ophoudt. De grondslagen voor dochterondernemingen zijn waar nodig gewijzigd om ze overeen te laten komen met de grondslagen die de groep toepast. Verliezen die toepasbaar zijn op de minderheidsbelangen in een dochteronderneming worden aan de minderheidsbelangen toegeschreven, zelfs als de minderheidsbelangen hierdoor een tekort op de balans krijgen.

2. GEASSOCIEERDE DEELNEMINGEN

Een geassocieerde deelneming is een entiteit waarin de vennootschap een invloed van betekenis maar geen zeggenschap heeft over de financiële en operationele beleidslijnen. De geconsolideerde jaarrekening omvat het aandeel van de Groep in de totale opgenomen winsten en verliezen van geassocieerde deelnemingen volgens de vermogensmutatiemethode, vanaf de datum dat

de invloed van betekenis aanvangt tot de datum waarop de invloed van betekenis ophoudt. Wanneer het aandeel van de Groep in de verliezen zijn participatie in een geassocieerde deelneming overschrijdt, wordt de boekwaarde van de entiteit in de balans van de Groep verminderd tot nul en worden verdere verliezen niet langer opgenomen, behalve in de mate dat de Groep een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting is aangegaan of betalingen heeft verricht in naam van een geassocieerde deelneming.

3. JOINT VENTURES

'Joint ventures' verwijzen naar gemeenschappelijk gecontroleerde entiteiten die zijn opgericht tengevolge van een contractuele overeenkomst en onderworpen zijn aan de vereiste goedkeuring voor strategische, financiële en operationele beslissingen. Investerings in joint ventures worden proportioneel geconsolideerd: een evenredig deel van de activa-, passiva-, kosten- en opbrengstenrekeningen dienen in overeenstemming te zijn met IFRS zoals toegepast door Elia, met gelijkaardige items in de geconsolideerde cijfers ingedeeld in dezelfde categorie. De gerealiseerde winst of verlies bij aanschaffing zal erkend worden als meerwaarde of als een winst op voordelige aankoop.

4. VERLIES VAN ZEGGENSCHAP

Bij het verlies van zeggenschap verwijdt de Groep de activa en passiva van de dochteronderneming, alle minderheidsbelangen en andere componenten van de niet-gerealiseerde resultaten van dochteronderneming op de balans. Een eventuele meer- of minwaarde die voortvloeit uit het verlies van zeggenschap wordt opgenomen als winst of verlies. Als de Groep een belang behoudt in een vroegere dochteronderneming, dan wordt dit belang aan de reële waarde gewaardeerd op de dag waarop de Groep de zeggenschap verliest. Vervolgens wordt het geboekt als een investering opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode of als een voor verkoop beschikbaar financieel actief, afhankelijk van de invloed die de Groep behoudt.

5. ELIMINATIE VAN INTRAGROEPTRANSACTIES

Intragroepsaldi en niet-gerealiseerde winsten en verliezen of baten en lasten die voortvloeien uit intragroepsverrichtingen, worden geëlimineerd bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening.

Niet-gerealiseerde winsten die voortvloeien uit transacties met geassocieerde deelnemingen, worden geëlimineerd naar rato van het belang dat de Groep in de entiteit heeft. Niet-gerealiseerde verliezen worden geëlimineerd op dezelfde wijze als niet-gerealiseerde winsten, maar enkel in de mate dat er geen bewijs voorhanden is van een bijzondere waardevermindering.

3.3. Omrekening van vreemde valuta

VERRICHTINGEN EN SALDI IN VREEMDE VALUTA

Transacties in vreemde valuta worden omgerekend naar de functionele valuta van de Groep tegen de wisselkoers die geldt op de datum van de transactie. Monetair activa en passiva aangeduid in vreemde valuta op balansdatum worden omgerekend

tegen de wisselkoers die geldt op die datum. Verschillen die ontstaan bij de omrekening van vreemde valuta worden opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Niet-monetair activa en passiva die in vreemde valuta op basis van historische kosten worden gewaardeerd, worden omgerekend tegen de wisselkoers op datum van de transactie.

BUITENLANDSE BEDRIJFSACTIVITEITEN

Een buitenlandse bedrijfsactiviteit is een entiteit die een dochteronderneming, geassocieerde deelneming, joint venture of filiaal is van de verslaggevende entiteit waarvan de activiteiten zijn gevestigd in of worden uitgevoerd in een land of een valuta die verschilt van die van de verslaggevende entiteit.

De financiële verslaggeving van alle entiteiten van de Groep met een functionele valuta die verschilt van de presentatievaluta van de Groep wordt als volgt omgerekend naar de presentatievaluta:

- Balansen worden omgerekend tegen de wisselkoers op de verslagdatum.
- De resultatenrekening wordt omgerekend tegen de gemiddelde wisselkoers van het jaar.
- Het eigen vermogen wordt omgerekend tegen de historische wisselkoers.

Verschillen die ontstaan bij de omrekening van de netto investering in buitenlandse dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen tegen de wisselkoersen bij de sluiting van het boekjaar, worden opgenomen in het eigen vermogen onder "omrekeningsverschillen" als onderdeel van de "Niet-gerealiseerde resultaten". Bij de verkoop van buitenlandse dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen, worden de gecumuleerde omrekeningsverschillen opgenomen in de resultatenrekening als onderdeel van winst/verlies uit de verkoop.

3.4. Financiële instrumenten

AFGELEIDE FINANCIËLE INSTRUMENTEN

De Groep maakt soms gebruik van afgeleide financiële instrumenten om de valuta- en renterisico's af te dekken die voortvloeien uit bedrijfs-, financierings- en investeringsactiviteiten. In overeenstemming met het thesauriebeleid houdt de Groep geen derivaten aan voor handelsdoeleinden en geeft de Groep deze ook niet uit. Derivaten die echter niet in aanmerking komen voor hedge accounting worden verwerkt als instrumenten aangehouden voor handelsdoeleinden.

Afgeleide financiële instrumenten worden bij de eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde. De winst of het verlies uit fluctuaties van de reële waarde wordt onmiddellijk in de winst- en verliesrekening opgenomen. Indien derivaten voor hedge accounting in aanmerking komen, is de opname van een resulterende winst of een resulterend verlies afhankelijk van de aard van de post die wordt afgedekt.

De reële waarde van renteswaps is het geschatte bedrag dat de Groep zou ontvangen of betalen om de swap per balansdatum te beëindigen, waarbij rekening wordt gehouden met de actuele rente en met de kredietwaardigheid van de tegenpartijen en van de Groep. De reële waarde van valutatermijncontracten is de contante waarde van de genoteerde termijankoers per balansdatum.

VOOR AFDEKKING GEBRUIKTE DERIVATEN

Kasstroombafdekking

Veranderingen in de reële waarde van een afgeleid afdekkingsinstrument dat is aangemerkt als een kasstroombafdekking worden rechtstreeks opgenomen als niet-gerealiseerde resultaten, voor zover de afdekking effectief is. Het niet-effectieve deel wordt als last in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Indien een afdekkingsinstrument niet langer voldoet aan de voorwaarden voor 'hedge accounting', afloopt of wordt verkocht, wordt de afdekking prospectief beëindigd. De cumulatieve winst of het cumulatieve verlies dat eerder in het eigen vermogen was opgenomen, blijft onderdeel uitmaken van de niet-gerealiseerde resultaten totdat de verwachte transactie heeft plaatsgevonden. Als het afgedekte element een niet-financieel actief betreft, wordt het onder de niet-gerealiseerde resultaten opgenomen bedrag overgeboekt naar de boekwaarde van het actief wanneer dit verantwoord is. In andere gevallen wordt het onder de niet-gerealiseerde resultaten opgenomen bedrag overgeboekt naar de winst- en verliesrekening in dezelfde periode waarin het afgedekte element van invloed is op de winst- en verliesrekening.

Cumulatieve winsten en verliezen met betrekking tot reeds afgelopen derivaten of beëindigde afdekkingsrelaties blijven verwerkt als onderdeel van de niet-gerealiseerde resultaten zolang het waarschijnlijk is dat de afgedekte transactie zich zal voordoen. Indien de afgedekte transactie niet langer waarschijnlijk is, worden de gecumuleerde winsten of verliezen onmiddellijk vanuit de niet-gerealiseerde resultaten naar de winst- en verliesrekening overgebracht.

Afdekking van monetaire activa en verplichtingen

Hedge accounting wordt niet toegepast op afgeleide instrumenten die in economische zin worden gebruikt als afdekking van in vreemde valuta's luidende activa en verplichtingen. Veranderingen in de reële waarde van dergelijke derivaten worden als onderdeel van de valutakoerswinsten en -verliezen in de winst- en verliesrekening opgenomen.

3.5. Balansposten

TERREINEN, GEBOUWEN EN UITRUSTING

Activa in eigendom

Onderdelen van terreinen, gebouwen en uitrusting worden uitgedrukt aan kostprijs (met inbegrip van rechtstreeks toewijsbare kosten waaronder de financieringskosten) verminderd met cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen (zie het hoofdstuk "Bijzondere waardeverminderingen"). De kostprijs van zelf vervaardigde activa omvat de kosten van materialen, van direct toewijsbare personeelskosten en, waar relevant,

van de initiële schatting van de kosten van het ontmantelen en verwijderen van de activa en het herstellen van de site waarop zij gelegen zijn. Wanneer onderdelen van een actiefbestanddeel inzake terreinen, gebouwen en uitrusting een verschillende gebruiksduur hebben, worden zij geboekt als afzonderlijke actiefbestanddelen van terreinen, gebouwen en uitrusting.

Geleasede activa

Leasingovereenkomsten op grond waarvan de Groep in wezen alle risico's en voordelen van eigendom op zich neemt, worden geclassificeerd als financiële leasing. Vastgoed dat wordt gebruikt via financiële leasing, wordt gewaardeerd tegen de laagste waarde van de reële waarde en tegen de actuele waarde van de minimale leasebetalingen bij aanvang van de leasing, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen (zie verder) en bijzondere waardeverminderingen (zie het hoofdstuk "Bijzondere waardeverminderingen"). Leasebetalingen worden geboekt zoals beschreven in het hoofdstuk "Uitgaven".

Kosten na eerste opname

De Groep neemt in de boekwaarde van een onderdeel van terreinen, gebouwen en uitrusting de kosten op van het vervangen van een deel van dat actief wanneer die kosten worden gemaakt, indien het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen met betrekking tot het actief aan de Groep zullen toekomen, en indien de kostprijs van het actief betrouwbaar kan worden bepaald. Alle overige kosten worden als een uitgave opgenomen in de winst- en verliesrekening van zodra zij worden gemaakt.

Afschrijvingen

Afschrijvingen worden in de winst- en verliesrekening opgenomen volgens de lineaire methode over de geschatte gebruiksduur van elk stuk van een actiefbestanddeel van terreinen, gebouwen en uitrusting. De terreinen worden niet afgeschreven. De gebruikte afschrijvingspercentages zijn opgenomen in de tabel hierna.

De afschrijvingsmethoden, de resterende levensduur, alsook de eventuele restwaarde van de terreinen, gebouwen en uitrusting worden op het einde van elk boekjaar geëvalueerd en, in voorkomend geval, prospectief aangepast.

	%
Administratieve gebouwen	2,00
Industriële gebouwen	2,00 – 4,00
Bovengrondse lijnen	2,00 – 4,00
Ondergrondse kabels	2,00 – 5,00
Offshore kabels	2,50 – 5,00
Onderstations (installaties en machines)	2,50 – 6,67
Teletransmissie	3,33 – 12,50
Dispatching	4,00 – 10,00
Overige gebouwen en uitrusting:	
uitrusten van gehuurde gebouwen	contractduur
Voertuigen	6,67 – 20,00
Gereedschappen en kantoormeubilair	6,67 – 20,00
Hardware	25,00 – 33,00

Ontmantelingsverplichting

Er wordt een provisie aangelegd voor buitendienststellings- en milieukosten op basis van de geschatte toekomstige uitgaven, verdisconteerd tot hun actuele waarde. Een initiële schatting voor de buitendienststellings- en milieukosten van terreinen, gebouwen en uitrusting is verwerkt in de oorspronkelijke kosten van het bijbehorende terrein, gebouw of uitrusting.

Wijzigingen in de voorzieningen als gevolg van herziene schattingen of verdisconteringsvoeten of wijzigingen in de verwachte timing van uitgaven voor terreinen, gebouwen of uitrusting worden verwerkt als wijzigingen in hun boekwaarde en worden prospectief afgeschreven over hun resterende geschatte economische levensduur; in andere gevallen worden deze wijzigingen in de resultatenrekening opgenomen.

De toename in de voorzieningen als gevolg van de verdiscontering is als financieringskost opgenomen in de resultatenrekening.

Buitendienststellingen

Een actief wordt niet meer op de balans opgenomen in geval van afstoting of indien er geen toekomstige economische voordelen van het gebruik of de afstoting worden verwacht. Een eventuele opbrengst of verlies voortvloeiend uit de verwijdering van het actief op de balans (hetgeen wordt berekend als het verschil tussen de netto-opbrengst bij afstoting en de boekwaarde van het actief) wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening gedurende het jaar waarin het actief wordt verwijderd van de balans.

IMMATERIËLE ACTIVA**Bedrijfscombinaties en goodwill**

Bedrijfscombinaties worden boekhoudkundig verwerkt door toepassing van de aankoopmethode op de aankoopdatum. Dit is de datum waarop de zeggenschap aan de Groep wordt overgedragen. Zeggenschap is de macht om de financiële en operationele beleidslijnen van een entiteit te bepalen om voordelen te verkrijgen uit haar activiteiten. Bij de beoordeling van de zeggenschap houdt de Groep rekening met mogelijke stemrechten die kunnen worden uitgeoefend.

De Groep waardeert goodwill op de aankoopdatum als:

- de reële waarde van de overgedragen vergoeding; plus
- het opgenomen bedrag van een minderheidsbelang in de overgenomen partij; plus
- als de bedrijfscombinatie in fasen verloopt, de reële waarde van het vooraf bestaande vermogensbelang in de overgenomen partij; minus
- de reële waarde van de identificeerbare overgenomen activa en de aangegane verplichtingen op de aankoopdatum.

Wanneer het verschil negatief is, wordt onmiddellijk een winst op voordelige acquisitie opgenomen in de resultatenrekening.

De overgedragen vergoeding is exclusief bedragen voor de afwikkeling van eerder bestaande relaties. Deze bedragen worden in het algemeen in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Transactiekosten die niet verbonden zijn aan de uitgifte van schuld- of eigenvermogensinstrumenten die de Groep maakt in het kader van een bedrijfscombinatie worden in de kosten opgenomen wanneer ze worden gemaakt.

Eventuele voorwaardelijke vergoedingen die moeten worden betaald, worden gewaardeerd tegen de reële waarde op de aankoopdatum. Als de voorwaardelijke vergoeding als eigen vermogen wordt geklasseerd, dan wordt deze niet opnieuw gewaardeerd en wordt de afwikkeling in het eigen vermogen opgenomen. In andere gevallen worden wijzigingen in de reële waarde van de voorwaardelijke vergoeding in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Goodwill wordt weergegeven als kost minus gecumuleerde waardeverminderingen. Goodwill is toegewezen aan kasstroomgenererende eenheden en wordt niet afgeschreven, maar jaarlijks getest op bijzondere waardeverminderingen (zie het hoofdstuk "Bijzondere waardeverminderingen"). In geval van verbonden ondernemingen wordt de boekwaarde van de goodwill inbegrepen in de boekwaarde van de deelneming van de verbonden onderneming.

Software

Softwarelicenties die verworven worden door de Groep worden uitgedrukt aan kostprijs verminderd met cumulatieve afschrijvingen (zie verder) en bijzondere waardevermindervingsverliezen (zie het hoofdstuk "Bijzondere waardeverminderingen").

Uitgaven in verband met onderzoeksactiviteiten ondernomen om intern software te ontwikkelen, worden in de winst- en verliesrekening opgenomen als een uitgave zodra zij gedaan worden. Uitgaven met betrekking tot de ontwikkelingsfase van intern ontwikkelde software worden gekapitaliseerd indien:

- de ontwikkelingskosten betrouwbaar kunnen bepaald worden;
- de software technisch en commercieel haalbaar is en de toekomstige economische voordelen waarschijnlijk zijn;
- de Groep van plan is - en over voldoende middelen beschikt - om de ontwikkeling te voltooien;
- de Groep van plan is om de software actief te gebruiken.

De geactiveerde uitgaven omvatten materiaalkosten, de directe personeelskosten en de indirecte kosten die direct toerekenbaar zijn aan het gebruiksklaar maken van de software. De overige kosten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen op het moment dat deze zich voordoen.

Licenties, patenten en vergelijkbare rechten

Uitgaven op aangekochte licenties, patenten, handelsmerken of vergelijkbare rechten worden geactiveerd en lineair afgeschreven over de eventuele contractperiode of over de geschatte gebruiksduur.

Uitgaven na eerste opname

Uitgaven na eerste opname voor geactiveerde immateriële activa worden slechts geactiveerd wanneer hierdoor de toekomstige economische voordelen toenemen die zijn besloten in het specifieke actief waarop zij betrekking hebben. Alle andere uitgaven worden geboekt als uitgave van zodra zij gedaan zijn.

Afschrijvingen

Afschrijvingen geschieden lineair ten laste van de winst- en verliesrekening over de geschatte gebruiksduur van immateriële activa, tenzij deze onbepaald is. Met betrekking tot goodwill en immateriële activa wordt systematisch op elke balansdatum nagegaan of er sprake is van bijzondere waardevermindering. Software wordt afgeschreven vanaf de datum dat zij beschikbaar is voor gebruik. De geschatte gebruiksduur is als volgt:

	%
Licenties	20,00
Concessies	contractduur
Software	20,00 - 25,00

De afschrijvingsmethoden, de resterende levensduur, alsook de eventuele restwaarde van de immateriële activa worden jaarlijks geëvalueerd en in voorkomend geval prospectief aangepast.

BELEGGINGEN

Elk type belegging wordt geboekt op de transactiedatum.

Beleggingen in eigenvermogensinstrumenten

Beleggingen in eigenvermogensinstrumenten omvatten deelnemingen in ondernemingen waarin de Groep noch zeggenschap noch een belangrijke invloed heeft. Dit is het geval bij ondernemingen waarin de Groep minder dan 20% van de stemrechten bezit. Zulke beleggingen worden aangemerkt als financiële activa die beschikbaar zijn voor verkoop en worden gewaardeerd aan reële waarde. Eventueel hieruit voortvloeiende veranderingen in reële waarde, behoudens bijzondere waardeverminderingverliezen en valutakoerswinsten en -verliezen, worden rechtstreeks opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten. Wanneer deze beleggingen niet langer in de balans worden opgenomen, wordt de cumulatieve winst die, of het cumulatieve verlies dat, rechtstreeks in het eigen vermogen is verwerkt, opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Beleggingen in schuldinstrumenten

Beleggingen in schuldinstrumenten geklasseerd als aangehouden voor handelsdoeleinden of als beschikbaar voor verkoop, worden geboekt aan reële waarde. Eventuele winsten of verliezen die hieruit voortvloeien, worden respectievelijk in de winst- en verliesrekening of het eigen vermogen geboekt. De reële waarde van deze beleggingen is hun genoteerde biedprijs aan het einde van de verslagperiode. Waardeverminderingen alsook winsten en verliezen met betrekking tot vreemde valuta worden in de winst- en verliesrekening geboekt. Beleggingen in schuldinstrumenten die tot hun vervaldatum worden aangehouden, worden gewaardeerd aan geamortiseerde kostprijs.

Andere beleggingen

De andere beleggingen van de Groep worden geklasseerd als beschikbaar voor verkoop en worden gewaardeerd aan reële waarde. Eventuele winsten of de verliezen die hieruit voortvloeien, worden rechtstreeks geboekt in het eigen vermogen. Waardeverminderingen worden bij niet-gerealiseerde resultaten opgenomen (zie hoofdstuk "Bijzondere waardeverminderingen").

HANDELS- EN OVERIGE VORDERINGEN**Bestellingen en projecten in uitvoering**

Projecten in uitvoering wordt uitgedrukt aan kostprijs vermeerderd met winst naar rata van de voortgang van de werken, verminderd met een voorziening voor voorzienbare verliezen en verminderd met gefactureerde voorschotten naar rata van de voortgang van het project. De kostprijs omvat alle uitgaven die rechtstreeks verband houden met specifieke projecten en een toerekening van de gemaakte vaste en variabele indirecte kosten in verband met de contractuele activiteiten van de Groep gebaseerd op normale operationele capaciteit.

Leasingvorderingen

Vorderingen met betrekking tot leasingovereenkomsten worden bij de aanvang van het contract gewaardeerd aan actuele waarde van de toekomstige netto leasebetalingen. De waarde van de vorderingen wordt over de looptijd van de leasingovereenkomst steeds verminderd met het bedrag van de leasebetalingen dat betrekking heeft op de terugbetaling van de hoofdsom.

Handels- en overige vorderingen

Handelsvorderingen en overige vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, minus de nodige voorzieningen voor bedragen die als niet-invorderbaar worden beschouwd.

VOORRADEN

Voorraden (reserveonderdelen) worden uitgedrukt aan hun kost, of hun netto-opbrengstwaarde indien deze lager is. De netto-opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs, verminderd met de geschatte kosten van voltooiing en verkoopkosten. De kostprijs van voorraden is gebaseerd op de waardeeringsregel van de gewogen gemiddelde kostprijs. De kostprijs van voorraden omvat de initiële aankoopprijs vermeerderd met andere directe aanschaffingskosten gerelateerd aan de levering en het operationeel maken.

Waardeverminderingen van voorraden aan netto-opbrengstwaarde worden geboekt in de periode waarin de waardevermindering zich voordoet.

GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN

Geldmiddelen en kasequivalenten bestaan uit kassaldi, banksaldi en direct opvraagbare deposito's. Kaskredieten die direct opeisbaar zijn en die een integraal deel uitmaken van het thesauriebeheer van de Groep, maken in het kasstroomoverzicht deel uit van kasequivalenten en geldmiddelen.

BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN

De boekwaarde van de activa van de Groep, met uitzondering van voorraden (zie hoofdstuk "Voorraden") en uitgestelde belastingvorderingen (zie hoofdstuk "Winstbelastingen"), worden op elke balansdatum herzien om vast te stellen of er enige aanwijzing is voor een bijzondere waardevermindering. Indien zulke aanwijzing bestaat, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat.

Voor goodwill en immateriële activa met onbepaalde gebruiksduur en immateriële activa die nog niet bruikbaar zijn, wordt de realiseerbare waarde geschat aan het einde van elke verslagperiode.

Een bijzondere waardevermindering wordt opgenomen telkens als de boekwaarde van een actief of kasstroomgenererende eenheid de realiseerbare waarde ervan overschrijdt. Bijzondere waardeverminderingen worden opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Opgenomen bijzondere waardeverminderingen met betrekking tot kasstroomgenererende eenheden worden eerst toegerekend om de boekwaarde te verminderen van goodwill toegewezen aan kasstroomgenererende eenheden en dan om de boekwaarde te verminderen van de andere activa in de eenheden op een pro-rata basis.

Na de opname van een bijzondere waardevermindering, zullen de afschrijvingskosten voor het actief aangepast worden voor toekomstige periodes.

Een bijzondere waardevermindering met betrekking tot een financieel actief wordt gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs als het verschil tussen de boekwaarde en de actuele waarde van de verwachte toekomstige kasstromen die zijn verdisconteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rentevoet voor het actief. Verliezen worden in de winst- en verliesrekening opgenomen als een voorziening voor leningen en vorderingen of beleggingsinstrumenten die tot vervaldatum worden aangehouden. De rente op het actief waarvan de waarde vermindert, wordt steeds opgenomen. Wanneer een gebeurtenis die optreedt na de opgenomen bijzondere waardevermindering het bedrag van de waardevermindering doet dalen, wordt deze daling tegengeboekt in de winst- en verliesrekening.

Bijzondere waardeverminderingen op voor verkoop beschikbare financiële activa worden opgenomen door overboeking van het opgebouwde verlies in de reële-waardereserve in het eigen vermogen naar de winst- en verliesrekening. Het cumulatieve verlies dat verdwijnt uit het eigen vermogen en in de winst- en verliesrekening wordt opgenomen, is het verschil tussen de verkrijgingsprijs, minus aftrek van eventuele aflossing van de hoofdsom en amortisatie, en de huidige reële waarde, verminderd met een eventuele bijzondere waardevermindering die eerder in de winst- en verliesrekening is opgenomen. Veranderingen in voorzieningen voor bijzondere waardeverminderingen die toerekenbaar zijn aan de toepassing van de effectieve-rentemethode worden opgenomen in de post baten uit interesten. Als, in een latere periode, de reële waarde van een voor verkoop beschikbaar instrument dat onderhevig is aan een bijzondere waardevermindering stijgt en de stijging objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die plaatsvond na de opname van de bijzondere waardevermindering in de winst- en verliesrekening, wordt de bijzondere waardevermindering teruggedragen, waarbij het bedrag van de terugname in de winst- en verliesrekening wordt opgenomen. Bij een herstel in een latere periode van de reële waarde van een voor verkoop beschikbaar actief dat onderhevig is aan bijzondere waardevermindering, wordt het bedrag uit hoofde van het herstel opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten.

Berekening van de realiseerbare waarde

De realiseerbare waarde van immateriële activa en terreinen, gebouwen en uitrusting is gelijk aan de reële waarde verminderd met de verkoopkosten, of de bedrijfswaarde indien deze hoger is. Bij het beoordelen van de bedrijfswaarde worden de verwachte toekomstige kasstromen verdisconteerd tot hun actuele waarde aan de hand van een verdisconteringsvoet vóór belasting die een weerspiegeling is van de actuele markttaxaties van de tijdswaarde van geld en de risico's eigen aan het actief.

De activa van de Groep genereren geen kasstromen die onafhankelijk zijn van andere activa en de realiseerbare waarde is bijgevolg bepaald voor de kasstroomgenererende eenheid (d.i. het gehele hoogspanningsnet) waartoe de activa behoren. Dit is tevens het niveau waarop de Groep zijn goodwill beheert en economische voordelen bekomt van de verworven goodwill.

Terugname van bijzondere waardeverminderingen

Er gebeuren geen terugnemingen op bijzondere waardeverminderingen met betrekking tot goodwill.

Met betrekking tot andere activa wordt een bijzondere waardevermindering teruggedragen indien er een wijziging is geweest in de schattingen die gebruikt worden om de realiseerbare waarde vast te stellen.

Een bijzondere waardevermindering wordt slechts herzien in de mate dat de boekwaarde van het actief niet hoger is dan de boekwaarde, na aftrek van afschrijvingen of waardevermindering, die zou zijn vastgesteld indien geen bijzondere waardevermindering was opgenomen.

AANDELENKAPITAAL

Transactiekosten

Transactiekosten met betrekking tot de uitgifte van kapitaal worden afgetrokken van ontvangen kapitalen.

Dividenden

Dividenden worden opgenomen als een schuld in de periode waarin zij vastgesteld zijn.

RENTEDRAGENDE LENINGEN

Rentedragende leningen worden initieel verwerkt tegen reële waarde verminderd met toerekenbare transactiekosten. Na de eerste opname worden rentedragende leningen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, waarbij een verschil tussen de kostprijs en het aflossingsbedrag op basis van de effectieve rentemethode in de winst- en verliesrekening wordt opgenomen over de looptijd van de leningen.

PERSONEELSBELONINGEN

Vaste bijdrage pensioenplannen (toegezegde-bijdragenregeling)

Verplichtingen in verband met bijdragen aan pensioenplannen op basis van toegezegde bijdragen worden in de winst- en verliesrekening opgenomen als een uitgave zodra zij verschuldigd zijn.

**Pensioenplannen met een te bereiken doel
(toegezegde-pensioenregeling)**

Voor plannen met een 'te bereiken doel' worden jaarlijks de pensioenkosten voor elk plan afzonderlijk geschat op basis van de 'projected unit credit'-methode door erkende actuarissen. Er wordt een schatting gemaakt van de pensioenrechten die werknemers hebben opgebouwd in ruil voor hun diensten in het boekjaar en voorafgaande periodes; deze pensioenrechten worden verdisconteerd om de contante waarde ervan vast te stellen en de reële waarde van de fondsbeleggingen wordt hiervan afgetrokken. De verdisconteringsvoet is de rentevoet op balansdatum op hoogwaardige obligaties die vervaldatum hebben die de termijnen van de verplichtingen van de Groep benaderen en die uitgedrukt zijn in de valuta waarin de beloningen naar verwachting zullen worden betaald. Wanneer de pensioenrechten van een regeling verbeterd worden, wordt het gedeelte van de verbeterde pensioenrechten dat betrekking heeft op diensten door werknemers verricht in het verleden, lineair als een uitgave opgenomen in de winst- en verliesrekening over de gemiddelde periode totdat de beloningen onvoorwaardelijk worden. In de mate dat de pensioenaanspraken onmiddellijk onvoorwaardelijk worden, wordt de last onmiddellijk in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Alle actuariële winsten en verliezen op 1 januari 2004, de overgangdatum naar IFRS, werden opgenomen via de openingsreserves. De actuariële winsten en verliezen worden volledig en onmiddellijk als voorziening geboekt en beïnvloeden de winst- en verliesrekening niet, maar worden rechtstreeks in het eigen vermogen opgenomen. Het bedrag dat wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening bestaat uit toegerekende pensioenkosten, rentekosten, verwacht rendement op fondsbeleggingen van het betrokken dienstjaar en pensioenkosten van verstreken diensttijd.

Waar de berekening in een voordeel voor de Groep resulteert, wordt het opgenomen actief beperkt tot het saldo van kosten van diensten in het verleden en de contante waarde van toekomstige terugbetalingen van de regeling of kortingen in toekomstige bijdragen tot de regeling.

Overige personeelsbeloningen op lange termijn

De nettoverplichting van de Groep met betrekking tot personeelsbeloningen op lange termijn andere dan pensioenplannen wordt jaarlijks berekend volgens de 'projected unit credit'-methode door erkende actuarissen. De nettoverplichting is het bedrag van de toekomstige beloning dat werknemers verdienen hebben in ruil voor hun diensten in de verslagperiode en voorafgaande periodes. De verplichting wordt verdisconteerd tot de contante waarde ervan en de reële waarde van eventuele daarop betrekking hebbende activa wordt in mindering gebracht. De verdisconteringsvoet is het rendement op balansdatum op hoogwaardige obligaties die vervaldatum hebben die de termijnen van de verplichtingen van de Groep benaderen en die uitgedrukt zijn in de valuta waarin de beloningen naar verwachting zullen worden betaald.

Personeelsbeloningen op korte termijn

Kortetermijnpersoneelsbeloningen worden op een niet-verdisconteerde basis gewaardeerd en opgenomen wanneer de daarmee verband houdende dienst wordt verricht. Er wordt een verplichting verantwoord voor het bedrag dat naar verwachting ten gevolge van een kortetermijnbonus in contanten of een winstdelingsregeling zal worden uitbetaald indien de Groep een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft als gevolg van verstreken diensttijd van werknemers en indien deze verplichting betrouwbaar kan worden bepaald.

VOORZIENINGEN

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer de Groep een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft als gevolg van een gebeurtenis uit het verleden en het waarschijnlijk is dat een uitstroom van economische voordelen vereist zal zijn om de verplichting af te wikkelen waarvan een betrouwbaar schatting kan worden gemaakt. Indien het effect wezenlijk is, worden voorzieningen vastgesteld door de verwachte toekomstige kasstromen te verdisconteren aan een verdisconteringsvoet vóór belasting die een afspiegeling is van de huidige markttaxaties van de tijdswaarde van geld en, waar aangewezen, de risico's eigen aan de verplichting.

Indien de Groep verwacht dat een (deel van de) voorziening kan worden verhaald op een derde, wordt deze vergoeding alleen opgenomen als een afzonderlijk actief indien deze vergoeding vrijwel zeker is. De last die met een voorziening samenhangt, wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening na aftrek van een eventuele vergoeding.

De totale geraamde kosten vereist voor de ontmanteling en de verwijdering van het actief worden, indien relevant, opgenomen als materiële activa en afgeschreven over de volledige gebruiksduur van het actief. De totale geraamde kosten vereist voor de ontmanteling en de verwijdering van het actief, verdisconteerd tot de huidige waarde ervan, worden geboekt als voorzieningen. Indien het bedrag verdisconteerd wordt, wordt de toename in de voorziening wegens het verstrijken van de tijd verantwoord als financieringslasten.

HANDELS- EN OVERIGE SCHULDEN

Handels- en overige schulden worden uitgedrukt aan geamortiseerde kostprijs.

OVERHEIDSSUBSIDIES

Overheidssubsidies worden opgenomen wanneer het redelijk verwijst dat de Groep de subsidie zal ontvangen en dat aan alle onderliggende voorwaarden is voldaan. Subsidies die aan een actief zijn verbonden, worden onder overige verplichtingen opgenomen en worden systematisch in de resultatenrekening opgenomen tijdens de verwachte gebruiksduur van het bijbehorend actief. Subsidies die aan uitgavenposten zijn verbonden, worden in de resultatenrekening opgenomen in dezelfde periode als de uitgave waarvoor de subsidie werd ontvangen. Overheidssubsidies worden als overige bedrijfsopbrengsten opgenomen in de resultatenrekening.

3.6. Posten in de resultatenrekening

OPBRENGSTEN

Opbrengsten worden geboekt wanneer het waarschijnlijk is dat de economische voordelen verbonden aan de transactie naar de onderneming zullen vloeien, op voorwaarde dat de opbrengsten op een betrouwbare wijze kunnen ingeschat worden en de inning van de verschuldigde vergoeding waarschijnlijk is.

Verkochte goederen en geleverde diensten

Opbrengsten uit diensten en de verkoop van goederen worden opgenomen in de winst- en verliesrekening wanneer de belangrijke risico's en voordelen van eigendom aan de koper zijn overgedragen.

Bestellingen en projecten in uitvoering

Zodra het resultaat van een constructiecontract in uitvoering op betrouwbare wijze kan geschat worden, worden contractuele baten en lasten opgenomen in de winst- en verliesrekening naar rato van het stadium van voltooiing van het contract. Een verwacht verlies op een contract wordt onmiddellijk opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Overdracht van activa van klanten

De ontvangsten van klanten (financiële tussenkomst) voor de constructie van aansluitingen op het hoogspanningsnet worden in de winst- en verliesrekening opgenomen naar rato van het stadium van de realisatie van de onderliggende materiële vaste activa.

LASTEN

Betalingen uit hoofde van operationele leasing

Betalingen uit hoofde van operationele leasing worden lineair opgenomen in de winst- en verliesrekening over de leaseperiode. Ontvangen vergoedingen als stimulering voor het sluiten van leaseovereenkomsten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen als een integraal deel van de totale leasinguitgaven.

FINANCIERINGSBATEN EN -LASTEN

De financieringslasten omvatten interesten op leningen, berekend volgens de effectieve rentevoetmethode, wisselkoersverliezen, winsten uit muntafdekkingen die wisselkoersverliezen compenseren, resultaten uit de afdekkingen van interestrisico's, verliezen op voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa, alsook verliezen uit afdekkingineffectiviteit. Alle interesten en andere gemaakte kosten met leningen of andere gemaakte transacties worden als financiële kosten geboekt wanneer ze zich voordoen. De nettofinancieringslasten omvatten interesten op leningen berekend aan de hand van de methode van de effectieve rente en omrekeningsverschillen.

Financieringsbaten worden opgenomen in de winst- en verliesrekening naarmate zij oplopen, aan de hand van de methode van de effectieve rente.

Financieringslasten die niet direct toewijsbaar zijn aan de aankoop, bouw of productie van een in aanmerking komend actief worden in de winst- en verliesrekening opgenomen aan de hand van de methode van de effectieve rente.

WINSTBELASTINGEN

De winstbelastingen omvatten de over de verslagperiode verschuldigde en uitgestelde belasting. De winstbelasting wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening behalve in de mate dat zij betrekking heeft op posten die rechtstreeks worden opgenomen in het eigen vermogen.

De over de verslagperiode verschuldigde belasting is de verwachte te betalen belasting op de belastbare winst voor het jaar, met toepassing van belastingtarieven die zijn vastgesteld of grotendeels zijn vastgesteld aan het einde van de verslagperiode, dan wel waartoe materieel reeds aan het einde van de verslagperiode is besloten, en alle aanpassingen aan de te betalen belasting met betrekking tot vroegere jaren.

Uitgestelde belastingverplichtingen worden verwerkt op basis van de balansmethode op tijdelijke verschillen die ontstaan tussen de boekwaarde van activa en verplichtingen ten behoeve van de financiële verslaggeving en de fiscale boekwaarde van die posten. Uitgestelde belastingverplichtingen worden niet verwerkt voor de volgende tijdelijke verschillen: de eerste opname van activa of verplichtingen in een transactie die geen bedrijfscombinatie betreft en noch de commerciële noch de fiscale winst in de voorzienbare toekomst zullen beïnvloeden, en verschillen die verband houden met investeringen in dochterondernemingen en entiteiten waarover gezamenlijk de zeggenschap wordt uitgeoefend voor zover het waarschijnlijk is dat deze in de voorzienbare toekomst niet zullen worden afgewikkeld. Voor tijdelijke verschillen die voortvloeien uit de eerste opname van goodwill worden geen uitgestelde belastingverplichtingen opgenomen. Uitgestelde belastingverplichtingen worden gewaardeerd met behulp van de belastingtarieven die naar verwachting van toepassing zullen zijn bij terugname van de tijdelijke verschillen, op basis van de wetten die per verslagdatum zijn vastgesteld of materieel zijn vastgesteld. Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden gesaldeerd indien er een wettelijk afdwingbaar recht bestaat om de verschuldigde belastingvorderingen en -verplichtingen te salderen en deze vorderingen en verplichtingen samenhangen met door dezelfde belastingautoriteit opgelegde winstbelasting aan dezelfde belastingverschuldigde entiteit, dan wel op verschillende belastingverschuldigde entiteiten die voornemens zijn de verschuldigde belastingvorderingen en -verplichtingen te salderen of waarvan de belastingvorderingen en -verplichtingen gelijktijdig worden gerealiseerd.

Een uitgestelde belastingvordering wordt slechts opgenomen in de mate dat het waarschijnlijk is dat toekomstige belastbare winsten beschikbaar zullen zijn waartegen de actiefpost kan worden aangewend. Uitgestelde belastingvorderingen worden verminderd in de mate dat het niet langer waarschijnlijk is dat het daarmee samenhangende belastingvoordeel gerealiseerd zal worden.

Bijkomende winstbelastingen die voortvloeien uit de uitkering van dividenden worden tegelijkertijd opgenomen als de schuld om het betrokken dividend te betalen.

4. Gesegmenteerde rapportering

De Groep heeft gekozen voor een geografische segmentering, aangezien deze segmentering de basis vormt voor de interne managementrapportering van de onderneming en het belangrijkste besluitvormende orgaan van de entiteit de mogelijkheid geeft om het type en het financieel profiel van haar activiteiten transparant te evalueren en te beoordelen.

In overeenstemming met IFRS 8, heeft de Groep de volgende bedrijfssegmenten bepaald op basis van de eerder vermelde criteria:

- **Elia Transmission (België)**, dat Elia System Operator en de bedrijven omvat waarvan de activiteiten rechtstreeks zijn verbonden met de rol van de Belgische transmissienetbeheerder (d.w.z. de Groep vóór de overname van 50Hertz);
- **50Hertz Transmission (Duitsland)**, dat Eurogrid International CVBA en de bedrijven omvat waarvan de activiteiten rechtstreeks zijn verbonden met de rol van de transmissie-netbeheerder in Duitsland.

De twee operationele segmenten zijn ook gedefinieerd als de kasstroomgenererende eenheden van de Groep, aangezien de verzamelde activa van beide segmenten afzonderlijk kasstromen genereren.

Het belangrijkste operationele besluitvormende orgaan is door de Groep geïdentificeerd als de Raden van Bestuur, de CEO's en de directiecomités van elk van de segmenten. Het belangrijkste ope-

rationele besluitvormende orgaan bekijkt regelmatig de prestaties van de segmenten van de groep aan de hand van enkele indicatoren, zoals opbrengsten, EBITDA en operationeel resultaat.

De geografische segmenten van het bedrijf worden hoofdzakelijk gekenmerkt door gemeenschappelijke inkomsten en cost drivers en wezenlijk dezelfde wettelijke vereisten en dezelfde opdracht van openbaar nut in hun respectievelijke geografische gebied, maar ze onderscheiden zich voornamelijk op het niveau van de specifieke nationale regulatorische kaders. Voor meer details over dit onderwerp verwijzen we naar het hoofdstuk "Regulatorisch kader en tarieven".

De informatie die aan het belangrijkste operationele besluitvormende orgaan wordt voorgelegd, volgt de IFRS-waarderingsregels van de Groep. Bijgevolg moeten er geen reconciliatieposten worden opgenomen. Intergroeptransacties worden gesloten tegen de marktvoorwaarden.

Zoals beschreven in IFRS 8 is de Groep eraan gehouden om segmentinformatie te rapporteren over elk operationeel segment dat bepaalde kwantitatieve criteria overschrijdt. Aangezien de operationele activiteiten van Atlantic Grid (zie toelichting 7.1) deze kwantitatieve criteria niet overschrijden, zijn deze activiteiten geïntegreerd in de segmentrapportering van 50Hertz Transmission (Duitsland), omdat deze activiteiten opgevolgd worden door het belangrijkste operationele besluitvormende orgaan van dat segment.

4.1. Segmentrapportering Elia Transmission (België)

KERNCIJFERS

Resultaten Elia Transmission	2012	2011	Vershil (%)
(in € miljoen) – Over het boekjaar eindigend per 31 december			
Totaal opbrengsten en overige bedrijfsopbrengsten	770,1	801,8	-4,0
- Opbrengsten en overige bedrijfsopbrengsten	809,1	801,8	0,9
- Uitgesteld belastingvoordeel te verrekenen in toekomstige tarieven	(39,0)	0,0	n.r.
Afschrijvingen en waardeverminderingen, wijziging in voorzieningen	(103,0)	(102,3)	0,7
EBITDA*	291,6	354,0	-17,6
Resultaat uit bedrijfsactiviteiten (EBIT*)	188,6	251,7	-25,1
Financieringsbaten	10,7	10,6	0,9
Financieringslasten	(128,2)	(128,2)	0,0
Winstbelastingen	17,5	(29,8)	-158,7
- Winstbelastingen	(21,5)	(29,8)	-27,9
- Erkenning uitgesteld belastingvoordeel op notionele intrest aftrek reserve – vorige boekjaren	39,0	0,0	n.r.
Nettowinst toe te rekenen aan de Eigenaars van de Vennootschap	89,2	105,7	-15,6
Geconsolideerde balans	31.12.2012	31.12.2011	Vershil (%)
(in € miljoen)			
Totaal activa	4.618,4	4.473,8	3,2
Investeringsuitgaven	150,0	118,1	27,0
Netto financiële schuld	2.488,3	2.448,1	1,6

* EEBIT = resultaat voor intresten en belastingen - EBITDA = ebit + afschrijvingen + veranderingen in voorzieningen

De **bedrijfsopbrengsten van Elia Transmission** in België bleven in 2012 met € 809,1 miljoen nagenoeg stabiel (+0,9%) in vergelijking met dezelfde periode van vorig jaar. Volgende tabel geeft een meer gedetailleerd beeld van de evolutie van de verschillende componenten van de bedrijfsopbrengsten.

	2012	2011	Vershil (%)
(in € miljoen) – Over het boekjaar eindigend per 31 december			
DETAIL OPBRENGSTEN EN OVERIGE BEDRIJFSOPBRENGSTEN			
Aansluitingen	40,9	34,8	17,5
Gebruik van het net	605,4	533,0	13,6
Terugneming van overschotten uit vorige boekjaren (beslissing regulator)	0,0	46,0	n.r.
Ondersteunende diensten	147,7	108,2	36,5
Internationale inkomsten	31,1	23,5	32,3
Overdracht van activa van klanten ¹	5,4	12,3	-56,1
Diverse bedrijfsopbrengsten ¹	5,9	4,3	37,2
Overige bedrijfsopbrengsten ¹	49,6	43,6	13,7
Subtotaal opbrengsten & overige bedrijfsopbrengsten	886,0	805,7	10,0
Afrekeningsmechanisme: Afwijkingen goedgekeurd budget ¹	(33,6)	(3,9)	751,7
Afrekeningsmechanisme: Terug te geven in huidige tarifaire periode	(43,3)	0,0	n.r.
Subtotaal opbrengsten en overige bedrijfsopbrengsten incl. Afrekeningsmechanisme	809,1	801,8	0,9
Uitgesteld belastingvoordeel te verrekenen in toekomstige tarieven	(39,0)	0,0	n.r.
TOTAAL OPBRENGSTEN & OVERIGE BEDRIJFSOPBRENGSTEN	770,1	801,8	-4,0

¹ In deze rubrieken worden de cijfers per 31 december 2011 geherklasseerd om ze te kunnen vergelijken met de cijfers van 2012.

De **opbrengsten uit netaansluitingen** en uit het **gebruik van het net** stegen met respectievelijk 17,5% en 13,6% voornamelijk als gevolg van de nieuwe vierjarige tarieven, van toepassing vanaf 2012, die de inflatie voor de komende 4 jaar omvatten.

De **opbrengsten uit ondersteunende diensten** stegen met 36,5% in vergelijking met 2011 voornamelijk ten gevolge van de hogere door te rekenen kosten voor de aankoop van reserve aan producenten.

De **internationale inkomsten** stegen met € 7,6 miljoen (+32,3%), voornamelijk door het hogere gebruik van de interconnecties met Frankrijk tijdens de wintermaanden van 2012 en met Nederland en Frankrijk naar aanleiding van de onbeschikbaarheid van de kerncentrales Doel 3 en Tihange 2.

De **inkomsten** uit de tussenkomsten van klanten met betrekking tot investeringen ("**overdracht van activa van klanten**"), in 2012 voor het eerst gepresenteerd onder bedrijfsopbrengsten, vielen ten opzichte van 2011 terug met 56,1% of € 6,9 miljoen.

De **overige bedrijfsopbrengsten** zijn in 2012 ten opzichte van 2011 gestegen met 13,7% en dit voornamelijk als gevolg van een stijging in de intern geproduceerde vaste activa en de hogere bedragen die gerecupereerd werden van de verzekeringen.

Het **afrekeningsmechanisme** omvat de afwijkingen van het door de CREG **goedgekeurde budget** met betrekking tot de niet-beheersbare kosten en opbrengsten. Het operationele resultaat lag € 33,6 miljoen hoger en dit belangrijke overschot is voornamelijk een gevolg van de hogere internationale inkomsten (€ 10,3 miljoen), de lagere reële gemiddelde OLO (€ 13,9 miljoen), de lagere kosten voor ondersteunende diensten (€ 16,2 miljoen), deels gecompenseerd door de lagere opbrengsten uit injectietarieven als gevolg van een lager productievolume in België. Daarnaast is een tijdelijk tarifair overschot (- € 43,3 miljoen) gerealiseerd, dat wordt overgedragen binnen de huidige tarifaire periode.

Het **verrekenen van het uitgesteld belastingvoordeel in toekomstige tarieven** (€ 39 miljoen) ligt aan de basis van een daling van het "totaal opbrengsten en overige bedrijfsopbrengsten". Deze verrekening, zonder effect op de netto winst, is het gevolg van het erkennen van het uitgesteld belastingvoordeel, naar aanleiding van een wijziging in wetgeving rond de notionele interest aftrek, dat in de toekomst gerealiseerd kan worden op basis van de overdraagbare notionele interest aftrek reserve die is opgebouwd in de periode 2010 - 2011. Dit uitgesteld belastingvoordeel, geboekt als een vermindering van de belastingen, wordt erkend als een tarifaire schuld gezien dit voordeel volledig ten gunste van de consument komt als een vermindering van de toekomstige tarieven.

De **EBITDA** (-17,6%) en de **EBIT** (-25,1%) daalden gevoelig in 2012 in vergelijking met 2011 voornamelijk door:

- het opboeken van de tarifaire schuld omwille van het erkennen van een éénmalig belastingvoordeel ten belope van € 39,0 miljoen;
- de daling van de OLO van 4,2% in 2011 naar 2,98% in 2012;
- lagere IFRS aanpassingen, meer bepaald minder tussenkomsten van klanten (IFRIC 18) (- € 7,3 miljoen), en als gevolg van de herberekening van de voorziening voor toekomstige personeelsverplichtingen (- € 4,5 miljoen).

De netto **financiële kosten** (-0,1%) bleven zo goed als stabiel. De stijging in de financiële lasten als gevolg van éénmalige kosten voor het afsluiten van langetermijnkredietfaciliteiten ten bedrage van € 700 miljoen en de daling van de inkomsten uit beleggingen door de lagere intrestvoeten zijn gecompenseerd door de hogere activering van financieringskosten als gevolg van de stijging in de investeringen.

De **winstbelastingen** (-158,7%) zijn positief beïnvloed door de eenmalige erkenning van een uitgestelde belastingvordering voor het toekomstige belastingvoordeel uit de notionele interestaftrek reserve. Dit heeft echter geen impact op het netto resultaat, gezien dit voordeel teruggeven wordt aan de toekomstige tarieven, (zie "verrekenen van het uitgesteld belastingvoordeel in toekomstige tarieven).

De **geconsolideerde IFRS winst na winstbelasting** daalt met 15,6% van € 105,7 miljoen in 2011 tot € 89,2 miljoen in 2012 als gevolg van volgende elementen¹:

1. daling van de gereguleerde winst door lagere OLO en lagere marge (- € 12,2 miljoen);
2. daling in de verrekening in de tarieven van buitengebruikstellingen van vaste activa (- € 2,5 miljoen);
3. realisatie van de nieuwe incentive sinds 2012 op de vervangingsinvesteringen (+ € 3,8 miljoen);
4. hogere kostenbesparingen en opbrengsten (+ € 1,9 miljoen);
5. wegvallen van de eenmalige impact in 2011 van de uitspraak van de rechtbank m.b.t. beslissing CREG (+ € 1,7 miljoen);
6. daling IFRS-aanpassingen 2012 in vergelijking met 2011 (- € 9,1 miljoen, resp. € 12,9 miljoen in 2012 t.o.v. € 22,0 miljoen in 2011).

Het **balanstotaal** stijgt (+3,2%) naar € 4.618,4 miljoen, de **netto financiële schuld** stijgt met 1,6% of € 40,2 miljoen.

4.2. Segmentrapportering 50Hertz Transmission (Duitsland)

De onderstaande tabel geeft de resultaten over 2012 van 50Hertz Transmission voor zijn activiteiten als transmissienetbeheerder in Duitsland volgens de International Financial Reporting Standards (IFRS).

De resultaten van 50Hertz Transmission, geconsolideerd op niveau Eurogrid GmbH, werden opgenomen in de geconsolideerde Elia-groep IFRS-cijfers volgens de proportionele consolidatiemethode en dit voor 60%.

Resultaten 50Hertz Transmission (Duitsland)

(in € miljoen) – 60% proportionele consolidatie – Over het boekjaar eindigend per 31 december

	2012	2011	Vershil (%)
Totaal opbrengsten en overige bedrijfsopbrengsten	539,4	477,7	12,9
Afschrijvingen en waardeverminderingen, wijziging in voorzieningen	(47,1)	(38,6)	22,0
EBITDA*	163,9	94,9	72,7
Resultaat uit bedrijfsactiviteiten (EBIT*)	116,8	56,3	107,5
Financieringsbatens	2,1	3,6	-41,7
Financieringslasten	(19,6)	(14,6)	34,2
Winstbelastingen	(33,6)	(13,5)	148,9
Nettowinst toe te rekenen aan de Eigenaars van de Vennootschap	65,8	31,8	106,9

Geconsolideerde balans

(in € miljoen)

	31.12.2012	31.12.2011	Vershil (%)
Totaal activa	1.569,0	1.370,3	14,5
Investeringsuitgaven	157,8	152,3	3,6
Netto financiële schuld	422,5	84,8	398,2

* E* EBIT = resultaat voor intresten en belastingen - EBITDA = ebit + afschrijvingen + veranderingen in voorzieningen

¹ Items 1-5 hebben betrekking op het regulatorisch kader in België.

De **bedrijfsopbrengsten van 50Hertz Transmission** stegen gevoelig in vergelijking met dezelfde periode van vorig jaar. De **bedrijfsopbrengsten** worden meer gedetailleerd weergegeven in volgende tabel.

	2012	2011	Vershil (%)
(in € miljoen) – Over het boekjaar eindigend per 31 december			
DETAIL OPBRENGSTEN EN OVERIGE BEDRIJFSOPBRENGSTEN			
Verticale netwerktarieven	392,2	369,8	6,0
Horizontale netwerktarieven	36,0	24,2	48,9
Ondersteunende diensten	77,7	56,3	38,1
Overdracht van activa van klanten ¹	3,9	4,7	-16,7
Overige bedrijfsopbrengsten	32,3	23,1	39,7
Subtotaal opbrengsten en overige bedrijfsopbrengsten	542,1	478,1	13,4
Afrekeningsmechanisme: afwijkingen van het goedgekeurde budget	(2,6)	(0,4)	528,6
TOTAAL OPBRENGSTEN EN OVERIGE BEDRIJFSOPBRENGSTEN	539,4	477,7	12,9

De stijging van de opbrengsten uit **verticale netwerktarieven** (tarieven naar eindklanten) (+6,0%) is voornamelijk een gevolg van de positieve ontwikkelingen in het regelgevend kader in Duitsland, gedeeltelijk gecompenseerd door de teruggave van overschotten uit het verleden (volumes, ondersteunende diensten). Sinds 1 januari 2012 worden de kosten voor nieuwe investeringen gerecupereerd via de verticale netwerktarieven van datzelfde jaar, daar waar deze vroeger met een vertraging van 2 jaar gerecupereerd werden. Gezien 50Hertz in 2012 en 2013 zowel de kosten terugverdient volgens het oude (jaar 2010 en 2011) als het nieuwe mechanisme zal er zich in de betrokken jaren een sterke stijging van de EBITDA, EBIT en netto winst realiseren.

De **opbrengsten uit horizontale netwerktarieven** (tarieven naar de TNB's) zijn hoofdzakelijk gestegen (+ 48,9%) door het hogere volume van de offshore investeringen gegeven dat alle offshore aansluitingsinvesteringen over de vier Duitse transmissienetbeheerders verdeeld worden. Dit betekent dat 50Hertz ongeveer 20% van deze kosten draagt en dat zij 80% van de eigen aansluitingskosten op de drie andere TNB's verhaalt. Gezien het investeringsprogramma, alsook de aanpassing van de afschrijvingsperiode van de offshore activa van 40 naar 20 jaar, zijn deze kosten gevoelig gestegen met als gevolg dat de doorrekeningen in de tarieven hoger zijn. Verder betreffen de opbrengsten uit horizontale netwerktarieven ook de opbrengsten voor het gebruik van de zeekabel tussen Duitsland en Denemarken (Kontek kabel). Deze zijn ten opzichte van 2011 met 57,1% gestegen als gevolg van zowel een prijseffect (gemiddelde maandelijkse prijs € 3,01/MWh in 2012 ten opzichte van € 1,85/MWh in 2011), als van een volume effect (getransporteerd volume van 3,7 TW in 2012 in vergelijking met 3,1 TW in 2011).

De **opbrengsten van ondersteunende diensten** (+38,1%) zijn vergelijkbaar met deze van Elia en betreffen voornamelijk doorrekeningen aan gebruikers van kosten (voor reservering van capaciteiten en continu evenwicht te bewaren op het netwerk) die een netbeheerder moet maken teneinde de elektriciteitsbevoorrading te kunnen verzekeren. In 2012 was er een significante stijging in de kosten, voornamelijk door de grotere volumes van hernieuwbare energie in de zone van 50Hz Transmission.

De **overige bedrijfsopbrengsten stijgen** (+39,7%) hoofdzakelijk door de stijging in de intern geproduceerde activa.

De sterke stijging van **EBITDA, EBIT en nettowinst** is voornamelijk een gevolg van de positieve ontwikkelingen in het regelgevend kader (€ 36,2 miljoen), de hogere intern geproduceerde vaste activa (€ 11,6 miljoen) en het wegvallen van de impact van éénmalige boekhoudkundige correcties doorgevoerd in 2011 (€ 7,7 miljoen).

De **netto financiële kosten** werden negatief beïnvloed (+60,6%) door dalende verdisconteringsvoeten die gebruikt worden voor het verdisconteren van de lange termijn provisies, alsook door het boeken van intresten die verschuldigd zullen zijn bij het eventueel verliezen van lopende rechtszaken.

De stijging in de **winstbelastingen** is hoofdzakelijk een gevolg van de evolutie van de winst voor belastingen.

Het **balanstotaal** stijgt (+14,5%) tot € 1.569,0 miljoen. De netto financiële schuld stijgt substantieel als gevolg van het aangaan van de twee nieuwe korte termijnleningen alsook door de belangrijke daling in de geldmiddelen en kasequivalenten als gevolg van de voorfinanciering van het EEG mechanisme (€ 484,8 miljoen). Dit bedrag wordt in de loop van 2013 gespreid over het jaar terugbetaald.

4.3. Reconciliatie van de segmenten met het totaal van de Groep

Geconsolideerde resultaten	2012	2012	2012	2012
(in € miljoen) - Over het boekjaar eindigend per 31 december	Elia Transmission (België)	50Hertz Transmission (Duitsland)	Consolidatie herwerkingen	Elia Groep
Totaal opbrengsten en overige bedrijfsopbrengsten	770,1	539,4	(2,9)	1.306,6
Afschrijvingen en waardeverminderingen, wijziging in voorzieningen	(103,0)	(47,1)	0,0	(150,1)
EBITDA	291,6	163,9	0,0	455,5
Resultaat uit bedrijfsactiviteiten (EBIT)	188,6	116,8	0,0	305,4
Financieringsbaten	10,7	2,1	0,1	12,9
Financieringslasten	(128,2)	(19,6)	0,1	(147,7)
Winstbelastingen	17,5	(33,6)	(0,1)	(16,2)
- Winstbelastingen	(21,5)	(33,6)	(0,1)	(55,2)
- Erkenning uitgesteld belastingvoordeel op notionele intrest aftrek reserve – vorige boekjaren	39,0	0,0	0,0	39,0
Nettowinst toe te rekenen aan de Eigenaars van de Vennootschap	89,2	65,8	0,0	155,0

Geconsolideerde balans	31.12.2012	31.12.2012	31.12.2012	31.12.2012
(in € miljoen)				
Totaal activa	4.618,4	1.569,0	(0,4)	6.187,0
Investeringsuitgaven	150,0	157,8	0,0	307,8
Netto financiële schuld	2.488,3	422,5	0,0	2.910,8

De Groep heeft in geen van beide bedrijfssegmenten een concentratie van klanten.

5. Elementen van de geconsolideerde resultatenrekening en niet-gerealiseerde resultaten

5.1. Bedrijfsopbrengsten

Detail bedrijfsopbrengsten (in € miljoen)	2012	2011
Verkopen	1.218,7	1.192,5
Overdracht van activa van klanten (IFRIC 18) ¹	9,3	18,6
Totaal bedrijfsopbrengsten	1.228,0	1.211,1

Conform IFRIC 18.13 worden overdrachten van activa van klanten geboekt als bedrijfsopbrengsten. In het verleden werden deze overdrachten geboekt als overige bedrijfsopbrengsten.

Voor de verdeling van de belangrijke categorieën over de opbrengst van het Belgische (toelichting 4.1) en het Duitse segment (toelichting 4.2) verwijzen wij naar de segmentrapportering.

5.2. Overige bedrijfsopbrengsten

De volgende tabel toont de verdeling van de “Overige bedrijfsopbrengsten”:

(in € miljoen)	2012	2011
Intern geproduceerde vaste activa	28,4	13,5
Bonus vorig boekjaar	0,0	1,5
Optimaal gebruik van activa	12,1	13,1
Diensten en technische expertise	0,9	3,0
Beweging op lange termijn vordering mbt personeelsvoordelen	5,6	4,6
Subsidies	2,7	(1,2)
Offshore opbrengsten	0,0	10,5
Ontvangen schadevergoedingen	0,2	0,0
Onderhoud	2,3	0,1
Andere	26,4	22,2
Totaal overige bedrijfsopbrengsten¹	78,6	67,3

¹ Deze rubriek omvat een herklassificatie van de cijfers per 31 december 2011 om ze te kunnen vergelijken met de cijfers van 2012.

De toename in eigen productie is verbonden aan de toename van investeringsprojecten en aan het gebruik van een accurate berekeningsmethode voor de registratie van de tijd besteed aan werken voor investeringsprojecten van 50Hertz.

Het optimaal gebruik van activa vertegenwoordigt vooral inkomsten gegenereerd door contracten met telecomoperatoren voor de terbeschikkingstelling van hoogspanningsmasten aan verschillende telecomoperatoren als draagstructuur voor antennes van hun mobiele netwerk.

De rubriek "Andere" bevat vooral inkomsten uit de verkoop van materiële vaste activa, recupereerbare bedragen van vorderingen die door verzekeringsmaatschappijen zijn betaald enz.

5.3. Bedrijfskosten

5.3.1. GROND- EN HULPSTOFFEN, DIENSTEN EN OVERIGE GOEDEREN

(in € miljoen)	2012	2011
Grond- en hulpstoffen	6,3	5,9
Aankoop van ondersteunende diensten	417,3	414,2
Diensten en diverse goederen (excl. aankoop van ondersteunende diensten)	237,4	224,2
Totaal	661,0	644,3

De "aankoop van ondersteunende diensten" omvat de kosten voor diensten waardoor de Groep het evenwicht op het net bewaart tussen injecties en afnames, de spanning van het net handhaaft en congesties beheert. De stijging ten opzichte van vorig jaar is voornamelijk het gevolg van het 50Hertz-net, uitzonderlijke weersomstandigheden (zeer veel wind in december) en de beslissing van de Duitse overheid om 8 kerncentrales te sluiten. Deze kosten worden gerecupereerd in toekomstige tarieven.

De regel "diensten en diverse goederen" heeft betrekking op het onderhoud van het net, diensten van derden, verzekeringen, consultancy, enz.

5.3.2. PERSONEELSKOSTEN

(in € miljoen)	2012	2011
Bezoldigingen	121,5	113,9
Sociale lasten	29,8	28,5
Pensioenkosten	6,5	6,1
Personeelsvoordelen (andere dan pensioenen)	8,0	6,4
Aandelenaanloopplannen met korting	1,0	0,0
Overige personeelskosten	3,9	3,5
Totaal	170,7	158,4

De verhoging van de personeelskosten is vooral toe te schrijven aan de verhoging in het aantal voltijdse equivalenten, de inflatie (2,23% in België en 2,06% in Duitsland) en loonsverhogingen. Voor meer informatie over personeelsbeloningen, zie toelichting 6.12 Personeelsbeloningen.

5.3.3. AFSCHRIJVINGEN EN WAARDEVERMINDERINGEN, WIJZIGINGEN IN VOORZIENINGEN

(in € miljoen)	2012	2011
Afschrijvingen van materiële activa	139,9	131,2
Afschrijvingen van immateriële activa	8,7	8,6
Totaal afschrijvingen	148,6	139,8
Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen	0,6	0,4
Totaal waardeverminderingen	0,6	0,4
Voorzieningen inzake geschillen	(2,3)	1,1
Milieuvoorzieningen	2,1	(0,3)
Overige voorzieningen	1,1	(0,1)
Totaal voorzieningen	0,9	0,7
Totaal	150,1	140,9

De variantie voor de bijzondere waardevermindering met betrekking tot voorraden en vorderingen tijdens het jaar wordt weergegeven in toelichting 7.2 "Beheer van financiële risico's en derivaten".

De voorzieningen worden in detail beschreven in toelichting 6.13.

5.3.4. OVERIGE BEDRIJFSKOSTEN

(in € miljoen)	2012	2011
Belastingen andere dan winstbelastingen	13,9	13,6
Minderwaarde op verkoop, buiten-dienststellingen materiële activa	4,5	2,9
Minderwaarden op realisatie handelsvorderingen	(0,1)	0,0
Betalingen aan gemeentes	1,0	0,0
Overige	0,1	1,4
Bonus-malus afrekening voorgaand jaar	0,0	8,9
Totaal	19,4	26,8

De uitgaven in 2011 die geklasseerd zijn als "Bonus-malus afrekening voorgaand jaar" werden opgelopen in het Belgische segment als resultaat van een uitspraak van de rechtbank over de herziening van de regulator (CREG) voor het boekjaar 2010 die concludeerde dat de incentive onderworpen moet worden aan winstbelastingen. Dit is een niet-recurrent item.

"Betalingen aan gemeentes" is een nieuw element vanaf 2012, dat onder de Duitse wetgeving valt.

5.4. Financieringsbaten en -lasten

(in € miljoen)	2012	2011
Financieringsbaten	12,9	14,2
Interestbaten uit beleggingswaarden, geldmiddelen en kasequivalenten	3,7	6,6
Overige financiële baten	9,2	7,6
Financieringslasten	147,7	142,8
Interestlasten	135,8	131,0
Interestlasten op derivaten	12,3	11,4
Overige financiële lasten	(0,4)	0,4
Netto financieringslast	(134,8)	(128,6)

De afname van de baten uit interesten is hoofdzakelijk te wijten aan de verslechterde liquiditeitspositie van de Groep als resultaat van de grotere behoefte aan bedrijfskapitaal voor het heffingsmechanisme en aan de algemene afname van het rendement van deposito's.

De overige financiële baten bevatten moratoriuminteresten die berekend zijn op de tax claim (meer uitleg hierover in toelichting 5.5 hieronder).

Zie voor meer details over de nettoschuld en leningen toelichting 6.11.

5.5. Winstbelastingen

OPGENOMEN IN DE WINST- EN VERLIESREKENING

De geconsolideerde resultatenrekening omvat de volgende belastingenlast:

(in € miljoen)	2012	2011
Verschuldigde winstbelastingen	50,2	43,4
Aanpassingen m.b.t. voorgaande jaren	(0,1)	15,3
Totaal verschuldigde winstbelastingen	50,1	58,7
Ontstaan en afwikkeling van tijdelijke verschillen	(33,9)	(15,4)
Totaal uitgestelde winstbelastingen	(33,9)	(15,4)
Totaal verschuldigde winstbelasting in winst -en verliesrekening	16,2	43,3

AANSLUITING VAN EFFECTIEF BELASTINGTARIEF

De winst (verlies) voor belastingen van de vennootschap vóór belastingen verschilt als volgt van het theoretische bedrag berekend op basis van de wettelijke aanslagvoet en de werkelijke winstbelasting van de geconsolideerde vennootschappen:

(in € miljoen)	2012	2011
Winst na winstbelastingen	154,4	136,1
Aandeel in resultaat van deelnemingen verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode (na winstbelasting)	0,6	1,4
Winst van het jaar	155,0	137,5
Totaal winstbelastingen	16,2	43,3
Winst vóór winstbelastingen	171,2	180,8
Verschuldigde winstbelastingen met toepassing van het lokaal belastingtarief	58,2	61,5
Lokaal belastingtarief	33,99%	33,99%
Effect van belastingtarief in buitenland	(4,8)	(2,3)
Verworpen uitgaven	2,7	1,8
Meerwaarde realisatie financiële vaste activa	(0,2)	(0,5)
Opbrengsten vrijgesteld van winstbelasting	(0,4)	(0,1)
Aanpassingen m.b.t. voorgaande jaren	0,5	0,0
Erkenning van DTA op overgedragen NID ¹	(39,0)	0,0
Belastingimpact van erkenning van voordien niet erkende DTA op overgedragen NID	13,3	0,0
Gebruik van notionele interesten	(19,2)	(19,0)
Overige	5,1	1,9
Totale verschuldigde winstbelasting in winst -en verliesrekening	16,2	43,3

¹ DTA = uitgesteld belastingactief ; NID = Notionele interest aftrek

De opname in 2012 van een DTA op NID-reserves houdt verband met de notionele interestaftrek die Elia Asset NV in de loop van de afgelopen jaren opgebouwd heeft. Veranderingen in het wetgevend en regulerend kader hebben de waarschijnlijkheid van een toekomstige volledige recuperatie van de NID-reserves in belangrijke mate verhoogd en hebben geresulteerd in de opname van een uitgestelde belastingvordering van € 39 miljoen (Zie ook toelichtingen 4.1 - 6.6).

De "Overige" in bovenstaande tabel vertegenwoordigen vooral de gevolgen die voortvloeien uit de fiscale eenheid in Duitsland (€ 3,2 miljoen).

Uitgestelde winstbelastingen worden besproken in toelichting 6.6 ('Mutaties in de uitgestelde belastingvorderingen en -schulden ten gevolge van mutaties in de tijdelijke verschillen gedurende het boekjaar').

Fiscale controle

Naar aanleiding van een fiscale controle bij Elia heeft Elia begin 2008 een aanslagbiljet ontvangen om de resterende tarifaire overschotten per 31 december 2004 te belasten. De betaalde winstbelastingen bedragen € 93,8 miljoen, inclusief een administratieve verhoging van 10% en een vermeerdering wegens onvoldoende voorafbetalingen. In samenspraak met zijn fiscale raadsheer en met de CREG, en aangezien bij sectorgenoten gelijkaardige tarifaire overschotten niet belast werden, heeft het management van Elia besloten hiervoor een bezwaarschrift in te dienen, dat echter door de fiscus verworpen werd. Elia claimt het bedrag, inclusief moratoriuminteressen, terug via de juridische weg.

In 2009 werd door de fiscus een gelijkaardige beslissing genomen met betrekking tot de aangroei van de tarifaire overschotten in 2005 en 2006. Elia ontving een aanslagbiljet van € 35,8 miljoen, inclusief de administratieve verhoging van 10% en een vermeerdering wegens onvoldoende voorafbetaling en heeft besloten ook hiervoor, in analogie met het dossier van 2004, een bezwaarschrift in te dienen.

De tarifaire overschotten die aan de basis lagen van deze bijkomende aanslagbiljetten worden systematisch in de tarieven verrekend in de komende jaren (teruggave aan de consumenten). Daardoor is er sprake van een tijdsverschil met enerzijds een overschot gegenereerd in het verleden en met anderzijds een teruggave in de daaropvolgende jaren.

Indien dit dossier niet positief zou afgehandeld worden, zal de betaalde vennootschapsbelasting op de resterende overschotten automatisch gecompenseerd worden met de 'terug te vorderen belastingen' op de geboekte teruggave aan consumenten in 2005, 2006 en 2007 en volgende periodes. Daardoor kan het basisbedrag van de vennootschapsbelasting volledig teruggevorderd worden. Indien er een resterend saldo zou zijn, dan zal dit via het tarifaire mechanisme geneutraliseerd worden.

Op vrijdag 23 december 2011 heeft de Brusselse rechtbank van eerste aanleg Elia gelijk gegeven in haar belastingsgeschil² met de Belgische fiscale administratie. Door deze beslissing moest de fiscus € 118,4 miljoen aan Elia terugbetalen bestaande uit € 80,2 miljoen belastingen die tweemaal werden betaald en die dus 100% zeker moeten terugbetaald worden, € 5,1 miljoen verhoging wegens onvoldoende voorafbetalingen, € 8,5 miljoen administratieve belastingverhoging en € 24,6 miljoen verwijlinteressen. De fiscale administratie is echter op 6 februari 2012 in beroep gegaan waardoor de beslissing van de rechtbank van eerste aanleg wordt opgeschort. Verwacht wordt dat het Hof van Beroep zich hierover ten vroegste zal uitspreken in 2014.

² De tarieven van Elia zijn gebaseerd op geschatte opbrengsten en kosten en gebudgetteerde volumes. Op het einde van elke tarifaire periode ontstaan hierdoor tarifaire overschotten of tekorten die verrekend moeten worden in toekomstige tarieven. De belastingadministratie heeft in 2008 echter geoordeeld dat de tarifaire overschotten uit het verleden (2003-2004) onmiddellijk dienden belast te worden, terwijl Elia in samenspraak met de regulator dit beschouwde als een schuld ten opzichte van de toekomstige tarieven. In werkelijkheid zijn al deze tarifaire overschotten reeds teruggegeven aan de consumenten sinds eind 2011.

5.6. Aandeel in de winst van geassocieerde ondernemingen

(in € miljoen)	2012	2011
H.G.R.T.	0,4	0,4
APX-Endex	0,2	1,0
Coreso	0,0	0,0
Totaal	0,6	1,4

Het aandeel in de resultaten van joint ventures wordt weergegeven in toelichting 4.2 Segmentrapportering 50Hertz Transmission (Duitsland). Alle ondernemingen die geassocieerd zijn met het segment 50Hertz Transmission zijn joint ventures. Er zijn geen joint ventures in andere segmenten.

5.7. Gewone winst per aandeel

De gewone winst per aandeel wordt berekend door de nettowinst van het jaar die kan worden toegekend aan de gewone aandeelhouders van de vennootschap (€ 155,0 miljoen) te delen door het gewogen gemiddeld aantal gewone aandelen tijdens het jaar (60.362.361).

GEWOGEN GEMIDDELD AANTAL GEWONE AANDELEN

	2012	2011
Uitgegeven gewone aandelen per 1 januari	60.355.217	60.355.217
Effect van in december 2012 uitgegeven aandelen	7.144	-
Gewogen gemiddeld aantal gewone aandelen per 31 december	60.362.361	60.355.217

Verwaterde winst per aandeel

De verwaterde winst per aandeel wordt berekend door de nettowinst van het jaar die toegekend wordt aan de gewone aandeelhouders te delen door het gewogen gemiddelde van het aantal gewone uitstaande aandelen, gecorrigeerd voor de gevolgen van de opties die aan het personeel zijn toegekend.

De verwaterde winst is gelijk aan de gewone winst per aandeel, aangezien er geen converteerbare obligaties noch aandelenopties bestaan.

Aandelenkapitaal en reserves per aandeel

Het eigen vermogen per aandeel bedroeg € 34,9 per aandeel op 31 december 2012, ten opzichte van een waarde van € 33,90 per aandeel eind 2011.

5.8. Niet-gerealiseerde resultaten

De totale gerealiseerde en niet-gerealiseerde inkomsten omvatten zowel het resultaat van de periode dat in de resultatenrekening is opgenomen en de niet-gerealiseerde resultaten die in het eigen vermogen zijn opgenomen. Niet-gerealiseerde resultaten omvatten alle veranderingen in het eigen vermogen die verschillen van veranderingen die betrekking hebben op de eigenaar en die worden geanalyseerd in het mutatieoverzicht van het eigen vermogen.

De uitgestelde belastingen en de wijzigingen in de reële waarde geboekt in het eigen vermogen voor elk element van de niet-gerealiseerde resultaten zijn als volgt:

(in € miljoen)	2012	2011
Derivaten	0,5	1,3
Actuariële winsten (verliezen)	5,0	5,5
Totaal	5,5	6,8

(in € miljoen)	2012	2011
Nettomutatie in de reële waarde van renteswaps	1,5	3,9
Financieringsbaten	1,5	3,9
Verwerkt via: Afdekkingsreserve	1,5	3,9

De afdekkingsreserve wordt in detail besproken in toelichting 7.2.

6. Elementen van de balans

6.1. Terreinen, gebouwen en uitrusting

(in € miljoen)	2012	2011
Hoogspanningsstations en – transformatoren	1.625,5	1.580,9
Lijnen en kabels	1.342,6	1.256,1
Terreinen waarop stations, lijnen en kabels zijn geïnstalleerd	101,7	98,9
Installaties voor de bediening van het net	161,6	142,1
Administratieve gebouwen, meubilair, rollend materieel en overige activa	87,9	72,5
Totaal materiële activa	3.319,3	3.150,5

(in € miljoen)	Terreinen en gebouwen	Machines en installaties	Meubilair en rollend materieel	Overige materiële activa	Activa in aanbouw	Totaal
----------------	--------------------------	-----------------------------	--------------------------------------	--------------------------------	----------------------	--------

AANSCHAFFINGSPRIJS

Saldo per 1 januari 2011	194,7	4.808,5	124,7	8,9	243,6	5.380,4
Andere verwervingen	7,5	83,5	7,7	0,2	183,8	282,7
Buitengebruikstellingen ¹	(0,2)	(21,5)	(2,9)	0,0	(7,8)	(32,4)
Overboekingen van ene post naar andere	0,6	121,9	0,9	2,0	(125,5)	(0,1)
SALDO PER 31 DECEMBER 2011	202,6	4.992,4	130,4	11,1	294,1	5.630,6
Saldo per 1 januari 2012	202,6	4.992,4	130,4	11,1	294,1	5.630,6
Andere verwervingen	3,4	57,0	8,0	0,5	244,9	313,8
Buitengebruikstellingen ¹	(0,8)	(27,1)	(3,4)	(1,1)	0,0	(32,4)
Overboekingen van ene post naar andere	0,6	115,4	1,0	1,1	(118,0)	0,1
SALDO PER 31 DECEMBER 2012	205,8	5.137,7	136,0	11,6	421,0	5.912,1

AFSCHRIJVING EN BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGSVERLIEZEN

Saldo per 1 januari 2011	(21,5)	(2.232,0)	(108,4)	(7,4)	0,0	(2.369,4)
Afschrijvingslast boekjaar	(2,6)	(123,0)	(5,5)	(0,5)	0,0	(131,6)
Buitengebruikstellingen ¹	0,1	17,8	3,0	0,0	0,0	20,9
Overboekingen van ene post naar andere	(0,1)	2,0	0,0	(1,8)	0,0	0,1
SALDO PER 31 DECEMBER 2011	(24,1)	(2.335,2)	(110,9)	(9,7)	0,0	(2.480,0)
Saldo per 1 januari 2012	(24,1)	(2.335,2)	(110,9)	(9,7)	0,0	(2.480,0)
Afschrijvingslast boekjaar	(2,5)	(130,6)	(6,5)	(0,3)	0,0	(139,9)
Buitengebruikstellingen	0,3	22,4	3,4	1,1	0,0	27,2
Overboekingen van ene post naar andere	0,0	1,1	0,0	(1,1)	0,0	0,0
SALDO PER 31 DECEMBER 2012	(26,3)	(2.442,3)	(114,0)	(10,0)	0,0	(2.592,7)

BOEKWAARDE

Per 1 januari 2011	173,1	2.576,5	16,2	8,9	243,6	3.011,0
Per 31 december 2011	178,5	2.657,2	19,4	1,4	294,1	3.150,5
Per 1 januari 2012	178,5	2.657,2	19,4	1,4	294,1	3.150,5
Per 31 december 2012	179,5	2.695,4	21,8	1,6	420,9	3.319,3

¹ Deze rubriek omvat een herklassificatie van de cijfers per 31 december 2011 om ze te kunnen vergelijken met de cijfers van 2012.

Het grootste deel van het in België geïnvesteerde bedrag houdt verband met de versterking van hoogspanningstations en de aanleg van bovengrondse lijnen.

De belangrijkste projecten in België zijn de hoogspanningsstations Schaarbeek (150 kV), Horta (380 kV), Ruien (150 kV), Machelen (150 kV), Schelledorp (150/70 kV), Montignies (150 kV), Zurenborg (150 kV) en Lokeren (30 kV) die werden versterkt, gesaneerd en/of vernieuwd. De hoogspanningslijnen Drogenbos – Elsenne (150 kV) en Woluwe – Machelen (150 kV) werden vernieuwd en nieuwe kabels werden aangelegd tussen Zeebrugge – Blauwe Toren (150 kV), Basse-Wavre – Corbais (150kV) en Wijnmaal – Gasthuisberg (150 kV). Verder werd er geïnvesteerd in het realtime dispatchingsysteem en in de bouw van een nieuw administratief gebouw aan de Monnoyerkaai in Brussel.

De belangrijkste onshore projecten in Duitsland hebben betrekking op de 'Zuid-West interconnector', op de "noordelijke verbinding" en verder nog de uitbreiding van de onderstations Wolmirstedt, Perleberg en Hamburg en de versterking van de lijn Remptendorf – Redwitz.

De offshore investeringen in Duitsland omvatten de verbinding met het offshore windmolenpark Baltic II in de Baltische zee.

De toepassing van de IAS 23-standaard voor de activering van financieringskosten had een impact van € 8,8 miljoen op de aanschaffing van de activa in 2012 bij een gemiddelde rentevoet van 4,63%.

De overige verplichtingen met betrekking tot nieuwe investeringen worden beschreven in toelichting 7.3.

6.2. Immateriële activa

(in € miljoen)	Goodwill	Software	Licenties / Concessies	Totaal
AANSCHAFFINGSWAARDE				
Stand per 1 januari 2011	1.707,8	45,0	21,5	1.774,3
Verworven, overige – intern ontwikkeld	0,0	10,9	0,2	11,1
STAND PER 31 DECEMBER 2011	1.707,8	55,9	21,7	1.785,4
Stand per 1 januari 2012	1.707,8	55,9	21,7	1.785,4
Verworven, overige – intern ontwikkeld	0,0	12,0	0,1	12,1
STAND PER 31 DECEMBER 2012	1.707,8	67,9	21,8	1.797,5
AFSCHRIJVINGEN EN BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGSVERLIEZEN				
Stand per 1 januari 2011	0,0	(22,0)	(1,2)	(23,2)
Afschrijvingen boekjaar	0,0	(7,4)	(1,2)	(8,6)
STAND PER 31 DECEMBER 2011	0,0	(29,4)	(2,4)	(31,8)
Stand per 1 januari 2012	0,0	(29,4)	(2,4)	(31,8)
Afschrijvingen boekjaar	0,0	(7,4)	(1,2)	(8,6)
STAND PER 31 DECEMBER 2012	0,0	(36,8)	(3,6)	(40,4)
BOEKWAARDE				
Per 1 januari 2011	1.707,8	23,0	20,3	1.751,1
Per 31 december 2011	1.707,8	26,4	19,4	1.753,6
Per 1 januari 2012	1.707,8	26,4	19,4	1.753,6
Per 31 december 2012	1.707,8	30,9	18,3	1.757,0

Software omvat zowel IT-toepassingen die door de vennootschap worden ontwikkeld voor het beheer van het net als software voor de normale bedrijfsactiviteiten van de Groep.

Zie toelichting 5.3.3 voor de impact op de winst- en verliesrekening van de afschrijvingen op immateriële activa.

De goodwill van € 1.707,8 miljoen heeft betrekking op de volgende transacties uit het verleden:

(in € miljoen)	2012	2011
Verwerving belang Elia Asset door Elia System Operator – 2002	1.700,1	1.700,1
Verwerving belang Elia Engineering door Elia Asset -2004	7,7	7,7
Totaal	1.707,8	1.707,8

TOETSING OP BIJZONDERE WAARDEVERMINDERING VOOR DE KASSTROOMGENERERENDE EENHEID ELIA TRANSMISSION (BELGIË) DIE GOODWILL BEVAT

In 2002 resulteerde de verwerving van Elia Asset door het bedrijf voor een bedrag van € 3.304,1 miljoen in een positief consolidatieverschil voor de vennootschap van € 1.700,1 miljoen. Dit positief consolidatieverschil is het resultaat van het verschil tussen de aanschaffingswaarde van deze economische entiteit en de boekwaarde van de activa van Elia Asset. Het verschil is toe te schrijven aan verschillende elementen zoals (i) de aanstelling van Elia als TNB voor een periode van 20 jaar, (ii) de unieke middelen waarover Elia in België kan beschikken aangezien Elia voor 100% eigenaar is van het netwerk op zeer hoge spanning en de eigenaar is (of het gebruiksrecht heeft) van 94% van het hoogspanningsnet, en dus als enige het recht heeft om een ontwikkelingsprogramma voor te stellen en (iii) Elia beschikt over de knowhow van TNB. Op de datum van de overname kon de kwalificatie of de kwantificatie in euro van deze elementen niet worden verricht op een objectieve, transparante en betrouwbare basis. Het verschil kon dus niet worden toegewezen aan specifieke activa en werd dus als niet-toegewezen beschouwd. Zodoende werd het verschil erkend als goodwill sinds de eerste toepassing van de IFRS op 1 januari 2005. Het gereguleerde kader, voornamelijk de verrekening in de tarieven van de meerwaarde naar aanleiding van buitengebruikstellingen van vaste activa zoals van toepassing sinds 2008 had geen impact op deze boekhoudkundige verwerking.

De goodwill zoals hierboven beschreven en de goodwill ontstaan bij de verwerving van Elia Engineering in 2004 zijn voor de toetsing betreffende de bijzondere waardeverminderingen aan de enige kasstroomgenererende eenheid toegewezen aangezien de inkomsten en kosten werden gegenereerd door één activiteit, meer bepaald de gereguleerde activiteit in België, die eveneens als één kasstroomgenererende eenheid zal beschouwd worden. Ten gevolge hiervan heeft de vennootschap de boekwaarde van de goodwill aan één eenheid toegewezen, zijnde de gereguleerde activiteit in België. Sinds 2004 werden jaarlijks toetsingen op bijzondere waardeverminderingen uitgevoerd die niet resulteerden in de erkenning van enige waardeverminderingen. Kasstroomgenererende eenheden waaraan goodwill werd toegewezen worden minstens één keer per jaar getoetst op bijzondere waardeverminderingen, rekening houdend met de hoogste waarde van hun billijke waarde minus de verkoopkosten of de bedrijfswaarde, waarbij de volgende veronderstellingen en waarderingmethoden worden toegepast. De bijzondere waardeverminderingstest werd uitgevoerd door

een onafhankelijke instelling, was gebaseerd op de volgende waarderingmethoden en maakte gebruik van de volgende veronderstellingen (volgens de methode van de reële waarde minus verkoopkosten):

1. verdiscontering van de toekomstige kasstromen waarbij de "Regulated Asset Base" of "RAB" als basis werd gebruikt voor de raming van de residuele waarde;
2. verdiscontering van de toekomstige dividenden;
3. vergelijking tussen eerder vermelde bijzondere waardeverminderingstests en diegene die worden gebruikt door een aantal vergelijkbare West-Europese beursgenoteerde bedrijven zoals Red Electrica España, Enagas, Terna, Snam Rete Gas, National Grid en Fluxys;
4. marktwaardering op basis van de aandelenkoers van de vennootschap.

De methode van toekomstige kasstromen en toekomstige dividenden is gebaseerd op het ondernemingsplan voor de periode 2012-2020 van Elia Transmission Belgium.

De belangrijkste veronderstellingen voor deze waardering zijn:

- een risicovrije rente van 4,0% (2011: 4,66%), op basis van de rentes voor Belgische obligaties op 10 jaar;
- financieringskosten van 4,5% (2011: 5,20%);
- belastingtarief van 33,99%;
- marktrisicopremie van 6,00%;
- onafgebroken groei van 0,8% (2011: 1,25%).

De onafhankelijke analyse gaf geen aanleiding tot het identificeren van een waardevermindering op de goodwill in 2012.

Gevoeligheid voor veranderingen in veronderstellingen

In verband met de beoordeling van het recupereerbare bedrag meent het management, op basis van de analyse van een extern expert en op basis van wat op dit moment bekend is, dat geen redelijkerwijze te verwachten wijziging van enige van de bovenstaande veronderstellingen zou leiden tot materiële waardeverminderingen voor de kasstroomgenererende eenheid Elia Transmission (België).

6.3. Handels- en overige vorderingen op lange termijn

(in € miljoen)	2012	2011
Fiscale vorderingen	125,0	118,4
Overige vorderingen	1,5	1,8
Totaal	126,5	120,2

De vordering op lange termijn bestaat uit het basisbedrag van de belastingvordering (€ 93,8 miljoen) en bevat tevens de gecumuleerde moratoriuminteressen die de Groep zou kunnen recupereren in de toekomst. Er is een gedetailleerde beschrijving opgenomen in toelichting 5.5.

6.4. Investerings verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode

INVESTERINGEN IN GEASSOCIEERDE DEELNEMINGEN

(in € miljoen)	2012	2011
Per 1 januari	30,6	29,2
Stijging van het belang %	3,1	0,0
Aandeel in (verlies)/winst	0,6	1,4
Per 31 december	34,3	30,6

Samenvatting financiële gegevens betreffende investeringen verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode, niet gecorrigeerd voor het percentage in eigendom van de Groep:

Naam	Activa	Verplichtingen	Opbrengsten	Winst/verlies	% belang
2011					
H.G.R.T.	33,3	0,1	0,0	2,6	24,5
APX-Endex	915,4	876,1	34,7	4,5	20,0
Coreso	2,8	1,4	4,8	0,1	28,5
TOTAAL	951,5	877,6	39,5	7,2	
2012					
H.G.R.T.	34,7	0,1	0,0	2,5	24,5
APX-Endex	678,5	638,1	41,6	5,5	23,1
Coreso	2,5	1,1	5,3	0,1	28,5
TOTAAL	715,7	639,3	46,9	8,1	

De samenvatting van financiële gegevens van joint ventures wordt weergegeven in toelichting 4.2 Segmentrapportering 50Hertz Transmission (Duitsland). Alle ondernemingen die geassocieerd zijn met het segment 50Hertz Transmission zijn joint ventures. Er zijn geen joint ventures in andere segmenten.

6.5. Andere financiële activa

(in € miljoen)	2012	2011
Beleggingen die voor verkoop beschikbaar zijn	13,5	13,6
Overige	76,8	71,3
Totaal	90,3	84,9

Beleggingen die voor verkoop beschikbaar zijn' gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de wijzigingen van de reële waarde in de niet-gerealiseerde resultaten. Het risicoprofiel van deze beleggingen wordt besproken in toelichting 7.2.

Het element 'Overige' heeft voornamelijk betrekking op een recupereerbaar bedrag van een deel van de pensioenverplichting - zie toelichting 6.12.

6.6. Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen

IN DE BALANS OPGENOMEN UITGESTELDE BELASTINGVORDERINGEN EN -VERPLICHTINGEN

(in € miljoen)	Vorderingen		Verplichtingen	
	2012	2011	2012	2011
Materiële activa	1,6	0,0	(88,9)	(71,1)
Immateriële activa	0,0	0,0	(8,8)	(8,2)
Voorraden	0,0	0,0	(1,0)	(0,9)
Rentedragende leningen en overige langlopende financieringsverplichtingen	12,6	11,4	(0,6)	0,0
Personeelsbeloningen	39,0	35,3	0,0	0,0
Voorzieningen	2,5	2,1	0,0	0,0
Toe te rekenen kosten en over te dragen opbrengsten	4,4	0,0	0,0	(0,3)
Overgedragen Notionele intrest aftrek – vorige boekjaren	39,0	0,0	0,0	0,0
Overige posten	9,7	0,0	(32,5)	(30,7)
Belasting vorderingen (verplichtingen)	108,8	48,8	(131,8)	(111,2)
Saldering van belastingvorderingen en -verplichtingen	(65,7)	(43,6)	65,8	43,6
Netto belastingvordering / (verplichting)	43,1	5,2	(66,0)	(67,6)

MUTATIES IN DE UITGESTELDE BELASTINGVORDERINGEN EN -SCHULDEN TEN GEVOLGE VAN MUTATIES IN DE TIJDELIJKE VERSCHILLEN GEDURENDE HET BOEKJAAR

(in € miljoen)	1 januari	Opgenomen in winst/verlies	Opgenomen in eigen vermogen	31 december
2011				
Materiële activa	(64,1)	(7,1)	0,0	(71,0)
Immateriële activa	(7,4)	(0,7)	0,0	(8,2)
Overige financiële vaste activa	0,0	0,0	0,0	0,0
Voorraden	(1,1)	0,2	0,0	(0,9)
Rentedragende leningen en overige langlopende financieringsverplichtingen	9,9	0,2	1,3	11,4
Personeelsbeloningen	33,3	(3,5)	5,5	35,3
Voorzieningen	(2,0)	4,1	0,0	2,1
Toe te rekenen kosten en over te dragen opbrengsten	0,0	(0,2)	0,0	(0,3)
Overige posten	(53,2)	22,4	0,0	(30,8)
TOTAAL	(84,6)	15,4	6,8	(62,4)
2012				
Materiële activa	(71,0)	(16,3)	0,0	(87,3)
Immateriële activa	(8,2)	(0,6)	0,0	(8,8)
Voorraden	(0,9)	(0,1)	0,0	(1,0)
Rentedragende leningen en overige langlopende financieringsverplichtingen	11,4	0,2	0,5	12,1
Personeelsbeloningen	35,3	(1,3)	5,0	39,0
Voorzieningen	2,1	0,4	0,0	2,5
Toe te rekenen kosten en over te dragen opbrengsten	(0,3)	4,7	0,0	4,4
Overgedragen Notionele intrest aftrek – vorige boekjaren	0,0	39,0	0,0	39,0
Overige posten	(30,8)	8,0	0,0	(22,8)
TOTAAL	(62,4)	34,0	5,5	(22,9)

**NIET IN DE BALANS OPGENOMEN UITGESTELDE
BELASTINGVORDERINGEN**

Per 31 december 2012 zijn er geen niet-opgenomen uitgestelde belastingvorderingen meer.

(in € miljoen)	2012	2011
Notionele interestaftrek	0,0	122,8
Niet opgenomen belastingvordering / (verplichting)	0,0	122,8

In 2012 werd een uitgestelde belastingvordering ten bedrage van € 39,0 miljoen opgenomen op de notionele interestaftrek-reserve (€ 114,8 miljoen per einde 2012) geaccumuleerd over de afgelopen jaren.

Deze opname vloeide voort uit de wijzigingen die werden aangebracht in het recuperatiemechanisme van de notionele interestaftrek, die einde 2012 gepubliceerd werden, en uit wijzigingen in het gereguleerde kader.

6.7. Voorraden

(in € miljoen)	2012	2011
Grond- en hulpstoffen	27,6	28,2
Geboekte waardeverminderingen	(12,6)	(11,9)
Totaal	15,0	16,3

De artikelen in het magazijn zijn hoofdzakelijk wissel- en reservestukken voor het onderhoud en de herstellingswerken van de hoogspanningsstations, bovengrondse lijnen en ondergrondse kabels van de Groep.

6.8. Handelsvorderingen en overige vorderingen

(in € miljoen)	2012	2011
Projecten in opdracht van derden	1,2	4,4
Overige handelsvorderingen en vooruitbetalingen	207,6	196,2
Heffingen	360,6	16,2
BTW, diverse belastingen	18,5	40,4
Diversen	37,8	24,4
Over te dragen kosten en verkregen opbrengsten	4,9	5,2
Totaal	630,6	286,8

De belangrijke toename van handelsvorderingen en overige vorderingen is voornamelijk het resultaat van de verhoogde heffingen in Duitsland (EEG) (€ 287,3 miljoen tegenover betalingen van € 26,4 miljoen vorig jaar) en in België (€ 73,3 miljoen tegenover vorderingen van € 16,2 miljoen in 2011). Deze toe-

name kan vooral toegeschreven worden aan de voortdurende toename van het volume hernieuwbare energie.

Handelsvorderingen dragen geen interest en zijn gewoonlijk betaalbaar op 10 tot 30 dagen.

De afname van de BTW en andere belastingen kan vooral toegeschreven worden aan verminderde uitstaande btw-vorderingen.

De post 'Diversen' bestaat uit EEG-gerelateerde posten (€ 9 miljoen) en andere items specifiek voor de Duitse activiteiten (€ 24 miljoen).

De blootstelling van de Groep aan krediet- en valutarisico's en verliezen als gevolg van waardeverminderingen die verbonden zijn aan handels- en andere vorderingen wordt getoond in toelichting 7.2.

(in € miljoen)	2012	2011
Niet vervallen	182,2	184,7
Vervallen minder dan 30 dagen	18,4	8,9
Vervallen tussen 31 en 60 dagen	2,6	0,8
Vervallen tussen 61 dagen en één jaar	2,8	2,3
Meer dan één jaar	1,3	(0,7)
Totaal (excl. waardevermindering)	207,3	196,0
Dubieuze vorderingen	9,9	21,9
Geboekte waardevermindering	(9,6)	(21,7)
Totaal	207,6	196,2

6.9. Geldmiddelen en kasequivalenten

(in € miljoen)	2012	2011
Banksaldi	57,6	34,4
Direct opvraagbare deposito's	108,6	351,2
Totaal	166,2	385,6

De geldmiddelen en kasequivalenten van de Groep daalden in belangrijke mate, hoofdzakelijk als resultaat van de grotere behoefte aan bedrijfskapitaal in verband met het heffingsmechanisme zowel in België als in Duitsland (vooral in een vooraf financierende positie).

De kortetermijndeposito's worden belegd voor periodes die variëren van enkele dagen tot enkele weken (maximaal 3 maanden), afhankelijk van de onmiddellijke cashbehoefte van de Groep en brengen interesten op volgens de rentevoeten van de kortetermijndeposito's. De rentedragende beleggingen hebben aan het einde van de verslagperiode een rente van 0,15% tot 2,00%. Een bedrag van € 6,1 miljoen is beperkt qua gebruik ten gevolge van contractuele voorwaarden verbonden aan een subsidie die de Europese Gemeenschap heeft toegekend.

De banktegoeden brengen interest op tegen variabele rentevoeten op basis van de dagelijkse bankdepositorente. Het renterisico van de Groep en de gevoeligheidsanalyse voor financiële activa en verplichtingen worden besproken in toelichting 7.2.

6.10. Eigen vermogen

AANDELENKAPITAAL EN UITGIFTEPREMIE

Aantal aandelen	Gewone aandelen	
	2012	2011
Uitstaand per 1 januari	60.355.217	60.355.217
Uitgegeven tegen betaling in contanten	200.592	0
Uitstaand per 31 december – volstort	60.555.809	60.355.217

In oktober 2012 bood de Elia groep het personeel aan om in te tekenen op een kapitaalverhoging van Elia System Operator NV (belastingtranche), wat leidde tot een verhoging van het aandelenkapitaal met € 5,0 miljoen en tegelijkertijd tot een verhoging van de uitgiftepremie met € 0,3 miljoen en het aantal uitstaande aandelen steeg met 200.592 aandelen zonder nominale waarde.

Het kapitaal van Elia System Operator NV steeg met € 5,9 miljoen van € 1.500,6 miljoen tot € 1.506,5 miljoen in 2012, rekening houdend met de kosten voor kapitaalverhogingen, en de uitgiftepremie steeg van € 8,5 miljoen tot € 8,8 miljoen.

RESERVES

Volgens de Belgische wetgeving moet elk jaar 5% van de statutaire nettowinst van de moeder vennootschap overgedragen worden naar de wettelijke reserve tot die wettelijke reserve 10% van het kapitaal bedraagt.

In het kader van het tarifaire mechanisme moet Elia de in de tarieven verrekenende gerealiseerde meerwaarde naar aanleiding van buitengebruikstellingen van vaste activa (daling van Regulated Asset Base) reserveren in het eigen vermogen.

Dit bedroeg in 2011 € 16,1 miljoen. De algemene vergadering heeft op 15 mei 2012 beslist om dit bedrag in de wettelijke reserve op te nemen.

Op 31 december 2012 bedraagt de wettelijke reserve van de Groep € 83,7 miljoen.

De Raad van Bestuur kan aan de aandeelhouders de uitkering van een dividend voorstellen tot een maximumbedrag van de beschikbare reserves en van de overgedragen winst van vorige boekjaren van de moeder vennootschap, inclusief de winst van het boekjaar dat eindigde op 31 december 2012. De aandeelhouders moeten de hoogte van de dividenduitkering goedkeuren tijdens de algemene vergadering van de aandeelhouders.

AFDEKKINGSRESERVE

De afdekkingsreserve bestaat uit het effectieve deel van de cumulatieve nettomutatie in de reële waarde van kasstroomafdekkingsinstrumenten met betrekking tot afgedekte transacties die nog niet hebben plaatsgevonden.

DIVIDEND

Na de balansdatum is door de Raad van Bestuur het onderstaande dividendvoorstel gedaan.

(en €)	2012	2011
Dividend per aandeel	1.47	1.47

Tijdens de algemene vergadering van aandeelhouders van 15 mei 2012 keurde de Raad van Bestuur de uitkering goed van een bruto dividend van € 1,47 per aandeel, dat overeenstemt met een nettodividend van € 1,10 per aandeel of een nettodividend van € 1,16 per aandeel met een VVPR-strip, goed voor een totaalbedrag van € 88,7 miljoen.

Tijdens de vergadering van de Raad van Bestuur van 28 februari 2013 zal een brutodividend van € 1,47 per aandeel voorgesteld worden. Dit dividend is onderworpen aan de goedkeuring door de aandeelhouders tijdens de jaarlijkse algemene vergadering op 21 mei 2013 en werd niet opgenomen als een verplichting in de geconsolideerde jaarrekening van de Groep.

Het totale dividend zal, op basis van het aantal uitstaande aandelen op 28 februari 2013, € 89,0 miljoen bedragen.

De nettowinst bevat ook een vergoeding voor de meerwaarde naar aanleiding van buitendienststellingen van vaste activa van € 16,0 miljoen die in het eigen vermogen moet worden geboekt. De Raad van Bestuur van 28 februari 2013 heeft beslist om aan de algemene vergadering voor te stellen om dit bedrag te boeken als wettelijke reserve. Op 31 december 2012 was dit bedrag nog niet opgenomen als wettelijke reserve.

6.11. Leningen en overige langlopende financieringsverplichtingen

Hieronder wordt een globaal overzicht weergegeven van de leningen en de te betalen interestlasten:

(in € miljoen)	2012	2011
Lange termijnleningen	2.351,1	2.850,2
Toe te rekenen interest	0,0	68,3
Subtotaal lange termijnleningen	2.351,1	2.918,5
Korte termijnleningen	654,9	0,0
Toe te rekenen interest	71,0	0,0
Subtotaal korte termijnleningen	725,9	0,0
Totaal	3.077,0	2.918,5

De kortetermijnleningen bestaan uit de Eurobond van Elia Transmission België met vervaldatum april 2013 voor een bedrag van € 499,6 miljoen en kortetermijnleningen ten bedrage van € 154,9 miljoen die verband houden met het Duitse segment en bestaan uit kortetermijnleningen voor € 120 miljoen en lopende kredieten ter waarde van € 34,8 miljoen.

De informatie over de algemene voorwaarden van de uitstaande rentedragende leningen wordt hieronder gegeven:

(in € miljoen)	Vervaldag	Boekwaarde	Intrest- voet voor hedging	Interest- voet na hedging	Huidige proportie van de interestvoet	
			%	%	Vast	Variabel
Aandeelhouderslening Schijf A	2022	495,8	2,76	3,18	40,34	59,66
Uitgiften van obligatieleningen 2004 / 10 jaar	2014	499,7	4,75	4,75	100,00	0,00
Uitgiften van obligatieleningen 2004 / 15 jaar	2019	499,0	5,25	5,25	100,00	0,00
Uitgiften van obligatieleningen 2009 / 7 jaar	2016	499,0	5,63	5,63	100,00	0,00
Uitgiften van obligatieleningen 2009 / 4 jaar	2013	499,6	4,50	4,50	100,00	0,00
Uitgiften van obligatieleningen 2010 / 10 jaar	2020	298,0	3,88	3,88	100,00	0,00
Europese Investeringsbank	2016	40,0	4,27	4,27	100,00	0,00
Europese Investeringsbank	2017	20,0	4,79	4,79	100,00	0,00
TOTAAL	-	2.851,1	-	-	90,30	9,70

De informatie over de contractvervaldagen van de rentedragende leningen en (kortlopende en langlopende) financieringsverplichtingen van de Groep wordt hieronder gegeven:

(in € miljoen)	Nominale waarde	1 jaar of minder	1-2 jaar	3-5 jaar	Meer dan 5 jaar
Aandeelhouderslening schijf A	495,8	0,0	0,0	0,0	495,8
Uitgiften van obligatieleningen	2.300,0	500,0	500,0	500,0	800,0
Europese Investeringsbank	40,0	0,0	0,0	40,0	0,0
Europese Investeringsbank	20,0	0,0	0,0	20,0	0,0
TOTAAL	2.855,8	500,0	500,0	560,0	1.295,8

6.12. Personeelsbeloningen

In België regelen collectieve overeenkomsten de rechten van het personeel in bedrijven in de elektriciteits- en gassector. Deze overeenkomsten voorzien in zogenaamde “aanvullende pensioenen” op basis van het jaarsalaris en de loopbaan van de werknemer in de onderneming. Als de medewerker overlijdt, zijn deze aanvullende bedragen gedeeltelijk overdraagbaar naar zijn erfopvolger (weduwe/wees). De toegekende beloningen zijn verbonden aan het bedrijfsresultaat van Elia. Voor deze verplichtingen bestaat er noch een extern pensioenfonds noch een groepsverzekering, waardoor er ook geen reserves bij derden opgebouwd zijn. Deze verplichtingen worden toegezegde pensioenregelingen genoemd.

De collectieve overeenkomst bepaalt dat aan actief personeel aangeworven van 1 januari 1993 tot en met 31 december 2001 en het management/uitvoerend kaderpersoneel aangeworven voor 1 mei 1999 dezelfde waarborgen worden toegekend via een pensioenstelsel ‘te bereiken doel pensioenregeling’. De verplichtingen in het kader van deze ‘te bereiken doel pensioenregeling’ worden gefinancierd via een aantal pensioenfondsen voor de elektriciteits- en gassector en via verzekeringsmaatschappijen.

Personeel dat op basis van een ‘salarisschaal’ wordt betaald en is aangeworven na 1 juni 2002 en management/kaderpersoneel dat na 1 mei 1999 is aangeworven, worden gedekt door pensioenplannen op basis van toegezegde bijdragen. Voor betalingen na 1 januari 2004 vereist de wet een gemiddeld jaarlijks rendement over de loopbaan van ten minste 3,25% voor de bijdragen van de werkgever en 3,75% voor de bijdragen van de werknemers, waarbij de werkgever een eventueel verlies moet bijpassen. De verzekeraar bevestigde per einde 2012 dat het jaarlijkse rendement minstens 3,25% bedraagt en dat er diensgevolge geen provisie voorzien werd om een eventueel verlies bij te passen.

De kosten in verband met deze plannen beliepen € 4,1 miljoen in 2012 en € 4,6 miljoen in 2011.

Elia Transmission België heeft ook vervroegde pensioenregelingen en andere beloningen na de tewerkstellingen, zoals een dekking van medische kosten en kortingen op de gas- en elektriciteitsfactuur, naast andere beloningen op lange termijn (jubileumpremies). Niet al deze beloningen worden gefinancierd.

50Hertz Transmission Duitsland heeft pensioenregelingen en vervroegde pensioneringsregelingen die voornamelijk gebaseerd zijn op collectieve onderhandeling of overeenkomsten van de ondernemingsraad. De toegekende beloningen of bijdragen zijn afhankelijk van het loon en de anciënniteit van de deelnemers.

Hieronder worden de totale nettoverplichtingen voor personeelsbeloningen vermeld:

(in € miljoen)	2012	2011
Toegezegde pensioenregelingen	61,0	53,7
Andere vergoedingen na uitdiensttreding	58,5	53,8
Subtotaal	119,5	107,5
Overige (herstructurering)	0,4	0,6
Totaal voorzieningen voor personeelsbeloningen	119,9	108,1

In de volgende tabellen worden de details weergegeven van de uitstaande voorziening voor personeelsbeloningen met de opsplitsing tussen pensioenkosten en niet-pensioenkosten.

AANVULLENDE PENSIOENPLANNEN

(in € miljoen)	2012	2011
VERANDERING IN SCHULDEN IN VERBAND MET DE BELONINGEN		
Geraamde schuld in verband met de beloningen bij begin van periode	(177,2)	(172,3)
Dienstkosten	(3,9)	(4,3)
Interestkosten	(6,8)	(7,4)
Bijdragen van werknemers aan het plan	(0,6)	(0,5)
Bijzondere beëindigingsbeloningen	0,0	0,0
Actuariële winsten (verliezen)	(15,0)	(7,6)
Betaalde beloningen	16,0	15,0
GERAAMDE SCHULD IN VERBAND MET DE BELONINGEN OP EINDE VAN PERIODE	(187,5)	(177,1)
VERANDERING IN REËLE WAARDE VAN FONDSBELEGGINGEN		
Reële waarde van fondsbeleggingen bij begin van periode	123,5	119,7
Verwachte (niet reële) opbrengst op fondsbeleggingen	4,7	5,6
Vennootschapsbijdragen	11,9	17,5
Bijdragen deelnemers aan plan	0,7	1,0
Actuariële winsten (verliezen)	1,5	(5,5)
Betaalde beloningen	(15,8)	(14,9)
REËLE WAARDE VAN FONDSBELEGGINGEN OP EINDE VAN PERIODE	126,5	123,4
FINANCIERINGSSTATUS		
FINANCIERINGSSTATUS VAN HET PLAN	(61,0)	(53,7)
NETTO PERIODIEKE PENSIOENKOSTEN		
Vennootschapsbijdragen	(3,9)	(4,3)
Bijdragen deelnemers aan plan	(6,7)	(7,4)
Actuariële winsten (verliezen)	(0,4)	(0,1)
Betaalde beloningen	4,5	5,6
NETTO PERIODIEKE PENSIOENKOSTEN	(6,5)	(6,2)

ANDERE VERGOEDINGEN NA UITDIENSTTREDING

(in € miljoen)

2012

2011

VERANDERING IN SCHULDEN IN VERBAND MET DE BELONINGEN

Geraamde schuld in verband met de beloningen bij begin van periode	(60,2)	(54,8)
Dienstkosten	(2,1)	(2,1)
Interestkosten	(2,4)	(2,1)
Bijzondere beëindigingsbeloningen	(2,6)	(1,9)
Actuariële winsten (verliezen)	(1,9)	(4,0)
Betaalde beloningen	6,0	4,7

GERAAMDE SCHULD IN VERBAND MET DE BELONINGEN
OP EINDE VAN PERIODE

(63,2)

(60,2)

VERANDERING IN REËLE WAARDE VAN FONDSBELEGGINGEN

Reële waarde van fondsbeleggingen bij begin van periode	5,2	4,6
Bijdragen deelnemers aan plan	4,5	0,9
Actuariële winsten (verliezen)	(0,2)	(0,3)
Betaalde beloningen	(4,8)	(3,4)

REËLE WAARDE VAN FONDSBELEGGINGEN OP EINDE VAN PERIODE

4,7

6,4

FINANCIERINGSSTATUS

FINANCIERINGSSTATUS VAN HET PLAN

(58,5)

(53,8)

NETTO PERIODIEKE PENSIOENKOSTEN

Dienstkosten	(2,1)	(2,1)
Interestkosten	(2,4)	(2,1)
Bijdragen deelnemers aan plan	(0,3)	0,9
Actuariële winsten (verliezen)	(0,6)	(1,3)
Bijzondere beëindigingsbeloningen	(2,6)	(1,9)

NETTO PERIODIEKE PENSIOENKOSTEN

(8,0)

(6,5)

ACTUARIËLE VERONDERSTELLINGEN

Pensioenplannen (%)

2012

2011

PENSIOENPLANNEN ELIA TRANSMISSIE (BELGIË)

Inflatiepercentage	2,00	2,00
Interestvoet (zonder inflatie)	0,85-1,26	2,00
Loonstijgingspercentage (zonder inflatie)	2,00	2,00
Opbrengst op deposito's	2,85	4,50
Pensioenstijgingspercentage (zonder inflatie)	0,00	0,00
Stijgingspercentage van gezondheidsbeloningen (zonder inflatie)	1,00	1,00

PENSIOENPLANNEN 50HZ TRANSMISSIE (DUITSLAND)

Inflatiepercentage	2,00	2,50
Interestvoet (zonder inflatie)	1,60	2,10
Loonstijgingspercentage (zonder inflatie)	3,00	3,50
Opbrengst op deposito's	5,00	5,00
Pensioenstijgingspercentage (zonder inflatie)	1,00/2,00/2,50 p.a.	1,00/2,50/3,00 p.a.

Het effectieve rendement op de fondsbeleggingen in % voor 2012 kwam overeen met 2,9% voor het Belgische segment en 5,2% voor het Duitse segment.

De Groep verwacht in 2013 € 14,7 miljoen bij te dragen aan zijn pensioenplannen met een te bereiken doel (waarvan € 0,4 miljoen door het Duitse segment).

Het verwacht rendement op fondsbeleggingen wordt voor elke activacategorie bepaald. Elke activacategorie heeft een eigen geschat rendementspercentage.

INDELING VAN DE FONDSBELEGGINGEN

(%)	2012	2011
Aandelen	22,45	23,28
Obligaties	55,17	55,90
Vastgoed	5,09	5,37
Overige (inbegrepen cash)	17,30	15,45
Totaal aan fondsbeleggingen	100,00	100,00

SENSITIVITEITSANALYSE

Een verandering in de medische kosten van 1% zou de volgende impact hebben:

(in € miljoen)	Stijging van 1%	Daling van 1%
Effect op het totaal van de aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten	(0,2)	0,2
Effect op de brutoverplichtingen	(3,0)	2,4

Een verhoging van 1% op de interestvoet en de inflatie zou de volgende impact hebben:

(in € miljoen)	Disconteringsvoet	Inflatie
Effect op de brutoverplichtingen	17,5	(18,1)

ACTUARIËLE WINSTEN EN VERLIEZEN ERKEND IN NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN

(in € miljoen)	2012	2011
Cumulatief bedrag per 1 januari	(0,4)	10,4
In de verslagperiode erkend	(9,9)	(10,8)
Cumulatief bedrag per 31 december	(10,3)	(0,4)

De tabel hieronder bevat een historisch overzicht van de belangrijkste indicatoren voor de afgelopen vijf jaar:

(in € miljoen)	2012	2011	2010	2009	2008
Actuariële schuld	(250,8)	(237,5)	(227,1)	(236,9)	(240,0)
Reële waarde van de fondsbeleggingen	131,1	130,0	124,3	95,2	98,5
(Overschot) / Tekort	(119,7)	(107,5)	(102,8)	(141,7)	(141,5)
Ervaringsgebonden aanpassingen voortkomend uit:					
de actuariële schuld: winst / (verlies)	(0,8)	0,0	0,0	0,0	0,0
de dekkingsactiva: winst / (verlies)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Recupereerbaar bedrag in toekomstige tarieven

In overeenstemming met een studierapport uitgegeven door de CREG gaat het management ervan uit dat het nagenoeg zeker is dat een gedeelte van het bedrag van de pensioenregeling door de CREG aanvaard zal worden als redelijke kosten en bijgevolg doorgerekend zal worden in toekomstige tarieven. Aangezien dit bedrag door Elia kan worden gerecupereerd van derde partijen, in toepassing van de algemene definitie en het algemene kader, wordt dit beschouwd als een actiefbestanddeel. De verwerking van het bedrag van € 75,6 miljoen gebeurt onder de rubriek overige financiële activa (zie toelichting 6.5).

6.13. Voorzieningen

(in € miljoen)	Milieu	Geschillen	Gebruiksrecht lijnen	Totaal
STAND PER 1 JANUARI 2011	19,4	27,9	40,9	88,2
Gedurende het boekjaar: dotatie voorzieningen ¹	1,7	4,5	0,1	6,3
Gedurende het boekjaar: aanwending voorzieningen	(1,8)	(0,3)	(2,1)	(4,2)
Gedurende het boekjaar: terugname voorzieningen	(0,3)	(14,8)	0,0	(15,1)
Verdiscontering voorziening ¹	0,0	0,3	2,6	2,9
STAND PER 31 DECEMBER 2011	19,0	17,6	41,5	78,1
Langlopend deel	7,7	9,5	36,5	53,7
Kortlopend deel	11,3	8,2	4,9	24,4
STAND PER 1 JANUARI 2012	19,0	17,6	41,5	78,1
Gedurende het boekjaar: dotatie voorzieningen	3,5	9,5	2,3	15,3
Gedurende het boekjaar: aanwending voorzieningen	(1,1)	(1,0)	(0,6)	(2,7)
Gedurende het boekjaar: terugname voorzieningen	(0,3)	(5,6)	0,0	(5,9)
Verdiscontering voorziening	0,1	0,3	2,8	3,2
STAND PER 31 DECEMBER 2012	21,2	20,8	46,0	88,0
Langlopend deel	11,2	7,0	40,2	58,4
Kortlopend deel	10,0	13,9	5,7	29,6

¹ Deze rubriek omvat een herklassificatie van de cijfers per 31 december 2011 om ze te kunnen vergelijken met de cijfers van 2012.

De fluctuaties in voorzieningen voor milieu zijn vooral toe te schrijven aan nieuwe bodemvervuiling die geïdentificeerd werd op bepaalde sites met masten in het Waalse Gewest, verder bodemonderzoek en -sanering op bepaalde sites in Vlaanderen en de resultaten van de preventieve screening en gedetailleerde analyse van terreinen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Waalse Gewest. De raming van de bedragen werd door een extern studiebureau uitgevoerd, rekening houdend met het BATNEEC-principe ('best beschikbare techniek zonder overdreven kostprijs').

De voorziening voor geschillen werd ingesteld om waarschijnlijke kosten te dekken die voortvloeien uit geschillen waarvoor de Groep door een derde partij gerechtelijk wordt vervolgd of waarvoor de Groep betrokken is in een juridisch geschil.

De provisie 'Gebruiksrechten' bestaat uit mogelijke betalingen aan grondeigenaars voor bovengrondse lijnen die in het verleden zijn gebouwd door de vorige eigenaars van 50Hertz Transmission.

Deze schattingen zijn bepaald op basis van de waarde van de ingestelde vorderingen of het geschatte bedrag van de risico-blootstelling.

De verwachte timing van de bijhorende kasuitstroom hangt af van de vooruitgang en de duur van de onderliggende procedures.

De beweging van de voorzieningen wordt ook besproken in toelichting 5.3.3.

6.14. Overige schulden op lange termijn

(in € miljoen)	2012	2011
Kapitaalsubsidies	8,1	8,1
Overige	11,3	12,3
Totaal	19,4	20,4

De overige schulden op lange termijn lagen in de lijn van vorig jaar.

6.15. Handels- en overige schulden

(in € miljoen)	2012	2011
Handelsschulden	223,7	223,1
BTW, diverse belastingsschulden	6,2	4,5
Bezoldigingen en sociale lasten	25,2	24,3
Dividend	2,2	3,3
Heffingen	59,8	79,4
Overige	34,8	31,5
Totaal	351,9	366,1

De lichte daling in handels- en overige schulden volgt uit de evolutie in de heffingenpositie. Voor bepaalde heffingen bevond de Groep zichzelf voornamelijk in een prefinancieringspositie (zie ook toelichting 6.8).

6.16. Overgedragen opbrengsten en toe te rekenen kosten

(in € miljoen)	2012	2011
Overgedragen opbrengsten en toe te rekenen kosten	69,1	89,9
Saldo afrekeningsmechanisme België	131,2	15,2
Saldo afrekeningsmechanisme Duitsland	79,7	71,7
Totaal	280,0	176,8

De overgedragen opbrengsten en toe te rekenen kosten zijn met € 20,8 miljoen afgenomen, hoofdzakelijk als gevolg van de EEG/KWK-activiteiten in Duitsland. Wij verwijzen naar toelichtingen 6.8 en 6.15.

De wijzigingen aan de afrekeningsmechanismen in België en Duitsland worden beschreven in toelichtingen 4.1 en 4.2.

Het afrekeningsmechanisme 2012 wordt in de onderstaande tabel uiteengezet

(in € miljoen)	België	Duitsland
Terug te geven in huidige tarifaire periode	43,3	(7,7)
Saldi vorige boekjaren terug te vorderen via de toekomstige tarieven - boekjaar nog te bepalen	56,7	87,4
Korting toekomstige tarieven	100,0	79,7
Moratoriumintresten vennootschapsbelasting	31,2	0,0
Saldo afrekeningsmechanisme	131,2	79,7

7. Diversen

7.1. Effect van nieuwe overname

OVERNAME VAN EEN BIJKOMEND AANDEEL VAN 3,07% IN APX ENDEX HOLDING BV IN 2012

Beschrijving van de deal

In november 2012 rondde Elia de overname af van een bijkomend aandeel van 3,07% (of 40.000 aandelen) in APX-Endex Holding BV van Fluxys Europe BV. De overnameprijs voor alle aandelen die door Fluxys Europe BV werden aangehouden, bedroeg € 3,07 miljoen. Als resultaat van deze koopovereenkomst bezit Elia per einde 2012 een participatie van 23,07% in APX-Endex Holding BV.

VERWERFING VAN 10% IN ATLANTIC GRID IN 2011

Beschrijving van de deal

Op 22 juli 2011, vervoegde Eurogrid International, waarin Elia een belang van 60% heeft, de andere partners Google, Marubeni, BregalEnergy (het vroegere Good Energies) en Atlantic Grid Investments (AGI) in het Atlantic Wind Connection project. Atlantic Wind Connection wil het eerste hoogspanningsnet op gelijkstroom in de VS ontwikkelen, wat het mogelijk zou maken om tot 7.000 MW offshore windenergie aan te sluiten op de netten van New Jersey, Delaware, Maryland en Virginia. Eurogrid International nam een strategisch minderheidsbelang van 10% in het eerste segment van het project en een minderheidsbelang van 5% in de vier andere segmenten. Eurogrid International verkreeg de participatie via haar nieuw opgerichte volle dochter E-Offshore A LLC. De participatie bedroeg € 1,2 miljoen (aandeel in de geconsolideerde cijfers 60% of € 0,8 miljoen).

Bijdrage tot het resultaat van de Groep

Eurogrid International bezit via haar dochterondernemingen een participatie van 10% in Atlantic Grid A.

7.2. Beheer van financiële risico's en derivaten

PRINCIPES VAN FINANCIEEL RISICOBEBEER

Het is de bedoeling van de Groep om elk van de risico's te identificeren en om de strategieën te definiëren teneinde de economische impact op de resultaten van de Groep te beheersen. De dienst Interne Audit & Enterprise Risk Management bepaalt de strategie inzake risicobeheer, controleert de risicoanalyse en rapporteert aan het management en het auditcomité. Het financiële risicobeleid wordt toegepast door een geschikt beleid te bepalen en effectieve controle- en rapporteringsprocedures op te zetten.

Er worden bepaalde afgeleide afdekkingsinstrumenten gebruikt in functie van de betreffende risico-inschatting. Afgeleide instrumenten worden uitsluitend als afdekkingsinstrumenten gebruikt. Het regelgevende kader waarin de Groep functioneert, beperkt in sterke mate de eventueel negatieve gevolgen voor

de winst- en verliesrekening (zie het hoofdstuk 'Regelgeving & tarieven'). De gevolgen van o.a. rentestijging, kredietrisico, enz. kunnen volgens de wetgeving in de tarieven verrekend worden.

KREDIETRISICO

Het kredietrisico omvat alle vormen van blootstelling aan een tegenpartij, d.w.z. waar tegenpartijen mogelijk hun verplichtingen ten opzichte van de vennootschap in het kader van een lening, afdekking, vereffening en andere financiële activiteiten niet zullen nakomen. De vennootschap is blootgesteld aan een kredietrisico bij zijn bedrijfsactiviteiten en thesaurieactiviteiten. Voor de bedrijfsactiviteiten heeft de Groep een actief kredietbeleid dat rekening houdt met de risicoprofielen van klanten. De blootstelling aan het kredietrisico wordt voortdurend bewaakt en daarom worden voor bepaalde grote contracten de nodige bankgaranties aan de tegenpartij gevraagd.

Op het einde van de verslagperiode was er geen sprake van belangrijke concentraties van kredietrisico. Het maximale kredietrisico is de boekwaarde van elk financieel actief, met inbegrip van afgeleide financiële instrumenten.

(in € miljoen)	2012	2011
Leningen en vorderingen	207,7	196,2
Geldmiddelen en kasequivalenten	166,2	385,6
Beleggingen die voor verkoop beschikbaar zijn	13,6	13,6
Voor afdekking gebruikte renteswaps:		
Activa	0,0	0,0
Passiva	(36,7)	(35,2)
Totaal	350,8	560,2

Hieronder is de beweging in de waardeverminderingen op leningen en vorderingen in de loop van het jaar opgenomen:

(in € miljoen)	Dubieuze debiteuren	Waardevermindering	Resterende saldo
STAND PER 1 JANUARI 2011	15,2	(14,9)	0,3
Beweging van het boekjaar	6,8	(6,8)	0,0
STAND PER 31 DECEMBER 2011	22,0	(21,7)	0,3
STAND PER 1 JANUARI 2012	22,0	(21,7)	0,3
Beweging van het boekjaar	(15,2)	15,2	0,0
STAND PER 31 DECEMBER 2012	6,8	(6,5)	0,3

Handelsvorderingen en andere vorderingen worden opgenomen zonder rekening te houden met vorderingen waarvan de waarde is verminderd. Het waardeverminderingverlies dat in 2012 is geboekt, heeft voornamelijk betrekking op een vereffening van vorderingen die uiteindelijk in de toekomstige tarieven kon worden gerecupereerd.

De Groep gelooft dat de onverminderde bedragen die meer dan 30 dagen voorbij vervaldatum zijn nog realiseerbaar zijn, gebaseerd op historisch betalingsgedrag en uitgebreide analyse van klantenkredietrisico, inclusief onderliggende kredietbeoordelingen van klanten indien beschikbaar.

De kredietkwaliteit van de handels- en overige vorderingen wordt geëvalueerd op basis van een kredietbeleid.

VALUTARISICO

De Groep is niet blootgesteld aan enig belangrijk wisselkoersrisico, noch transactioneel, noch met betrekking tot de omzetting van vreemde munt in euro, aangezien hij geen buitenlandse investeringen of activiteiten heeft en minder dan 1% van zijn kosten uitgedrukt zijn in andere munteenheden dan de euro.

LIQUIDITEITSRISICO

Het liquiditeitsrisico is het risico dat de Groep zijn financiële verplichtingen niet zou kunnen nakomen. De Groep beperkt dit risico door de kasstromen op een continue basis te bewaken en ervoor te zorgen dat er steeds voldoende kredietfaciliteiten aanwezig zijn.

Het is de bedoeling van de Groep om een evenwicht te bewaren tussen de continuïteit van de financiering en flexibiliteit door het gebruik van bankleningen, bevestigde en onbevestigde kredietfaciliteiten, een handelspapierprogramma, enz. Voor financiering op middellange tot lange termijn, gebruikt de Groep obligaties. Het looptijdenprofiel van de schuldenportefeuille is over meerdere jaren verspreid. De thesaurie van de Groep beoordeelt vaak zijn financieringsbronnen, rekening houdend met zijn eigen kredietbeoordeling en de algemene marktomstandigheden.

Rekening houdende met de obligatie-uitgiftes in 2009 en 2010, zou er voldoende toegang moeten zijn tot financieringsbronnen.

(in € miljoen)	Boek- waarde	Contractuele kasstromen	6 mnd of minder	6-12 mnd	1-2 jaar	2-5 jaar	> 5 jaar
Niet-afgeleide financiële instrumenten							
Niet door zakelijke zekerheid gedekte obligaties	2.294,4	(2.806,1)	(101,0)	(11,6)	(597,0)	(1.187,8)	(908,7)
Niet door zakelijke zekerheid gedekte bankleningen en andere leningen	555,8	(711,8)	(9,6)	(6,8)	(16,0)	(87,1)	(592,4)
Handels- en overige verplichtingen	450,1	(450,3)	(450,1)	0,0	0,0	0,0	0,0
Afgeleide financiële verplichtingen							
Voor afdekking gebruikte renteswaps	35,2	(40,5)	(5,4)	(5,6)	(5,9)	(17,7)	(5,9)
Waarvan cashflow hedges	35,2	(40,5)	(5,4)	(5,6)	(5,9)	(17,7)	(5,9)
STAND PER 31 DECEMBER 2011	3.335,5	(4.008,7)	(566,1)	(24,0)	(618,9)	(1.292,6)	(1.507,0)
Niet-afgeleide financiële instrumenten							
Niet door zakelijke zekerheid gedekte obligaties	2.295,2	(2.693,3)	(585,1)	(11,6)	(575,0)	(650,8)	(870,8)
Niet door zakelijke zekerheid gedekte bankleningen en andere leningen	555,8	(806,7)	(161,4)	(4,2)	(11,8)	(92,0)	(537,3)
Handels- en overige verplichtingen	168,5	(168,5)	(168,5)	0,0	0,0	0,0	0,0
Afgeleide financiële verplichtingen							
Voor afdekking gebruikte renteswaps	36,7	(23,6)	(4,0)	(4,1)	(3,9)	(11,6)	0,0
Waarvan cashflow hedges	36,7	(23,6)	(4,0)	(4,1)	(3,9)	(11,6)	0,0
STAND PER 31 DECEMBER 2012	3.056,2	(3.692,1)	(919,0)	(19,9)	(590,7)	(754,4)	(1.408,1)

50Hertz Transmission (Duitsland) heeft in 2010 een EMTN programma op touw gezet voor een globaal bedrag van € 2,5 miljard, waaronder in 2010 voor € 500 miljoen Eurobonds werden uitgegeven. Elia Transmission (Belgium) heeft eind januari 2013 een Euro Medium Term Note Programma (het "EMTN Programma") op touw gezet voor een globaal bedrag van € 3 miljard.

Naast de rentedragende passiva die hierboven opgenomen worden, wordt de Groep ondersteund door langetermijnkredietfaciliteiten geleverd door een gediversifieerde groep van banken. Vooral in 2012 heeft Elia Transmission bilaterale reservekredietfaciliteiten opgezet met 4 banken - BNP Paribas Fortis, JP Morgan, KBC en Rabobank - voor een globaal bedrag van € 700 miljoen met vervaldatum in 2015. Deze kredietfaciliteiten, met een looptijd van 3 jaar, werden afgesloten met het oog op de herfinanciering van 2 obligaties van elk € 500 miljoen die vervallen in april 2013 en mei 2014.

Hieronder worden details van de gebruikte en ongebruikte reservekredietfaciliteiten gegeven:

Kredietlijnen (in € miljoen)	Vervaldag	Beschikbaar bedrag	Gemiddelde interestvoet	Bedrag	
				Gebruikt	Niet gebruikt
Bevestigde kredietfaciliteiten	30/06/2015	195,0	Euribor + 0,45%	0,0	195,0
Bevestigde kredietfaciliteiten	30/06/2015	195,0	Euribor + 0,45%	0,0	195,0
Bevestigde kredietfaciliteiten	30/06/2015	155,0	Euribor + 0,45%	0,0	155,0
Bevestigde kredietfaciliteiten	30/06/2015	155,0	Euribor + 0,45%	0,0	155,0
Bevestigde kredietfaciliteiten	01/06/2014	75,0	Euribor + marge bij afsluiten overeenkomst	0,0	75,0
Bevestigde kredietfaciliteiten	14/06/2016	210,0	Euribor + 0,55%	0,0	210,0
Bevestigde kredietfaciliteiten	niet gelimiteerd	72,0	Maandelijks gemiddelde van EONIA + 0,4%	34,9	37,1
Bevestigde kredietfaciliteiten	15/02/2013	60,0	Euribor 1m + 0,575%	60,0	0,0
Bevestigde kredietfaciliteiten	15/02/2013	60,0	Euribor 1m + 0,63%	60,0	0,0
Niet bevestigde kredietfaciliteiten	-	100,0	Euribor + marge bij afsluiten overeenkomst	0,0	100,0
Belgisch Treasury bills programma	-	250,0	Euribor + marge bij afsluiten overeenkomst	0,0	250,0
TOTAAL		1.527,0		214,9	1.312,1

RENTERISICO

Het renterisico is het risico dat de reële waarde of toekomstige kasstromen van een financieel instrument zullen fluctueren als gevolg van veranderingen in de markttrentes. De risicoblootstelling van de Groep aan markttrentes heeft voornamelijk betrekking op de schuldverplichtingen van de Groep op lange termijn met vlottende rentevoeten.

De Groep beheert zijn renterisico met een evenwichtige portefeuille van leningen en financiële verplichtingen met vast en variabel tarief. Om dit te beheren, gaat de Groep renteswaps aan waarbij de Groep overeenkomt om op bepaalde intervallen het verschil tussen de vaste en de variabele rentebedragen, die berekend zijn op basis van een afgesproken theoretische hoofdsom, om te wisselen. Deze swaps worden gebruikt om de onderliggende schuldverplichtingen af te dekken.

De tabel (zie toelichting 6.11) geeft de gemiddelde rente op de balansdatum aan.

SENSITIVITEITSANALYSE

Op korte en lange termijn zullen wijzigingen in rentetarieven geen invloed hebben op het geconsolideerde resultaat, daar de Groep functioneert in een regulatorisch kader waarin de gevolgen van de fluctuaties van de financiële lasten via de tarieven worden gecompenseerd.

SENSITIVITEITSANALYSE REËLE WAARDE VOOR RENTESWAPS

Een verandering van 100 basispunten in rentevoeten zou de niet-gerealiseerde resultaten hebben vermeerderd (verminderd) met de onderstaande bedragen:

(in € miljoen)	Eigen vermogen	
	Stijging met 100 bp	Daling met 100 bp
Renteswaps	9,0	-9,7
Sensitiviteit van de kasstromen	9,0	-9,7

AFDEKKING

Alle afgeleide financiële instrumenten die de Groep aangaat, hebben betrekking op een onderliggende transactie of vooraf gespeelde blootstelling, afhankelijk van de verwachte impact op de resultatenrekening, en als aan de strikte criteria van IAS 39 is voldaan, beslist de Groep geval per geval of hedge accounting zal worden toegepast. De volgende paragrafen beschrijven de transacties waarbij hedge accounting wordt toegepast. Per 31 december 2012 heeft de Groep geen transacties die in aanmerking komen voor hedge accounting.

In overeenstemming met de regels van hedge accounting, worden alle afgeleide financiële instrumenten aangemerkt als kasstroomafdekkingen en gewaardeerd tegen de reële waarde. Bijgevolg wordt het gedeelte van de winst of het verlies op het afgeleide financiële instrument, dat beschouwd kan worden als een effectieve afdekking, rechtstreeks in het eigen vermogen opgenomen (afdekkingsreserves na belasting).

De renteswaps hebben een rente variërend van 4,4% tot en met 4,41%. Per 31 december 2012 had de Groep afdekkingsinstrumenten met een gecontracteerd referentiebedrag van € 200,0 miljoen.

De netto reële waarde van de swaps per 31 december 2012 bedroeg € 36,7 miljoen en bestaat volledig uit verplichtingen. Deze bedragen zijn opgenomen als derivaten tegen reële waarde.

Per 31 december 2012 zijn er geen financiële lasten opgenomen in de winst- en verliesrekening voortvloeiend uit ineffectiviteit van de kasstroomafdekkingen.

Reële waarden

Het onderstaande overzicht bevat de reële waarden en de boekwaarden van de afgeleide financiële instrumenten. Aangezien de lening een variabele interest heeft, is de boekwaarde van de lening gelijk aan de reële waarde.

(in € miljoen)	Boek- waarde	Reële waarde	Boek- waarde	Reële waarde
	2012	2012	2011	2011
Financiële activa				
Sicav	13,2	13,2	13,6	13,6
Totaal	13,2	13,2	13,6	13,6
Financiële passiva				
Derivaten (renteswap)	-36,7	-36,7	-35,2	-35,2
Rentedragende leningen	-200,0	-200,0	-395,8	-395,8
Totaal	-236,7	-236,7	-431,0	-431,0

De reële waarde van de financiële activa en verplichtingen, andere dan degene die in bovenstaande tabel getoond worden, benadert hun boekwaarden, hoofdzakelijk omwille van de vervaldata op korte termijn van deze instrumenten.

Wij verwijzen verder naar de toelichtingen over de handelsvoorwaarden (op korte en lange termijn) 6.3 en 6.15 en naar de toelichting over handelsschulden 6.15.

Reële waarde hiërarchie

De bovenvermelde reële waarde van de 'sicavs' behoort tot niveau 1, wat inhoudt dat de waardering is gebaseerd op (on-aangepaste) genoteerde marktprijzen in actieve markten voor dergelijke instrumenten.

De bovenvermelde reële waarde van de renteswaps behoort tot niveau 2, wat inhoudt dat de waardering gebaseerd is op input van andere dan de opgegeven prijzen die waarneembaar zijn voor de activa of de verplichtingen. Deze categorie bevat instrumenten gewaardeerd op basis van genoteerde marktprijzen in actieve markten voor dergelijke instrumenten; genoteerde prijzen voor identieke of vergelijkbare instrumenten in markten die worden geacht minder actief te zijn; of andere waarderingstechnieken, die direct of indirect voortvloeien uit waarneembare marktgegevens.

Schatting van de reële waarde

Derivaten

Voor renteswaps worden opgaven van makelaars gehanteerd. Deze opgaven worden gecontroleerd met behulp van waarderingmodellen of technieken gebaseerd op contant gemaakte kasstromen.

Rentedragende leningen

De reële waarde wordt berekend op basis van de verdisconterde toekomstige aflossingen en rentebetalingen.

KAPITAALRISICOBEBEER

Het doel van het kapitaalstructuurbeheer van de Groep is het behoud van de schuld- en eigenvermogenratio's voor de gereuleerde activiteiten in overeenstemming met de vereisten van het regulatorische kader (één derde eigen vermogen en twee derden vreemd vermogen). Dankzij deze aanpak kan de Groep de liquiditeit op elk moment verzekeren via flexibele toegang tot de kapitaalmarkten om strategische projecten te financieren en een aantrekkelijke vergoeding aan te bieden aan de aandeelhouders.

De dividendpolitiek van de onderneming bestaat erin om de dividenduitkering te optimaliseren, echter rekening houdend met het feit dat een deel van de winst die voortvloeit uit de buitengebruikstellingen van vaste activa verplicht moet gereserveerd worden. De reservering van deze winst bevordert aanzienlijk de autofinancieringscapaciteit van de vennootschap die nodig is om haar wettelijke opdracht uit te voeren.

De vennootschap biedt zijn personeelsleden de mogelijkheid om in te schrijven op kapitaalverhogingen die uitsluitend aan hen zijn voorbehouden.

7.3. Investeringsverplichtingen en voorwaardelijke verplichtingen

LEASEOVEREENKOMSTEN WAARBIJ DE GROEP ALS LESSEE OPTREEDT

De Groep huurt motorvoertuigen, IT-materiaal en kantoorgebouwen. De leaseovereenkomsten voor auto's en IT-materiaal hebben een gemiddelde looptijd van drie jaar; de huurcontracten voor gebouwen hebben een normale looptijd van negen jaar, met de mogelijkheid om de huur vervolgens te vernieuwen. Over de vernieuwing wordt beslist door de specifieke entiteit die als de lessee optreedt.

Hieronder volgt een overzicht van de minimale leasebetalingen voor de toekomst in het kader van niet-opzegbare operationele leasing:

(in € miljoen)	<1 jaar	1-5 jaar	>5 jaar
Gebouwen	5,8	18,5	2,1
Voertuigen, IT materiaal & diversen	5,9	9,9	0,2
Totaal per 31 december 2011	11,7	28,4	2,3
Gebouwen	6,7	11,4	0,2
Voertuigen, IT materiaal & diversen	7,8	11,8	0,2
Totaal per 31 december 2012	14,5	23,2	0,4

De voorwaardelijke huurverplichtingen omvatten de verplichtingen van het Duitse segment voor een bedrag van € 10,4 miljoen (aandeel van 60% van Elia).

De volgende lasten voor deze leasecontracten zijn opgenomen in de resultatenrekening:

(in € miljoen)	2012	2011
Gebouwen	7,2	6,6
Voertuigen, IT materiaal & diversen	8,5	8,0
Totaal	15,7	14,6

VERPLICHTINGEN LEASEOVEREENKOMSTEN WAARBIJ DE GROEP ALS VERHUURDER OPTREEDT

De Groep heeft leaseovereenkomsten voor handelseigendommen aangaan voor bepaalde materiële activa, voornamelijk bestaande uit de optimalisatie van het gebruik van de sites en hoogspanningsmasten. Deze overeenkomsten hebben resterende looptijden van minimaal negen jaar.

De toekomstige minimale te ontvangen huurinkomsten worden als volgt samengevat:

(in € miljoen)	<1 jaar	1-5 jaar	>5 jaar
Telecom	4,7	13,4	19,5
Gebouwen	0,3	0,4	0,1
Totaal per 31 december 2011	5,0	13,8	19,6
Telecom	4,8	13,1	19,2
Gebouwen	0,4	0,6	0,0
Totaal per 31 december 2012	5,2	13,7	19,2

Volgende baten met betrekking tot deze leaseovereenkomsten werden opgenomen in de resultatenrekening:

(in € miljoen)	2012	2011
Telecom	12,2	11,1
Gebouwen	0,5	0,5
Totaal	12,7	11,6

De toekomstig te ontvangen huurinkomsten omvatten inkomsten van het Duitse segment voor een bedrag van € 5,8 miljoen (aandeel van 60% van Elia).

VOORWAARDELIJKE HUURGELDEN - AANKOOPOPTIE

De Groep heeft geen contracten die voorwaardelijke huurbetalen bevatten.

In de belangrijke leasecontracten werden geen aankoopopties opgenomen.

INVESTERINGSVERPLICHTINGEN

Per 31 december 2012 had de Groep investeringsverplichtingen aangaan ter waarde van € 477,4 miljoen voor de aankoop en de installatie van materiële activa voor de verdere uitbouw van zijn net. Deze investeringsverplichtingen omvatten de investeringsverplichtingen van het Duitse segment voor een bedrag van € 321,6 miljoen (aandeel van 60% van Elia).

ANDERE VERPLICHTINGEN

Per 31 december 2012 had de Groep verplichtingen aangaan ter waarde van € 112,8 miljoen voor diverse items (vb. reparatieverplichtingen, operationele aankoopverplichtingen, onderhoud...). Deze verplichtingen omvatten de verplichtingen van het Duitse segment voor een bedrag van € 15,3 miljoen (aandeel van 60% van Elia).

VOORWAARDELIJKE VERPLICHTINGEN

Afrekeningmechanisme

- De bepaling van het bedrag is opgenomen in het hoofdstuk 'Regelgeving en tarieven'.

De Groep opereert in een gereguleerde omgeving die bepaalt dat de tarieven het mogelijk maken een totaal aan opbrengsten te realiseren dat bestaat uit:

1. een billijk rendement op het geïnvesteerde kapitaal;
2. alle niet-onredelijke kosten opgelopen door de Groep.

Aangezien de tarieven gebaseerd zijn op gebudgetteerde cijfers, is er altijd een verschil tussen de tarieven die effectief zijn aangerekend en de tarieven die hadden moeten worden aangerekend om alle redelijke kosten van de netbeheerder te dekken en de aandeelhouders te voorzien van een billijke vergoeding op hun investering.

Indien de toegepaste tarieven resulteren in een overschot of tekort op het einde van het jaar, impliceert dit dat de tarieven aangerekend aan de gebruikers/het publiek in het algemeen lager of hoger hadden kunnen zijn (en omgekeerd). De Groep is ervan overtuigd dat het overschot of tekort voortvloeiend uit het afrekeningmechanisme niet als een opbrengst of kost noch als een onderdeel van het eigen vermogen mag worden beschouwd.

Op een gecumuleerde basis, zou men kunnen argumenteren dat het publiek een voorafbetaling (=overschot) gedaan heeft op zijn toekomstig gebruik van het netwerk. Het overschot (tekort) is als zodanig geen provisie voor een toekomstig verlies

(recuperatie) van inkomsten maar een passiefschuld (vordering) aan (t.o.v.) de gebruikers. Op basis van de elektriciteitswet is de Groep van oordeel dat het overschot (tekort) geen opbrengsten (kosten) vertegenwoordigt. Bijgevolg heeft de Groep dit bedrag onder de rubriek 'Over te dragen opbrengsten en toe te rekenen kosten' geboekt, (zie toelichting 6.16).

7.4. Verbonden partijen

TRANSACTIES MET LEIDINGGEVEND MANAGEMENT

Het leidinggevend management omvat het directiecomité van Elia. Zij hebben het statuut van werknemers en de elementen van hun vergoeding zijn hieronder uiteengezet. Er bestaan geen aandelenopties, kredieten of voorschotten van de Groep ten gunste van de leden van het directiecomité.

(in € miljoen)	2012	2011
Korte termijn personeelsbeloningen		
- Basisvergoedingen	1,9	1,9
- Variabele vergoedingen	0,8	0,7
Vergoedingen na uitdiensttreding	0,8	0,4
Andere variabele vergoeding	0,4	0,3
Totale bruto vergoeding	3,9	3,3
Aantal personen	8	7
Gemiddelde bruto vergoeding per persoon	0,5	0,5
Aantal aandelen	32.303	31.484

Bovendien beoordeelde het directiecomité van Elia ook of er verrichtingen plaatsvonden met entiteiten waarin zij een aanzienlijke invloed uitoefenden (bv. posities als CEO, CFO, vice-voorzitter van het directiecomité, enz.). Met sommige distributienetbeheerders vonden er belangrijke transacties plaats in 2012, allen tegen marktvoorwaarden. Het totale bedrag van de verkopen bedraagt € 95,0 miljoen. Het totale bedrag van de uitgaven bedraagt € 3,2 miljoen. Per 31 december 2012 waren er uitstaande handelsvorderingen ten belope van € 4,4 miljoen. Er waren geen materiële uitstaande handelsschulden.

De vrijgegeven informatie in het kader van de Belgische Corporate Governance Code zijn opgenomen in het bestuursverslag van de onderneming in dit jaarverslag.

TRANSACTIES MET GEASSOCIEERDE DEELNEMINGEN

Transacties tussen de onderneming en haar dochterondernemingen, die verbonden partijen zijn, werden geëlimineerd in de consolidatie en worden bijgevolg niet opgenomen in deze toelichting.

In de boekjaren 2012 en 2011 waren er geen transacties tussen Elia en HGRT. Alle transacties worden tegen de marktvoorwaarden uitgevoerd.

Transacties met andere verbonden partijen worden hieronder toegelicht.

(in € miljoen)	2012	2011
Transacties met geassocieerde ondernemingen		
Verkopen van goederen	8,1	4,3
Aankopen van goederen	2,7	1,5
Rente- en soortgelijke opbrengsten	0,0	0,2
Uitstaande balansposities tegenover geassocieerde ondernemingen		
Langetermijnvorderingen	0,2	0,0
Handelsvorderingen	0,9	1,0
Handelsschulden	0,1	0,1

7.5. Dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen

DOCHTERONDERNEMINGEN

Elia System Operator NV heeft rechtstreeks en onrechtstreeks zeggenschap over de onderstaande dochterondernemingen.

Alle entiteiten voeren hun boekhouding in euro (met uitzondering van E-Offshore A LLC en Atlantic Grid Investment A Inc, met een boekhouding in USD) en hebben dezelfde verslagdatum als Elia System Operator NV (met uitzondering van Euro-grid International CVBA).

Naam	Land van vestiging	Maatschappelijke zetel	Belang	
			2012	2011
Elia Asset NV	België	Keizerslaan 20 1000 Brussel	99,99	99,99
Elia Engineering NV	België	Keizerslaan 20 1000 Brussel	100,00	100,00
Elia Re NV	Luxemburg	Rue de Merl 65 2146 Luxemburg	100,00	100,00

DEELNEMINGEN VERWERKT VOLGENS DE PROPORTIONELE METHODE

Eurogrid International CVBA	België	Keizerslaan 20 1000 Brussel	60,00	60,00
Eurogrid GmbH	Duitsland	Eichenstraße 3a 12435 Berlijn	60,00	60,00
50Hertz Transmission GmbH	Duitsland	Eichenstraße 3a 12435 Berlijn	60,00	60,00
50Hertz Offshore GmbH	Duitsland	Eichenstraße 3a 12435 Berlijn	60,00	60,00
Gridlab GmbH	Duitsland	Sielowerstraße 5 03044 Cottbus	60,00	60,00
E-Offshore A LLC	VS	874, Walker Road, Suite C 19904 Dover, Delaware	60,00	60,00
Atlantic Grid Investment A Inc	VS	1209 Orange Street 19801 Wilmington, Delaware	60,00	60,00

GEASSOCIEERDE DEELNEMINGEN VERWERKT VOLGENS DE VERMOGENSMUTATIEMETHODE

H.G.R.T S.A.S. (Holding de Gestionnaires de Réseaux de Transport)	Frankrijk	1 Terrasse Bellini 92919 La Défense Cedex	24,50	24,50
Coreso NV	België	Kortenberglaan 71 1000 Brussel	28,49	28,49
APX-ENDEX Holding BV	Nederland	Strawinksyklaan 729 1077 XX Amsterdam	23,07	20,00

OVERIGE DEELNEMINGEN

CASC.EU SA	Luxemburg	2 Rue de Bitbourg 1273 Luxembourg-Hamm	8,33	8,33
EMCC European Market Coupling Company GmbH	Duitsland	Hopfenmarkt 31 20457 Hamburg	12,00	12,00
CAO Central Allocation Office GmbH	Duitsland	Gute Änger 15 85356 Freising	7,50	7,50
Atlantic Grid A LLC	VS	4445, Willard Av, Suite 1050 20815 Chevy Chase, Maryland	6,00	6,00

7.6. Gebeurtenissen na balansdatum

Naar aanleiding van de implementatie van het door de CREG goedgekeurde tariefdossier 2012-2015 van Elia conform het vigerende regulatorische kader in België, waar voor het eerst injectietarieven werden opgenomen, hebben enkele producenten bezwaar aangetekend voor het Hof van Beroep tegen de beslissing van de "CREG (B) 111222-CDC-658E /19 over de aanvraag van NV Elia System Operator voor de regulatorische periode 2012-2015".

Het Hof van Beroep heeft in haar uitspraak van 6 februari 2013 de hierboven vermelde beslissing vernietigd, maar stelt het toepassen van 'injectie tarieven' niet in vraag.

Het tarifaire kader alsook de Belgische wetgeving stipuleren dat alle door Elia gemaakte kosten, die door de CREG goedgekeurd zijn en die noodzakelijk zijn voor het uitoefenen van haar rol als TSO in België, integraal te recupereren zijn op de gebruikers van het net. Deze tarieven bestaan zowel uit injectie- als afname- tarieven.

In samenspraak met de CREG werd beslist om een nieuw tariefdossier op te maken voor de periode 2012-2015, rekening houdend met de bepalingen zoals beschreven in de voormelde beslissing van het Hof van Beroep. De nieuwe tarieven zullen naar verwachting beschikbaar zijn in de loop van mei 2013 en zullen alle gebudgetteerde en door de CREG goedgekeurde kosten van Elia dekken voor de periode 2012-2015. De nieuwe tarieven, die door de CREG zullen worden goedgekeurd voor de periode 2012-2015, zullen opnieuw stabiliteit en visibiliteit geven aan de netgebruikers.

De verworpen injectietarieven die het onderwerp waren van deze beslissing van het Hof van Beroep, vertegenwoordigen in het boekjaar 2012 een bedrag van € 136,5 miljoen. Indien de CREG geen nieuwe injectie tarieven goedkeurt, dan zal dit bedrag in de toekomst integraal toegewezen worden aan andere klantengroepen. In het meer waarschijnlijke scenario waarbij de CREG nieuwe doch lagere injectietarieven uitvaardigt, zal het resterend saldo na aftrek van de nieuwe injectietarieven in de toekomst toegewezen worden aan andere klantengroepen. Dit betekent dat de impact van de vernietiging van het tariefdossier aldus zou kunnen leiden tot een aanpassing van de jaarlijkse omzet m.b.t. "Gebruik van het net" en "Ondersteunende diensten", opgenomen onder de rubriek "Opbrengsten en overige bedrijfsopbrengsten". Dit effect zou echter integraal geneutraliseerd worden via het "Afrekening mechanisme" onder dezelfde rubriek "Opbrengsten en overige bedrijfsopbrengsten", waardoor er geen impact zal zijn op de jaarlijkse omzet¹ van de Groep, en evenmin op de jaarlijkse netto winst van de Groep.

De impact van de vernietiging van het tariefdossier zou tegelijk in de balans kunnen leiden tot een daling van de "Overige handelsvorderingen en vooruitbetalingen" onder de rubriek "Handels- en overige vorderingen". Dit effect zou echter integraal

geneutraliseerd worden via het "Saldo afrekening mechanisme België" onder de rubriek "Over te dragen opbrengsten en toe te rekenen kosten", waardoor er geen impact zal zijn op het netto werkkapitaal van de Groep.

7.7. Relatie met commissarissen

De algemene vergadering van aandeelhouders heeft de commissarissen KPMG Bedrijfsrevisoren Burg. CVBA (vertegenwoordigd door Alexis Palm) en Ernst & Young Bedrijfsrevisoren BCBVA (vertegenwoordigd door Marnix Van Dooren) aangesteld voor de audit van de geconsolideerde jaarrekening van Elia System Operator NV en de audit van de statutaire jaarrekening van Elia System Operator NV, Elia Asset NV en Elia Engineering NV.

De Elia groep betaalde in het jaar 2012 een bedrag van € 411.135,00 aan het college van commissarissen als vergoeding voor de jaarlijkse audit. € 239.000,00 hiervan werd betaald aan de commissaris van de Duitse activiteiten, Ernst & Young.

De vergoedingen die aan de commissarissen zijn betaald voor andere opdrachten volgens de Belgische Vennootschapswet en voor andere opdrachten dan volgens de Belgische Vennootschapswet bedroegen respectievelijk € 50.007,50 en € 137.723,00 voor het jaar dat werd afgesloten op 31 december 2012. De laatste genoemde diensten betroffen voornamelijk belasting- en btw-advies.

Bovendien werd in 2012 een bedrag van € 412.358,35 betaald voor niet-audit gerelateerde opdrachten in Duitsland. Deze vergoedingen kunnen als volgt worden gedetailleerd:

(in €)	Ernst & Young	KPMG
Attesteringen	47.330,00	0,00
Belastingadvies	0,00	269.341,35
IT advies	0,00	95.687,00
Totaal	47.330,00	365.028,35

De prestaties werden goedgekeurd door het auditcomité.

¹ "Totaal opbrengsten en overige bedrijfsopbrengsten"

Verklaring van personen met verantwoordelijkheid

De ondergetekenden, Jacques Vandermeiren, voorzitter van het directiecomité en Chief Executive Officer, en Jan Gesquière, Chief Financial Officer, verklaren dat, voor zover hen bekend:

- a) de geconsolideerde jaarrekening over het boekjaar eindigend per 31 december 2012, die is opgesteld overeenkomstig de International Financial Reporting Standards ('IFRS') zoals aangenomen voor gebruik in de Europese Unie, een getrouw beeld geeft van het vermogen, van de financiële toestand en van de resultaten van de Elia groep en de in de consolidatie opgenomen ondernemingen;
- b) het jaarverslag over het boekjaar eindigend per 31 december 2012, in alle materiële opzichten, een getrouw beeld geeft van de evolutie van de activiteiten, de resultaten en de positie van de Elia groep en van zijn dochterondernemingen opgenomen in deze consolidatie, alsook een omschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden waarmee de Elia groep geconfronteerd wordt.

Brussel, 21 maart 2013

Jacques Vandermeiren
Voorzitter en CEO

Jan Gesquière
CFO

Verslag van het college van commissarissen over de geconsolideerde jaarrekening

KPMG Bedrijfsrevisoren BCVBA
Bourgetlaan 40
1130 Brussel
Belgium

Ernst & Young Bedrijfsrevisoren BCVBA
De Kleetlaan 2
1831 Diegem
Belgium

Verslag van het college van commissarissen aan de algemene vergadering van Elia System Operator NV over het boekjaar afgesloten op 31 december 2012

Overeenkomstig de wettelijke bepalingen, brengen wij u verslag uit in het kader van ons mandaat van commissaris. Dit verslag omvat ons verslag over de geconsolideerde jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2012, zoals hieronder gedefinieerd, en omvat tevens ons verslag betreffende overige door wet- en regelgeving gestelde eisen.

Verslag over de geconsolideerde jaarrekening

Wij hebben de controle uitgevoerd van de geconsolideerde jaarrekening van Elia System Operator NV ("de vennootschap") en haar dochterondernemingen (samen "de groep") opgesteld in overeenstemming met International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie, en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften. Deze geconsolideerde jaarrekening omvat de geconsolideerde balans op 31 december 2012, de geconsolideerde winst- en verliesrekening, het geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, het geconsolideerde mutatieoverzicht van het eigen vermogen en het geconsolideerde kasstroomoverzicht voor het boekjaar afgesloten op die datum, evenals een toelichting die een overzicht van de voornaamste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige informatieverschaffing bevat. Het geconsolideerde balanstotaal bedraagt EUR 6.187,0 miljoen en de geconsolideerde winst- en verliesrekening sluit af met een winst (toe te rekenen aan de eigenaars van de vennootschap) van het boekjaar van EUR 155,0 miljoen.

Verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie, en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor het implementeren van een interne controle die het bestuursorgaan noodzakelijk acht voor het opstellen van een geconsolideerde jaarrekening die geen afwijkingen van materieel belang, als gevolg van fraude of van fouten, bevat.

Verantwoordelijkheid van het college van commissarissen

Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel over deze geconsolideerde jaarrekening tot uitdrukking te brengen op basis van onze controle. Wij hebben onze controle volgens de internationale controlestandaarden (ISA's) uitgevoerd. Die standaarden vereisen dat wij aan de deontologische vereisten voldoen alsook de controle plannen en uitvoeren om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de geconsolideerde jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen bedragen en toelichtingen. De selectie met betrekking tot uitgevoerde werkzaamheden is afhankelijk van de beoordeling door de commissaris, inclusief diens inschatting van de risico's van een afwijking van materieel belang in de geconsolideerde jaarrekening als gevolg van fraude of van fouten. Bij het maken van die risico-inschatting neemt de commissaris de interne controle van de groep in aanmerking die relevant is voor het opstellen door de vennootschap van de geconsolideerde jaarrekening, die een getrouw beeld geeft, teneinde controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet gericht zijn op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne controle van de groep. Een controle omvat tevens

KPMG Bedrijfsrevisoren BCVBA
Ernst & Young Bedrijfsrevisoren BCVBA

*Verslag van het college van commissarissen aan de Algemene Vergadering der Aandeelhouders
van Elia System Operator NV over de geconsolideerde jaarrekening
over het boekjaar afgesloten op 31 december 2012*

een evaluatie van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving, de redelijkheid van door het bestuursorgaan gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van de presentatie van de geconsolideerde jaarrekening als geheel. Wij hebben van de verantwoordelijken en van het bestuursorgaan van de vennootschap en de groep de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om daarop ons oordeel zonder voorbehoud, met toelichtende paragraaf, te baseren.

Oordeel zonder voorbehoud, met toelichtende paragraaf

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening, een getrouw beeld van het vermogen en de geconsolideerde financiële toestand van de groep op 31 december 2012 evenals van haar geconsolideerde resultaten en geconsolideerde kasstromen voor het boekjaar eindigend op die datum, in overeenstemming met International Financial Reporting Standards (IFRS), zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

Zonder afbreuk te doen aan onze verklaring zonder voorbehoud, vestigt het college van commissarissen de aandacht op de onzekerheden verbonden aan de definitieve saldi voortvloeiend uit de reguleringsmechanismen dewelke door de bevoegde autoriteiten nog dienen goedgekeurd te worden evenals de onzekerheden voortvloeiend uit de afloop van de fiscale controle zoals beschreven in het jaarverslag 2012.

Verslag betreffende overige door wet- en regelgeving gestelde eisen

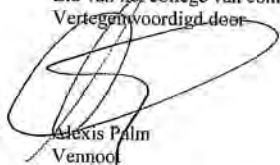
Her bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening.

In het kader van ons mandaat is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, te rapporteren over de bevindingen met betrekking tot bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften. Op grond hiervan nemen wij de volgende bijkomende vermelding op die niet van aard is om de draagwijdte van ons oordeel over de geconsolideerde jaarrekening te wijzigen:

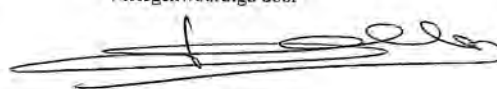
- Het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening behandelt de door de wet vereiste inlichtingen, stemt in alle van materieel belang zijnde opzichten overeen met de geconsolideerde jaarrekening, en bevat geen informatie die kennelijk inconsistent is met de informatie waarover wij beschikken in het kader van ons mandaat.

Brussel, 21 maart 2013

KPMG Bedrijfsrevisoren BCVBA
Lid van het college van commissarissen
Vertegenwoordigd door

Alexis Palm
Vennoot

Ernst & Young Bedrijfsrevisoren BCVBA
Lid van het college van commissarissen
Vertegenwoordigd door

Marnix Van Dooren
Vennoot

Regulatorisch kader en tarieven

1. Regulatorisch kader in België

1.1 Federale wetgeving

De Elektriciteitswet vormt de algemene basis van en bevat de belangrijkste principes die van toepassing zijn op het regulatorisch kader dat van toepassing is op de activiteiten van Elia als beheerder van het transmissienet voor elektriciteit in België.

Deze wet werd grondig gewijzigd op 8 januari 2012 door de omzetting op federaal niveau van het derde pakket van Europese richtlijnen. Deze nieuwe Elektriciteitswet:

- verscherpt de ontvlechting van de transmissieactiviteiten,
- preciseert meer in detail de regels m.b.t. het beheer van en de toegang tot het transmissienet,
- herdefinieert de wettelijke opdracht van de transmissie-netbeheerder, en breidt ze meer bepaald uit tot de offshore gebieden die binnen het rechtsgebied van België vallen, en
- verruimt de bevoegdheden van de regelgevende instantie, in het bijzonder voor het opstellen van methodes voor het bepalen van de transmissietarieven.

Verscheidene koninklijke besluiten bevatten meer gedetailleerde elementen van het regulatorische kader. De beslissingen van de regulerende overheid vullen dit kader aan tot het regulatorisch kader waarbinnen Elia zijn activiteiten uitoefent.

1.2 Gewestelijke wetgeving

De drie Belgische gewesten zijn op hun respectievelijke grondgebieden verantwoordelijk voor de distributie en de lokale transmissie van elektriciteit op netten met een spanning gelijk aan of lager dan 70 kV. De gewesten zijn niet verantwoordelijk voor het bepalen van de transmissietarieven, wat een federale bevoegdheid is. Hun impact op het liberaliseringsproces is vergelijkbaar met deze van de Elektriciteitswet op federaal niveau. Het Vlaamse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest hebben ook de bepalingen van het derde Europese pakket die hen aanbelangen in hun normatief kader omgezet. Het Waalse Gewest is zich daarop aan het voorbereiden. De gewestdecreten werden aangevuld met verscheidene andere voorschriften over aangelegenheden als openbare dienstverlening, hernieuwbare energie en toelatingsprocedures voor leveranciers.

1.3 Reguleringsinstanties

Zoals vereist door de EU-wetgeving wordt de Belgische elektriciteitsmarkt door onafhankelijke regulatoren bewaakt en gecontroleerd.

1.3.1 FEDERALE REGULATOR

De CREG (Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas) is de federale regulator. Haar bevoegdheden met betrekking tot Elia omvatten o.a.:

- het goedkeuren van de standaardvoorwaarden van de drie belangrijkste contracten die de vennootschap op federaal niveau gebruikt: aansluitings-, toegangs- en ARP-contract;
- het goedkeuren van het systeem voor capaciteitstoewijzing aan de grenzen tussen België en zijn buurlanden;
- het goedkeuren van de benoeming van de onafhankelijke leden van de Raad van Bestuur;
- het bepalen van de tariefmethodologieën die de netbeheerder moet naleven om de goedkeuring te bekomen van de tarieven voor de aansluiting op en het gebruik van het net en van de tarieven voor de levering van ondersteunende diensten door Elia;
- het afleveren van een certificaat om zeker te zijn dat de netbeheerder wel degelijk de eigenaar is van de infrastructuur die hij beheert en voldoet aan de voorschriften inzake onafhankelijkheid ten opzichte van producenten en leveranciers.

1.3.2 GEWESTELIJKE REGULATOREN

De exploitatie van elektriciteitsnetten met een spanning gelijk aan of lager dan 70 kV valt onder de bevoegdheid van de respectievelijke gewestelijke regulatoren. Elk van hen kan van om het even welke beheerder (met inbegrip van Elia wanneer deze dergelijke spanningsnetten exploiteert) eisen om alle specifieke bepalingen van de gewestelijke voorschriften inzake elektriciteit na te leven, op straffe van administratieve boetes of andere sancties. De gewestelijke regulatoren hebben geen bevoegdheid over de bepaling van de elektriciteitstransmissietarieven. De tariefbepaling voor deze netten is uitsluitend een bevoegdheid van de CREG.

1.4 Tariefbepaling

EVOLUTIE VAN DE TARIEFREGELGEVING

Op 24 november 2011 werd een besluit tot vaststelling van de voorlopige methoden voor het berekenen en vastleggen van de tarifaire voorwaarden inzake aansluiting op en toegang tot het elektriciteitsnetwerk met een transmissiefunctie door de CREG goedgekeurd en gepubliceerd. De CREG heeft deze voorlopige methodologie toegepast voor de goedkeuring op 22 december 2011 van het tarifair voorstel 2012-2015 dat door Elia op 30 juni 2011 werd ingediend en op 13 december 2011 werd aangepast.

Op 8 januari 2012 werd de bevoegdheid van de Koning om de tariefmethodologieën te bepalen opgeheven door de nieuwe Elektriciteitswet. Die verantwoordelijkheid werd aan de federale regulator toevertrouwd overeenkomstig de wettelijk voorziene procedures en richtlijnen.

TARIEFREGLEMENTERING TOEPASSELIJK IN BELGIË

Het grootste deel van de inkomsten van Elia als beheerder van netten met een transmissiefunctie (het transmissienet en de lokale en gewestelijke transmissienetten in België) is afkomstig van de gereguleerde tarieven die Elia aanrekent voor het gebruik van deze netten (tariefinkomsten) en die op voorhand door de CREG worden goedgekeurd. Op 1 januari 2008 trad een gereguleerd tariefmechanisme in werking, waarbij de goedgekeurde tarieven gelden voor periodes van vier jaar, behoudens uitzonderlijke omstandigheden. De tariefmethodologie die eind 2011 door de CREG werd opgesteld heeft dit punt niet veranderd. Het jaar 2012 was dus het eerste jaar van de tweede vierjarige regulatoire periode.

In december 2011 keurde de CREG de tarieven voor de periode 2012-2015 goed. Het tariefmechanisme is gebaseerd op de boekhouding volgens de Belgische boekhoudkundige regels (Be GAAP). De tarieven worden vastgesteld op basis van gebudgetteerde kosten, verminderd met een aantal niet-tarifaire opbrengsten. Deze kosten worden vervolgens gedeeld op basis van een raming van de elektriciteitsvolumes die van het net worden afgenomen en, voor sommige voor de eerste keer, de in het net geïnjecteerde elektriciteit, overeenkomstig de bepalingen van de voorlopige tariefmethodologie die door de CREG is opgesteld.

Eén van de kosten waarmee rekening wordt gehouden, is de geraamde waarde van de toegestane billijke vergoeding en de verwachte waarde van de verschillende kostencategorieën, waaronder de kosten waarop geen factor voor de verbetering van de productiviteit wordt toegepast ("kosten van klasse 1" die leiden tot saldi die aan de totale opbrengsten van een toekomstige reguleringsperiode worden toegewezen) en kosten waarop wel een factor voor de verbetering van de productiviteit wordt toegepast ("kosten van klasse 2" die bij afwijkingen van de budgetten leiden tot een verhoging of een vermindering van de brutowinst).

BILLIJKE VERGOEDING

De billijke vergoeding is het rendement van het kapitaal dat in het net werd geïnvesteerd. Deze vergoeding is gebaseerd op de gemiddelde jaarlijkse waarde van het gereguleerd actief (Regulated Asset Base - RAB), die jaarlijks wordt berekend, rekening houdend met onder andere nieuwe investeringen, desinvesteringen, afschrijvingen en wijzigingen van de behoefte aan bedrijfskapitaal.

Sinds 1 januari 2012 wordt de billijke vergoeding aan de hand van de volgende formule berekend. Daarbij wordt aangenomen dat het geconsolideerde eigen vermogen meer dan 33% van de gemiddelde waarde van het gereguleerd actief vertegenwoordigt, zoals thans het geval is:

- A: $[33\% \times \text{gemiddelde RAB} \times ((\text{OLO}_n) + (\text{bèta} \times \text{risicopremie}))]$ plus
- B: $[(S - 33\%) \times \text{gemiddelde RAB} \times (\text{OLO}_n + 70 \text{ basispunten})]$

Daarbij vertegenwoordigt:

- OLO_n de rentevoet van Belgische lineaire obligaties op 10 jaar, voor het betrokken jaar;
- S = geconsolideerd eigen vermogen/RAB, volgens de Belgische boekhoudnormen (BE GAAP);
- De bètafactor zal op termijn berekend worden over een periode van 7 jaar op basis van de noteringen van het Elia-aan-

deel, vergeleken met de BEL20 index. De waarde van het product van de parameter bèta en de risicopremie kan niet lager zijn dan 0,7.

DEEL A

Het vergoedingspercentage (in %) zoals vastgesteld door de CREG voor het jaar "n" is gelijk aan de som van de risicoloze rentevoet, dit wil zeggen het gemiddelde percentage van de Belgische lineaire obligaties op 10 jaar, en een premie voor het risico van de aandelenmarkt, gewogen door de toepasselijke bètafactor.

De tariefregelgeving stelt de risicopremie vast op 3,5%. De toepasselijke bètafactor wordt berekend op basis van de bèta van Elia, vergeleken met de BEL20 index, over een periode van 7 jaar. De CREG beveelt een ratio van eigen vermogen tot de waarde van het gereguleerd actief aan die zo dicht mogelijk 33% benadert. Deze referentieratio van 33% wordt toegepast op de gemiddelde waarde van het gereguleerde actief (RAB) van Elia om het referentie-eigenvermogen van Elia te bepalen.

DEEL B

Indien het effectieve gemiddelde eigen vermogen van Elia hoger is dan het referentie-eigenvermogen, dan wordt het surplus vergoed tegen een verminderd percentage, dat berekend wordt door toepassing van de formule $[(\text{OLO}_n + 70 \text{ basispunten})]$.

Kosten van klasse 1

De kosten waarop geen factor voor de verbetering van de productiviteit en de efficiëntie wordt toegepast ("kosten van klasse 1") maken integraal deel uit van de kosten die in aanmerking komen om de tarieven vast te stellen. De tarieven worden vastgelegd op basis van de geraamde waarden voor deze kosten. Anderzijds zullen de saldi (positief of negatief) - het verschil tussen de werkelijke kosten en de gebudgetteerde kosten - ex post worden vastgesteld en in principe toegewezen aan de totale opbrengsten van een toekomstige reguleringsperiode.

Kosten van klasse 2

De kosten van deze klasse ("kosten van klasse 2") zijn onderworpen aan een aanmoedigingsmechanisme vanuit de regulering. Dit betekent dat deze kosten onderworpen zijn aan de toepassing van een factor voor de verbetering van de productiviteit en de efficiëntie. Deze factor geeft de inspanningen weer die Elia dient te leveren om dergelijke kosten te beheersen: de toegestane kosten die voor het uitwerken van de tarieven worden gebruikt, worden vastgelegd na toepassing van deze factor. Voor de periode 2012-2015 werd de productiviteitsgroei voor 2012 vastgelegd op € 10 miljoen. De afwijkingen met betrekking tot de kosten van klasse 2 (positief of negatief), d.w.z. het verschil - ex post vastgesteld - tussen de werkelijke kosten en de gebudgetteerde kosten, worden van de brutowinst afgetrokken of eraan toegevoegd.

Stimulans voor het realiseren van vervangingsinvesteringen

De CREG heeft een stimulans ingevoerd om te verzekeren dat de nodige investeringen om de kwaliteit van de dienstverlening van de netbeheerder op peil te houden op gepaste wijze en tijdig worden uitgevoerd. Indien het bedrag van de reële investeringen van het jaar meer bedragen dan 90% van het referentiebudget van

de betrokken investeringen, wordt een bijkomende brutowinst ter waarde van dit surplus toegekend aan de netbeheerder. Dit bedrag is beperkt tot 10% van het referentie-investeringsbudget.

Het is ook onderworpen aan voorwaarden inzake naleving van het individueel budget van elk project.

2. Regulatorisch kader in Duitsland

2.1 Toepasselijke wettelijke bepalingen

Het Duitse regulatorische kader is verdeeld over diverse wetgevingsstukken. De kernwet is de Duitse wet inzake de energievoorziening van 2005 (*Energiewirtschaftsgesetz* - **EnWG**), die het algemene wettelijke kader definieert voor de gas- en elektriciteitsvoorziening in Duitsland. De EnWG wordt ondersteund door een aantal wetten, verordeningen en regulerende besluiten, die gedetailleerde bepalingen verstrekken over het huidige stelsel van incentiverende regulering, boekhoudmethoden en toegangscontracten voor het net, met inbegrip van:

- de verordening inzake de toegangstarieven voor de elektriciteitsnetten 2005 (*Verordnung über die Entgelte für den Zugang zu Elektrizitätsversorgungsnetzen* of de *Stromnetzentgeltverordnung* – **StromNEV**), zoals gewijzigd, die onder meer principes en methoden vastlegt voor de berekening van de tarieven voor elektriciteitsnetten en de overige verplichtingen van de netbeheerders;
- de verordening inzake toegang tot het elektriciteitsnet 2005 (*Verordnung über den Zugang zu Elektrizitätsversorgungsnetzen* of de *Stromnetzzugangsverordnung* – **StromNZV**), zoals gewijzigd, voor het laatst door artikel 2, 1ste alinea van de verordening van 17 oktober 2008, die onder meer verdere bijzonderheden specificeert over de toegang tot de transmissienetten (en andere soorten netten) door vaststelling van het vereffeningssysteem (*Bilanzkreissystem*), planning van elektriciteitsbevoorrading, regelingsenergie en andere algemene verplichtingen, bijv. congestiebeheer (*Engpaßmanagement*), publicatieverplichtingen, metering, minimumeisen voor verschillende soorten contracten en de verplichting van bepaalde netbeheerders om het Bilanzkreissystem voor de hernieuwbare energiebronnen te beheren;
- de verordening inzake incentiverende regulering 2007 (*Verordnung über die Anreizregulierung der Energieversorgungsnetze* of de *Anreizregulierungsverordnung* – **ARegV**), zoals gewijzigd, die de basisvoorschriften beschrijft voor de incentiverende regulering van TNB's en andere netbeheerders (zoals hierna meer in detail beschreven). Ook worden hier algemene richtlijnen gegeven voor productiviteitsbenchmarking, welke kosten daarbij in aanmerking worden genomen, welke methode gebruikt kan worden om de inefficiëntie te bepalen en hoe dit vertaald kan worden naar jaarlijkse doelstellingen voor productiviteitsgroei.

2.2 Reguleringsinstanties in Duitsland

De reguleringsinstanties voor de energiesector in Duitsland zijn het *Bundesnetzagentur* (**BNetzA**) in Bonn (voor netten waarop 100.000 en meer netgebruikers rechtstreeks of onrechtstreeks aangesloten zijn) en de specifieke reguleringsinstanties in de respectievelijke deelstaten (voor netten waarop minder dan 100.000 netgebruikers rechtstreeks of onrechtstreeks aangesloten zijn). De reguleringsinstanties zijn onder andere belast met de niet-discriminerende toegang tot het net voor derde partijen en het toezicht op de tarieven die de netbeheerders toepassen voor het gebruik van het net. 50Hertz Transmission en 50Hertz Offshore zijn ondergeschikt aan de bevoegdheid van het BNetzA.

2.3 Tarieven in Duitsland

In Duitsland werd een nieuw tariefreguleringsmechanisme opgezet door de ARegV-verordening. Krachtens de ARegV-verordening worden met ingang van 1 januari 2009 de nettatarieven vastgesteld om een vooraf bepaalde inkomstenlimiet zoals vastgesteld door het BNetzA te genereren voor elke TNB en voor elke regulatorische periode. De inkomstenlimiet is voornamelijk gebaseerd op de kosten van een basisjaar en wordt vastgelegd voor de volledige regulatorische periode, behalve wanneer de limiet wordt aangepast om rekening te houden met specifieke gevallen die in de ARegV zijn bepaald. Het is aan de netbeheerders niet toegestaan om hun individueel bepaalde inkomstenlimiet te overschrijden. Elke regulatorische periode duurt vijf jaar. De eerste regulatorische periode is ingegaan op 1 januari 2009 en loopt af op 31 december 2013. De tarieven zijn openbaar en kunnen niet met klanten worden onderhandeld. Individuele tarieven worden slechts aan bepaalde klanten toegestaan (in bepaalde vaste omstandigheden die in de toepasselijke wetten worden vermeld) in overeenstemming met § 19 StromNEV (bijvoorbeeld bij alleengebruik van netactiva). Het BNetzA moet deze individuele tarieven goedkeuren.

Voor de inkomstenlimiet worden de kosten die een netbeheerder maakt in twee categorieën ingedeeld:

- de permanent niet-beïnvloedbare kosten (PNBK): deze kosten zijn voor 100% geïntegreerd in de "inkomstenlimiet" en zijn dus volledig gedekt door de nettatarieven, weliswaar met een vertraging van twee jaar. De PNBK omvatten het rendement op het eigen vermogen, de bedrijfsbelasting, de financieringskosten, afschrijvingen en operationele kosten (op dit moment vastgelegd op 0,8% van de geactiveerde investeringskosten van de respectieve investeringen) voor wat de investerings-

maatregelen worden genoemd. De financieringskosten met betrekking tot de investeringsbudgetten zijn op dit moment geplafonneerd op het laagste bedrag tussen de effectieve financieringskosten of de financieringskosten die zijn berekend in overeenstemming met een gepubliceerde richtlijn van het BNetzA. Vanaf 2012 worden de kosten in verband met deze investeringsmaatregelen gebaseerd op ramingen. De verschillen tussen de ramingen en de effectieve waarden worden doorberekend in de tarieven voor de klanten van het volgende jaar. Bovendien omvatten de PNBK de kosten voor de ondersteunende diensten, de netverliezen, de inschakelingskosten, de Europese initiatieven en de opbrengsten van de veilingen. Deze kosten zijn opgenomen in de inkomstenlimiet op basis van een reguleringsmechanisme dat door het BNetzA is bepaald in overeenstemming met § 11 Abs. 2 ARegV (FSV). Het reguleringsproces voor de ondersteunende diensten voor de netverliezen en de inschakelingskosten bieden de netbeheerder een incentive om beter te presteren dan de geplande kosten. Dat gebeurt via een bonus- en boetemechanisme. De kosten voor systeemdiensten zijn gebaseerd op de geplande kosten (rekening houdend met de evolutie van de benodigde volumes en van de prijzen) in plaats van op de opgelopen kosten in het basisjaar. Op deze kosten is alleen de productiviteitsfactor als dusdanig van toepassing. Hoewel het mechanisme voor de ondersteunende diensten en de netverliezen voor de huidige regulatoire periode is vastgelegd, moet het voor de inschakelingskosten nog worden goedgekeurd voor de periode vanaf 2011. Bovendien dient dit model in de tweede regulatoire periode vanaf 2014 nog te worden goedgekeurd of gewijzigd.

- Tijdelijk niet-beïnvloedbare kosten ("TNBK") en beïnvloedbare kosten ("BK"): deze kosten omvatten het rendement op het eigen vermogen, de afschrijvingen, de financieringskosten en de bedrijfsbelasting. Zij zijn onderworpen aan een incentivingsmechanisme dat is vastgelegd door het BNetzA en dat een efficiëntiefactor (alleen van toepassing op BK), een verbeterde productiviteitsfactor en een inflatiefactor (van toepassing op TNBK en BK) over een periode van vijf jaar omvat. Bovendien voorziet het huidige incentivingsmechanisme in de toepassing van een kwaliteitsfactor, maar de criteria en het implementatiemechanisme voor een dergelijke factor moeten nog door het BNetzA worden beschreven. De verschillende factoren die zijn gedefinieerd, geven de transmissienetbeheerder een doelstelling op middellange termijn om inefficiënt geachte kosten te vermijden. Wat de financieringskosten betreft, zijn de toegestane financieringskosten (die verbonden zijn aan de beïnvloedbare kosten) geplafonneerd op het laagste bedrag van de effectieve financieringskosten in het basisjaar of de impliciete financieringskosten op basis van het gemiddelde op 10 jaar van de Umlaufsrenditen festverzinslicher Wertpapiere inländischer Emittenten (10-jarig gemiddeld rendement van de nationale vastrentende effecten, dat door de Bundesbank wordt gepubliceerd) in het basisjaar.
- Voor het rendement op het eigen vermogen bevat de toepasselijke wet- en regelgeving bepalingen over het toegestane rendement op het eigen vermogen. Dit wordt opgenomen in de TNBK/BK voor wat de activa betreft die tot het gereguleerd actief behoren en in de PNBK voor wat de activa betreft die

in de investeringsbudgetten zijn goedgekeurd. Voor de eerste regulatoire periode (2009-2013) is het rendement op het eigen vermogen vastgesteld op 7,56% voor investeringen vóór 2006 en 9,29% voor investeringen sinds 2006, op basis van 40% van de totale waarde van de activa die als "gefinancierd door eigen vermogen" worden beschouwd en waarbij de rest als "quasischuld" wordt behandeld. Het rendement op het eigen vermogen wordt berekend vóór vennootschapsbelasting, maar na bedrijfsbelasting. Voor de volgende regulatoire periode heeft de Duitse regulator het rendement in 2011 vastgelegd op 9,05%. Dit moet de netinvesteringen die absoluut noodzakelijk zijn voor de realisatie van het Duitse energiebeleid voldoende aantrekkelijk maken.

- Naast de inkomstenlimiet ontvangt 50Hertz een vergoeding voor kosten die zijn opgelopen in verband met de verplichtingen inzake hernieuwbare energie, waaronder EEG- en CHP/KWKG-verplichtingen. Deze kosten zijn onderworpen aan specifieke reguleringsmechanismen die gericht zijn op een evenwichtige behandeling van uitgaven en inkomsten.

EVOLUTIE VAN DE TARIEFREGLING

In 2012 werd vooruitgang geboekt naar aanleiding van de besprekingen met de regulator met het oog op een verbetering van het regulatoir kader voor nieuwe investeringen in de netinfrastructuur, de dekking van de beheers- en netontwikkelingskosten, de vergoeding van het kapitaal en de aansluitingsvoorwaarden voor de nieuwe offshore parken.

De inkomstenlimiet voor 2011 lag 3% hoger dan in 2010. De limiet die als basis dient voor de tarieven die vanaf 1 januari 2012 van toepassing zijn, is ongeveer 15% hoger dan in 2011.

Op 31 december 2011 had 50Hertz de goedkeuring verkregen voor 61 van de 80 aanvragen voor investeringsbudgetten die sinds 2008 zijn ingediend. Dat stemt overeen met een goedgekeurd investeringsbudget van € 3,3 miljard

50Hertz en de drie overige Duitse netbeheerders hebben in februari 2012 de onderhandelingen over de nieuwe methode voor de regulering van de investeringen met succes afgerond. Het "bedrag om een dubbele erkenning te voorkomen" is sindsdien vervangen door reële delen van de vervanging van de installaties. Bovendien worden nu de reële financieringskosten door de regulator erkend, voor zover ze overeenstemmen met de markttrentevoeten. De transmissienetbeheerders erkennen nu van hun kant een beperkte termijn voor de goedkeuring van de investeringsmaatregelen.

Informatie met betrekking tot de moeder vennootschap

Uittreksels van de statutaire jaarrekening van Elia System Operator NV, opgesteld in overeenstemming met de Belgische boekhoudkundige normen, worden hierna in verkorte vorm weergegeven.

Overeenkomstig de Belgische vennootschapswetgeving zal de volledige jaarrekening, het jaarverslag en het verslag van het college van commissarissen worden neergelegd bij de Nationale Bank van België.

Deze documenten zullen tevens beschikbaar worden gesteld op de website van Elia: www.elia.be. Zij kunnen ook op aanvraag worden verkregen bij Elia System Operator NV, Keizerslaan 20, 1000 Brussel, België. Het college van revisoren maakte een verklaring zonder voorbehoud met toelichtende paragraaf bij de statutaire jaarrekening.

1. Balans na winstverdeling

ACTIVA	2012	2011
		(in € miljoen)
VASTE ACTIVA	3.615,8	3.612,7
Financiële vaste activa	3.615,8	3.612,7
Verbonden ondernemingen	3.583,0	3.583,0
Deelnemingen	3.583,0	3.583,0
Ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat	32,8	29,7
Deelnemingen	32,5	29,4
Andere financiële vast activa	0,3	0,3
VLOTTENDE ACTIVA	895,6	859,3
Vorderingen op meer dan één jaar	94,0	94,0
Overige vorderingen	94,0	94,0
Voorraden en bestellingen in uitvoering	5,6	5,0
Bestellingen in uitvoering	5,6	5,0
Vorderingen op ten hoogste één jaar	669,6	587,1
Handelsvorderingen	141,7	120,1
Overige vorderingen	527,9	467,0
Geldbeleggingen	70,0	130,0
Overige geldbeleggingen	70,0	130,0
Liquide middelen	47,9	24,4
Overlopende rekeningen	8,5	18,8
TOTAAL DER ACTIVA	4.511,4	4.472,0

PASSIVA	2012	2011
		(in € miljoen)
EIGEN VERMOGEN	1.634,9	1.621,2
Kapitaal	1.510,4	1.505,4
Geplaatst kapitaal	1.510,4	1.505,4
Uitgiftepremies	8,8	8,5
Reserves	97,2	83,7
Wettelijke reserve	97,2	83,7
Overgedragen winst	18,5	23,6
VOORZIENINGEN, UITGESTELDE BELASTINGEN	3,1	3,0
Voorzieningen voor risico's en kosten	3,1	3,0
Overige risico's en kosten	3,1	3,0
SCHULDEN	2.873,4	2.847,8
Schulden op meer dan één jaar	2.054,6	2.554,2
Financiële schulden	2.054,6	2.554,2
Niet-achtergestelde obligatieleningen	1.498,8	1.998,4
Kredietinstellingen	60,0	60,0
Overige leningen	495,8	495,8
Schulden op ten hoogste één jaar	688,6	223,6
Schulden op meer dan één jaar, die binnen het jaar vervallen	500,0	0,0
Financiële schulden	0,0	0,0
Kredietinstellingen	0,0	0,0
Handelsschulden	83,1	57,1
Leveranciers	73,3	45,5
Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen	9,7	11,6
Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldingen en sociale lasten	7,4	7,4
Belastingen	0,0	0,0
Bezoldigingen en sociale lasten	7,4	7,4
Overige schulden	98,1	159,1
Overlopende rekeningen	130,2	70,0
TOTAAL DER PASSIVA	4.511,4	4.472,0

2. Resultatenrekening

(in € miljoen)	2012	2011
BEDRIJFSOPBRENGSTEN	772,4	760,0
Omzet	764,8	753,9
Wijziging in de voorraad goederen in bewerking en gereed product en in de bestellingen in uitvoering (toename +, afname -)	0,6	0,2
Andere bedrijfsopbrengsten	6,9	5,9
BEDRIJFSKOSTEN	(622,7)	(586,9)
Diensten en diverse goederen	(585,2)	(551,6)
Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	(37,4)	(35,3)
Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)	0,0	0,0
BEDRIJFSWINST	149,7	173,1
Financiële opbrengsten	91,1	105,2
Opbrengsten uit financiële vaste activa	79,9	93,4
Opbrengsten uit vlottende activa	11,2	11,8
Financiële kosten	(131,2)	(129,3)
Kosten van schulden	(128,3)	(128,4)
Andere financiële lasten	(2,9)	(0,9)
WINST UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING VOOR BELASTING	109,6	149,0
Uitzonderlijke opbrengsten	0,0	1,5
Meerwaarde realisatie vaste activa	0,0	0,0
Andere uitzonderlijke opbrengsten	0,0	1,5
Uitzonderlijke kosten	(0,1)	(8,9)
Andere uitzonderlijke kosten	(0,1)	(8,9)
WINST VAN HET BOEKJAAR VOOR BELASTING	109,5	141,6
Belastingen op het resultaat	(12,1)	(18,5)
Belastingen	(12,1)	(18,5)
Regularisatie van belastingen en terugnemingen van voorzieningen voor belasting	0,0	0,0
WINST VAN HET BOEKJAAR	97,4	123,1

GRI Index

Profile

Indicator	Omschrijving	Pagina
1. STRATEGIE EN ANALYSE		
1.1	Een verklaring van de raad van bestuur over relevantie van duurzame ontwikkeling voor de organisatie en haar strategie.	1, 2, 7
2. ORGANISATIEPROFIEL		
2.1	Naam van de organisatie.	1
2.2	Voornaamste merken, producten en/of diensten.	5
2.3	Operationele structuur van de organisatie, met inbegrip van divisies, dochterondernemingen en samenwerkingsverbanden.	5, 127
2.4	Locatie van het hoofdkantoor van de organisatie.	177
2.5	Het aantal landen waar de organisatie actief is (met relevantie voor de duurzaamheidskwesties).	5, 6
2.6	Eigendomsstructuur en de rechtsvorm.	164, 165, 174, 175
2.7	Afzetmarkten (geografische verdeling, sectoren en soorten klanten).	5
2.8	Omvang van de verslaggevende organisatie.	5, 71, 168, 169
2.9	Significante veranderingen tijdens de verslagperiode wat betreft omvang, structuur of eigendom.	8 tot 16, 99 tot 101
2.10	Onderscheidingen die tijdens de verslagperiode werden toegekend.	8, 10, 14, 15, 23
3. VERSLAGPARAMETERS		
3.1	Verslagperiode waarop de verstrekte informatie betrekking heeft.	179
3.2	Datum van het meest recente verslag. April 2011.	
3.3	Verslaggevingscyclus (jaarlijks, tweejaarlijks, etc.).	179
3.4	Contactpunt voor vragen over het verslag of de inhoud ervan.	179
3.5	Proces voor het bepalen van de inhoud van het verslag, met inbegrip van: relevantie, materialiteit en stakeholders.	1, 7, 17 tot 19
3.6	Afbakening van het verslag.	179
3.8	Basis voor verslaggeving over samenwerkingsverbanden, dochterondernemingen in gedeeltelijke eigendom, gehuurde faciliteiten, uitbestede activiteiten of andere entiteiten.	127 tot 136 137 tot 140
3.12	Inhoudsopgave	177, 178

Indicator	Omschrijving	Pagina
4. BESTUUR, VERPLICHTINGEN EN BETROKKENHEID		
4.1	De bestuursstructuur van de organisatie, met inbegrip van commissies die vallen onder het hoogste bestuurslichaam.	96 tot 98
4.2	Geef aan of de voorzitter van het hoogste bestuurslichaam eveneens een leidinggevende functie heeft.	96
4.3	Voor organisaties met een enkelvoudige bestuursstructuur: vermeld het aantal onafhankelijke en/of niet-leidinggevende leden van het hoogste bestuurslichaam.	96
4.4	Overlegorganen voor aandeelhouders en medewerkers voor aanbevelingen of medezeggenschap op het hoogste bestuurslichaam.	89
4.14	Lijst van relevante groepen belanghebbenden voor de organisatie.	28, 52, 68, 94, 83 tot 87, 89 tot 91
4.15	Basis voor inventarisatie en selectie van stakeholders.	7

Performantie-indicatoren

Indicator	Omschrijving	Pagina
ECONOMISCH		
EC1	Directe economische waarden die zijn gegenereerd en gedistribueerd, waaronder inkomsten, operationele kosten, personeelsvergoedingen, donaties en overige maatschappelijke investeringen, ingehouden winst en betalingen aan kapitaalverstrekkers en overheden.	141 tot 144
EC2	Financiële implicaties en andere risico's en opportuniteiten voor de activiteiten van de organisatie als gevolg van de klimaatverandering.	30, 36 tot 39
EC8	Ontwikkeling en gevolgen van investeringen in infrastructuur en diensten, voornamelijk openbare investeringen die worden gerealiseerd via een commerciële prestatie, in natura of kosteloos.	40, 41, 46
MILIEU		
EN5	Energie die bespaard is door besparingen en efficiëntieverbeteringen.	53, 54, 56
EN6	Initiatieven ten behoeve van energie-efficiëntie of op duurzame energie gebaseerde producten en diensten, evenals verlagingen van de energie-eisen als resultaat van deze initiatieven.	57, 58
EN7	Initiatieven ter verlaging van het indirecte energieverbruik en reeds gerealiseerde verlaging.	57, 61, 62
EN11	Locatie en oppervlakte van het land dat eigendom is, gehuurd wordt, beheerd wordt in of grenst aan beschermde gebieden en gebieden met een hoge biodiversiteitswaarde buiten beschermde gebieden.	50, 60
EN12	Beschrijving van significante gevolgen van activiteiten, producten en diensten op de biodiversiteit in beschermde gebieden en gebieden met een hoge biodiversiteitswaarde buiten beschermde gebieden.	54, 55
EN14	Strategieën, huidige maatregelen en toekomstige plannen voor het beheersen van de gevolgen van de biodiversiteit.	54
EN18	Initiatieven ter verlaging van de emissie van broeikasgassen en gerealiseerde verlagingen.	57
EN22	Totaalgewicht afval naar type en verwijderingsmethode.	56
EN26	Initiatieven ter compensatie van de milieugevolgen van producten en diensten en de omvang van deze compensatie.	57 tot 62, 63 tot 65
SOCIAAL: ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN EN VOLWAARDIG WERK		
LA1	Totale personeelsbestand naar type werk, arbeidsovereenkomst en regio.	71, 75
LA7	Percentage arbeidsongevallen, beroepsziekten, afwezigheden, aantal verloren werkdagen en aantal dodelijke ongevallen per geografische zone.	79, 81
LA10	Gemiddeld aantal uren dat een werknemer per jaar besteedt aan opleidingen, onderverdeeld naar werknemerscategorie.	74, 75
LA11	Programma's voor competentie management en levenslang leren die de blijvende inzetbaarheid van werknemers garanderen en hen helpen bij het afronden van hun loopbaan.	74, 75
LA12	Percentage medewerkers dat regelmatig wordt ingelicht omtrent prestatie- en loopbaanontwikkeling.	74

Verslaggevings parameters

Maatschappelijke zetel

Dit verslag beperkt zich tot Elia System Operator en Elia Asset, die als één economische entiteit handelen onder de naam Elia, en tot 50Hertz Transmission.

De maatschappelijke zetel van **Elia System Operator en Elia Asset** is gevestigd Keizerslaan 20 te 1000 Brussel, België

De maatschappelijke zetel van **50Hertz GmbH** is gevestigd Eichenstraße 3A 12435 Berlin, Germany

De maatschappelijke zetel van **Eurogrid International** is gevestigd Kortenberglaan 71 te 1000 Brussel, België

Verslaggevingsperiode

Dit jaarverslag behelst de periode van 1/1/2012 tot 31/12/2012.

Het is opgesteld volgens de principes van duurzaamheidsverslaggeving zoals voorgeschreven in de GRI-richtlijnen.

Contact

Lise Mulpas
Corporate Communication
Keizerslaan 20
1000 Brussel
lise.mulpas@elia.be
Tel. : 02 526 73 75
Fax : 02 546 72 90